

C. Arbetsmarknadsstyrelsen med dithörande verksamhet.

[45] 1. **Arbetsmarknadsstyrelsen: Avlöningar.** Å riksstaten för innevarande budgetår ha uppförts följande förslagsanslag till arbetsmarknadsstyrelsen och den offentliga arbetsförmedlingen.

	Anslag	Belopp kronor
Arbetsmarknadsstyrelsen: Avlöningar		2 781 000
» : Omkostnader		632 000
» : Krisorganisationen		900 000
Den offentliga arbetsförmedlingen: Avlöningar		12 897 000
» » : Omkostnader		3 515 000
» » : Krisorganisationen		2 500 000

Arbetsmarknadsstyrelsen har (skr. 25/8 1950) beräknat medelsbehovet för styrelsen till följande belopp nämligen till avlöningar 2 957 684 kronor, till omkostnader 666 000 kronor och till krisorganisationen 925 000 kronor. För den offentliga arbetsförmedlingen har beräknats till avlöningar 13 120 000 kronor, till omkostnader 3 510 000 kronor och till krisorganisationen 2 500 000 kronor.

1950 års *arbetsförmedlingsutredning* har den 30 november 1950 framlagt betänkande rörande den offentliga arbetsförmedlingens organisation, vilket bl. a. innefattar förslag om vissa indragningar inom arbetsförmedlingen. Remissbehandlingen av betänkandet är ännu icke avslutad.

Departementschefen.

Då det av 1950 års arbetsförmedlingsutredning avgivna betänkandet bör beaktas vid prövningen av anslagen till arbetsmarknadsstyrelsen och den offentliga arbetsförmedlingen, böra dessa anslag i statsverkspropositionen upptagas med endast preliminärt beräknade belopp. Härvid böra samtliga anslag upptagas med samma belopp som anvisats för innevarande budgetår.

Under punkterna 46—50 i det följande gör jag hemställa beträffande övriga ifrågavarande anslag. Här hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avvidan på särskild proposition i ämnet, till *Arbetsmarknadsstyrelsen: Avlöningar* för budgetåret 1951/52 beräkna ett förslagsanslag av 2 781 000 kronor.

[46] 2. **Arbetsmarknadsstyrelsen: Omkostnader.** Under återopande av vad jag under nästföregående punkt anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avvidan på särskild proposition i ämnet, till *Arbetsmarknadsstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1951/52 beräkna ett förslagsanslag av 632 000 kronor.

[47] 3. **Arbetsmarknadsstyrelsen: Krisorganisationen.** Hänvisande till vad jag anfört under punkten 45 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Arbetsmarknadsstyrelsen: Krisorganisationen* för budgetåret 1951/52 beräkna ett förslagsanslag av 900 000 kronor.

[48] 4. **Den offentliga arbetsförmedlingen: Avlöningar.** Åberopande vad jag anfört under punkten 45 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Den offentliga arbetsförmedlingen: Avlöningar* för budgetåret 1951/52 beräkna ett förslagsanslag av 12 897 000 kronor.

[49] 5. **Den offentliga arbetsförmedlingen: Omkostnader.** I enlighet med vad jag anfört under punkten 45 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Den offentliga arbetsförmedlingen: Omkostnader* för budgetåret 1951/52 beräkna ett förslagsanslag av 3 515 000 kronor.

[50] 6. **Den offentliga arbetsförmedlingen: Krisorganisationen.** Under hänvisning till vad jag anfört under punkten 45 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Den offentliga arbetsförmedlingen: Krisorganisationen* för budgetåret 1951/52 beräkna ett förslagsanslag av 2 500 000 kronor.

[51] 7. **Bidrag till erkända arbetslöshetskassor.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	¹ 6 900 000	¹ 8 803 241
1949/50	¹ 8 300 000	¹ 15 505 719
1950/51 (statsliggaren s. 330)	13 000 000	
1951/52 (förslag)	17 000 000	

¹ Inberäknat anslag till kristillägg.

Enligt fr. o. m. den 1 juli 1950 gällande bestämmelser utgår statsbidrag till erkänd arbetslöshetskassa såsom grundstatsbidrag, daghjälsbidrag, familjetilläggsbidrag och förvaltningsbidrag. I familjetilläggsbidraget innefattas bidrag till utgifter för barntillägg samt maketillägg och husföreståndarinnetillägg. Grundstatsbidraget, som ersatt det tidigare utgående kristillägget, utgår med 75 öre för varje dag, för vilken daghjälp utgivits. Daghjälpsbidraget utgår för kalenderår med viss procentuell andel av kassans sammanlagda kostnader för daghjälp. Barntillägget utgår med en krona per barn och dag samt maketillägget och husföreståndarinnetillägget vardera med en krona 25 öre per dag. Familjetilläggsbidraget utgår med 75 % av kassans utgifter för dylika tillägg. Förvaltningsbidrag utgår dels med ett i förhållande till antalet årsmedlemmar i kassan beräknat belopp (medlemsbidrag), dels med belopp motsvarande vad som utgivits i arvode till styrelseledamot eller suppleant, som utsetts av tillsynsmyndigheten.

Arbetsmarknadsstyrelsen har (skr. 25/8 1950) anført, att antalet erkända arbetslöshetskassor uppgår till 37 med ett sammanlagt medlemsantal av ca 1 070 000. F. n. synes man icke ha anledning att räkna med ytterligare tillskott av några större arbetstagargrupper genom att nya kassor bildas. Antalet medlemmar i redan befintliga kassor undergår årligen viss stegring. Styrelsen uppskattar antalet medlemmar i de erkända arbetslöshetskassorna till i medeltal 1 100 000 under budgetåret 1951/52.

Statsbidraget till förvaltning beräknas för nästa budgetår till 2 926 000 kronor.

Beträffande statsbidraget till daghjälp har styrelsen till en början anført i huvudsak följande.

Statsbidraget till daghjälp är beroende av följande faktorer

- a) genomsnittliga antalet medlemmar,
- b) genomsnittliga understödsbeloppet per understödsdag,
- c) genomsnittliga antalet understödsdagar per medlem,
- d) daghjälsbidraget i procent av utgiven daghjälp.

Styrelsen beräknade för innevarande budgetår b) till 5.80 kronor. Då kassorna erhållit större utrymme vid fastställandet av daghjälsbeloppen genom att maximum för desamma höjts från 7 till 8 kronor bör man räkna med en viss justering uppåt. Det genomsnittliga understödsbeloppet uppskattar styrelsen till 6,40 kronor.

Vad faktorn c) angår är den i första hand beroende av den allmänna sysselsättningen inom landet men också av andra faktorer, t. ex. det relativa antalet försäkrade, som inbetalat tillräckligt med avgifter för understödsrätt, förändringar i föreskrivna säsongrestriktioner samt arbetslöshetsperiodernas uppdelning och längd. De senare omständigheternas inverkan brukar mätas genom den s. k. understödsprocenten, d. v. s. förhållandet mellan antalet understödda dagar och antalet till avgiftsbefrielse anmälda veckor multiplicerade med 6.

Understödsprocenten uppgick för att nämna några exempel år 1938 till 22,5, år 1942 till 30,0 och år 1943 till 17,9. De två senare åren var arbetslöshetsprocenten i stort sett oförändrad (5,2 resp. 4,9). Orsaken till nedgången i understödsprocenten var i främsta rummet det stora antalet nya försäkrade, av vilka många ej hunnit uppbygga understödsrätt. Understödsprocenten för senare år framgår av efterföljande sammanställning. Vad förändringar i understödsprocenten betyda må belysas genom följande exempel.

En höjning av understödsprocenten från 23 till 28,5 skulle vid en oförändrad arbetslöshetsprocent av 4 innebära en höjning av antalet understödda dagar med 24 %. Räknat med utgångspunkt från ett antal understödda dagar per försäkrad av 2,8 skulle en dylik ökning av understödsprocenten leda till understödsdagantalet 3,5.

Vad slutligen faktorn d) angår är denna givetvis i första hand beroende av faktorn c) men också på den olika omfattning, i vilken understödsutgivning förekommer i olika kassor. Ökas densamma företrädesvis i sådana kassor, som redan förut ha en så hög sådan, att daghjälsbidrag utgår, blir ökningen av statsbidragsprocenten större än om ökningen drabbar i huvudsak sådana kassor eller klasser, som trots ökningen icke komma i åtnjutande av daghjälsbidrag.

Storleken av faktorerna c) och d) under de senaste åren framgår av följande uppställning.

År	Arbetslöshets- procent	Understöds- procent	Antal under- stödsdagar per årsmedlem	Daghjälps- bidraget i % av utgiven daghjälp
1945	5,1	18,9	3,0	28,0
1946	4,0	15,4	1,9	17,2
1947	3,9	14,2	1,7	18,8
1948	4,4	17,0	2,3	29,6
1949	3,9	22,9	2,8	33,2
¹ / ₄ 1949— ³ / ₄ 1950 (genom- snitt).....	4,0	—	3,2	—

Styrelsen erinrar, att styrelsen för innevarande budgetår uppskattade faktorerna c) och d) till 2,5 och 30 %. För nästa budgetår torde både antalet understödsdagar per årsmedlem och daghjälsbidragsprocenten böra beräknas högre än för budgetåret 1950/51. Som skäl härför framhåller styrelsen i huvudsak följande.

Den stora ökningen av utbetalat statsbidrag under de senaste budgetåren har flera orsaker. Den fortgående utbyggnaden av försäkringen är givetvis en. Antalet understödsdagar per årsmedlem har ökats och har varit större än vad man på förhand räknat med. Detsamma gäller daghjälsbidraget i procent av utgiven daghjälp. Höjningen av dessa båda sistnämnda tal — alltså de förutnämnda faktorerna c) och d) — kan måhända synas svårförklarlig med hänsyn till att arbetsmarknadsläget i stort sett varit stabilt och arbetslösheten förhållandevis ringa. Styrelsen anser sig därför här böra närmare ingå på berörda förhållande.

Daghjälpsbeloppen ha kunnat höjas i några kassor. Vidare ha även andra förmåner kunnat förbättras, exempelvis understödstitidens längd. Den viktigaste orsaken torde emellertid äga samband med de stora utbetalningarna från byggnadsfackens kassor. Av under år 1949 totalt utbetalat understöd från kassorna om 23 200 000 kronor belöpte nära 10 800 000 kronor eller 46,6 % på dessa kassor, vilkas medlemsantal endast utgör ca 15 % av medlemsantalet i samtliga kassor. Med hänsyn till det stora antalet understödsdagar per årsmedlem — för år 1949 uppgående till 15,8 i målarnas, till 12,0 i murarnas och till 9,8 i byggnadsarbetarnas kassa — har statsbidraget till understödsutbetalningen i dessa kassor varit stort. Det utgjorde för byggnadsfackens fem kassor ca 6 747 000 kronor år 1949 eller 61,8 % av det totala statsbidraget till understödsverksamheten i samtliga kassor under året, 11 000 000 kronor.

En bidragande orsak till den ökade understödsutbetalningen är i någon mån de förmånligare bestämmelser om rätt till understöd vid säsongarbetslöshet, vilka sedan hösten 1949 tillämpas i vissa kassor, bl. a. just byggnadsfackens. Dessa bestämmelser kunna dock icke i nämnvärd utsträckning ha påverkat statsbidragens storlek för 1949, vilket däremot givetvis blir fallet för 1950 och följande år.

Redan anslagsbelastningen under det sistförflutna budgetåret ger vid handen, att en icke obetydlig uppräknig av anslaget bör äga rum. De för första kvartalet 1950 tillgängliga siffrorna utvisa, att nyssnämnda på anslagsberäkningen inverkande faktorer alljämt visa en icke obetydligt uppgående tendens. Såvitt styrelsen kan bedöma får man räkna med en viss fortsatt uppgång. Denna uppkommer genom att kassorna inom ramen för arbetslöshetskassaförordningens bestämmelser ansett sig kunna medge ett större antal understödsdagar per tolv månadsperiod och — beträffande kassor med säsongbegränsad understödsutgivning — under begränsningsperioderna.

Vidare kan, då som nämnts nybildningen av kassor tills vidare i stort sett torde ha upphört, ett proportionsvis allt större antal medlemmar vid arbetslöshet beräknas uppfylla för understödsrätt föreskrivna avgiftsvillkor. Skulle slutligen omsättningen av arbetskraft, vid oförändrad sysselsättningsgrad, minskas, torde detta innebära längre arbetslöshetsperioder för de enskilda medlemmarna, vilket får till följd, att understödsrätt föreligger för en proportionsvis allt större del av den arbetslösa tiden; tendenser i detta avseende ha i varje fall förelegat under det gångna budgetåret.

Oaktat styrelsen utgår från ett i stort sett oförändrat arbetsmarknadsläge, finner styrelsen av angivna skäl, att det beräknade antalet understödsdagar per medlem måste höjas till 3,5, därest beviljat anslag skall komma att motsvara utgående statsbidrag. Då statsbidraget räknas i procent av daghjälsbeloppet enligt en stigande skala medförande högre procentsatser för större antal understödsdagar per medlem och år, kommer en ökad understödsrörelse under vissa förhållanden att innebära, att statsbidrag utgår med en högre procentsats av understödsbeloppet. Daghjälsbidraget bör därför beräknas till 38 procent av utgiven daghjälp.

Styrelsen uppskattar sålunda daghjälsbidraget till $(1\,100\,000 \times 6,40 \times 3,5 \times 0,38)$ 9 363 200 kronor.

Grundstatsbidraget beräknas i enlighet med det sagda till $(1\,100\,000 \times 3,5 \times 0,75)$ 2 887 500 kronor.

Genomsnittliga beloppet per understödsdag för familjetillägg anses böra sättas till en krona 64 öre, varför familjetilläggsbidraget uppskattas till $(1\,100\,000 \times 3,5 \times 1,64 \times 0,75)$ 4 735 500 kronor.

Det totala medlemsbehovet uppskattas alltså av arbetsmarknadsstyrelsen till $(2\,926\,000 + 9\,363\,200 + 2\,887\,500 + 4\,735\,500)$ 19 912 200 kronor eller i avrundat tal 19 900 000 kronor.

Statskontoret, som förklarat sig sakna möjlighet att bedöma om den föreslagna betydande uppräkningsen är av behovet oundgängligen påkallad, anser sig med hänsyn till anslagsbelastningen under 1949/50 icke böra motsätta sig att anslaget upptages med det av arbetsmarknadsstyrelsen föreslagna beloppet.

1950 års besparingsutredning har bl. a. framhållit, att den sammanlagda fondering som skett i kassorna under senare år väsentligt överstigit statsbidragets sammanlagda belopp. Under åren 1947 och 1948 fonderades sålunda 17,7 resp. 19,6 miljoner kronor.

Vidare har utredningen anfört följande.

Besparingsutredningen finner den under senare år fortgående ökningen av statsbidragen till arbetslöshetskassorna ytterst oroväckande ur statsfinansiell synpunkt. Det synes med skäl kunna ifrågasättas, om det är ofrånkomligt att statsbidragen till arbetslöshetskassorna måste mer än fördubblas under en period av full sysselsättning. Mot bakgrunden av att till beloppet synnerligen betydande fonderingar samtidigt ägt rum framträder statsbidragets ökning i än allvarigare dager. Utredningen anser det därför angeläget att sådana åtgärder skyndsamt vidtagas, som kunna åstadkomma en begränsning av statsbidragen till arbetslöshetskassorna. Då utredningen saknar möjligheter att till behandling upptaga detta spörsmål i hela dess vidd, vill utredningen förorda, att en särskild undersökning rörande denna fråga verkställes. Vid en dylik undersökning bör uppmärksamhet ägnas åt

frågan om möjligheterna att skärpa bestämmelserna om understöd vid säsongarbetslöshet. Vidare bör övervägas åtgärder för att förhindra att exempelvis folkpensionärer och andra kategorier, som i annan ordning bli tillgodosedda, komma i åtnjutande av understöd. Över huvud synes det böra utredas om icke statens bidrag kan utformas så att statsbidrag under perioder av full sysselsättning utgår med förhållandevis ringa belopp för att stiga därest en verklig arbetslöshet skulle inträda. Det nuvarande systemet torde visserligen vara avsett att verka i sådan riktning, men har ändock i praktiken medfört betydande statsutgifter även i lägen med brist på arbetskraft.

Departementschefen.

Statens kostnader för bidrag till de erkända arbetslöshetskassorna (inberäknat kristillägg) ha stigit från ca 7,7 miljoner kronor under budgetåret 1947/48 till 8,8 miljoner 1948/49 och 15,5 miljoner 1949/50. Otvivelaktigt beror denna stegring av kostnaderna till stor del på att antalet försäkrade ökat. Under alla förhållanden är emellertid den hastiga kostnadsstegringen vid ett arbetsmarknadsläge som det nuvarande ägnad att väcka betänkligheter. Frågan har uppmärksamrats inom socialdepartementet; under sommaren och hösten 1950 ha överläggningar i ämnet ägt rum med arbetsmarknadsstyrelsen och representanter för arbetslöshetskassorna. Härvid ha vissa resultat nåtts. Sålunda har beträffande byggnadsfacken, där den största utbetalningen av understöd förekommit, konstaterats, att byggnadsregleringens säsongutjämnande effekt delvis förfelats genom att beviljade igångsättnings-tillstånd vintertid icke utnyttjats av vederbörande byggherrar så snabbt som avsetts. Åtgärder för att erhålla bättre kontroll på denna punkt ha nu vidtagits.

Det kan vara anledning att i detta sammanhang understryka vikten av att de principer, på vilka den nuvarande arbetslöshetsförsäkringen bygger — bl. a. att försäkringen icke är någon yrkesförsäkring och att arbetslös medlem av arbetslöshetskassa är skyldig att antaga varje erbjudet arbete under förutsättning att det är lämpligt — noga fasthållas, så att utbetalningen av understöd icke får större omfattning än statsmakterna förutsatt.

Efter de förut nämnda överläggningarna har jag kommit till den uppfattningen, att statsbidragsbestämmelserna böra underkastas översyn genom särskilda utredningsmän. Härtill medverkar också att jag kommit till det resultatet att socialvårdskommitténs förslag rörande arbetslöshetsförsäkringen icke utan vidare kan läggas till grund för en reform av denna försäkring. Ehuru förutsättningar — särskilt mot bakgrunden av den förenämnda stegringen av kostnaderna för den nuvarande försäkringen — f. n. icke torde finnas för en allmän reform av arbetslöshetsförsäkringen, synas vissa detaljfrågor rörande denna böra upptagas till närmare prövning. Jag har i det föregående vid anmälan av anslaget till mödrahjälp (punkt 13) nämnt en sådan fråga, nämligen frågan om en utbyggnad av arbetslöshetsförsäkringen till att lämna skydd mot inkomstbortfall vid barnsbörd. Spörsmål av detta slag böra även kunna upptagas av de utredningsmän jag har för avsikt att begära Kungl. Maj:ts bemyndigande att tillkalla.

Ifrågavarande översyn torde icke kunna föranleda förslag till 1951 års riksdag. Medelsbehovet till bidrag till de erkända arbetslöshetskassorna för nästa budgetår bör därför beräknas på grundval av nuvarande bidragsregler. Med hänsyn bl. a. till vad jag anført rörande byggnadsregleringen anser jag det motiverat att beräkna medelsbehovet något lägre än arbetsmarknadsstyrelsen gjort. Jag förordar därför, att anslaget upptages till 17 000 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till erkända arbetslöshetskassor* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 17 000 000 kronor.

[52] 8. **Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m.** Arbetsmarknadsstyrelsen har (skr. 25/8 1950) framlagt preliminära beräkningar av medelsbehovet för nästa budgetår beträffande reservationsanslagen till Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m., Kostnader för överflyttning av arbetskraft samt Kostnader för arbetsmarknadsstyrelsens förrådsverksamhet. Efter att ha lämnat en redogörelse för arbetsmarknadsläget under första hälften av år 1950 framhåller styrelsen bl. a. följande.

På grund av den labilitet, som kännetecknar såväl det ekonomiska som det utrikespolitiska läget, är det icke f. n. möjligt att med någon säkerhet bedöma utvecklingen på arbetsmarknaden under år 1951. Såvitt nu kan bedömas synes man emellertid ha anledning räkna med fortsatt hög sysselsättning. Detta hindrar icke att lokala eller säsongmässiga sysselsättningssvårigheter kunna uppkomma. Icke heller kan bortses från möjligheten av en fortsatt allmän åtstramning av läget på arbetsmarknaden med ökade svårigheter att tillgodose efterfrågan på arbetskraft till ur samhällsekonomisk synpunkt angelägna produktionsområden.

Styrelsen har preliminärt beräknat utgifterna under anslaget till kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m. till 19 900 000 kronor under nästa budgetår. Då styrelsen beräknar, att vid utgången av innevarande budgetår skall föreligga en reservation av 2 350 000 kronor, föreslår styrelsen, att anslaget tills vidare uppföres med ett till 17 600 000 kronor avrundat belopp.

Medelsbehovet under anslaget till kostnader för överflyttning av arbetskraft beräknas för nästa budgetår kunna tillgodoses inom ramen för å anslaget befintlig reservation. Styrelsen föreslår därför, att anslaget tills vidare endast uppföres med ett formellt belopp av 100 kronor.

Med hänsyn till beräknad reservation anser styrelsen, att även anslaget till kostnader för arbetsmarknadsstyrelsens förrådsverksamhet preliminärt kan uppföras med ett formellt belopp av 100 kronor.

Departementschefen.

Till följd av svårigheten att vid denna tidpunkt beräkna behovet av medel till arbetsmarknadsreglerande åtgärder under nästa budgetår, torde anslagen till kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m. samt till kostnader för

överflyttning av arbetskraft böra — på samma sätt som tidigare skett beträffande motsvarande anslag — i statsverkspropositionen uppföras med allenast preliminärt beräknade belopp. Jämväl anslagen till kostnader för arbetsmarknadsstyrelsens förrådsverksamhet och till kostnader för främjande av företagsverksamhet m. m. böra under sådana förhållanden nu endast beräknas preliminärt.

Anslaget till kostnader för arbetslöshetens bekämpande bör härvid uppföras med det av arbetsmarknadsstyrelsen föreslagna beloppet, 17 600 000 kronor.

Anslaget till kostnader för överflyttning av arbetskraft har på grund av betydande reservation de senaste budgetåren uppförts med endast ett formellt belopp av 100 kronor. Det synes lämpligt, att den vid utgången av budgetåret 1950/51 kvarstående reservationen indrages samt att medel i stället anvisas å riksstaten för nästa budgetår. Preliminärt bör anslaget upptagas till 3 000 000 kronor.

Mot styrelsens förslag att anslaget till kostnader för arbetsmarknadsstyrelsens förrådsverksamhet i detta sammanhang uppföres med endast ett formellt belopp har jag däremot intet att erinra. Anslaget till kostnader för främjande av företagsverksamhet m. m. torde böra beräknas till oförändrat belopp, 1 500 000 kronor.

Under punkterna 53—55 gör jag hemställa rörande övriga ifrågavarande anslag. Här hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m.* för budgetåret 1951/52 beräkna ett reservationsanslag av 17 600 000 kronor.

[53] 9. **Kostnader för överflyttning av arbetskraft.** Under återopande av vad jag under nästföregående punkt anfört, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Kostnader för överflyttning av arbetskraft* för budgetåret 1951/52 beräkna ett reservationsanslag av 3 000 000 kronor.

[54] 10. **Kostnader för arbetsmarknadsstyrelsens förrådsverksamhet.** Återopande vad jag under punkten 52 anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Kostnader för arbetsmarknadsstyrelsens förrådsverksamhet* för budgetåret 1951/52 beräkna ett reservationsanslag av 100 kronor.

[55] 11. **Kostnader för främjande av företagsverksamhet m. m.** I enlighet med vad jag anfört under punkten 52 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Kostnader för främjande av företagsverksamhet m. m.* för budgetåret 1951/52 beräkna ett reservationsanslag av 1 500 000 kronor.

[56] 12. **Planering av allmänna arbeten.** Under åberopande av vad chefen för finansdepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anført angående planering av allmänna arbeten hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Planering av allmänna arbeten* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

D. Förbättrande av bostadsförhållandena m. m.

[57] 1. Bostadsstyrelsen: Avlöningar. Till bostadsstyrelsen och länsbostadsnämnderna ha för innevarande budgetår anvisats följande anslag.

	Belopp kronor
Bostadsstyrelsen: Avlöningar, förslagsanslag	2 307 000
Bostadsstyrelsen: Omkostnader, förslagsanslag	372 000
Länsbostadsnämnderna: Avlöningar, förslagsanslag	1 561 000
Länsbostadsnämnderna: Omkostnader, förslagsanslag	585 000

Till förbättrande av bostadsförhållandena ha för innevarande budgetår anvisats anslag dels under driftbudgeten (femte huvudtiteln) och dels under kapitalbudgeten (fonden för låneunderstöd). Anslagen framgå av följande uppställning.

Anslag	Belopp kronor
<i>Under femte huvudtiteln.</i>	
Kapitalmedelsförluster och ränteeftergifter å vissa bostadsbyggnadslån, förslagsanslag	675 000
Hyresrabatter för mindre bemedlade, barnrika familjer, förslagsanslag	27 000 000
Särskilda bostadsrabatter, reservationsanslag	1 500 000
Bidrag till inrättande av pensionärshem, reservationsanslag	6 500 000

Under fonden för låneunderstöd.

Lån till anordnande av kollektiva tvätterier, investeringsanslag 2 000 000

Bostadsstyrelsen har (skr. 28/8 1950) framlagt beräkningar angående medelsbehovet under nästa budgetår beträffande styrelsens verksamhetsområde. Styrelsen har föreslagit följande anslagsbelopp under femte huvudtiteln: styrelsens avlöningar 2 479 000 kronor, styrelsens omkostnader 453 000 kronor, länsbostadsnämndernas avlöningar 1 799 000 kronor, länsbostadsnämndernas omkostnader 591 000 kronor, kapitalmedelsförluster och ränteeftergifter å vissa bostadsbyggnadslån 675 000 kronor, hyresrabatter för mindre bemedlade, barnrika familjer 39 000 000 kronor, särskilda bostadsrabatter 1 650 000 kronor, bidrag till främjande av bostadsbyggande på landsbygden 7 500 000 kronor, bidrag till inrättande av pensionärshem 8 000 000 alternativt 12 000 000 kronor, därest ett av 1949 års statsbidragssakkunniga för ålderdomshem m. m. framlagt förslag (SOU 1950: 22) till ändrade bidragsbestämmelser skulle vinna bifall. Härjämte har styrelsen beträffande kapitalbudgeten under statens utlåningsfonder beräknat till lånefonden för bostadsbyggande 220 000 000 kronor samt under fonden för låneunderstöd till lån till anordnande av kollektiva tvätterier 2 000 000 kronor.

Departementschefen.

Sedan bostadsstyrelsen framlagt sina medelsäskanden, ha vissa utredningar, som kunna påverka bedömningen av anslagsbehovet, slutförts. Sålunda har 1950 års besparingsutredning (skr. 2/11 1950) framlagt förslag till åtgärder för att minska statens utgifter på bostadsområdet. Statens organisationsnämnd har (skr. 14/11 1950) överlämnat redogörelse för en av nämnden jämlikt Kungl. Maj:ts uppdrag verkställd organisationsundersökning vid bostadsstyrelsen och länsbostadsnämnderna. I en inom socialdepartementet upprättad promemoria (dagtecknad 27/11 1950) ha slutligen vissa förslag till åtgärder beträffande bostadsbyggande och bostadsmarknad framlagts. Ställning har ännu icke tagits till nämnda utredningar, vilkas remissbehandling delvis icke är avslutad.

Under dessa förhållanden böra förenämnda anslag i statsverkspropositionen upptagas med endast preliminärt beräknade belopp. Följande anslag torde i detta sammanhang böra upptagas.

Anslag	Belopp kronor
<i>Under femte huvudtiteln.</i>	
Bostadsstyrelsen: Avlöningar, förslagsanslag	2 307 000
Bostadsstyrelsen: Omkostnader, förslagsanslag	372 000
Länsbostadsnämnderna: Avlöningar, förslagsanslag	1 561 000
Länsbostadsnämnderna: Omkostnader, förslagsanslag	585 000
Kapitalmedelsförluster och ränteeftergifter å vissa bostadsbyggnadslån, förslagsanslag	10 000 000
Hysesrabatter för mindre bemedlade, barnrika familjer, förslagsanslag	37 000 000
Särskilda bostadsrabatter, reservationsanslag	1 650 000
Bidrag till främjande av bostadsbyggande på landsbygden, reservationsanslag	7 500 000
Bidrag till inrättande av pensionärhem, reservationsanslag	8 000 000

Under statens utlåningsfonder.

Lånefonden för bostadsbyggande, investeringsanslag	220 000 000
--	-------------

Under fonden för låneunderstöd.

Lån till anordnande av kollektiva tvätterier, investeringsanslag	1 500 000
--	-----------

Anslagen till bostadsstyrelsens resp. länsbostadsnämndernas avlöningar och omkostnader ha i avvaktan på prövningen av organisationsnämndens förslag upptagits med oförändrade belopp.

Behovet av ränteeftergifter å vissa bostadsbyggnadslån kommer, om den i slutet av 1950 genomförda räntehöjningen blir bestående, att stiga avsevärt. Med ledning av inom bostadsstyrelsen verkställd överslagsberäkning rörande ifrågavarande subventionsbehov under nästa budgetår har anslaget till kapitalmedelsförluster och ränteeftergifter å vissa bostadsbyggnadslån preliminärt beräknats till 10 000 000 kronor.

Till hyresrabatter för mindre bemedlade, barnrika familjer och till lån till anordnande av kollektiva tvätterier har anslagsbehovet för nästa budgetår tills vidare ansetts kunna beräknas till 37 000 000 resp. 1 500 000 kronor.

Anslag till tillägglån till viss bostadsbyggnadsverksamhet anvisas fr. o. m. innevarande budgetår endast i den mån så erfordras för utbetalning av beviljade tillägglån. Vid utgången av innevarande budgetår torde å tidigare anslag komma att kvarstå ett outnyttjat belopp av ca 60 miljoner kronor. Då detta belopp väsentligt överstiger vad som kan beräknas erforderligt för utbetalning under nästa budgetår, torde ytterligare anslag icke behöva anvisas för nämnda budgetår.

Av anvisade medel till lån till uppförande och förbättring av lantarbetarbostäder fanns vid ingången av innevarande budgetår ett belopp av 7 300 000 kronor disponibelt, vilket torde vara tillräckligt för långivningen under såväl detta som nästa budgetår.

Medan jag under de 8 nästföljande punkterna och under kapitalbudgeten gör framställning om beräkning av övriga anslag för ifrågavarande ändamål, hemställer jag här, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Bostadsstyrelsen: Avlöningar* för budgetåret 1951/52 beräkna ett förslagsanslag av 2 307 000 kronor.

[58] 2. **Bostadsstyrelsen: Omkostnader.** Under åberopande av vad jag under nästföregående punkt anfört, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Bostadsstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1951/52 beräkna ett förslagsanslag av 372 000 kronor.

[59] 3. **Länsbostadsnämnderna: Avlöningar.** På grund av vad jag anfört under punkten 57 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Länsbostadsnämnderna: Avlöningar* för budgetåret 1951/52 beräkna ett förslagsanslag av 1 561 000 kronor.

[60] 4. **Länsbostadsnämnderna: Omkostnader.** På grund av vad jag anfört under punkten 57 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Länsbostadsnämnderna: Omkostnader* för budgetåret 1951/52 beräkna ett förslagsanslag av 585 000 kronor.

[61] 5. **Kapitalmedelsförluster och ränteeftergifter å vissa bostadsbyggnadslån.** I enlighet med vad jag under punkten 57 anfört får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Kapitalmedelsförluster och ränteeftergifter å vissa bostadsbyggnads-*

lån för budgetåret 1951/52 beräkna ett förslagsanslag av 10 000 000 kronor.

[62] 6. **Hyresrabatter för mindre bemedlade, barnrika familjer.** Åberopande vad jag förut under punkten 57 anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Hyresrabatter för mindre bemedlade, barnrika familjer* för budgetåret 1951/52 beräkna ett förslagsanslag av 37 000 000 kronor.

[63] 7. **Särskilda bostadsrabatter.** Under hänvisning till vad jag anfört under punkten 57 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Särskilda bostadsrabatter* för budgetåret 1951/52 beräkna ett reservationsanslag av 1 650 000 kronor.

[64] 8. **Bidrag till främjande av bostadsbyggande på landsbygden.** Under hänvisning till vad jag anfört under punkten 57 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Bidrag till främjande av bostadsbyggande på landsbygden* för budgetåret 1951/52 beräkna ett reservationsanslag av 7 500 000 kronor.

[65] 9. **Bidrag till inrättande av pensionärshem.** Under åberopande av vad jag anfört under punkten 57 får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Bidrag till inrättande av pensionärshem* för budgetåret 1951/52 beräkna ett reservationsanslag av 8 000 000 kronor.

[66] 10. **Statens nämnd för samlingslokaler.**

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	27 500	25 386
1950,51 (statsliggaren s. 340)....	25 600	
1951/52 (förslag)	25 600	

Yrkanden.

Statens nämnd för samlingslokaler har (skr. 31/8 1950) hemställt, att anslaget höjes med 2 800 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Ersättning till ordförande och ledamöter för mistade avlöningsförmåner		200
2. Sekreteraren	1 200	
3. Medhjälpare åt sekreteraren	1 200	
4. Ersättningar till sakkunniga	500	
5. Rörligt tillägg	100	
	3 000	200

Motivering.

2—3. På grund av låneverksamhetens omfattning har sekreteraren, vilken uppburit ett arvode å 250 kronor för månad, tidigare haft två deltidanställda medhjälpare, vardera med en avlönning av 200 kronor i månaden. Den ene av dessa avgick 1948 utan att ersättas. Verksamheten har numera åter ökat. Medan budgetåret 1947/48 325 ärenden redovisades i nämndens protokoll, var antalet 1948/49 386 och 1949/50 496. Verksamhetens ökade omfattning har föranlett nämnden att överväga lämpligheten av att åter anställa ytterligare en medhjälpare åt sekreteraren. Nämnden har emellertid funnit praktiska olägenheter förenade härmed. Nämnden föreslår i stället, att månadsarvodet till såväl sekreteraren som hans medhjälpare höjes med 100 kronor.

4. Till ersättningar åt sakkunniga ha för innevarande budgetår beräknats 7 000 kronor. Ökningen av antalet ärenden har medfört ökat behov att anlita sakkunniga för prövning av kostnadskalkyler och för granskning av tekniska beskrivningar till byggnadsprojekt.

5. Utgift 1949/50 801; anslag 1950/51 700.

Yttrande.

Statskontoret kan icke tillstyrka uppräknig av anslaget för att möjliggöra höjning av arvodet till sekreteraren och dennes medhjälpare. Ämbetsverket utgår från att därest en ökning av arbetsuppgifterna skulle nödvändiggöra en arbetskraftsförstärkning Kungl. Maj:t skall äga besluta härom. Ej heller vill statskontoret förorda en uppräknig av anslagsposten till ersättningar till sakkunniga. Däremot anser statskontoret, att anslagsposten till sjukvård m. m., vilken för innevarande budgetår upptagits med 100 kronor, med hänsyn till belastningen under 1949/50 (395 kronor) bör uppräknas till 400 kronor.

Departementschefen.

Jag kan i likhet med statskontoret icke förorda, att medel beräknas för höjning av arvodet åt sekreteraren eller hans medhjälpare. Förslaget om en uppräknig av anslagsposten till ersättningar åt sakkunniga kan jag icke heller biträda. Under sådana förhållanden synes anslaget böra uppföras med oförändrat belopp av 25 600 kronor.

I detta sammanhang torde jag även få anmäla frågan om bidrag till vissa riksorganisationer för samlingslokaler. Fr. o. m. budgetåret 1947/48 har anvisats ett obetecknat anslag av 15 000 kronor, varav 5 000 kronor utgått till envar av följande sammanslutningar, nämligen Bygdegårdarnas riksförbund, Folkets husföreningarnas riksorganisation och Ordenshusens riksförening såsom bidrag till vederbörande sammanslutnings verksamhet under budgetåret. Statens nämnd för samlingslokaler har (skr. 31/8 1950) anført, att anslaget visat sig vara till stort gagn för den av nämnden bedrivna verksamheten samt föreslagit, att det för nästa budgetår skall uppföras med oförändrat belopp.

1950 års besparingsutredning har (skr. 14/11 1950) däremot ansett, att förevarande anslag i nuvarande statsfinansiella läge bör indragas. Enligt utred-

ningen torde denna indragning icke komma att minska det gagn, som nämnden f. n. har av vederbörande sammanslutningar. Då jag förutsätter, att ifrågavarande bidrag icke är av väsentlig betydelse för sammanslutningarnas ekonomi, anser jag mig icke böra motsätta mig utredningens förslag. Medel böra sålunda icke beräknas för ändamålet under nästa budgetår.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens nämnd för samlingslokaler* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 25 600 kronor.

[67] 11. **Bidrag till anordnande av allmänna samlingslokaler.** För att tillgodose behovet inom en ort av allmänna samlingslokaler må enligt kungörelsen nr 913/1942 (ändr. 354/1945) på vissa villkor bidrag av statsmedel beviljas kommun eller lån av dylika medel beviljas bolag, förening eller stiftelse. Till bidrag för angivna ändamål ha för budgetåren 1942/43 och 1945/46 anvisats reservationsanslag av 1 500 000 resp. 1 000 000 kronor. Anslag till lån för ändamålet ha anvisats å kapitalbudgeten under fonden för låneunderstöd.

1950 års riksdag (statsutsk. utl. nr 5, punkt 47, rd skr. nr 5) har medgivit, att ifrågavarande reservationsanslag må disponeras jämväl under innevarande budgetår. Vid utgången av budgetåret 1949/50 uppgick reservationen å anslaget till 2 260 865 kronor.

Statens nämnd för samlingslokaler har (skr. 31/8 1950) upplyst, att nämnden t. o. m. budgetåret 1949/50 tillstyrkt bidrag å sammanlagt 536 000 kronor. Nämnden har hemställt, att anslaget måtte få disponeras även under nästa budgetår.

Departementschefen.

Såsom jag anført vid anmälan av frågan om förlängning av dispositionsrätten till detta anslag för budgetåren 1949/50 och 1950/51 (V ht 1949 s. 102 resp. 1950 s. 107) ha bidrag till anordnande av allmänna samlingslokaler — vilka endast kunna tillerkännas kommuner — sökts endast i ett relativt litet antal fall. Frågan om formerna för stöd vid anordnande av allmänna samlingslokaler torde komma att behandlas av bostadskollektiva kommittén. Behållningen å anslaget bör emellertid tills vidare stå till förfogande dels för utbetalning av tidigare beviljade bidrag dels ock för beviljande, i den mån sådant ifrågakommer, av nya bidrag enligt gällande regler. Av praktiska skäl bör anslaget ånyo uppföras å riksstaten med ett formellt belopp av 100 kronor.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till anordnande av allmänna samlingslokaler* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

Bosättningslån.**[68] 12. Statens bosättningslån: Ersättning åt ortsombud.**

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	65 000	55 772
1950/51 (statsliggaren s. 340) ..	60 000	
1951/52 (förslag)	60 000	

I enlighet med förslag av fullmäktige i riksbanken (skr. 28/9 1950) bör anslaget uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens bosättningslån: Ersättning åt ortsombud* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 60 000 kronor.

[69] 13. Statens bosättningslån: Ersättning åt riksbanken.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	215 000	203 007
1950/51 (statsliggaren s. 341) ..	180 000	
1951/52 (förslag)	175 000	

Fullmäktige i riksbanken ha (skr. 28/9 1950) inledningsvis anført, att utlåningen från statens bosättningslånefond vid utgången av budgetåret 1949/50 uppgick till 45 598 298 kronor, vilket innebär en ökning under sagda budgetår med ca 1 miljon kronor. Antalet utestående lån, som steg relativt snabbt under låneverksamhetens sju första budgetår, har fr. o. m. budgetåret 1944/45 uppvisat något fallande siffror och utgjorde vid utgången av förra budgetåret 57 744 mot 59 897 ett år tidigare. Medelbeloppet av utestående lån har däremot ökat hela tiden.

Fullmäktige ha härefter med utgångspunkt från i stort sett oförändrad lånefrekvens och oförändrade ersättningsgrunder beräknat medelsbehovet för nästa budgetår till 175 000 kronor.

Departementschefen.

Jag har icke något att erinra mot vad fullmäktige anført rörande anslagsberäkningen.

I detta sammanhang torde jag få anmäla följande. Fr. o. m. budgetåret 1942/43 har för upplysningsverksamhet i samband med bosättningslånen anvisats ett obetecknat anslag av 15 000 kronor, vilket anslag sedan budgetåret 1946/47 helt disponerats för sådan verksamhet genom svenska slöjdföreningen. Denna har hemställt, att oförändrat anslag anvisas för nästa budgetår. 1950 års besparingsutredning har (skr. 14/11 1950) ansett, att anslaget i nuvarande statsfinansiella läge bör indragas. Svenska slöjdföreningen, som under tionde huvudtiteln erhåller ett årligt bidrag av 50 000 kronor, torde enligt utredningens mening oavsett indragningen av anslaget under femte huvudtiteln kunna förväntas upprätthålla viss upplysningsverksamhet av här av-

sedd art. Jag anser mig böra biträda besparingsutredningens förslag. Efter samråd med chefen för handelsdepartementet föreslår jag därför icke för nästa budgetår något anslag till upplysningsverksamhet rörande bosättningslånen.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens bosättningslån: Ersättning åt riksbanken* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 175 000 kronor.

E. Olycksfallsförsäkring och arbetarskydd.**[70] 1. Försäkringsrådet: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	543 000	547 106
1950/51 (statsliggaren s. 341) ..	557 000	
1951/52 (förslag).....	569 000	

Försäkringsrådet har (skr. 25/8 1950) lämnat följande uppgifter om antal inkomna ärenden m. m.

Tidsperiod	Antal inkomna ärenden			Arbetsbalans vid periodens slut
	av försäkrings- rådet infordrade	övriga	summa	
1943	45	6 301	6 346	2 379
1944	40	6 678	6 718	2 731
1945	53	6 810	6 863	3 223
1946	160	6 282	6 442	2 946
1947	178	6 423	6 601	2 758
1948	195	6 358	6 553	2 477
1949	212	6 895	7 107	2 729
¹ / ₁ — ³⁰ / ₆ 1950	34	3 699	3 733	2 770

I de angivna siffrorna äro icke inräknade de vanligen förekommande förvaltningsärendena m. m.

Såsom framgår av sammanställningen medförde det under åren 1944 och 1945 väsentligt ökade antalet inkomna ärenden en betydande höjning av arbetsbalansen. Denna har under åren 1946—1948 successivt nedgått. För 1949 och första halvåret 1950 redovisas åter en viss höjning av balansen.

Yrkanden.

Försäkringsrådet har hemställt, att anslaget höjes med 27 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. 1 amanuens (byråsekreterare)	13 083	
2. 1 expeditionsvaktbiträde Cf 7	5 013	
3. Tillfällig personal.....		500
4. 2 ordförandearvoden	2 400	
5. Vikariatsersättningar:		
å föreslagen extra avdelning	1 780	
i övrigt	560	
6. Omräkning:		
reglerad befordringsgång och löneklassuppflyttningar..	3 797	
uppräknig till överensstämmelse med beräknade		
faktiska löner	892	
avrundning		25
	27 525	525
	+ 27 000	

Försäkringsrådet föreslår vidare, att expeditionsvakttjänsten i Ce 9 ombildas till ordinarie tjänst samt, med hänsyn till gällande befordringsgång, att 2 befattningar som kontorsbiträde i Ca 8 inrättas.

Motivering.

1. Vid ledighet för högre befattningshavare förordnas amanuenser som vikarier å förste byråsekreterartjänst. På grund av att amanuenserna äro så få kan det inträffa, att endast en eller två amanuenser, någon gång ingen, finns disponibel för de egentliga amanuensgöromålen (att biträda ledamöterna med utredningar m. m.). Det har t. o. m. förekommit, att vid hastigt inträffande sjukdomsfall ingen vikarie stått till buds, varigenom veckoprogrammet icke kunnat genomföras i full utsträckning. Den vid jämförelse med antalet högre befattningshavare alltför fåtaliga rekryteringspersonalen bör därför ökas med en amanuens. Härigenom möjliggöres även att den extra avdelning, varom försäkringsrådet tidigare gjort framställning (V ht 1949 s. 107), kan träda i funktion. Detta är behövt dels med hänsyn till stegringen i antalet ärenden, dels ock enär balansen f. n. icke möjliggör, att ärenden i erforderlig utsträckning infordras från försäkringsinrättningarna för granskning.

2. Försäkringsrådet, som f. n. har en förste expeditionsvakt och en expeditionsvakt, har tidigare begärt att få anställa även ett expeditionsvaktbiträde. De tidigare påvisade olägenheterna ha ytterligare accentuerats. Bl. a. ha två innehavare av expeditionsvakttjänsten slutat sin anställning, då de funnit arbetet alltför slitsamt.

3. Det för tillfällig personal avsedda beloppet kan minskas under förutsättning att det under 2. avsedda expeditionsvaktbiträdet får anställas.

4. Enligt arbetsordningen är rådet uppdelat i två grupper under ordförandeskap av rådets chef och en gruppordförande, vilken erhåller ett årsarvode å 1 200 kronor. Den 1 juli 1947 erhöll rådet en betydande personalförstärkning, varigenom antalet behandlade ärenden kunde höjas icke oväsentligt. I samband härmed vidtogs den 1 september 1947 den ändringen, att ytterligare två försäkringsråd fungera som ordförande i de ärenden, vari de deltaga. Anordningen har i verkligheten medfört, att rådet nu utgöres av 4 divisioner. Sedan divisionssystemet nu prövats tillräckligt lång tid är det angeläget, att de två försäkringsråd, vilka utan arvode fungera som ordförande, tilldelas ordförandearvode.

5. Rörande den föreslagna extra avdelningen hänvisas till punkt 1. Det tidigare under ordinarieposten beräknade beloppet till vikariatsersättningar har befunnits otillräckligt. Motsvarande belopp under icke-ordinarieposten kan däremot minskas något. Nettoökningen skulle bli 560 kronor.

Yttranden.

Statskontoret erinrar, att amanuenspersonalen utökades under budgetåret 1949/50 för att möjliggöra en omläggning av arbetsprogrammet i syfte att öka antalet avgjorda ärenden. Statskontoret finner det tveksamt, om en ytterligare

utökning av rådets arbetskrafter nu kan vara oundgängligen nödvändig. I avvaktn på vidare erfarenhet av de åtgärder, som under senare år vidtagits för att höja rådets arbetskapacitet, synes tills vidare böra anstå med inrättandet av den föreslagna amanuensbefattningen.

Expeditionsvaktbiträdet bör enligt statskontorets mening placeras i lönegraden Cf 4.

Frågan om ökning av antalet befattningsarvoden till divisionsordförande torde böra upptagas till övervägande först sedan tillräckliga erfarenheter vunnits av den år 1947 fastställda personalorganisationen.

Statens lönenämnd — som ansett sig ej ha att bedöma de i framställningen berörda organisationsfrågorna — har icke funnit de framlagda lönespörmålen föranleda annat uttalande än att tjänsten såsom expeditionsvaktbiträde i Cf 7, som enligt vad nämnden under hand inhämtat avses för en aspirant å expeditionsvakttjänst, bör benämnas expeditionsvakt.

Departementschefen.

Genom beslut av 1947 och 1949 års riksdagar har försäkringsrådets personalorganisation förstärkts avsevärt. Härigenom har det blivit möjligt att öka antalet ärenden, som årligen behandlas av rådet, och att minska rådets tidigare betydande arbetsbalans. Under 1949 och 1950 har arbetsbalansen ånyo ökat. Jag finner denna ökning och den därmed följande förlängda väntetiden för de rättssökande betänkelig. Jag anser mig därför böra förorda, att ett belopp av 7 500 kronor beräknas för amanuenshjälp och vikariatsersättningar för den extra avdelning som rådet tänkt sig att inrätta. Denna avdelning avses, enligt vad rådet tidigare upplyst, möjliggöra, att ytterligare 192 mål per år kunna handläggas.

I övrigt kan jag icke förorda försäkringsrådets hemställan om ytterligare medel med undantag av omräkningsposterna, vilka medföra en ökning av medelsbehovet med 4 689 kronor. Jag föreslår alltså, att anslaget höjes med (7 500 + 4 689) 12 189 kronor eller i avrundat belopp 12 000 kronor.

Å personalförteckningen för försäkringsrådet böra uppföras två nya befattningar som kontorsbiträde i Ca 8. Jag kan däremot icke biträda förslaget, att rådets expeditionsvakttjänst skall uppföras på ordinarie stat.

Anslaget beräknas sålunda:

avlönin[gar till ordinarie tjänstemän 333 300 (+ 13 200) kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 59 100 kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 125 700 (— 2 100) kronor;

rörligt tillägg 50 900 (+ 900) kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) besluta, att å personalförteckningen för försäkringsrådet antalet kontorsbiträden i lönegrad Ca 8 skall ökas med 2;

b) godkänna följande avlöningsstat för försäkringsrådet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	333 300
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	59 100
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	125 700
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	50 900
Summa kronor 569 000;	

c) till *Försäkringsrådet*: *Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 569 000 kronor.

[71] 2. **Försäkringsrådet: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	23 500	25 195
1950/51 (statsliggaren s. 342)....	28 400	
1951/52 (förslag)	24 400	

Försäkringsrådet har (skr. 25/8 1950) anført, att rådet för nästa budgetår räknar med vissa ofrånkomliga utgifter för nyanskaffningar och ökade kostnader enligt kollektivavtal för städning, medförande en sammanlagd kostnad av 2 000 kronor. Med anledning härav bör expensposten minskas med endast 2 000 kronor av det belopp å 4 000 kronor, som anvisats till vissa engångsutgifter under innevarande budgetår. Anslaget skulle alltså uppföras med 26 400 kronor.

Statskontoret har icke funnit anledning till erinran i anledning av framställningen.

Departementschefen.

Anslagsposten till expenser synes böra minskas med det belopp, som avsetts till vissa engångsutgifter under innevarande budgetår eller med 4 000 kronor. Anslaget bör därför upptagas till (28 400 — 4 000) 24 400 kronor.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försäkringsrådet*: *Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 24 400 kronor.

[72] 3. **Riksförsäkringsanstalten: Avlöningar.** Till riksförsäkringsanstalten ha för innevarande budgetår anvisats ett avlöningsanslag av 5 291 000 kronor och ett omkostnadsanslag av 433 000 kronor.

Riksförsäkringsanstalten har (skr. 9/12 1950) anmält, att den inleda översynen av anstaltens organisation (jfr prop. 1950:169) fortsatt. Anstalten har avgivit vissa förslag, som syfta till förenkling och rationalisering av arbetet å administrativa byrån och andra skaderegleringsbyrån. I samband därmed har anstalten hemställt, att avlöningsanslaget för nästa budgetår måtte uppföras med 4 985 000 kronor.

Riksförsäkringsanstalten har vidare (skr. 30/8 1950) hemställt, att omkostnadsanslaget för budgetåret 1951/52 uppräknas med 11 000 kronor till 444 000 kronor.

Departementschefen.

Jag har ännu icke tagit ställning till anstaltens förslag. Anstaltens avlönings- och omkostnadsanslag böra därför i statsverkspropositionen upptagas med allenast preliminärt beräknade belopp, avlöningsanslaget i enlighet med anstaltens beräkningar till 4 985 000 kronor och omkostnadsanslaget med oförändrat belopp.

Under nästföljande punkt gör jag hemställa beträffande omkostnadsanslaget. Här hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Riksförsäkringsanstalten*: *Avlöningar* för budgetåret 1951/52 beräkna ett förslagsanslag av 4 985 000 kronor.

[73] 4. **Riksförsäkringsanstalten: Omkostnader.** Under återopande av vad jag anført under nästföregående punkt hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Riksförsäkringsanstalten*: *Omkostnader* för budgetåret 1951/52 beräkna ett förslagsanslag av 433 000 kronor.

[74] 5. **Riksförsäkringsanstalten: Riksförsäkringsanstaltens ortsombud m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1949/50.....	275 000	274 935
1950/51 (statsliggaren s. 344) ..	275 000	
1951/52 (förslag).....	285 000	

Av detta anslag utgå ersättningar till anstaltens ortsombud och ombud för den särskilda fiskarförsäkringen samt arvoden för upprättande av s. k. arbetsgivarförteckningar i 32 magistratsstäder.

Riksförsäkringsanstalten har (skr. 30/8 1950) i fråga om arvoden till ortsombuden anført i huvudsak följande.

F.n. finnas omkring 950 ortsombud. Årsarvoden äro i allmänhet mycket låga och utgöra merendels ej skälig ersättning för ombudsarbetet. Sålunda uppbär inemot hälften av ombuden arvoden å 100 kronor eller lägre belopp för ett helt års arbete. Anstaltens arbete med skaderegleringen kommer snarast att rationaliseras, bl. a. i syfte att ernå en avsevärt snabbare behandling (jfr prop. 1950: 169). Ortsombudens arbete är härvid av icke oväsentlig betydelse, enär ombuden ofta anlitas för införskaffande av för skaderegleringen erforderlig utredning. På grund av allt för låga arvoden är anstalten ofta ur stånd att till ombud förvärva de lämpligaste personerna och detta återverkar på skaderegleringsarbetet. Hårtill kommer att den nya kommunindelningen föranleder anstalten att vidtaga en ändrad indelning i ombudsområden, varvid frågan om arvodesjustering ytterligare aktualiseras.

Anstalten hemställer, att för nästa budgetår ett belopp av 25 000 kronor

avses för höjningar av arvoden. Då årsarvoden och reseersättningar till ombuden under budgetåret 1949/50 uppgått till ca 230 000 kronor, beräknar anstalten medelsbehovet för sådana ersättningar under nästa budgetår till 255 000 kronor. Övriga från anslaget utgående ersättningar beräknas till 45 000 kronor, varför anslaget föreslås upptaget med 300 000 kronor.

Statskontoret erinrar, att frågan om höjning av anslaget var föremål för prövning av 1950 års riksdag och att statsmakterna då av statsfinansiella skäl funno sig icke kunna biträda förslag om en förbättring av arvoden. Enär de skäl, som då anfördes mot en anslagshöjning, med ännu större styrka kunna åberopas beträffande budgetåret 1951/52, kan statskontoret icke tillstyrka den nu ånyo begärda arvodesförbättringen.

Departementschefen.

Riksförsäkringsanstalten har sedan flera år i sina anslagsäskanden hemställt, att detta anslag måtte ökas för att medgiva höjning av de mest otillfredsställande ortsombudsarvoden. Ehuru jag delat anstaltens uppfattning, att ersättningarna i många fall äro låga i förhållande till det arbete, som ombuden utföra, har jag inför de tre senaste budgetåren icke biträtt anstaltens förslag till uppräkningsgrunder. Inför genomförandet av kommunindelningsreformen bör anstalten nu erhålla möjligheter att företaga vissa arvodeshöjningar fr. o. m. den 1 januari 1952. Uppräkningen av anslaget bör dock begränsas till 10 000 kronor. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Riksförsäkringsanstalten: Riksförsäkringsanstaltens ortsombud m. m. för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 285 000 kronor.

[75] 6. Vissa tillägg å ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51 (statsliggaren s. 345)	3 250 000	
1951/52 (förslag).....	3 150 000	

Från detta anslag bestridas kostnaderna för *dels* livräntetillägg enligt förordningen den 3 juni 1938 (nr 216) om livräntetillägg av statsmedel åt vissa livräntetagare enligt lagen den 5 juli 1901 angående ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete *dels ock* — i fall då grundersättningen bestrides av fondmedel — ersättningar enligt förordningen den 2 juni 1950 (nr 295) om tillägg av statsmedel å vissa ersättningar enligt lagen om försäkring för olycksfall i arbete m. m.

Riksförsäkringsanstalten har (skr. 30/8 1950) anfört, att medelsbehovet under anslaget kommer att fortgående minska med hänsyn till avgången bland ersättningstagarna. Någon erfarenhet av hållbarheten av de beräkningar, som ligga till grund för medelsanvisningen innevarande budgetår, har ännu ej vunnits. För budgetåret 1951/52 synes anslaget kunna nedräknas med 100 000 kronor och följaktligen upptagas till 3 150 000 kronor.

Departementschefen.

Riksförsäkringsanstaltens beräkning av medelsbehovet torde böra godtagas. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Vissa tillägg å ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m.* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 3 150 000 kronor.

[76] 7. Statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51 (statsliggaren s. 345)	3 350 000	
1951/52 (förslag)	3 350 000	

Från detta anslag bestridas ersättningar enligt ett flertal författningar och beslut (se statsliggaren s. 345—346), i främsta rummet kungörelsen den 30 juni 1942 (nr 678) med särskilda bestämmelser om tillämpning av 1916 års olycksfallsförsäkringslag å arbetare, som användas till arbete för statens räkning. Tilläggsersättningar enligt förordningen den 2 juni 1950 (nr 295) om tillägg av statsmedel å vissa ersättningar enligt lagen om försäkring för olycksfall i arbete m. m. utgå av detta anslag i den mån de icke belöpa å ersättningar utgående av olycksfallsförsäkringens fondmedel. Från anslaget bestridas slutligen *dels* viss dyrtidskompensation åt personer, vilka i anledning av olycksfall som inträffat eller sjukdom som yppats under åren 1941—1948 äro berättigade till sjukpenning eller livränta enligt förordningen den 24 mars 1938 (nr 102) om olycksfalls- och yrkessjukdomsersättning åt tvångsarbetare m. fl. eller förordningen samma dag (nr 103) om olycksfalls- och yrkessjukdomsersättning åt fångar m. fl. *och dels* vissa tillfälliga ersättningar till av silikos drabbade arbetare.

Jag torde här få lämna en kort redogörelse för vad som förekommit i fråga om sistnämnda ersättningar.

På förslag av Kungl. Maj:t medgav 1948 års riksdag (prop. nr 238; rd. skr. nr 357), att av förevarande anslag finge under budgetåret 1948/49 utgivas tillfälliga ersättningar till av silikos drabbade arbetare i enlighet med i propositionen angivna grunder. Det sålunda lämnade bemyndigandet innebar i huvudsak att Kungl. Maj:t skulle — i avvaktan på den revision av bestämmelserna om ersättning vid olycksfall och yrkessjukdom, som förbereddes av socialvårdskommittén — äga förordna om utgivande av tillfälliga ersättningar om högst 700 kronor om året åt arbetare, vilka på grund av ådragen silikos blivit oförmögna till arbete eller på grund av sjukdomen övergått till annan sysselsättning och därigenom fått vidkännas inkomstminskning. Vid bedömande av inkomstminskningen skulle utgående livränta beaktas. Till den som övergått till ofarligt arbete för mera än 10 år sedan skulle icke utgå ersättning, därest han ej uppbure livränta för sjukdomen. — Beslutanderätten i de särskilda ersättningsärendena har anförtratts åt riksförsäkringsanstalten.

Även för budgetåren 1949/50 och 1950/51 ha enligt riksdagens medgivanden (skr. 1949: 165 och 1950: 343) utgivits tillfälliga ersättningar i förevarande hänseende enligt samma grunder som under budgetåret 1948/49.

Riksförsäkringsanstalten har (skr. 30/8 1950) anfört i huvudsak följande.

Någon mera tillförlitlig beräkning av kostnaderna för budgetåret 1951/52 kan under rådande förhållanden svårligen verkställas. De skador, som drabba statens arbetare, visa en tendens att successivt öka; under de tre senast förflutna budgetåren utgjorde antalet nya skadefall resp. 23 868, 24 620 och 25 754. På ersättningstilläggen, vilka komma att undergå en successiv minskning, belöper endast en ringa del av medelsbehovet under anslaget. Därest frekvensen av nya skadefall skulle stiga ytterligare, kommer anslagsbehovet att ökas. I avvaktan på utvecklingen synes anslaget böra för nästa budgetår upptagas till oförändrat belopp.

Departementschefen.

Vad till en början beträffar frågan om förbättring av ersättningarna till av silikos drabbade arbetare vill jag framhålla, att den pågående översynen av hithörande lagstiftning ännu icke slutförts. I avvaktan på definitiva bestämmelser i ämnet synes den anordning med tillfälliga ersättningar, som hittills praktiserats, böra bestå även under budgetåret 1951/52. Jag förordar därför, att Kungl. Maj:t utverkar riksdagens bemyndigande i detta hänseende. Ersättningarna torde få belasta förevarande anslag.

På förslag av Kungl. Maj:t — senast i propositionen 1949: 109 — har riksdagen tidigare medgivit, att dyrtidskompensation i vissa fall finge utgivas till personer, vilka i anledning av olycksfall eller sjukdom, som inträffat efter 1941 års ingång, varit berättigade till sjukpenning eller livränta enligt förordningarna nr 102 och 103/1938 (tvångsarbetare, fångar m. fl.). Av riksdagen senast lämnat sådant medgivande gällde t. o. m. den 30 juni 1950. Dyrtidskompensationen utgick i den mån ersättningen understeg vad som skulle ha utgått om det i förordningarna fastställda maximibeloppet för den årliga arbetsförtjänsten — 1 764 kronor — höjts med 40 procent. Enligt förordningen nr 295/1950 utgår i förordningen avsett tillägg bl. a. till den som på grund av skada, vilken inträffat före den 1 januari 1949, äger uppbära sjukpenning eller livränta enligt förordningarna nr 102 eller 103/1938. Vid tilläggets bestämmande skall den ersättning, varå tillägget utgår, i förekommande fall beräknas med beaktande av de föreskrifter, som Kungl. Maj:t meddelat rörande dyrtidskompensation åt ersättningstagare enligt förordningarna nr 102 och 103/1938. Vid tillkomsten av förordningen nr 295/1950 förutsattes sålunda, att bestämmelserna om dyrtidskompensation åt här berörda ersättningstagare (skador, som inträffat 1941—1948) skulle erhålla fortsatt giltighet. Kungl. Maj:t har den 16 juni 1950 utfärdat bestämmelser härom för budgetåret 1950/51. Jämväl i fortsättningen bör sådan kompensation få utgå. Anledning synes dock icke föreligga att tidsbegränsa ett medgivande härutinnan.

Riksförsäkringsanstaltens beräkning av medelsbehovet under förevarande anslag torde böra godkännas. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels medgiva

a) att tillfälliga ersättningar till av silikos drabbade arbetstagare må utgivas under budgetåret 1951/52 enligt samma grunder som under innevarande budgetår;

b) att åt personer, vilka i anledning av olycksfall som inträffat eller sjukdom som yppats under åren 1941—1948 äro berättigade till sjukpenning eller livränta enligt förordningen om olycksfalls- och yrkessjukdomsersättning åt tvångsarbetare m. fl. eller förordningen om olycksfalls- och yrkessjukdomsersättning åt fångar m. fl., må för tiden fr. o. m. den 1 juli 1951 tills vidare utgå sådan dyrtidskompensation, att beloppen av nämnda förmåner uppgå till vad som skulle hava utgått, därest den i förordningarna fastställda maximigränsen för inkomst — 1 764 kronor — höjts med 40 procent;

dels ock till Statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m. för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 3 350 000 kronor.

[77] 8. Bidrag till fiskares försäkring.

	Anslag	Nettoutgift
1946/47	160 000	341 191
1947/48	160 000	61 800
1948/49	160 000	9 265
1949/50	160 000	9 682
1950/51 (statsliggaren s. 346) ..	160 000	
1951/52 (förslag)	100 000	

Enligt förordningen nr 375/1918 angående en särskild för fiskare avsedd försäkring mot skada till följd av olycksfall skall den försäkrade erlagga en viss årlig avgift, under det att staten betalar det belopp, som ytterligare erfordras för täckande av den risk försäkringen avser, ävensom förvaltningskostnaderna. Jämlikt kungörelsen nr 218/1942 skall, där olycksfallet förorsakats av krigsåtgärd, till sjukpenning, livränta eller begravningshjälp av statsmedel utgivas ett tillägg motsvarande 50 procent av ersättningen. Enligt förordningarna nr 295 och 296/1950 utgår vidare fr. o. m. den 1 juli 1950 under vissa förutsättningar ersättningstillägg å livränta och livräntetillägg, som åtnjutes på grund av ifrågavarande försäkring. Statens kostnader för försäkringen med undantag för förvaltningskostnaderna gäldas från förevarande anslag.

Riksförsäkringsanstalten har (skr. 30/8 1950) lämnat följande uppgifter om antalet försäkrade fiskare samt om försäkringsavgifter och statsbidrag.

År	Antal försäkrade fiskare vid årets slut	Försäkringsavgifter kr.	Erforderligt bidrag av statsmedel (exkl. bidrag för dyrtidstillägg) kr.
1947	11 262	156 872	0
1948	11 303	159 641	29 018
1949	11 753	170 850	54 754

Under åren 1947—1949 ha i dyrtidstillägg utbetalats resp. 9 762, 11 288 och 10 125 kronor.

Riksförsäkringsanstalten framhåller, att en av grundtankarna vid utformandet av fiskarförsäkringens finansiella system varit, att statens bidrag skulle komma att motsvara ungefär hälften av utgående ersättningar (frånsett kostnader för särskilda av statsmedel utgående tillägg). Under den senaste treårsperioden har emellertid den del av ersättningskostnaderna, som behövt täckas av dylikt bidrag, varit vida mindre. Med hänsyn till oberäkneligheten av olycksfallsrisken på förevarande område ävensom till de ersättningstillägg, som utgå fr. o. m. innevarande budgetår, finner dock anstalten tillräcklig anledning f. n. ej föreligga att föreslå minskning av anslaget.

Departementschefen.

Medelsåtgången under anslaget är beroende av förhållanden, som omöjliggöra en exakt uppskattning av medelsbehovet. För ett vart av budgetåren 1934/35—1938/39 var anslaget uppfört med 80 000 kronor och för budgetåret 1939/40 med 90 000 kronor. Belastningen under dessa budgetår varierade mellan ca 63 000 och 98 000 kronor. Med hänsyn till förhållandena under det senaste världskriget uppräknades anslaget sedermera betydligt. Då sålunda anslagets nuvarande storlek — med bortseende från höjningar, som betingats av vissa beslutade förbättringar i utgående ersättningar — huvudsakligen varit betingad av de särskilda förhållandena under krigsåren, torde en nedsättning av anslagsbeloppet nu kunna vidtagas, detta så mycket mera som utgifterna under de senaste budgetåren varit förhållandevis låga. Även om hänsyn toges till de ersättningstillägg som utgå fr. o. m. innevarande budgetår och till en fortlöpande ökning av antalet försäkrade fiskare torde en nedsättning till 100 000 kronor vara motiverad.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till fiskares försäkring* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

[78] 9. Arbetarskyddsstyrelsen: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	674 000	644 940
1950/51 (statsliggaren s. 347).	697 000	
1951/52 (förslag)	693 000	

Yrkanden.

Arbetarskyddsstyrelsen har (skr. 29/8 1950) hemställt, att anslaget höjes med 27 000 kronor enligt följande uppställning.

	Ökning	Minskning
1. Tekniska byrån:		
1 byrådirektör Ca 31 i st. f. förste byråingenjör Ca 29	660	
2 förste byråingenjörer Ce 27 i st. f. 3 byråingenjörer		
Cg 24		8 171

	Ökning	Minskning
2. Kansliavdelningen:		
a. 1 byråchef Ca 33 i st. f. byrådirektör Ce 31	798	
1 förste byråingenjör Ca 27 i st. f. byråingenjör Ca 24	1 962	
1 amanuens	9 112	
b. 1 amanuens	9 000	
3. Höjning av arvodet åt biträdande läkaren	4 000	
4. Löneklassuppflyttningar och reglerad befordringsgång ..	6 767	
5. Vikariats- och övertidsersättningar	2 777	
6. Avrundning	95	
	35 171	8 171

Styrelsen beräknar, att 2 icke-ordinarie kontorsbiträdesbefattningar vid tillämpning av gällande befordringsgång behöva ordinariesättas.

Motivering.

1. Tekniska byrån förfogar över — förutom ritare och biträden — 1 byråchef, 4 byrådirektörer, 1 förste byråingenjör i Ca 29, 2 förste byråingenjörer i Ca 27, 1 byråsekreterare i Ca 24 och 5 byråingenjörer i 24 lönegraden, varav en ordinarie, en extra ordinarie och tre extra.

Ärendena på byråns allmänna avdelning äro av sådan art och omfattning, att personalen är otillräcklig. Icke ens de löpande ärendena ha tillnärmelsevis hunnit avverkas och arbetet på de för förebyggande av ohälsa och olycksfall erforderliga anvisningarna har nästan helt fått eftersättas. En på denna byrå placerad förste byråingenjör bör utbytas mot en byrådirektör med uppgift att handlägga mera kvalificerade allmänna ärenden. På grund av arbetsuppgifternas art har det icke varit möjligt att fullt effektivt utnyttja byråns fem byråingenjörer. De ingenjörer, som med hänsyn till föreliggande löneförmåner kunnat erhållas, besitta nämligen i regel icke tillräckliga kvalifikationer för ifrågakommande arbetsuppgifter. Ärendena kräva sålunda i stor utsträckning personal med samma kompetens som förste distriktsingenjör vid yrkesinspektionen. Då omfattningen av de arbetsuppgifter, som tillfredsställande kunna handhavas av ingenjörer i 24 lönegraden, f. n. icke är större än att två sådana befattningar äro tillräckliga, torde det vara ändamålsenligt att tre byråingenjörer i Cg 24 utbytas mot två förste byråingenjörer i Ce 27.

2. a) De arbetsuppgifter, som åvila kansliavdelningen och dess chef, överensstämman i stort sett med dem, som vanligen åligga lag- och administrativa byråer. Härtill kommer uppgiften att svara för styrelsens upplysnings- och utbildningsverksamhet. Avdelningen bör omorganiseras till byrå med en byråchef i Ca 33.

Trots avsevärt övertidsarbete har avdelningen hittills i stort sett sysslat endast med löpande ärenden av administrativ natur. Möjlighet bör beredas avdelningen att ägna erforderlig tid åt alla sina arbetsuppgifter; särskilt viktigt är, att upplysningsverksamheten kan bedrivas i tillräcklig omfattning. Personalen bör därför förstärkas. Som tekniskt utbildat biträde för upplysnings- och utbildningsverksamhet finnes f. n. en byråingenjör i Ca 24. Det

har visat sig, att man med denna löneställning icke kan förvärva ingenjör med tillräcklig utbildning och erfarenhet. Å avdelningen böra för dessa uppgifter finnas en förste byråingenjör och en byråingenjör. Styrelsen inskränker sig dock till att föreslå, att byråingenjörsbefattningen utbytes mot en förste byråingenjörsbefattning i Ca 27. Avdelningen bör därjämte förstärkas med en amanuens.

2. b) Under icke-ordinarieposten har för innevarande budgetår icke beräknats medel för den amanuienstjänst, som skall finnas å kansliavdelningen men som icke får besättas så länge den å övergångsstat uppförda förste byråsekreterartjänsten uppehålls. Medel för avlöning åt denna amanuens böra uppföras under posten i fråga.

3. Biträdande läkarens tjänstgöringstid bör ökas från nuvarande minst sex timmar i veckan till minst tio timmar i veckan och arvudet i samband därmed höjas från 6 000 till 10 000 kronor.

Yttranden.

Statskontoret kan på grund av bristen på erfarenhet av arbetarskyddsstyrelsens nuvarande organisation och under hänvisning till pågående tjänsteförteckningsrevision icke tillstyrka omorganisation av tekniska byrån och kansliavdelningen. Det är enligt ämbetsverkets mening icke erforderligt att beräkna medel för den amanuienstjänst, som är spärrad så länge en förste byråsekreterare å övergångsstat kvarstår i tjänst; om den senare befattningen blir vakant, torde Kungl. Maj:t kunna medgiva överskridande av icke-ordinarieposten om så erfordras för anställande av nämnda amanuens. Statskontoret ifrågasätter, huruvida icke med hänsyn till storleken av de arvoden, som nu utgå till styrelsens läkare, en något mera omfattande tjänstgöringsskyldighet bör åläggas dessa. Ämbetsverket har ej funnit tillräckliga skäl föreligga för en höjning av de för övertids- och vikariatsersättningar avsedda beloppen.

Statens lönenämnd erinrar, att allmänna lönenämnden i utlåtande över arbetarskyddskommitténs betänkande ej framställt erinran mot inrättandet av en administrativ byrå med en byråchef i Ca 33. Arbetarskyddsstyrelsens övriga förslag till omändring av vissa befattningar böra underställas 1949 års tjänsteförteckningskommitté.

Departementschefen

Nedräkningen med 3 procent av innevarande budgetårs anslag medför, att arbetarskyddsstyrelsens och yrkesinspektionens avlöningsanslag skola minskas med tillhopa 62 000 kronor förutom rörligt tillägg. Jag föreslår, att minskningen fördelas med 9 500 kronor på arbetarskyddsstyrelsen och 52 500 kronor på yrkesinspektionen. Nedräkningen under förevarande anslag bör drabba icke-ordinarieposten. Med hänsyn tagen jämväl till behovet av medel för rörligt tillägg uppgår minskningen till 10 700 kronor.

Arbetarskyddsstyrelsen har hemställt dels om medel till en ny amanuens å kansliavdelningen och dels om utbyte, å tekniska byrån, av tre befattningar som byråingenjör i Cg 24 mot två befattningar som förste byråingenjör i Ce 27. Hinder bör icke möta mot att en av de extra byråingenjörs-

befattningarna utbytes mot en amanuens tjänst för tjänstgöring å kansliavdelningen. Däremot kan jag icke tillstyrka, att några förste byråingenjörs-tjänster i Ce 27 inrättas; styrelsen torde tills vidare få söka tillgodose ifrågavarande arbetskraftsbehov genom att anställa extra personal inom ramen för tillgängliga medel.

För löneklassuppflyttningar och reglerad befordringsgång bör ett belopp av 6 767 kronor beräknas. Två kontorsbiträden i Ce 8 böra ordinariesättas. På övriga punkter har jag icke kunnat biträda arbetarskyddsstyrelsens förslag.

Anslaget bör sålunda minskas med (10 700 — 6 767) 3 933 kronor, eller i runt tal 4 000 kronor.

Medelsbehovet fördelar sig på de skilda anslagsposterna på följande sätt: avlöningar till ordinarie tjänstemän 383 000 (+ 13 000) kronor; arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 45 800 kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 199 000 (— 16 500) kronor;

rörligt tillägg 65 200 (— 500) kronor.

Anslaget bör sålunda uppföras med (383 000 + 45 800 + 199 000 + 65 200) 693 000 (— 4 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) besluta, att i personalförteckningen för arbetarskyddsstyrelsen antalet kontorsbiträden i lönegrad Ca 8 skall ökas med två;

b) fastställa följande avlöningsstat för arbetarskyddsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	383 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	45 800
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	199 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	65 200

Summa kronor 693 000;

c) till *Arbetarskyddsstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 693 000 kronor.

[79] 10. Arbetarskyddsstyrelsen: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	80 000	139 871
1950/51 (statsliggaren s. 348) ..	93 000	
1951/52 (förslag)	92 000	

Yrkanden.

Arbetarskyddsstyrelsen har (skr. 29/8 1950) föreslagit, att anslaget höjes med 12 000 kronor.

1. Övriga expenser för eget behov	10 000
2. Publikationstryck	2 000
	12 000

Motivering.

1. *Övriga expenser för eget behov.* Anslag 1950/51 25 000. — Till renhållning och städning ha för nästa budgetår beräknats 7 000 kronor (utgift 1949/50 ca 5 700 kronor), för skrivmaterialier, papper, blankettryck o. d. 7 500 (17 300), för telegram, telefon och annonsering 12 500 (9 250), för inköp och underhåll av inventarier 2 500 (1 800) samt för bokinköp, bindning m. fl. ändamål 5 500 (3 450) eller tillhopa 35 000 kronor (utgift budgetåret 1949/50 ca 37 500 kronor). Ökningarna i förhållande till belastningssiffrorna för budgetåret 1949/50 motiveras bl. a. med förutsedd höjning av städpersonalens avlöningar, behov av inventarier för en lunchrestaurang samt behov av att kunna binda bibliotekets facktidsskrifter. Minskningen i utgifterna för skrivmaterialier o. d. sammanhänger med att kostnaderna för tryckning av arbetsböcker (budgetåret 1949/50 9 860 kronor) numera överförts till en delpost till expenser för annat än eget behov.

2. *Publikationstryck.* Anslag 1950/51 8 000. — Belastningen är vansklig att beräkna på förhand. Enbart kostnaden för styrelsens och yrkesinspektionens verksamhetsberättelse torde belöpa sig till 8 000 kronor. Styrelsen föreslår, att posten höjes till 10 000 kronor men förutsätter därvid, att erforderliga medel ställas till förfogande för utgivande av samtliga de skyddsbilder, anvisningar m. m., som styrelsen hinner utarbeta under budgetåret.

Yttrande.

Statskontoret, som funnit, att arbetarskyddsstyrelsens utgifter för reseersättningar under budgetåret 1949/50 icke uppgått till mera än 33 400 kronor mot anvisade 46 000 kronor, anser, att reseersättningsposten bör kunna nedsättas till 40 000 kronor. I övrigt har statskontoret icke funnit anledning till annat uttalande än att ämbetsverket icke kan tillstyrka ökad medelsanvisning för bokinköp, bindning av böcker och handlingar m. m. samt ej heller höjning av posten till publikationstryck.

Departementschefen.

Jag föreslår, att delposten till övriga expenser för eget behov för nästa budgetår höjes med 5 000 kronor. Vidare biträder jag arbetarskyddsstyrelsens förslag, att anslagsposten till publikationstryck för nästa budgetår höjes med 2 000 kronor. Jag förutsätter emellertid, att styrelsen övergår till att i viss utsträckning försälja sin och yrkesinspektionens årsberättelse. Under omkostnadsstaten bör därför under rubriken särskilda uppbördsmedel uppföras en särskild post för inkomster genom publikationens försäljning; denna post bör upptagas med 2 000 kronor. Såsom statskontoret föreslagit bör posten till reseersättningar nedräknas med 6 000 kronor.

Anslaget bör således uppföras med (93 000 + 5 000 + 2 000 — 2 000 — 6 000) 92 000 kronor.

Under hänvisning till det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Arbetarskyddsstyrelsen*: *Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 92 000 kronor.

[80] 11. **Yrkesinspektionen: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	1 570 000	1 362 456
1950/51 (statsliggaren s. 348)	1 602 000	
1951/52 (förslag)	1 565 000	

Yrkanden.

Arbetarskyddsstyrelsen har (skr. 29/8 1950) hemställt, att anslaget höjes med — avrundat — 23 700 kronor enligt följande uppställning.

1. En läkare	5 800
Ersättning åt vikarie för läkaren	500
2. Löneklassuppflyttningar och reglerad befordringsgång	17 528
	23 828

Styrelsen beräknar, att 2 icke-ordinarie kontorsbiträdesbefattningar vid tillämpning av gällande befordringsgång behöva ordinariesättas.

Motivering.

1. F. n. äro två läkare knutna till yrkesinspektionen. Deras verksamhet är förlagd till första och andra distrikten med stationsort i Stockholm. Arvode utgår med 6 000 kronor till envar av läkarna; för vikarier har beräknats tillhoppa 1 000 kronor. Läkarnas arbete är synnerligen värdefullt. Vidgad medverkan av läkare bör därför beredas yrkesinspektionen genom att ytterligare en läkare anställas. Denne bör lämpligen vara placerad i Göteborg och ha verksamheten förlagd huvudsakligen till sjätte distriktet men även till fjärde, sjunde och åttonde distrikten. Arbetstiden bör omfatta minst sex timmar per vecka.

Yttranden.

Statskontoret och *statens lönenämnd* ha icke haft något att erinra mot styrelsens förslag.

Framställning av civila statsförvaltningens tjänstemannaförbund.

Civila statsförvaltningens tjänstemannaförbund har hemställt, att de extra ordinarie yrkesunderinspektörerna måtte uppflyttas från 20 lönegraden till 21 lönegraden och alltså erhålla samma löneställning som de ordinarie yrkesunderinspektörerna. Förbundet framhåller, att yrkesunderinspektörerna oberoende av anställningsform ha samma självständiga ställning, samma arbetsuppgifter och samma ansvar och kompetens. Förbundet har icke kunnat uppfatta den föreliggande löneskillnaden annat än som en kvarstående rest av de skillnader i lönehänseende, som de olika anställningsformerna medförde före tillkomsten av statens allmänna avlöningsreglemente.

Arbetskyddsstyrelsen upplyser, att nyanställda yrkesunderinspektörer placeras i Cg 20. De som befinnas lämpliga antagas efter viss tid, vanligen ej understigande ett år, till extra ordinarie. Någon svårighet att besätta ledigblivna tjänster har hittills icke förelegat. Styrelsen delar förbundets uppfattning att de extra ordinarie yrkesunderinspektörerna böra vara placerade i 21 lönegraden liksom de ordinarie. Med hänsyn till nödvändigheten att iakttaga största möjliga återhållsamhet i fråga om statsutgifterna har styrelsen emellertid inför budgetåret 1951/52 icke velat framlägga förslag om uppflyttning i lönegrad av någon tjänst inom yrkesinspektionen.

Statskontoret anser, att förevarande fråga bör hänskjutas till 1949 års tjänsteförteckningskommitté.

Statens lönenämnd anser, att anledning saknas att beträffande nu ifrågasvarande tjänster frånga principen att extra ordinarie tjänst placeras i samma lönegrad som ordinarie om vid samma verk finnes ordinarie tjänst med motsvarande arbetsuppgifter. Med beaktande jämväl av den omfattande praktiska erfarenhet, som kräves för anställning som yrkesunderinspektör, tillstyrker nämnden därför bifall. Nämnden förutsätter emellertid, att aspirantanställning i förekommande fall kommer till användning för nyanställda yrkesunderinspektörer.

Departementschefen.

Sedan 1948 års riksdag (statsutsk. utl. nr 148 s. 48, rd. skr. nr 328) uttalat sig för en utredning angående ändamålsenligheten av partsrepresentanter i yrkesinspektionens distrikt, har utredning ägt rum genom särskilt tillkallade utredningsmän. Dessa ha numera framlagt sitt betänkande (SOU 1950: 30), vari föreslås införande av partsrepresentation i form av rådgivande organ. Kostnaderna härför ha beräknats till ca 12 000 kronor för år. Med hänsyn till nu rådande förhållanden har jag icke för avsikt att föreslå, att detta förslag nu upptages till avgörande.

Den treprocentiga nedräkningen av förevarande anslag bör, såsom jag anfört vid behandlingen av arbetskyddsstyrelsens avlöningsanslag, medföra att yrkesinspektionens avlöningsanslag minskas med 52 500 kronor förutom rörligt tillägg. Minskningen torde få drabba icke-ordinarieposten. Inberäknat rörligt tillägg uppgår nedräkningen till 58 800 kronor.

Arbetskyddsstyrelsens förslag om anställande av ytterligare en läkare kan jag icke biträda. Däremot tillstyrker jag, att för löneklassuppflyttningar och reglerad befordringsgång beräknas ett belopp av 17 528 kronor. Två kontorsbiträdesbefattningar i Ce 8 böra ordinariesättas.

I likhet med arbetskyddsstyrelsen och statens lönenämnd anser jag, att den nu rådande löneskillnaden mellan ordinarie och extra ordinarie yrkesunderinspektörer bör hävas och de extra ordinarie tjänstemännen i denna grupp sålunda uppflyttas från 20 till 21 lönegraden. Nyanställda yrkesunderinspektörer placeras nu i Cg 20. Jag förutsätter, att dessa befattningshavare i fortsättningen skola nyanställas såsom aspiranter i Cf 19. Jag beräknar, att

anslaget för nästa budgetår i anledning av mitt förslag bör höjas med 4 717 kronor.

Avlöningsanslaget bör sålunda minskas med (58 800 — 17 528 — 4 717) 36 555 kronor eller avrundat 37 000 kronor.

Medelsbehovet fördelar sig på de skilda anslagsposterna sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 975 500 (+ 18 500) kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 13 000 kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 413 000 (— 51 600) kronor;

rörligt tillägg 163 500 (— 3 900) kronor.

Anslaget bör sålunda uppföras med (975 500 + 13 000 + 413 000 + 163 500) 1 565 000 (— 37 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) besluta, att i personalförteckningen för yrkesinspektionen antalet kontorsbiträden i lönegrad Ca 8 skall ökas med två;

b) fastställa följande avlöningsstat för yrkesinspektionen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	975 500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t,	13 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.....	413 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	163 500

Summa kronor 1 565 000;

c) till Yrkesinspektionen: *Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 1 565 000 kronor.

[81] 12. Yrkesinspektionen: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	339 000	409 174
1950/51 (statsliggaren s. 350)....	365 000	
1951/52 (förslag)	389 000	

Yrkanden.

Arbetsarkyddsstyrelsen har (skr. 29/8 1950) hemställt, att anslaget höjes med 59 500 kronor.

1. Reseersättningar	50 000
2. Bränsle, lyse och vatten	3 000
3. Övriga expenser	6 500
	59 500

Motivering.

1. Utgift 1949/50 332 153; anslag 1950/51 300 000. — Av utgifterna för budgetåret 1949/50 falla tillhopa ca 14 400 kronor på flyttningskostnader samt

tjänstgörings- och omplaceringstraktamenten. Då en ökning av inspektionsfrekvensen är möjlig, bl. a. om nu vakanta befattningar kunna besättas, bör behovet av resemedel för nästa budgetår beräknas till 350 000 kronor.

2. Sedan första och andra yrkesinspektionsdistriktens lokaler flyttats till vissa för flera myndigheter gemensamma byggnader, ha dessa distrikt att bidra till kostnaderna för uppvärmning m. m. med ca 3 000 kronor. Vad beträffar nämnda distrikt har ersättning för bränsle och vatten tidigare icke utgått av yrkesinspektionens expensmedel.

3. För budgetåret 1950/51 hemställde arbetarskyddsstyrelsen om höjning av anslagsposten med 17 000 kronor. Styrelsen framhöll, att posten vore alltför knappt tillmätt, så att befattningshavarna i viss omfattning varit tvingade att avstå från av behovet påkallade inköp av kontorsmateriel och andra hjälpmedel och att i avsevärd grad inskränka antalet telefonsamtal, vilket varit till men för verksamheten. Vidare framhölls, att en viss nyanskaffning av inventarier vore ofrånkomlig. Riksdagen höjde på Kungl. Maj:ts förslag denna post med 10 500 kronor. På anförda skäl bör anslagsposten höjas med ytterligare 6 500 kronor.

Yttrande.

Statskontoret kan icke tillstyrka den begärda höjningen av anslagsposten till reseersättningar. Då det torde kunna förväntas, att biltaxorna komma att jämkas nedåt efter sänkningen av bensinskatten, kan posten under inga omständigheter behöva upptagas till högre belopp än 325 000 kronor. Nya omständigheter, som böra föranleda ändring av det vid 1950 års riksdag fattade beslutet om storleken av posten till övriga expenser, ha icke tillkommit. Anslagsposten till sjukvård m. m. bör med hänsyn till utgifterna under budgetåret 1949/50 — 6 469 kronor — höjas med 1 000 kronor till 5 000 kronor.

Departementschefen.

Posten till reseersättningar bör med hänsyn till utgifterna för detta ändamål under budgetåret 1949/50 höjas. Då resekostnaderna torde komma att minskas sedan bensinskatten sänkts, anser jag dock, att höjningen bör kunna begränsas till 20 000 kronor. Delposten till bränsle, lyse och vatten samt anslagsposten till sjukvård böra på av arbetarskyddsstyrelsen resp. statskontoret anförda skäl höjas med 3 000 resp. 1 000 kronor. Delposten till övriga expenser bör uppföras med oförändrat belopp.

Under anslaget skulle sålunda erfordras ett belopp av (365 000 + 20 000 + 3 000 + 1 000) 389 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Yrkesinspektionen*: Omkostnader för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 389 000 kronor.

[82] 13. **Undervisnings- och upplysningsverksamhet på arbetarskyddets område.**

	Anslag	Nettoutgift
1949/50.....	80 000	80 000
1950/51 (statsliggaren s. 350).. <td>80 000</td> <td></td>	80 000	
1951/52 (förslag).....	80 000	

I enlighet med förslag av arbetarskyddsstyrelsen (skr. 10/10 1950) bör detta anslag anvisas med oförändrat belopp.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Undervisnings- och upplysningsverksamhet på arbetarskyddets område* för budgetåret 1951/52 anvisa ett anslag av 80 000 kronor.

[83] 14. **Ersättningar för vissa läkarundersökningar enligt arbetarskyddslagen.**

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	30 000	3 126
1950/51 (statsliggaren s. 351) ..	30 000	
1951/52 (förslag)	10 000	

Arbetarskyddsstyrelsen har (skr. 31/8 1950) anført, att den ringa belastningen å anslaget synes motivera att detsamma för nästa budgetår uppföres med ett lägre belopp än tidigare. I avbidan på ytterligare erfarenhet rörande medelsåtgången bör anslaget dock icke uppföras med mindre belopp än 10 000 kronor.

Departementschefen.

Jag har icke något att erinra mot arbetarskyddsstyrelsens förslag. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättningar för vissa läkarundersökningar enligt arbetarskyddslagen* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 10 000 kronor.

F. Folkpensionering m. m.**[84] 1. Pensionsstyrelsen: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	4 030 000	3 855 263
1950/51 (statsliggaren s. 351)	4 070 000	
1951/52 (förslag)	3 927 000	

Pensionsstyrelsen har (skr. 30/8 1950) upplyst, att statens organisationsnämnds undersökningar angående möjligheterna att rationalisera kontorsarbetet inom styrelsen icke avslutats. En befattningshavare i 24 lönegraden, som deltagar i nämnda undersökningar, uppbär enligt beslut av Kungl. Maj:t särskilt arvode av 100 kronor för månad. Styrelsen har vid anslagsberäkningarna förutsatt, att samma arvode skall utgå även nästa budgetår.

Yrkanden.

Pensionsstyrelsen föreslår, att anslaget till avlöningar nedräknas med — avrundat — 15 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Kanslibyråns utbetalningsavdelning:		
1 kontorist i Ce 13 i st. f. dubblerad tjänst	—	—
1 amanuens utgår		9 108
2. Försäkringsbyråns maskinavdelning:		
Arbetsledare i Ce 17 i st. f. i 15 lgr	600	
Kansliskrivare i Ce 15 i st. f. kontorist i Ce 13	576	
2 kontorister i Ce 13 i st. f. 2 maskinoperatörer	2 448	
Maskinoperatör Cg 9	5 592	
3. Övertidsersättning m. m. i anledning av nya kommunindelningen	50 000	
4. Ordinär övertidsersättning	23 000	
5. Löneklassuppflyttningar	37 000	
6. Omräkning av ordinarieposten		125 000
	<u>119 216</u>	<u>134 108</u>
	— 14 892	

Motivering.

1. Sedan kanslibyråns utbetalningsavdelning granskats av statens organisationsnämnd, ha arbetsuppgifterna för en amanuens överflyttats på ett kontorsbiträde, som i samband därmed erhållit förordnande som kontorist (vikariatslön). Amanuens tjänsten bör slutligt indragas, varvid nämnda vikariatslöneförordnande bör ersättas med en kontoristtjänst i Ce 13.

2. Försäkringsbyråns maskinavdelning har i viss mån fått karaktär av utbildningsanstalt för hålkortspersonal i det att lönerna icke varit tillräckliga för att kvarhålla den lämpligaste personalen. Avdelningens ena huvuduppgift, anvisningstillverkning m. m., kräver bl. a. övervakning av 13 operatörer och

arbetsfördelning å motsvarande antal maskiner av 8 olika typer. Den andra huvuduppgiften, statistik- och kommunbidragsbearbetning, sysselsätter 12 operatörer vid 14 maskiner av 6 typer. Ursprungligen beräknades endast en tjänst som maskinföreståndare i Ce 15 på avdelningen, men denna tjänst har måst dubbleras (vikariatslöneförordnande). En andra tjänst som maskinföreståndare bör nu inrättas och med hänsyn till att statistikarbetet är av särskilt invecklad beskaffenhet placeras i 17 lönegraden. Härjämte böra två tjänster för maskinoperatörer i 9 lönegraden ändras till kontoristtjänster i Ce 13 för att skapa befordringsmöjligheter för dugliga maskinoperatörer. Föreståndaren för kontrollavdelningen, som är närmast ansvarig för att utgående anvisningar — avseende ca 65 000 000 kronor i månaden — äro korrekta, bör uppflyttas från Ce 13 till kansliskrivare i Ce 15.

Med anledning av att utbetalning av dyrtidstillägg å folkpensioner fr. o. m. innevarande budgetår verkställes av pensionsstyrelsen måste personalen på maskinavdelningen ökas. I brist på erfarenhet räknar styrelsen endast med ytterligare en maskinoperatör i Cg 9.

3. Kommunindelningsreformen kommer att nödvändiggöra ändringar å ett mycket stort antal s. k. huvudkort rörande folkpensionärer samt omständningar av för statistik och bokföring tillverkade hålkort rörande folkpensioner. Omsortering av det hålkortskartotek, som begagnas för beräkning av kommunernas bidrag till folkpensionerna, blir även nödvändig i viss utsträckning. Den nya kommunindelingen torde komma att medföra betydande ändringar i pensionsdistriktsindelningen, vilket i sin tur föranleder ändringar av olika register hos styrelsen. Storleken av nämnda arbetsuppgifter är ytterligt svår att nu bedöma. Styrelsen utgår emellertid ifrån att de i huvudsak kunna fullgöras genom övertidsarbete. Det föreslagna beloppet, 50 000 kronor, avser således ersättning för annat övertidsarbete än det mera normalt förekommande och är endast ungefärligt beräknat.

4. Vid den tidpunkt i månaden, då folkpensionsanvisningar skola utsändas, uppkommer regelmässigt en betydande arbetsanhopning främst å försäkringsbyråns maskinavdelning. Då dröjsmål ej får ifrågakomma, har det visat sig ofrånkomligt att anlita avdelningens personal för övertidsarbete. Kostnaderna för ifrågavarande mera normalt förekommande övertidsarbete beräknas till samma belopp som föregående budgetår, 23 000 kronor. För ändamålet ha särskilda medel ej beräknats tidigare.

Yttranden.

Statskontoret har anfört, att de av pensionsstyrelsen föreslagna uppflyttningarna i högre lönegrad av vissa tjänster å försäkringsbyråns maskinavdelning äro föremål för prövning av 1949 års tjänsteförteckningsrevision. Med hänsyn härtill och i betraktande icke minst av angelägenheten av att lönesättningen för här avsedda personal upptages till behandling i ett sammanhang för hela statsförvaltningen, finner sig statskontoret icke kunna biträda styrelsens hemställan i denna del.

Statens lönenämnd har icke funnit anledning till erinran emot att dubbleringsförordnandet i Ce 15 på försäkringsbyråns maskinavdelning ersättes av en e. o. tjänst, som dock torde böra hänföras till 15 lönegraden. Frågan om en eventuell högre lönegradsplacering för denna tjänst bör prövas av 1949 års tjänsteförteckningskommitté. Förslagen att uppflytta en kontorist i Ce 13 till kansliskrivargraden (Ce 15) ävensom att nyinrätta två kontoristtjänster i Ce 13 äro enligt lönenämndens mening av den natur, att desamma böra underställas 1947 års biträdesutredning.

Departementschefen.

Jag biträder styrelsens förslag att ett å kanslibyråns utbetalningsavdelning inrättat dubbleringsförordnande ersättes med en kontoristtjänst i Ce 13. Samtidigt bör kostnaden för en amanuens borträknas.

Å försäkringsbyråns maskinavdelning bör såsom lönenämnden föreslagit det nu inrättade dubbleringsförordnandet i Ce 15 utbytas mot en extra ordinarie tjänst i samma lönegrad. Jag kan icke f. n. tillstyrka pensionsstyrelsens förslag att å denna avdelning en kontoristtjänst skall utbytas mot en kansliskrivartjänst samt två kontoristtjänster inrättas för maskinoperatörer.

Pensionsstyrelsen har till en ny maskinoperatör samt till övertidsersättningar för nästa budgetår beräknat ett sammanlagt belopp av 78 592 kronor. Jag kan icke tillstyrka, att högre belopp än 70 000 kronor beräknas för angivna ändamål.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört (För flera huvudtitlar gemensamma frågor) föreslår jag, att befattningen som värmeledningsskötare, tillika reparatör, av 1:a klass i Ca 12 hos pensionsstyrelsen uppflyttas till Ca 13 med tjänstetiteln maskinist.

Med inräknande av det av styrelsen för löneklassuppflyttningar och befordringsgång beräknade beloppet 37 000 kronor medföra de av mig i det föregående tillstyrkta förslagen en ökning av medelsbehovet med i runt tal 98 000 kronor.

Å andra sidan bör anslaget nedräknas dels på grund av 3-procentnedskrivningen med 116 000 kronor inberäknat rörligt tillägg dels ock, såsom pensionsstyrelsen föreslagit, med 125 000 kronor på grund av omräkning av ordinarieposten. Anslaget kan alltså minskas med (116 000 + 125 000 — 98 000) 143 000 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 1 675 000 (— 111 000) kronor;
arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 56 000 kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 1 783 000 (— 17 000) kronor;

rörligt tillägg 413 000 (— 15 000) kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) besluta att den i personalförteckningen för pensionsstyrelsen upptagna befattningen som värmeledningsskötare, tillika reparatör, av 1:a klass i lönegrad Ca 12 skall utbytas mot en befattning som maskinist i lönegrad Ca 13;

b) fastställa följande avlöningsstat för pensionsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	1 675 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	56 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	1 783 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	413 000
Summa kronor 3 927 000;	

c) till *Pensionsstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 3 927 000 kronor.

[85] 2. **Pensionsstyrelsen: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	620 000	953 017
1950/51 (statsliggaren s. 353) ..	932 000	
1951/52 (förslag)	975 000	

Yrkanden.

Pensionsstyrelsen har (skr. 30/8 1950) hemställt, att anslaget höjes med 47 000 kronor.

1. Sjukvård m. m.	5 000
2. Kostnader för folkpensionernas utbetalande	35 000
3. Övriga utgifter	7 000
47 000	

Motivering.

1. *Sjukvård*. Utgift 1948/49 42 430, 1949/50 46 325; anslag 1950/51 38 000.

2. *Kostnader för folkpensionernas utbetalande*. Utgift 1949/50 497 870, anslag 1950/51 480 000. — För nästa budgetår beräknas till hyra för maskiner efter nuvarande dollarkurs 373 000 kronor, till folkpensionsanvisningar, hålkort m. m. 102 000 kronor, till postlistor och tabulatorlistor 18 000 kronor samt till färgband m. m. 22 000 kronor.

3. *Övriga utgifter* (depositions- m. fl. kostnader för folkpensioneringsfonden). Utgift 1949/50 51 445; anslag 1950/51 43 000.

Yttrande.

Statskontoret har icke haft något att erinra mot pensionsstyrelsens beräkning av anslaget.

Departementschefen.

Anslagsposterna till sjukvård m. m. och övriga utgifter böra med hänsyn till belastningen såsom pensionsstyrelsen föreslagit uppräknas med 5 000 resp. 7 000 kronor. Huvuddelen av kostnaderna för folkpensionernas utbetalande hänför sig till ökade maskinhyror. Till följd av bl. a. indexregleringen av folkpensioner har styrelsen varit nödsakad hyra ytterligare maskiner. Jag tillstyrker, att posten höjes med 35 000 kronor.

Av det för innevarande budgetår anvisade anslaget ha 4 000 kronor beräknats för tryckning av vissa statistiska uppgifter rörande folkpensioneringen. Vid anmälan av denna fråga (V ht 1950 s. 135) var jag icke beredd att tillstyrka en årlig publicering av dessa uppgifter. Medel för ändamålet böra icke beräknas för nästa budgetår. Posten till publikationstryck kan därför minskas med 4 000 kronor.

Jag tillstyrker sålunda, att anslaget uppräknas med (5 000 + 7 000 + 35 000 — 4 000) 43 000 kronor och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Pensionsstyrelsen*: *Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 975 000 kronor.

[86] 3. **Pensionsstyrelsen: Pensionsstyrelsens ortsombud.**

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	370 000	380 448
1950/51 (statsliggaren s. 353) ..	370 000	
1951/52 (förslag)	370 000	

Pensionsstyrelsen har (skr. 30/8 1950) anfört, att arvoden till styrelsens ortsombud i många fall redan under nuvarande förhållanden äro väl låga. Med hänsyn såväl härtill som till den väntade utvecklingen på löne marknaden föreslår styrelsen, att till arvoden beräknas ytterligare 15 000 kronor.

Statskontoret har avstyrkt arvodeshöjning.

Departementschefen.

Jag kan icke f. n. förorda, att medel anvisas till förbättring av arvoden till ifrågavarande ombud. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Pensionsstyrelsen*: *Pensionsstyrelsens ortsombud* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 370 000 kronor.

[87] 4. **Bidrag till folkpensioner m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	725 000 000	749 862 954
1950/51 (statsliggaren s. 354)	725 000 000	
1951/52 (förslag)	741 000 000	

Från detta anslag bestredos under budgetåret 1949/50 även kostnaderna för dyrtidstillägg å folkpensioner (ca 36,1 miljoner kronor), för vilket ändamål särskilt anslag har anvisats å riksstaten för innevarande budgetår.

Pensionsstyrelsen har (skr. 30/8 1950) beräknat medelsbehovet, förutom kostnaderna för dyrtidstillägg, till 741 miljoner kronor för nästa budgetår. Styrelsen har lämnat följande uppgifter angående det beräknade antalet utbetalningar för december åren 1949, 1950 och 1951.

<i>Ålderspension.</i>	1949	1950	1951
1. Ogifta pensionstagare	342 200	348 400	354 000
2. Giftn pensionstagare, vilkas make ej uppbär folkpension eller hustrutillägg	59 300	60 000	61 000
3. Giftn manliga pensionstagare med hustrutillägg	14 200	14 600	15 000
4. Giftn pensionstagare, vilkas make upp- bär folkpension	181 300	185 000	188 000
Summa	597 000	608 000	618 000
<i>Invalidpension och sjukbidrag.</i>			
Enbart grundpension	16 000	16 000	16 000
Tilläggspension	141 500	145 000	148 000
Änkepension	14 300	15 100	16 000
Hustrutillägg	19 200	19 600	20 000
Summa	191 000	195 700	200 000

Styrelsen har vidare anført bl. a. följande.

Under budgetåret 1949/50 ha de totala folkpensionskostnaderna — oberoäknat dyrtidstillägg och särskilda (kommunala) bostadstillägg — uppgått till 782,1 miljoner kronor. För budgetåret 1951/52 ha motsvarande kostnader beräknats till 821 miljoner kronor, varvid ökningen till övervägande del beräknats falla på ålderspensioner. Av beloppet i fråga kunna 210 miljoner kronor beräknas utgöra tilläggspensioner, änkepensioner och bostadstillägg, alltså sådana pensionsförmåner till vilka kommunerna skola bidra med viss andel. Denna procentuella andel utgjorde för kalenderåret 1948 i genomsnitt 33,5 % och för år 1949 35,1 %. På grund av den ökning i antalet skatte-kronor som alltjämt torde kunna förväntas synes procentsatsen i fråga för kalenderåret 1951 kunna beräknas till förslagsvis 38 %. Med ledning härav skulle kommunernas andel beräknas uppgå till 38 % av 210 miljoner kronor = 79,8 miljoner. Den på statsverket belöpande andelen i kostnaderna för budgetåret 1951/52 torde sålunda, efter avrundning nedåt, kunna beräknas till 741 miljoner kronor.

Vid 1952 års ingång äger en omfattande kommunsammanslagning rum. Vid ovanstående beräkningar har hänsyn icke kunnat tagas till de ändringar i utgående folkpensioner som kunna bli följden av en ändrad indelning i bostadskostnadsgrupper.

Statskontoret har icke haft något att erinra mot pensionsstyrelsens beräkning av medelsbehovet under anslaget.

1950 års besparingsutredning har (skr. 13/11 1950), efter övervägande av olika möjligheter att minska de skatteutjämnande statsbidragen till kommunerna, föreslagit, att detta sker genom att kommunernas bidrag till folkpensioneringen ökas. Sålunda föreslås att den bestämmelse avskaffas, enligt

vilken kommunernas bidrag begränsas till högst hälften av den kostnad var- till bidrag skall lämnas. Utredningen beräknar överslagsvis, att bidragen härigenom skulle ökas med 4 000 000 kronor. Vidare föreslår utredningen, att procentsatsen för kommunernas bidrag höjes med en tjugondels procent till en femtedels procent för varje fullt tiotal skatteören per invånare. Denna höjning beräknas medföra, att summan av de skattegraderade bidragen, vilken summa efter slopande av 50-procentsregeln beräknats uppgå till ca 75 000 000 kronor, skulle stiga med omkring 25 000 000 kronor.

Departementschefen.

Folkpensionsanslaget har under budgetåret 1949/50 överskridits avsevärt. Rörande anledningarna härtill torde jag få hänvisa till vad jag anfört vid anmälan av motsvarande anslag för innevarande budgetår (V ht 1950 s. 137). Den i jämförelse med budgetåret 1948/49 något minskade anslagsbelastningen beror på att kommunernas bidrag ökat under 1949/50.

Besparingsutredningens förenämnda förslag remissbehandlas f. n. Jag kan därför ännu icke taga ställning till förslaget. Om detta skulle befinnas böra helt eller till någon del genomföras, torde förslag om ändring i lagen om kommunernas bidrag till kostnaderna för folkpensioneringen få i vanlig ordning föreläggas riksdagen. Jag anser det emellertid icke nödvändigt att med hänsyn till detta förslag uppskjuta behandlingen av nu ifrågavarande anslag. Detta bör beräknas under antagande att oförändrade bestämmelser gälla under nästa budgetår. Pensionsstyrelsens beräkning av medelsbehovet torde under denna förutsättning böra godtagas.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till folkpensioner m. m.* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 741 000 000 kronor.

[88] 5. Indextillägg å folkpensioner.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51 (statsliggaren s. 355) ..	33 250 000	
1951/52 (förslag)	68 000 000	

Enligt gällande bestämmelser skall Kungl. Maj:t varje år fastställa det procenttal — pensionspristalet — som utmärker förhållandet mellan de allmänna levnadskostnaderna under årets andra kvartal och levnadskostnaderna i juni 1946, då lagen om folkpensionering antogs. Sålunda fastställt pensionspristal skall gälla för hela det år, varunder det fastställts. För varje hel mångfald av fem, varmed pensionspristalet överstiger 100, utgår ett årligt indextillägg å 30 kronor för änkepensionsberättigad och för hustru, som uppbär hustrutillägg, 40 kronor för gift pensionsberättigad, vars make åtnjuter ålderspension eller tilläggspension eller vars hustru uppbär hustrutillägg, samt 50 kronor för annan pensionsberättigad. Indextillägg utbetalas årsvis med hela beloppet på en gång.

Pensionsstyrelsen har (skr. 30/8 1950) beräknat medelsbehovet under anslaget för nästa budgetår till 34 000 000 kronor och anfört i huvudsak följande.

Indextillägget kan, under förutsättning av ett pristal mellan 100 och 110, beräknas uppgå till 37,4 miljoner kronor, varav 8,4 miljoner kronor kunna beräknas utgöra indextillägg å tilläggspensioner och änkepensioner. Till de sistnämnda skola kommunerna bidra enligt samma regler som gälla för dessa slag av folkpensioner i övrigt. Kommunernas andel skulle sålunda uppgå till 38 % av 8,4 miljoner kronor = 3,192 miljoner kronor. Den på statsverket belöpande andelen i kostnaderna för indextilläggen budgetåret 1951/52 torde följaktligen efter avrundning nedåt kunna uppskattas till 34 miljoner kronor.

Statskontoret har icke haft något att erinra mot pensionsstyrelsens beräkning av medelsbehovet under anslaget.

Departementschefen.

Pensionspristalet fastställdes för 1950 till 108, varför innevarande budgetår till folkpensionärerna utbetalats ett indextillägg. Man torde kunna utgå ifrån att pensionspristalet för 1951 kommer att uppgå till minst 110, vilket innebär att dubbelt indextillägg skall utbetalas. Ehuru en ytterligare stegring av levnadskostnaderna icke är utesluten, synes beräkningen av detta anslag böra grundas på antagandet, att pensionspristalet icke kommer att stiga till 115. Då jag i övrigt icke har något att erinra mot pensionsstyrelsens beräkning, förordar jag, att anslaget upptages till ($2 \times 34\,000\,000$) 68 000 000 kronor.

Vissa skäl tala för att nuvarande bestämmelser rörande utbetalningen av indextillägg, vilka innebära att hela tillägget utbetalas på en gång — i november — böra omprövas med hänsyn till den väntade stegringen av levnadskostnaderna. Jag är icke beredd att nu taga ställning till denna fråga. En eventuell omläggning av utbetalningen torde emellertid icke böra påverka anslagsberäkningen.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Indextillägg å folkpensioner* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 68 000 000 kronor.

[89] 6. Ersättning till postverket för pensionsutbetalningar.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	2 000 000	2 309 162
1950/51 (statsliggaren s. 355) ..	2 150 000	
1951/52 (förslag)	2 200 000	

Ersättning till postverket för utbetalning av folkpensioner har, i avvidan på resultatet av en allmän utredning rörande kostnaderna för skilda grenar av postverkets drift, hittills utgått med 25 öre per utbetalning. Ersättning för särskilda utbetalningar av indextillägg å folkpensioner har utgått med 28 öre per utbetalning.

Pensionsstyrelsen har (skr. 30/8 1950) räknat med samma ersättning som tidigare eller 25 öre per utbetalning. Styrelsen uppskattar antalet utbetalningar under år 1951 till ca 8,8 miljoner. Då indextillägget inräknas i pensionsbeloppet för november månad, har det numera ingen inverkan på antalet utsända folkpensionsanvisningar. Styrelsen beräknar sålunda anslagsbehovet till (8 800 000 $\times$ 0,25) 2 200 000 kronor.

Departementschefen.

Föresättningar för en omprövning av ersättningen till postverket för dess bestyr med folkpensionerna föreligga ännu icke. Anslaget bör därför fortfarande beräknas efter en ersättning av 25 öre per utbetalning. Jag har icke något att invända mot pensionsstyrelsens beräkning av medelsbehovet under anslaget.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till postverket för pensionsutbetalningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 2 200 000 kronor.

[90] 7. **Åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet.**

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	8 510 000	8 509 999
1950/51 (statsliggaren s. 355)	9 000 000	
1951/52 (förslag)	9 375 000	

Pensionsstyrelsens verksamhet till förebyggande och hävande av invaliditet omfattar dels individuell verksamhet, d. v. s. behandling, vård, yrkesutbildning m. m. åt personer, vilka kunna väntas genom dylika åtgärder återvinna eller bibehålla arbetsförmågan, dels annan verksamhet, som avser att i folkpensioneringens intresse förebygga eller häva arbetsoförmåga eller befordra folkhälsan.

Yrkanden.

Pensionsstyrelsen har (skr. 30/8 1950) hemställt, att anslaget höjes med 575 000 kronor.

De faktiska utgifterna under budgetåret 1949/50, den beräkning som ligger till grund för det för innevarande budgetår anvisade anslaget samt pensionsstyrelsens beräkning av medelsbehovet under nästa budgetår framgå av följande översikt.

Ändamål	Utgift 1949/50	Anslag 1950/51	Pensionsstyrel- sens beräkning för 1951/52	Ökning resp. minskning 1951/52
<i>Individuell verksamhet.</i>				
1. Vård å:				
a. pensionsstyrelsens sjukvårdsanstalter samt å sommarkurorter	6 815 309	7 385 000	7 635 000	+ 250 000
b. lasarett och lupushem	167 437	150 000	150 000	—
2. Yrkesutbildning	784 191	700 000	800 000	+ 100 000
3. Igångsättande av självständig verksamhet (maskiner m. m.)	135 413	150 000	175 000	+ 25 000
4. Läkareundersökning och observation	184 815	190 000	190 000	—
5. Resor	222 659	225 000	225 000	—
Summa	8 309 824	8 800 000	9 175 000	+ 375 000
<i>Annan verksamhet.</i>				
6. Bidrag till mindre badanläggningar å landsbygden	140 000	} 200 000	200 000	—
7. Andra ändamål	60 000			
Summa kronor	8 509 824	9 000 000	9 375 000	+ 375 000

Motivering.

1. a) *Vård å sjukvårdsanstalter m. m.* För budgetåret 1951/52 kan man räkna med oförändrat antal vårdplatser eller 1 161. Enligt från sjukvårdsanstalterna inhämtade uppgifter torde beträffande flertalet av dem med hänsyn till ökade löneutgifter samt ökade kostnader för läkemedel och laboratorieundersökningar m. m. en höjning av medelkostnaden per vård dag vara oundviklig. Denna höjning av medelkostnaden beräknas medföra en ökad belastning av anslaget med minst 250 000 kronor. Till vård å sommarkurorter, bidrag till tandvård samt bidrag till hälftsinlägg, ortopediska bandage m. m. beräknas oförändrade belopp eller resp. 435 000, 126 000 och 25 000 kronor.

Om lönekostnaderna samt kostnaderna för livsmedel och andra förnödenheter skulle stiga kan ytterligare förstärkning av denna post bli nödvändig.

2. *Yrkesutbildning.* Denna verksamhet har under senare år påtagligt intensifierats — en utveckling som ju står i samklang med strävandena att inpassa de partiellt arbetsföra i arbetslivet. Antalet av pensionsstyrelsen fattade beslut om utbildning med bidrag från styrelsen utgjorde för budgetåret 1949/50 624, medan motsvarande antal för budgetåret 1948/49 var 589. Styrelsen har anledning antaga, att den ökning i antalet utbildningsfall, som återspeglas av de nämnda siffrorna, kommer att fortsätta i varje fall för det närmaste budgetåret. Med hänsyn till anförda förhållanden torde kostnaderna icke kunna beräknas understiga 800 000 kronor.

3. *Igångsättande av självständig verksamhet.* För detta ändamål har under budgetåret 1949/50 förbrukats ett belopp av 135 413 kronor. Med utgångspunkt från storleken av dessa kostnader anser sig pensionsstyrelsen även med en mycket försiktig beräkning av utgifterna under denna anslagspost ha anledning att för budgetåret 1951/52 räkna med en kostnadsökning av minst 25 000 kronor. Härtill kommer den ökning av anslaget med 50 000 kronor, som beviljats för budgetåret 1950/51 och som är avsedd att vidga möjligheterna att bidraga till kostnaderna för anskaffande av motordrivna invalidvagnar.

Yttranden.

Statskontoret har anfört, att kostnaderna för vård å pensionsstyrelsens sjukvårdsanstalter samt å sommarkurorter med hänsyn till belastningen under budgetåret 1949/50 böra beräknas till oförändrat belopp, 7 385 000 kronor.

Arbetsmarknadsstyrelsen och *medicinalstyrelsen* ha icke haft något att erinra mot pensionsstyrelsens förslag.

Departementschefen.

Pensionsstyrelsen har, enligt vad jag inhämtat, vid beräkningen av kostnaderna för vård å sjukvårdsanstalter utgått från oförändrad vårdkostnad i fråga om styrelsens egna sjukvårdsanstalter (i Nynäshamn, Tranås och Åre). Beträffande de av landsting resp. stad utanför landsting drivna avdelningarna har styrelsen grundat sin beräkning på uppgifter från vederbörande huvudman, varvid hänsyn icke tagits till eventuella kostnadsökningar på grund av lönestoppets hävande. Jag anser mig under dessa förhållanden icke kunna

förorda, att för vård å sjukvårdsanstalter beräknas lägre belopp än det av styrelsen föreslagna.

Jag har icke heller i övrigt något att erinra mot pensionsstyrelsens beräkning av medelsbehovet under detta anslag.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet*
för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 9 375 000 kronor.

[91] 8. **Särskilda barnbidrag till änkers och invaliders barn m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	9 000 000	8 612 783
1950/51 (statsliggaren s. 356)	7 000 000	
1951/52 (förslag)	7 200 000	

Pensionsstyrelsen har (skr. 30/8 1950) upplyst, att bruttokostnaderna för de särskilda barnbidragen under första halvåret 1949 uppgått till 4 600 000, under andra halvåret 1949 till 4 800 000 och under första halvåret 1950 till 4 300 000 kronor. Efter en till synes tillfällig uppgång av antalet ansökningar om särskilda barnbidrag har antalet dylika stadigt nedgått. Sålunda utgjorde antalet nybeviljade särskilda barnbidrag under tiden januari—augusti 1950 2 299 mot 2 590 motsvarande tid 1949. Vad beträffar bidragen till änkor och änklingar med barn ha dessa, sedan den kraftiga ökningen av antalet ansökningar under år 1948 avstannat, stabiliserats på en nivå motsvarande en årlig bruttokostnad av 1 700 000 kronor. Indextillägget kan, under förutsättning av ett pensionspristal mellan 100 och 110, beräknas till 90 000 kronor. Av erfarenheterna hittills att döma synes anledning saknas att antaga någon mera betydande ändring av de totala kostnaderna för de särskilda barnbidragen eller bidragen till änkor och änklingar med barn, varför dessa kostnader för budgetåret 1951/52 uppskattas till 8 800 000 resp. 1 800 000 kronor eller sammanlagt 10 600 000 kronor.

Kommunernas procentuella andelar i kostnaderna för särskilda barnbidrag utgjorde för 1948 i genomsnitt 26,8 % och för 1949 28,4 %. Motsvarande procent-satser för bidrag till änkor och änklingar med barn utgjorde för 1948 31,5 % och för 1949 33,0 %. På grund av den ökning i antalet skattekrönor som alltjämt torde kunna förväntas synas procentsatserna i fråga för 1951 kunna uppskattas till 31 % beträffande särskilda barnbidrag och 36 % beträffande bidrag till änkor och änklingar med barn. Med ledning härav kan kommunernas andel beräknas till sammanlagt 3 376 000 kronor och den på statsverket belöpande andelen av kostnaderna för budgetåret 1951/52 till 7 224 000 kronor eller, efter avrundning nedåt, 7 200 000 kronor.

Departementschefen.

Medelsbehovet under detta anslag påverkas bl. a. av utvecklingen i fråga om levnadskostnaderna och skatteunderlaget i kommunerna. Även i övrigt äro

beräkningsgrunderna relativt osäkra. Pensionsstyrelsens beräkning av medelsbehovet synes emellertid böra godtagas. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Särskilda barnbidrag till änkors och invaliders barn m. m.* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 7 200 000 kronor.

[92] 9. **Bidrag till sjukkassor.** *Pensionsstyrelsen* har (skr. 30/8 1950) beräknat, att medelsbehovet under detta anslag, som för innevarande budgetår är uppfört med 52 000 000 kronor, under nästa budgetår kommer att stiga till 53 900 000 kronor med tillämpning av nu gällande statsbidragsregler.

Departementschefen.

Vid anmälan av propositionen 1950: 252 angående ändring i lagen om allmän sjukförsäkring anförde jag (s. 18), att ett uppskov med sjukförsäkringsreformens genomförande aktualiserar frågan om en effektivisering av den nuvarande frivilliga sjukförsäkringen, varom yrkanden framförts från sjukkassehåll. Frågan härom borde, om pågående undersökningar skulle föranleda därtill, underställas 1951 års riksdag. Ställning har ännu icke kunnat tagas till denna fråga. Med hänsyn härtill bör nu ifrågavarande anslag i statsverkspropositionen upptagas med endast preliminärt beräknat belopp. Härvid bör det av pensionsstyrelsen angivna beloppet 53 900 000 kronor upptagas.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Bidrag till sjukkassor* för budgetåret 1951/52 beräkna ett förslagsanslag av 53 900 000 kronor.

[93] 10. **Moderskapspenning.**

	Auslag	Nettontgift
1949/50	1 900 000	1 777 474
1950/51 (statsliggaren s. 357) ..	1 500 000	
1951/52 (förslag)	1 300 000	

Moderskapspenning utgår av statsmedel med ett belopp av 75 kronor till kvinna, som till lindrande av de med barnsbörd förenade kostnaderna är i behov därav. Kvinna, som är berättigad till moderskapshjälp från erkänd sjukkasse, äger icke uppbära moderskapspenning.

Pensionsstyrelsen har (skr. 30/8 1950) beräknat antalet fall med moderskapspenning till 20 282 år 1950, 17 560 år 1951 samt 14 873 år 1952. Medelsbehovet för innevarande budgetår uppskattas till 1 437 000 kronor samt för budgetåret 1951/52 till 1 300 000 kronor. Styrelsen föreslår, att anslaget för nästa budgetår anvisas med sistnämnda belopp.

Departementschefen.

Rörande ett av 1950 års besparingsutredning framlagt förslag, som berör moderskapspenningen, torde jag få hänvisa till vad som anförts vid behandlingen av anslaget till mödrahjälp (punkt 13).

Pensionsstyrelsens beräkning av anslagsbehovet till moderskapspenning torde böra godtagas. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Moderskapspenning* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 1 300 000 kronor.

[94] 11. Driften av centraldepån för blindas arbeten.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	187 000	186 884
1950/51 (statsliggaren s. 357).....	179 000	
1951/52 (förslag).....	186 000	

Från anslaget bestridas kostnaderna för statens blinddepånämnd, centraldepån för blindas arbeten och den vid hantverksskolan i Kristinehamn för blindade män inrättade materialdepån. Enligt den för anslaget fastställda staten ha till avlöningar avsetts 107 000 och till omkostnader 72 000 kronor.

Yrkanden.

Statens blinddepånämnd hemställer (skr. 24/8 1950), att anslaget höjes med ett till 16 800 kronor avrundat belopp.

Avlöningar.

	Ökning	Minskning
1. Löneförhöjningar:		
a) lagerchef	600	
b) kollektivanställd personal.....	3 000	
c) personal vid Kristinehamnsdepån	968	
d) befordringgång och löneklassuppflyttningar	2 283	
2. Extra arbetskraft m. m.	5 000	

Omkostnader.

3. Sjukvård	1 000	
4. Porto och kontorsmateriel m. m.	3 000	
5. Inventarier	1 000	
6. Försäkringar		100
	16 851	100
	+ 16 751	

7. Härjämte föreslår nämnden vidgade möjligheter att vid behov erhålla tillgång till ytterligare medel för verksamheten.

Motivering.

1. a) Lagerchefen anställdes våren 1949 med 550 kronor i månaden, varvid ställdes i utsikt, att lönen successivt skulle höjas till 700 kronor i månaden. Han uppbär f. n. 650 kronor i månaden.

1. b) Lönerna för den kollektivavtalsanställda personalen beräknas för innevarande budgetår till 22 500 kronor. Vissa lönehöjningar synas ofrånkomliga under 1951.

1. c) För avlöningar vid depån i Kristinehamn ha detta budgetår beräknats 10 000 kronor. Nu utgående löner till en packmästare och ett kontorsbiträde böra jämkas till närmast högre löneklass i ortsgrupp 4 (löneklass 7 resp. 10). Med hänsyn härtill och till föreståndarens årsarvode om 480 kronor beräknas medelsbehovet till avlöningar vid depån för nästa budgetår till 10 968 kronor.

2. Utgift 1949/50 5 600; anslag 1950/51 2 000. Antalet orderexpeditioner steg under 1949/50 till 10 017 från 7 500 närmast föregående budgetår. De under innevarande budgetår begränsade möjligheterna att använda extra arbetskraft och övertidsarbete ha redan medfört, att inkomna order ej kunna expedieras utan en väntetid på ca 14 dagar, vilket innebär avsevärda olägenheter för de blinda hantverkarna. Lagerföreståndaren på avdelningen för färdiga varor, som tidigare biträtt å materiallagret, har icke längre möjlighet därtill. Med hänsyn härtill är ett belopp motsvarande belastningen under föregående budgetår icke tillräckligt. Ett belopp av 7 000 kronor bör beräknas.

3. Utgift 1949/50 — då förmånen av fri sjukvård endast avsåg 8 månader — 487 kronor. Särskilt belopp för ändamålet har icke förut beräknats.

4. Utgift 1949/50 10 885; anslag 1950/51 8 000.

5. Vid början av centraldepåns verksamhet förfogade nämnden över ett särskilt anslag för utrustning av depån. En post för inventarier bör nu uppföras för underhåll och förnyelse av inventariebeståndet.

6. Särskilda medel till försäkringar behöva icke beräknas.

7. Blinddepånämnden har anfört bl. a. följande.

För anslaget gällande, av riksdagen fastställda stat upptager en maximerad avlöningspost samt en förslagsvis beräknad omkostnadspost. Den sistnämnda må efter medgivande av Kungl. Maj:t överskridas, dock endast i den mån så erfordras för bestridande av fria frakter och transporter i övrigt. Nämnden vill framhålla, att de begränsade möjligheterna att utan riksdagens medgivande överskrida anslaget i förening med den hittillsvarande och särskilt för innevarande budgetår mycket snäva beräkningen av anslaget skapat stora svårigheter för nämnden att bedriva verksamheten på tillfredsställande sätt. Verksamhetens art är sådan, att utgiftsbehovet icke kan exakt beräknas lång tid i förväg liksom icke heller verksamheten kan begränsas till sin omfattning vid brist på medel. Nämnden vill framhålla, att det nu beräknade anslaget torde komma att visa sig otillräckligt, därest omsättningen skulle stiga mera väsentligt. En sådan utveckling synes f. n. ej osannolik, då materialomsättningen den senaste tiden visat starkt stigande tendens, vilket torde sammanhånga med den intensifierade försäljning av färdiga varor, som nu bedrivs av de blindas förening. Det framstår som nödvändigt, att nämnden, då anslaget visar sig otillräckligt, kan utan allt för långt dröjsmål erhålla de ytterligare medel, som erfordras för verksamhetens upprätthållande. Nämnden föreslår, att även avlöningsposten beräknas förslagsvis samt att Kungl. Maj:t måtte utverka riksdagens tillstånd att medgiva de överskridanden av anslaget, som kunna finnas erforderliga, oavsett vilken utgiftspost som föranleder överskridandet.

Skulle detta förslag icke bifallas, får nämnden hemställa, att nämnden erhåller möjlighet att efter medgivande av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall taga överskott å rörelsen i anspråk för täckande av oförutsedda men nöd-

vändiga utgiftsökningar. Visserligen skulle detta innebära, att de blinda hantverkarna finge betala viss del av de kostnader, som från början varit avsedda att helt bestridas av statsmedel, men detta synes dock nämden vara att föredraga framför den situationen, att de blinda icke kunna erhålla sitt material så snabbt som är nödvändigt för att de skola undgå förluster på grund av långa leveranstider.

Yttranden.

Statsskontoret anser, att posterna i den nuvarande staten för centraldepån, vilken endast tillämpats fr. o. m. den 1 juli 1950, för nästa budgetår böra uppföras med i huvudsak oförändrade belopp i avvaktan på erfarenhet. Medel för eventuella löneförhöjningar till den kollektivavtalsanställda personalen böra icke anvisas i detta sammanhang. Om och i den mån avtalsförhandlingar för denna personal leda till löneförhöjningar, torde i samband därmed orforderliga medel komma att anvisas. För depån i Kristinehamn böra ytterligare medel ej beräknas i vidare mån än vad som erfordras för bibehållande av den därstädes anställda personalen vid oförändrad löneställning i den ortsgrupp staden tillhör. Ämbetsverket vill icke motsätta sig, att 1 000 kronor anvisas för sjukvård.

Statens sakrevision framhåller, att genom beslut av 1950 års riksdag fastställts den ram, inom vilken depåns verksamhet bör bedrivas. Sakrevisionen har utgått ifrån att någon egentlig ändring av kostnadsramen f. n. icke bör ske. För att möjliggöra vissa jämkningar av arvodesbelopp förordar sakrevisionen dock, att avlöningsposten uppräknas med 2 500 kronor. Härom har sakrevisionen anfört följande.

Förhöjningarna avse jämkning av arvodesbeloppen för vissa befattningshavare i syfte att närmare anpassa deras arvoden till den statliga löneskalan. Detta synes befogat med hänsyn till att avlöningsbestämmelserna för krisorganen gälla för depåns personal och arvodesbeloppen för krisorganens personal i motsvarande lönelägen i allmänhet anslutits till den statliga löneplanen. Skäl synas jämväl tala för att arvodesbeloppen till biträden för skriv- och kontorsgöromål bestämmas enligt de principer, som gälla för reglerad befordringsgång för dylika biträden. Ett bifall härtill kan emellertid medföra anspråk från depåns personal att bli delaktig av en löneförhöjning, som eventuellt kan komma övriga statens tjänstemän till del. För bestridande av ett sålunda ökat medelsbehov synes det erforderligt, att Kungl. Maj:t utverkar bemyndigande av riksdagen att på framställning av blinddepånämnden få medgiva överskridande av avlöningsposten för detta ändamål liksom även för mötande av eventuella avlöningsförhöjningar för den kollektivavtalsanställda personalen. Med hänsyn härtill synes anslagsposten till avlöningar böra betecknas förslagsvis.

Sakrevisionen kan icke tillstyrka en höjning av omkostnadsposten. Inom denna anses kunna rymmas även en post till sjukvård å 500 kronor, vilken dock bör kunna överskridas av Kungl. Maj:t.

Skolöverstyrelsen, som inhämtat yttrande av styrelsen för hantverksskolan i Kristinehamn för blinda män, har intet att erinra mot blinddepånämndens anslagsberäkningar. Skolöverstyrelsen understryker, att om otillräckliga anslag föranleda avbrott i verksamheten skulle detta motverka nämndens idé och i vissa fall bli till skada för de blinda hantverkarna. Överstyrelsen finner

skäligt, att nämnden får taga i anspråk överskott på rörelsen för täckande av oförutsedda utgiftsökningar.

Departementschefen.

Sedan statens sakrevision företagit en översyn av statens blinddepånämnds verksamhet, behandlades denna vid 1950 års riksdag (prop. nr 166; statsutsk. utl. nr 137; rd. skr. nr 272). Härvid beslöts, att försäljningen av varor tillverkade av de blinda hantverkarna skulle försöksvis överföras från centraldepån för blindas arbeten till de blindas förening, som dock skulle driva försäljningen med utnyttjande i viss utsträckning av centraldepåns personal och lokaler. I avbidan på närmare erfarenhet rörande den organisation, som i samband härmed beslöts för centraldepån, böra större förändringar icke vidtagas. Vissa jämkningar synas emellertid befogade.

Jag kan sålunda i stort sett biträda blinddepånämndens förslag att lönerna för den icke kollektivavtalsanställda personalen uppräknas genom tillämpning av en motsvarighet till reglerad befordringsgång för biträdespersonal och löneklassuppflyttningar. Med viss reducering av det av nämnden begärda beloppet beräknar jag för detta ändamål en ökning med 1 860 kronor. För personalen vid Kristinehamnsdepån bör såsom nämnden föreslagit beräknas ytterligare 968 kronor. I fråga om lagerchefens lön kan jag endast tillstyrka en jämkning till överensstämmelse med närmast högre löneklass eller med 192 kronor.

I fråga om den kollektivavtalsanställda personalen har blinddepånämnden numera anmält, att nämnden efter förhandlingar under medverkan av statens avtalsnämnd träffat nytt avtal om lönerna till lagerarbetarna vid centraldepån. Avtalet gäller fr. o. m. den 1 oktober 1950 och innebär en löneökning om ca 10 %. Kostnadsökningen kan beräknas till ca 1 800 kronor för innevarande budgetår. Nämnden har ansett sig nödsakad att godkänna avtalet med hänsyn till att ifrågavarande löner avsevärt understigit medelinkomsten inom facket och risk därför förelåg för att lagerarbetarna skulle sluta sina anställningar vid centraldepån. Nämnden har hemställt om täckning för angivna kostnadsökning. Jag tillstyrker, att avlöningsposten för nästa budgetår uppräknas med 2 000 kronor med anledning av ifrågavarande löneökning. Såsom sakrevisionen föreslagit bör avlöningsposten kunna av Kungl. Maj:t överskridas för bestridande av kostnadsökningar på grund av ändrade kollektivavtal. Då kostnadsökningar av denna anledning under innevarande budgetår icke torde kunna inrymmas under den för budgetåret anvisade avlöningsposten, vilken är av riksdagen maximerad, bör Kungl. Maj:t äga befogenhet att medgiva av denna anledning erforderligt överskridande även under innevarande budgetår. Riksdagens medgivande härtill torde böra utverkas i samband med att anslag äskas å tilläggsstat II för budgetåret 1950/51.

För extra arbetskraft m. m. beräknades tidigare under ifrågavarande anslag ett belopp av 5 000 kronor. Detta belopp minskades för innevarande budgetår till 2 000 kronor. Blinddepånämnden har nu anfört, att detta belopp

icke förslår. Enligt vad jag under hand inhämtat har väntetiden för inkomna order under slutet av 1950 stigit till i genomsnitt 3 veckor, vilket medför olägenheter för de blinda hantverkarna. En lättnad har dock åstadkommits genom att de blindas förening ställt vissa medel till förfogande för övertidsersättningar och avlöningar till extra arbetskraft. Delvis torde svårigheterna sammanhänga med att centraldepåns omsättning stigit avsevärt under nämnda tid. Medan centraldepån under tiden juli—september 1949 sålde material för ca 213 000 kronor, var siffran för motsvarande tid 1950 ca 324 000 kronor. Ökningen torde i sin tur sammanhänga med intensifierad verksamhet för försäljning av de färdiga produkterna. Med hänsyn till omsättningsökningen anser jag mig böra tillstyrka någon ökning av de för extra arbetskraft m. m. avsedda medlen och beräknar för detta ändamål ytterligare 2 000 kronor.

Beträffande omkostnadspostens belopp ansluter jag mig till sakrevisionens uppfattning och kan alltså icke tillstyrka någon ökning.

Anslaget till driften av centraldepån för blindas arbeten är anvisat förslagsvis med en maximerad avlöningspost och en förslagsvis beräknad omkostnadspost. Sistnämnda post får av Kungl. Maj:t överskridas såvitt angår kostnader för fria frakter till blinda hantverkare och transporter. Anslaget är avsett att täcka samtliga driftkostnader; statsmakterna avvisade år 1941 ett förslag att ett 5 % tillägg skulle göras å försäljningspriserna för att delvis täcka driftkostnaderna. Blinddepånämnden har nu föreslagit, att Kungl. Maj:t skall utverka riksdagens tillstånd att medge de överskridanden av anslaget, som kunna finnas erforderliga, eller i andra hand att nämnden skall erhålla möjlighet att efter medgivande av Kungl. Maj:t taga i anspråk överskott på rörelsen för att täcka oförutsedda men nödvändiga utgiftsökningar. Sakrevisionen har föreslagit, att avlöningsposten skall få överskridas dels, såsom nyss nämnts, för att möta eventuella avlöningsförhöjningar för den kollektivavtalsanställda personalen och dels för att personalen skall kunna bli delaktig av en löneförhöjning, som eventuellt kan komma övriga statens tjänstemän till del. Sakrevisionen har vidare föreslagit, att omkostnadsposten skall få överskridas i den mån så erfordras för bestridande av förutom fria frakter och transporter även sjukvårdskostnader. Jag har i det föregående tillstyrkt sakrevisionens förslag i vad gäller möjlighet att överskrida avlöningsposten på grund av ökade löner enligt kollektivavtal. Omkostnadsposten bör få överskridas även för sjukvårdskostnader. I övrigt kan jag icke f. n. tillstyrka avvikelser från nu tillämpade regler. Då driftkostnaderna emellertid otvivelaktigt delvis äro beroende av omsättningens storlek och andra omständigheter som äro svåra att förutse, bör såsom blinddepånämnden föreslagit en möjlighet finnas att, om så befinnes oundgängligen erforderligt, utnyttja överskott å verksamheten för bestridande av ökade driftkostnader. Då dessa kostnader härigenom komma att drabba de blinda hantverkarna, är det uppenbart, att det om möjligt bör undvikas att taga i anspråk denna utväg.

Enligt de av mig i det föregående förordade förslagen bör avlöningsposten uppräknas med (1 860 + 968 + 192 + 2 000 + 2 000) 7 020 kronor, vilket be-

lopp bör avrundas till 7 000 kronor. Denna post bör alltså upptagas till (107 000 + 7 000) 114 000 kronor. Med oförändrad omkostnadspost bör anslaget uppföras med (114 000 + 72 000) 186 000 kronor. Avlöningsposten bör betecknas förslagsvis.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) fastställa följande stat för centraldepån för blindas arbeten, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52:

Stat.

1. Avlöningar, <i>förslagsvis</i>	114 000
2. Omkostnader, <i>förslagsvis</i>	72 000

Summa kronor 186 000;

- b) till *Driften av centraldepån för blindas arbeten* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 186 000 kronor.

[95] 12. **Bidrag till de blindas förening.** Det under denna rubrik anvisade anslaget har sedan budgetåret 1941/42 utgått med 65 000 kronor för år. Kungl. Maj:t har beträffande anslaget föreskrivit, att det i första hand skall användas för understödsverksamhet till förmån för behövande arbetsföra blindas samt för utgivande av De blindas veckoblad (statsliggaren s. 358).

Sedan 1950 års riksdag beslutat, att försäljningsverksamheten beträffande varor, som tillverkas av blindas hantverkare, skulle överflyttas från centraldepån för blindas arbeten till de blindas förening, har å riksstaten för innevarande budgetår anvisats ett anslag å 40 000 kronor under rubriken Bidrag till de blindas förenings försäljningsverksamhet (statsliggaren s. 358).

De blindas förening har (skr. i maj och 18/9 1950) anhållit om oförändrade statsbidrag med 65 000 resp. 40 000 kronor för nästa budgetår.

Föreningen meddelar beträffande bidraget till föreningens allmänna verksamhet, att under år 1949 för understödsverksamhet åtgått ca 179 000 kronor, medan kostnaderna för utgivande av De blindas veckoblad utgjort omkring 17 200 kronor. Föreningen har trätt hjälpende emellan vid svåra ekonomiska situationer, där tillräckligt understöd från det allmänna icke kunnat erhållas. Under de senaste åren har de blindas bostadsfråga varit särskilt brännande och föreningen har använt betydande summor såsom bidrag till blindas förvärv av egna hem. Föreningen och dess underavdelningar ha alltjämt en betydelsefull uppgift i den allmänna blindvården.

Skolöverstyrelsen har — efter hörande av *inspektören för blindundervisningen* — tillstyrkt framställningen om statsbidrag med 65 000 kronor. Icke heller *statskontoret* har haft något att erinra mot nämnda framställning.

Departementschefen.

De blindas förening bör under nästa budgetår erhålla bidrag med samma belopp som utgå innevarande budgetår. Bidragen böra lämpligen anvisas

under ett gemensamt obetecknat anslag med rubriken Bidrag till de blindas förening.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Bidrag till de blindas förening* för budgetåret 1951/52
anvisa ett anslag av 105 000 kronor.

G. Diverse.

[96] 1. **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond.** Med åberopande av vad chefen för finansdepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört angående ersättning till byggnadsstyrelsens delfond av statens allmänna fastighetsfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 1 271 000 kronor.

[97] 2. **Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark.** Under åberopande av vad chefen för finansdepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört angående ersättning till nämnda fond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 5 800 kronor.

[98] 3. **Statens hyresråd: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	465 000	500 001
1950/51 (statsliggaren s. 358)	500 000	
1951/52 (förslag)	500 000	

Statens hyresråd har (skr. 29/8 1950) upplyst, att antalet till rådet inkomna besvärsmål, som under budgetåret 1948/49 utgjort 4 947, under budgetåret 1949/50 nedgått till 4 691. Antalet oavgjorda mål har nedgått från 1 747 den 30 juni 1949 till 1 364 den 30 juni 1950.

Yrkanden.

Hyresrådet hemställer, att anslaget höjes med 41 000 kronor på sätt som framgår av följande uppställning.

	Utgift 1949/50	Anvisat 1950/51	Förslag 1951/52
1. Arvoden åt ordförande och ledamöter samt suppleanter för dem	96 148	95 000	116 000
2. Ersättningar till kanslipersonal m. m.	403 853	405 000	425 000
Summa kronor	500 001	500 000	541 000

Motivering.

1. *Arvoden åt ordförande, ledamöter och suppleanter.* Ordförandens årsarvode har hittills utgjort 12 000 kronor. För nästa budgetår har rådet upptagit detta arvode till 30 000 kronor. Posten har i övrigt beräknats under antagande, att antalet sammanträden under nästa budgetår skall uppgå till 400.

2. *Ersättningar till kanslipersonal m. m.* Ersättningarna till den fasta personalen uppgå f. n. till 336 000 kronor för år. Med hänsyn till sedvanliga ålderstillägg och personalförstärkningar beräknas för nästa budgetår 350 000 kronor. I arvoden till extra föredragande utbetalades under förra budgetåret 58 045 kronor; för budgetåret 1951/52 föreslås för detta ändamål 59 000 kronor. För övertidsarbete och skrivhjälp ha upptagits 13 000 kronor, motsvarande utgifterna härför under budgetåret 1949/50. Några ersättningar till experter och sakkunniga ha icke utbetalats under föregående budgetår, men rådet har för detta ändamål beräknat 3 000 kronor.

Hyresrådet har slutligen framhållit, att kostnader för vissa utredningar angående generell hyreshöjning m. m. kunna komma att belasta rådets stat för budgetåret 1951/52.

Yttrande.

Statskontoret, som räknat med ett lägre belopp i arvode åt ordföranden, föreslår med hänsyn till belastningen under föregående budgetår, att för arvoden åt extra föredragande beräknas högst 58 000 kronor samt till ersättningar åt experter och sakkunniga högst 1 000 kronor.

Departementschefen.

Den 3-procentiga nedräkningen av avlöningsanslagen medför för hyresrådets del, att anslaget skall minskas med 15 000 kronor. Å andra sidan böra vissa höjningar företagas. Årsarvodet till hyresrådets ordförande har sålunda numera, i samband med att ny ordförande utsetts, höjts från 12 000 till 18 000 kronor. Härjämte bör med hänsyn till befordringsgången för biträdespersonal m. m. beräknas ett visst ökat medelsbehov. Med inräknande av 9 000 kronor för detta ändamål skulle den sammanlagda ökningen uppgå till samma belopp som förenämnda minskning eller 15 000 kronor och anslaget alltså uppföras med oförändrat belopp. Härvid bör posten till arvoden åt ordförande, ledamöter och suppleanter för dem upptagas till 100 000 kronor och posten till ersättningar till kanslipersonal m. m. till 400 000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens hyresråd: Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 500 000 kronor.

[99] 4. *Statens hyresråd: Omkostnader.*

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	28 000	36 050
1950/51 (statsliggaren s. 359) ..	40 000	
1951/52 (förslag)	37 000	

Yrkanden.

Statens hyresråd har (skr. 29/8 1950) föreslagit, att anslaget minskas med 1 000 kronor på sätt som framgår av följande uppställning.

	Utgift 1949/50	Anvisat 1950/51	Förslag 1951/52
1. Sjukvård m. m.	2 965	2 000	3 000
2. Resekostnads- och traktamentsersättningar	1 836	3 000	4 000
3. Expenser.....	32 989	38 000	34 000
	37 790	43 000	41 000
Avgår inkomster av försålda formulär m. m.....	1 740	3 000	2 000
	36 050	40 000	39 000

Motivering.

1. *Sjukvård.* Höjningen betingas av att flera befattningshavare under föregående budgetår blivit berättigade till fri sjukvård.

2. *Resekostnads- och traktamentsersättningar.* Sådana ersättningar ha utslutande förekommit vid inspektion av hyresnämnder. Antalet inspektioner, som ökade under budgetåret 1949/50, bör enligt rådets mening ytterligare ökas.

Yttrande.

Statskontoret har icke funnit anledning till annan erinran än att delposten till reseersättningar icke bör ytterligare uppräknas.

Departementschefen.

I enlighet med hyresrådets förslag bör dels anslagsposten till sjukvård m. m. höjas med 1 000 kronor dels ock expensposten minskas med 4 000 kronor. Någon höjning av det för reseersättningar beräknade beloppet kan jag icke tillstyrka. Inkomstposten torde bära uppföras med oförändrat belopp. Anslaget bör alltså nedräknas med (1 000 — 4 000) 3 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens hyresråd: Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 37 000 kronor.

[100] 5. **Ersättning för skador vållade av personer som avvikit från vissa anstalter.**

	Anslag	Nettoutgift.
1948/49	5 000	20 383
1949/50	5 000	42 465
1950/51 (statsliggaren s. 360) ..	20 000	
1951/52 (förslag)	45 000	

Från anslaget bestridas ersättningar för skador vållade av personer, som avvikit från fångvårdsanstalt, skola tillhörande barna- och ungdomsvården, alkoholistanstalt eller sinnessjukhus.

Vid anmälan av propositionen nr 87 till 1948 års riksdag anförde jag bl. a., att statsmakterna i nämnda sammanhang borde godkänna principen att staten lämnar ersättning för ifrågavarande skador. I avbidan på ytterligare erfa-

renhet borde emellertid endast en provisorisk reglering av ersättningsmöjligheterna ske. Härvid borde någon rätt till ersättning icke fastslås i författning utan en prövning inom relativt vida gränser ske av omständigheterna i varje särskilt fall. Innan en mera definitiv reglering genomföres, borde en grundligare utredning äga rum. Mot dessa uttalanden gjorde riksdagen icke någon erinran (statsutsk. utl. nr 93 och memorial nr 106; rd. skr. nr 245).

Förslag till definitiva ersättningsregler kan ännu icke föreläggas riksdagen. Ersättningsfrågorna torde tills vidare få behandlas enligt nu tillämpade provisoriska riktlinjer. Med anledning av den stigande belastningen torde anslaget emellertid böra uppräknas med 25 000 kronor. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning för skador vållade av personer som avvikit från vissa anstalter* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 45 000 kronor.

[101] 6. **Internationellt socialpolitiskt samarbete.**

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	450 000	510 703
1950/51 (statsliggaren s. 360) ..	750 000	
1951/52 (förslag)	750 000	

Från anslaget bestridas främst kostnaderna för Sveriges deltagande i den internationella arbetsorganisationens verksamhet, för delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet samt för det nordiska socialpolitiska samarbetet.

Sveriges andel i kostnaderna för den internationella arbetsorganisationens verksamhet, vilken andel skall erläggas i schweizerfrancs eller dollars, utgjorde 1949 366 560 kronor men steg, främst till följd av devalveringen i september 1949, för år 1950 till 644 000 kronor. Vid omprövning av de i organisationen deltagande ländernas andelar har avgiften för Sverige under 1951 fastställts till med nuvarande kurser ca 677 000 kronor.

Från ifrågavarande anslag har under budgetåret 1949/50 lämnats ett bidrag av 15 000 kronor till Svenska institutet för handledning m. m. av genom Förenta Nationerna utsedda utländska stipendiater i Sverige. Ett bidrag för samma ändamål torde bli erforderligt även under innevarande budgetår. Institutets medelsbehov för ifrågavarande ändamål under nästa budgetår har däremot inräknats i det anslag, som anvisas för institutet under tredje huvudtiteln.

Med hänsyn till den utgiftsminskning, som sålunda kan förutses, anser jag mig, oaktat höjningen av avgiften till den internationella arbetsorganisationen, icke böra föreslå någon höjning av anslaget för nästa budgetår.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Internationellt socialpolitiskt samarbete* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 750 000 kronor.

[102] 7. Understöd åt utlandssvenskar m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51 (statsliggaren s. 360) ..	175 000	
1951/52 (förslag)	175 000	

Från detta anslag bestridas kostnaderna för bistånd i form av mottagningshjälp, starthjälp och rörelselån m. m. åt från utlandet återkomna svenskar. Hjälpverksamheten handhas av arbetsmarknadsstyrelsen och den offentliga arbetsförmedlingen. Riktlinjerna för verksamheten fastställdes av 1950 års riksdag (prop. nr 136; statsutsk. utl. nr 83; rd. skr. nr 155).

Arbetsmarknadsstyrelsen har (skr. 25/8 1950) hemställt om oförändrat anslag.

Statskontoret har icke haft något att erinra häremot.

Departementschefen.

Ifrågavarande hjälpverksamhet har i nuvarande form pågått endast sedan den 1 juli 1950. Innan närmare erfarenhet vunnits om medelsbehovet, torde anslaget i enlighet med arbetsmarknadsstyrelsens förslag böra upptagas med oförändrat belopp.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Understöd åt utlandssvenskar m. m.* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 175 000 kronor.

[103] 8. Bidrag till utlandssvenskarnas förening.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51 (statsliggaren s. 360) ..	205 000	
1951/52 (förslag)	148 000	

Av anslaget för innevarande budgetår ha för livsmedelssändningar till svenskar i utlandet beräknats 150 000 kronor, för härå belöpande administrationskostnader och för kuratorsverksamhet i Sverige 25 000 kronor samt i bidrag till föreningens ordinarie verksamhet 30 000 kronor.

Utlandssvenskarnas förening har (skr. 12/9 1950) hemställt om statsbidrag för nästa budgetår med 204 000 kronor. Beträffande livsmedelssändningarna framhåller föreningen, att även om tillgången på livsmedel i de flesta länder är god, äro priserna härå så höga, att många personer icke kunna köpa vad som erfordras. För innevarande budgetår räknar styrelsen med att kunna sända ett paket i kvartalet till 2 265 personer, d. v. s. ca 9 000 paket under året. Efter överläggningar med vissa beskickningar och konsulat samt med svenska präster i utlandet har föreningen kommit till den uppfattningen, att en nedskärning av antalet paket för budgetåret 1951/52 svärigen låter sig göra. En indragning av livsmedelssändningarna skulle kunna medföra ökad återinvandring till Sverige med därav följande avsevärt större utgifter för samhället. Genom ytterligare nedpressning av paketens innehåll böra kostnaderna dock kunna nedbringas med 10 000 kronor till 140 000 kronor.

Medelsbehovet för samtliga med hjälpverksamheten sammanhängande administrationskostnader — inberäknat kuratorsverksamhet — beräknas nedgå med 1 000 kronor till 24 000 kronor. Föreningen hemställer vidare om fortsatt bidrag med 30 000 kronor till dess ordinarie verksamhet.

Slutligen hemställer föreningen om 10 000 kronor för vissa barntransporter. Föreningen har alltsedan hösten 1939 inbjudit utlandssvenska barn att för längre eller kortare tid gästa Sverige. Huvudvikten ligger numera på att ge barnen möjlighet att lära känna Sverige, svenskt språk och samhällsliv samt svensk kultur. Under sommaren 1950 har föreningen på detta sätt omhändertagit 76 barn i åldern 7—15 år. Verksamheten har möjliggjorts genom stöd från enskilda, Rädda barnen, Svenska röda korset och staten (de medel som tidigare anvisats för hjälpverksamhet i Sverige). De senaste åren ha föreningens utgifter uppgått till 7 000—10 000 kronor årligen. Genom det begärda statsbidraget skulle även en ur många synpunkter önskvärd utvidgning av barntransporterna möjliggöras.

Yttranden.

Arbetsmarknadsstyrelsen — vars utlåtande endast avser föreningens kuratorsverksamhet i Sverige — erinrar om värdet av det speciella bistånd, som föreningen lämnar nyanlända utlandssvenskar. I den mån dessa äro föreningsmedlemmar synes hjälpen dock vara hänförlig till sådant bistånd, som medlemskapet bör berättiga till. Styrelsen ifrågasätter, om icke anslaget till föreningens ordinarie verksamhet borde höjas med 5 000 kronor med skyldighet för föreningen att inom ramen för denna verksamhet lämna kuratorshjälp.

Statskontoret anser, att bidrag till livsmedelssändningar icke längre bör beviljas. I nu rådande läge bör anslaget icke heller belastas med bidrag för nya ändamål, varför ämbetsverket avstyrker att medel anvisas för barntransporter.

1950 års besparingsutredning anser, att gåvosändningarna av livsmedelspaket böra avvecklas med utgången av budgetåret 1950/51. Ett av andra skäl än livsmedelsbrist motiverat understöd till utlandssvenska åldringar, sjuka och barnfamiljer anser besparingsutredningen vara en ny hjälpform, vilken innan den inaugureras bör bli föremål för särskild utredning.

Besparingsutredningen föreslår, att anslaget uppföres å riksstaten för budgetåret 1951/52 med 40 000 kronor, varav 30 000 kronor som bidrag till utlandssvenskarnas förenings ordinarie verksamhet och 10 000 kronor som bidrag till kuratorsverksamhet för hemvändande utlandssvenskar.

Departementschefen.

Vid anmälan av propositionen 1950:136 angående viss hjälpverksamhet för utlandssvenskar och flyktingar förklarade jag mig (s. 22) icke vara beredd att förorda, att livsmedelssändningarna till svenskar i utlandet utvecklades till en permanent form för understöd. Jag erinrade, att livsmedelssändningarna ursprungligen tillkommit med anledning av den livsmedelsbrist som rått i

många länder. Då försörjningssituationen lättat i flertalet berörda länder, hade i fråga om dessa länder det väsentliga motivet för sändningarna bortfallit. Jag framhöll emellertid, att sändningarna enligt vad jag inhämtat det oaktat måste anses tillgodose ett betydande behov genom att förbättra försörjningen för åldringar, sjuka och familjer med barn, vilka på grund av dyrtiden i ifrågavarande länder leva under mycket knappa förhållanden. Med hänsyn härtill och då livsmedelsbrist fortfarande kunde anses råda på vissa håll, ansåg jag, att verksamheten ännu någon tid borde få fortgå i alltmer begränsad omfattning. Uttalandet godkändes av riksdagen (statsutsk. utl. nr 83 s. 14; rd. skr. nr 155). För innevarande budgetår beräknades för livsmedelssändningar 150 000 kronor, vilket belopp med 50 000 kronor understeg vad som beräknats för ändamålet under 1949/50.

I enlighet med det sålunda fattade principbeslutet böra livsmedelssändningarna inskränkas ytterligare under nästa budgetår. Med hänsyn till den betydelse denna hjälp kommit att få för åldringar m. fl. och den osäkerhet som präglar den internationella situationen synes avvecklingen dock böra genomföras med en viss försiktighet. Jag förordar, att det till livsmedelssändningar avsedda beloppet nedsättes med en tredjedel och att för ändamålet under nästa budgetår sålunda avses 100 000 kronor.

Till administrationskostnader för livsmedelssändningarna beräknar jag 10 000 kronor och till kostnader för kuratorsverksamhet 8 000 kronor. Det synes böra få ankomma på Kungl. Maj:t att med hänsynstagande till antalet till Sverige återvändande utlandssvenskar bedöma möjligheterna att minska sistnämnda verksamhet. Såsom bidrag till föreningens ordinarie verksamhet bör utgå oförändrat belopp eller 30 000 kronor. Vad slutligen angår det av föreningen begärda bidraget till kostnader för utlandssvenska barns besök i hemlandet finner jag visserligen denna verksamhet värdefull. Jag anser mig dock icke böra beräkna särskilt belopp för bidrag härtill. Sådant bidrag bör under nästa budgetår utgå endast i den mån det kan rymmas inom de i det föregående beräknade beloppen.

Jag förordar alltså, att bidraget till utlandssvenskarnas förening beräknas till (100 000 + 10 000 + 8 000 + 30 000) 148 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till utlandssvenskarnas förening* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 148 000 kronor.

[104] 9. **Understöd åt flyktingar m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51 (statsliggaren s. 361) ..	750 000	
1951/52 (förslag)	470 000	

Från detta anslag bestridas främst kostnaderna för omhändertagande genom arbetsmarknadsstyrelsens försorg av till Sverige anländande flyktingar. Vidare bestridas från anslaget kostnader för bidrag i vissa fall till

flyktingars resor från Sverige, kostnader för bidrag till Rågöstiftelsens administration samt de särskilda kostnader i övrigt för flyktingar som kunna anses ofrånkomliga men för vilka särskilda medel ej beräknats (prop. 1950: 136, statsutsk. utl. 1950: 83; rd. skr. 1950: 155).

Arbetsmarknadsstyrelsen har (skr. 25/8 1950) upplyst, att antalet omhändertagna flyktingar — som under budgetåret 1948/49 utgjorde 1 838 — under budgetåret 1949/50 nedgått till 1 639. Styrelsens kostnader för omhändertagandet under sistnämnda budgetår belöpte sig till 460 000 kronor. I avsaknad av andra hållpunkter har styrelsen räknat med samma kostnader under nästa budgetår. Utgifterna för flyktingars resor från Sverige, som under 1949/50 utgjorde 7 500 kronor, uppskattar styrelsen till 10 000 kronor. Det sammanlagda medelsbehovet under anslaget har alltså beräknats till 470 000 kronor.

Statskontoret har icke haft något att erinra mot arbetsmarknadsstyrelsens beräkning.

Departementschefen.

Medelsbehovet under ifrågavarande anslag är främst beroende på antalet flyktingar, som anlända till Sverige. En exakt beräkning är icke möjlig. Anslaget synes böra upptagas till det av arbetsmarknadsstyrelsen föreslagna beloppet, 470 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Understöd åt flyktingar m. m.* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 470 000 kronor.

[105] 10. Social upplysningsfilm.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	75 000	28 388
1950/51 (statsliggaren s. 361) ..	75 000	
1951/52 (förslag)	30 000	

Kommittén för social upplysningsfilm, som fr. o. m. den 1 januari 1950 handhar här ifrågavarande verksamhet, har (skr. 21/8 1950) hemställt, att oförändrat belopp, 75 000 kronor, anvisas för nästa budgetår. Rörande hittills inspelade filmer har kommittén lämnat följande redogörelse.

När kommittén för social upplysningsfilm tillträdde sitt uppdrag, förelågo tre filmer färdiga, nämligen »*Vi ska ha barn*» (om samhällets stöd åt mor och barn vid havandeskap och barnsbörd samt om de abortförebyggande åtgärderna), »*Vi vill ha arbete*» (om de partiellt arbetslösa) och »*Väg ur en kris*» (med ämne från bostadspolitikens område). Under år 1950 ha ytterligare fyra filmer färdigställts, nämligen »*Det gäller oss alla*» (en allmänt orienterande arbetarskyddsfilm), »*Folkhälsans detektiver*» (med inblickar i den av Folkhälsoinstitutets yrkeshygieniska avdelning bedrivna verksamheten), vidare »*Den onödiga olyckan*» (en film om jordbrukets arbetarskydd och brandförsvär, producerad i samarbete med Jordbrukets skyddspropaganda och Försäkringsbolagens upplysningstjänst) samt slutligen en film om sjuksköterskeyrkets utbildnings- och arbetsförhållanden, betitlad »*Att vara sjuksköterska*».

De tre först uppräknade ha kunnat placeras som fyllnadsprogram på biograferna och ha på denna väg visats för ca 1 825 000 personer (siffran hänför sig till den 1 maj 1950). Den publik, som dessa filmer samlat vid visning i förenings- och möteslivet, har vid samma tidpunkt uppskattats till ca 105 000 personer. Visningar ha därjämte förekommit på olika håll i utlandet; bl. a. har »Vi ska ha barn» visats på norska biografen. En engelsk version av »Väg ur en kris» utarbetas av Svenska institutet.

Enligt den av kommittén lämnade redogörelsen beräknas huvuddelen av den vid ingången av budgetåret 1950/51 å anslaget befintliga reservationen, 121 911 kronor, åtgå till inspelnings- och distributionskostnader för de under år 1950 nytillkomna filmerna samt till kostnaderna för kommittén. För inspelning under innevarande budgetår av nya filmer och distribution av dessa beräknas ca 80 000 kronor stå till förfogande. Beloppet beräknas vara till fullo utnyttjat vid utgången av budgetåret 1950/51. Kommittén anför vidare:

Enligt kommitténs mening representerar den försöksverksamhet med film som hjälpmedel i den sociala upplysningens tjänst, vilken nu med goda erfarenheter och under starkt intresse från såväl press och publik som sociala institutioner och folkbildningsarbetets företrädare har pågått i över tre år, en så värdefull tillgång, att den bör beredas möjlighet att fortsätta och successivt utbyggas. Fortsatt anslag bör därför utgå. En ökning av anslaget vore i och för sig befogad. Med hänsyn till nödvändigheten att i nuvarande statsfinansiella läge iakttaga återhållsamhet beträffande statens utgifter vill emellertid kommittén inskränka sig till att begära oförändrat anslag för nästa budgetår.

Statskontoret anser, att i nuvarande läge här ifrågavarande filmverksamhet temporärt kan helt eller delvis nedläggas.

1950 års besparingsutredning har ifrågasatt, huruvida icke förevarande verksamhet efter hand bör bringas att upphöra. I varje fall synes med hänsyn till reservationens storlek något anslag icke böra upptagas för ändamålet för nästkommande budgetår.

Departementschefen.

Såsom framgår av den av kommittén för social upplysningsfilm lämnade redogörelsen var huvuddelen av den vid senaste budgetårsskifte befintliga reservationen disponerad för avslutade eller pågående filminspelningar. Enligt vad jag under hand inhämtat ha de medel som stå till förfogande för inspelning av nya filmer och distribution av dessa numera ytterligare minskat på grund av inträdda kostnadsökningar. Den 30 november 1950 beräknades sålunda av hittills anvisade anslag högst 70 000 kronor vara disponibla för sådant ändamål. Av detta belopp torde 40 000—50 000 kronor åtgå för en film rörande åldringsvård, vilken står först på arbetsprogrammet. Det synes önskvärt, att filmverksamheten får fortgå även under nästa budgetår. Med hänsyn till rådande förhållanden bör anslaget emellertid nedsättas väsentligt. Jag förordar, att ett belopp av 30 000 kronor anvisas för ändamålet. Från anslaget böra, såsom nu sker, få bestridas även administrations- och expenskostnaderna för kommittén för social upplysningsfilm.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Social upplysningsfilm* för budgetåret 1951/52 anvisa
ett reservationsanslag av 30 000 kronor.

[106] 11. **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.**

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	600 000	631 830
1950/51 (statsliggaren s. 361) ..	600 000	
1951/52 (förslag)	550 000	

Å anslaget fanns den 30 juni 1950 en reservation av 57 881 kronor. Ehuru belastningen å anslaget under budgetåret 1949/50 uppgick till nära 632 000 kronor, anser jag mig under rådande förhållanden böra förorda, att anslaget för nästa budgetår sänkes med 50 000 kronor till 550 000 kronor. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 550 000 kronor.

[107] 12. **Extra utgifter.**

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	50 000	53 714
1950/51 (statsliggaren s. 361) ..	50 000	
1951/52 (förslag).....	50 000	

Anslaget bör uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Extra utgifter* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

[108] 13. **Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst.**

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	14 000	11 103
1950/51 (statsliggaren s. 362) ..	13 000	
1951/52 (förslag).....	11 000	

Anslaget torde kunna nedsättas till 11 000 kronor. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 11 000 kronor.

Sammanfattning.

För budgetåret 1951/52 skulle, vid bifall till gjorda förslag, under femte huvudtiteln uppföras 1 562 730 000 kronor. Då å riksstaten för budgetåret 1950/51 anvisats 1 446 508 400 kronor, skulle således huvudtitelns slutsumma komma att ökas med 116 221 600 kronor.

Förändringarna inom huvudtitelns avdelningar framgå av följande sammanställning.

Avdelning	Anvisat 1950/51	Äskat 1951/52	Ökning eller minskning
A. Socialdepartementet.....	543 000	529 000	— 14 000
B. Socialstyrelsen med dithörande verksamhet samt arbetsdomstolen	491 188 300	522 333 900	+ 31 145 600
C. Arbetsmarknadsstyrelsen med dithörande verksamhet	57 525 300	62 325 200	+ 4 799 900
D. Förbättrande av bostadsförhållandena m. m.....	41 101 600	69 235 700	+ 28 134 100
E. Olycksfallsförsäkring och arbetarskydd	16 211 400	15 725 400	— 486 000
F. Folkpensionering m. m. ..	835 556 000	888 538 000	+ 52 982 000
G. Diverse	4 382 800	4 042 800	— 340 000
Summa kronor	1 446 508 400	1 562 730 000	+ 116 221 600

I fråga om anslagen till socialstyrelsen med dithörande verksamhet har medelsbehovet för de allmänna barnbidragen beräknats öka med 33 miljoner kronor, varav 26,5 miljoner kronor på grund av beloppens höjning fr. o. m. år 1952. Anslagen till ungdomsvårdsskolorna, där bl. a. betydande personalindragningar ansetts möjliga, minska med närmare 1 miljon kronor.

Vad gäller arbetsmarknadsanslagen ha kostnaderna för arbetslöshetsförsäkringen beräknats stiga med 4 miljoner kronor.

Av ökningen under anslagen till förbättrande av bostadsförhållandena hänföra sig ca 9,3 miljoner kronor till kapitalmedelsförluster och ränteeftergifter (på grund av den i slutet av 1950 genomförda räntehöjningen) och 10 miljoner kronor till hyresrabatterna. Ett anslag för främjande av bostadsbyggande på landsbygden har ånyo uppförts; medelsbehovet beräknas till 7,5 miljoner kronor.

Kostnaderna för bidrag till folkpensioner stiga med 16 miljoner kronor. För indextillägg å folkpensioner har beräknats en ökning med 34,75 miljoner kronor, varvid räknats med två indextillägg mot ett för innevarande budgetår. Anslaget till sjukkassorna har preliminärt beräknats stiga med 1,9 miljon kronor.

Härefter följer en mera detaljerad redovisning för ökningar och minskningar under de särskilda anslagen.

Vad särskilt angår *avlönings- och omkostnadsanslagen* hänvisas i fråga om deras fördelning å de olika avdelningarna till denna sammanställning.

Avlöningar och omkostnader.

	Avlöningar	Omkostnader
A. Socialdepartementet	— 14 000	—
B. Socialstyrelsen med dithörande verksamhet samt arbetsdomstolen	— 139 500	— 22 200
C. Arbetsmarknadsstyrelsen med dithörande verk- samhet	—	—
D. Förbättrande av bostadsförhållandena m. m....	—	—
E. Olycksfallsförsäkring och arbetarskydd	— 335 000	+ 19 000
F. Folkpensionering m. m.	— 143 000	+ 43 000
G. Diverse	—	— 3 000
	<u>— 631 500</u>	<u>+ 36 800</u>
	— 594 700	

Det må framhållas, att vissa större avlönings- och omkostnadsanslag be-
räknats endast preliminärt.

I det följande lämnas vidare en redogörelse för mera betydande föränd-
ringar å *andra anslag än de i föregående sammanställning redovisade*, varvid
först behandlas anslag, vilka återfinnas såväl i riksstaten för innevarande
budgetår som i det huvudtitelsförslag, som nu framlägges. Härvid bortses
från att anslaget till husmoderssemestern uppdelats i flera anslag samt att
de båda nuvarande anslagen till de blindas förening och till föreningens för-
säljningsverksamhet upptagits under en gemensam anslagsrubrik.

Mera betydande öknningar.

	Kronor	Kronor
<i>Socialstyrelsen med dithörande verksamhet samt arbetsdomstolen.</i>		
Bidrag till avlönande av hemvårdarinnor	265 000	
Fattigvård i allmänhet.....	800 000	
Barnavård i allmänhet.....	110 000	
Allmänna barnbidrag	33 000 000	
Ersättning till barnavårdsnämnderna för bidragsförskott	600 000	
Bidrag till driften av anstalter för halvöppen barnavård	<u>225 000</u>	35 000 000

Arbetsmarknadsstyrelsen med dithörande verksamhet.

Bidrag till erkända arbetslöshetskassor	4 000 000	
Kostnader för överflyttning av arbetskraft.....	<u>2 999 900</u>	6 999 900

Förbättrande av bostadsförhållandena m. m.

Kapitalmedelsförluster och ränteeftergifter å vissa bo- stadsbyggnadslån	9 325 000	
Hyresrabatter för mindre bemedlade, barnrika familjer	10 000 000	
Särskilda bostadsrabatter	150 000	
Bidrag till inrättande av pensionärshem.....	<u>1 500 000</u>	20 975 000

Folkpensionering m. m.

Bidrag till folkpensioner m. m.	16 000 000	
Indextillägg å folkpensioner.....	34 750 000	
Åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet..	375 000	
Särskilda barnbidrag till änkors och invaliders barn m. m.	200 000	
Bidrag till sjukkassor	1 900 000	53 225 000
		Summa kronor 116 199 900

Ändamål för vilka särskilda anslag ej anvisats å riksstaten för
budgetåret 1950/51.

Socialstyrelsen med dithörande verksamhet samt arbetsdomstolen.

Bidrag till frälsningsarméns flickhem (överfört från XI huvudtiteln)	3 000
--	-------

Förbättrande av bostadsförhållandena.

Bidrag till främjande av bostadsbyggande på landsbygden	7 500 000	
Bidrag till anordnande av samlingslokaler	100	7 500 100
		Summa kronor 7 503 100

Större minskningar.*Socialstyrelsen med dithörande verksamhet samt arbetsdomstolen.*

Mödrahjälp	1 000 000	
Fattigvård och barnavård enligt den nordiska fattigvårds- konventionen	600 000	
Bidrag till driften av barnhem.....	300 000	
Fria resor för barn	800 000	
Bidrag till husmoderssemestern	250 000	
Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården:		
Byggnadsarbeten m. m.	490 000	
Bidrag till driften av icke statliga skolor tillhörande barna- och ungdomsvården	285 000	3 725 000

Arbetsmarknadsstyrelsen med dithörande verksamhet.

Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m.	2 200 000
---	-----------

Olycksfallsförsäkring och arbetarskydd.

Vissa tillägg å ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m.	100 000
---	---------

Folkpensionering m. m.

Moderskapspenning	200 000
-------------------------	---------

Diverse.

Understöd åt flyktingar m. m.	280 000
Summa kronor	6 505 000

I gällande riksstat upptagna anslag, för vilka medel icke äskats för
budgetåret 1951/52.

Socialstyrelsen med dithörande verksamhet samt arbetsdomstolen.

Inköp av Morängens yrkesskola 20 500

Förbättrande av bostadsförhållandena m. m.

Rabatter vid viss försäljning av övertaliga baracker 306 000

Bidrag till vissa riksorganisationer för samlingslokaler.. 15 000

Statens bosättningslån: Viss upplysningsverksamhet 15 000 336 000

Summa kronor 356 500

Vad föredragande departementschefen sålunda, med in-
stämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt be-
hagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Lars Lemne.

Register

till

Femte huvudtiteln för budgetåret 1951/52.**A. Socialdepartementet.**

Sid.		Kronor
	Socialdepartementet:	
3	Avlöningar	469 000
3	Omkostnader	60 000
		529 000

B. Socialstyrelsen med dithörande verksamhet samt arbetsdomstolen.

	Socialstyrelsen:	
4	Avlöningar till personal för verksamheten i allmänhet	1 631 000
7	Avlöningar till viss personal för större statistiska specialundersökningar	29 000
8	Omkostnader	348 000
12	Socialstyrelsens ortsombud	50 800
	Statens fattigvårds- och barnavårdskonsulenter:	
14	Avlöningar	208 500
14	Omkostnader	82 000
	Arbetsdomstolen:	
14	Avlöningar	115 500
16	Omkostnader	27 000
	Förlikningsmän för medling i arbetstvister m. m.:	
18	Avlöningar	140 000
20	Omkostnader	30 000
	Mödrahjälp m. m.:	
20	Mödrahjälp	11 000 000
24	Mödrahjälpnämnderna	180 000
	Social hemhjälp:	
24	Bidrag till avlönande av hemvårdarinnor	3 000 000
29	Prov- och kompletteringskurser för hemvårdarinnor	116 000
	Fattigvård och barnavård m. m.:	
30	Fattigvård i allmänhet	3 200 000
32	Barnavård i allmänhet	300 000
32	Fattigvård och barnavård enligt 1928 års nordiska fattigvårdskonvention m. m.	100 000
33	Fattigvård och barnavård för lappar	100 000
34	Bidrag till svenska socialvårdsförbundet	25 000
35	Stipendier för utbildning av ålderdomshemsföreståndarinnor	3 000
36	Bidrag till driftkostnaderna vid arbetshem	35 000
36	Allmänna barnbidrag	480 000 000
41	Ersättning till postverket för utbetalning av allmänna barnbidrag	1 180 000
41	Ersättning till barnavårdsnämnderna för bidragsförskott	2 800 000
42	Bidrag till barnavårdsnämnderna för vissa kostnader enligt barnavårdslagen m. m.	160 000

Sid.		Kronor
42	Bidrag till uppförande eller inrättande av barnhem ..	100
43	Bidrag till driften av barnhem	2 300 000
46	Bidrag till driften av anstalter för halvöppen barnavård ..	2 225 000
49	Bidrag till utbildning av personal inom den halvöppna barnavården m. m.	308 000
50	Fria resor för barn	* 2 700 000
52	Fria resor för husmödrar	* 1 400 000
52	Bidrag till driften av semesterhem	* 400 000
52	Stipendier för underlättande av husmoderssemester ..	* 800 000
52	Bidrag till driften av barnkolonier m. m.	1 500 000
	Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården:	
53	Avlöningar	2 992 000
68	Omkostnader	2 567 000
71	Byggnadsarbeten m. m.	170 000
73	Bidrag till driften av icke statliga skolor tillhörande barna- och ungdomsvården	65 000
75	Fortbildningskurs för befattningshavare vid skolor tillhörande barna- och ungdomsvården	16 000
75	Bidrag till inrättande av inackorderingshem	2 000
76	Ersättning till inackorderingshem för driftförluster ..	25 000
77	Bidrag till frälsningsarméns flickhem	3 000
		522 333 900

C. Arbetsmarknadsstyrelsen med dithörande verksamhet.

	Arbetsmarknadsstyrelsen:	
78	Avlöningar	* 2 781 000
78	Omkostnader	* 632 000
78	Krisorganisationen	* 900 000
	Den offentliga arbetsförmedlingen:	
79	Avlöningar	* 12 897 000
79	Omkostnader	* 3 515 000
79	Krisorganisationen	* 2 500 000
79	Bidrag till erkända arbetslöshetskassor	17 000 000
84	Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m.	* 17 600 000
85	Kostnader för överflyttning av arbetskraft	* 3 000 000
85	Kostnader för arbetsmarknadsstyrelsens förrådsverksamhet	* 100
85	Kostnader för främjande av företagsverksamhet m. m.	* 1 500 000
86	Planering av allmänna arbeten	100
		62 325 200

D. Förbättrande av bostadsförhållandena m. m.

	Bostadsstyrelsen:	
87	Avlöningar	* 2 307 000
89	Omkostnader	* 372 000
	Länsbostadsnämnderna:	
89	Avlöningar	* 1 561 000
89	Omkostnader	* 585 000
89	Kapitalmedelsförluster och ränteeftergifter å vissa bostadsbyggnadslån	* 10 000 000
90	Hyresrabatter för mindre bemedlade, barnrika familjer ..	* 37 000 000

* Beräknat belopp.

Sid.		Kronor
90	Särskilda bostadsrabatter	* 1 650 000
90	Bidrag till främjande av bostadsbyggande på landsbygden	* 7 500 000
90	Bidrag till inrättande av pensionärshem	* 8 000 000
90	Statens nämnd för samlingslokaler	25 600
92	Bidrag till anordnande av allmänna samlingslokaler	100
	Statens bosättningslån:	
93	Ersättning åt ortsombud	60 000
93	Ersättning åt riksbanken	175 000
		69 235 700

E. Olycksfallsförsäkring och arbetarskydd.

	Försäkringsrådet:	
95	Avlöningar	569 000
98	Omkostnader	24 400
	Riksförsäkringsanstalten:	
98	Avlöningar	* 4 985 000
99	Omkostnader	* 433 000
99	Riksförsäkringsanstaltens ortsombud m. m.	285 000
100	Vissa tillägg å ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m.	3 150 000
101	Statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m.	3 350 000
103	Bidrag till fiskares försäkring	100 000
	Arbetarskyddsstyrelsen:	
104	Avlöningar	693 000
107	Omkostnader	92 000
	Yrkesinspektionen:	
109	Avlöningar	1 565 000
111	Omkostnader	389 000
112	Undervisnings- och upplysningsverksamhet på arbetarskyddets område	80 000
113	Ersättningar för vissa läkarundersökningar enligt arbetarskyddslagen	10 000
		15 725 400

F. Folkpensionering m. m.

	Pensionsstyrelsen:	
114	Avlöningar	3 927 000
117	Omkostnader	975 000
118	Pensionsstyrelsens ortsombud	370 000
118	Bidrag till folkpensioner m. m.	741 000 000
120	Indextillägg å folkpensioner	68 000 000
121	Ersättning till postverket för pensionsutbetalningar	2 200 000
122	Åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet ..	9 375 000
124	Särskilda barnbidrag till ankors och invaliders barn m. m.	7 200 000
125	Bidrag till sjukkassor	* 53 900 000
125	Moderskapspenning	1 300 000
126	Driften av centraldepån för blindas arbeten	186 000
131	Bidrag till de blindas förening	105 000
		888 538 000

* Beräknat belopp.

G. Diverse.

Sid.		Kronor
	Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:	
133	Byggnadsstyrelsens delfond.....	1 271 000
133	Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark..	5 800
	Statens hyresråd:	
133	Avlöningar	500 000
134	Omkostnader	37 000
135	Ersättning för skador vållade av personer som avvikit från vissa anstalter	45 000
136	Internationellt socialpolitiskt samarbete	750 000
137	Understöd åt utlandssvenskar m. m.	175 000
137	Bidrag till utlandssvenskarnas förening	148 000
139	Understöd åt flyktingar m. m.	470 000
140	Social upplysningsfilm.....	30 000
142	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga	550 000
142	Extra utgifter.....	50 000
142	Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst.....	11 000
		4 042 800
	Summa	1 562 730 000

BIHANG
TILL
RIKSDAGENS PROTOKOLL
VID
1951 ÅRS RIKSDAG

FÖRSTA SAMLINGEN

ANDRA BANDET

*Bilagor till Kungl. Maj:ts proposition nr 1
angående statsverkets tillstånd och behov:
sjätte—nionde huvudtitlarna*

SJÄTTE HUVUDTITELN

KOMMUNIKATIONSDEPARTEMENTET

*Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 3 januari 1951.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, ANDERSSON, LINGMAN.

Departementschefen, statsrådet Nilsson, anmäler de frågor, som tillhöra regleringen för budgetåret 1951/52 av utgifterna under riksstatens sjätte huvudtitel, omfattande anslagen till kommunikationsdepartementet, samt anför därvid följande.

A. Kommunikationsdepartementet.

[1] 1. Kommunikationsdepartementet: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	554 500	537 400
1950/51 (statsliggaren s. 363) ..	545 000	
1951/52 (förslag)	533 600	

I 1949 års statsverksproposition (VI ht pt 1) framlades förslag om inrättande av två byråchefstjänster, avsedda för kommunikationsdepartementets statssekreteraravdelning. Förslaget grundade sig på en allmän översyn av arbetsuppgifter och personalorganisation inom de olika departementens statssekreteraravdelningar. Medan Kungl. Maj:ts framställningar om inrättande av dylika tjänster vid fyra av de andra departementen biföllos, ansåg sig emellertid riksdagen icke för det dåvarande bära biträda det för kommunikationsdepartementets del framlagda förslaget. I 1950 års statsverksproposition erinrade jag härom och framhöll samtidigt angelägenheten av att även kommunikationsdepartementets organisationsfråga snarast bringades till sin

lösning. Med hänsyn till då rådande förhållanden, varmed närmast avsågs det allmänna lönestoppet, gjorde jag emellertid icke någon hemställan om förslag i ämnet till 1950 års riksdag utan uttalade mig för att frågan finge uppskjutas ytterligare ett år.

Behovet av den ifrågasatta organisationsförändringen kvarstår med oförminskad styrka. På grund härav och under hänvisning till vad jag anfört i ämnet i 1949 års statsverksproposition får jag nu föreslå, att i kommunikationsdepartementets personalförteckning uppföras två byråchefstjänster i Cr 10. Vid bifall härtill bör en ordinarie förste kanslissekreterartjänst överföras till övergångsstat, varjämte anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal kan minskas med ett belopp av 15 000 kronor, motsvarande en för statssekreteraravdelningen avsedd arvdestjänst. Totalt sett medför denna organisationsförändring en anslagsökning av ca 5 400 kronor.

Enligt grunderna för den allmänna nedskärning av statsmyndigheternas avlöningsanslag, som förordats under För flera huvudtitlar gemensamma frågor, skall departementets icke-ordinariepost minskas med 14 800 kronor.

På grund av löneklassförändringar förutses en minskning av ordinarieposten med 800 kronor och en ökning av icke-ordinarieposten med 500 kronor.

De sålunda angivna ändringarna i anslagsberäkningen medföra en minskning av posten till rörligt tillägg med 1 700 kronor.

I enlighet härmed uppföres anslaget med $(545\,000 + 5\,400 - 14\,800 - 800 + 500 - 1\,700)$ 533 600 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för kommunikationsdepartementet *dels* uppföra två byråchefstjänster i Cr 10 *dels ock* till övergångsstat överföra en förste kanslissekreterartjänst i Ca 29;

b) godkänna följande avlöningsstat för kommunikationsdepartementet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöning till departementschefen	27 600
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	281 000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal.....	174 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	51 000
Summa kronor 533 600	

c) till *Kommunikationsdepartementet*: *Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 533 600 kronor.

[2] 2. Kommunikationsdepartementet: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	45 500	59 200
1950/51 (statsliggaren s. 364)	45 500	
1951/52 (förslag)	45 500	

Anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommunikationsdepartementet*: *Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 45 500 kronor.

B. Väg- och vattenbyggnadsväsendet.**Väg- och vattenbyggnadsverket.****[3] 1. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	4 112 000	3 916 000
1950/51 (statsliggaren s. 364) ..	4 151 200	
1951/52 (förslag)	4 090 000	

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ³¹/₈ 1950) hemställer, att anslaget höjes med 286 800 kronor.

1. Personalförstärkningar.*Vägbyrån:*

	Ökning
a) 1 förste byråingenjör i Ca 29 på avdelningen för städerna	13 224
b) 1 förste byråingenjör i Ce 29 på avdelningen för landsbygden	13 224
c) 1 byråingenjör i Ce 27 på vägtrafikavdelningen	11 988
d) 1 ritare i Ce 19 på vägtrafikavdelningen	7 776
e) 1 ritbiträde i Ce 10 på vägtrafikavdelningen	5 280

Byggnads- och underhållsbyrån:

f) 1 skyddsinspektör i Ce 29	13 224
g) 1 förste byråingenjör i Ce 29 på beläggningsavdelningen	13 224
h) 1 kontorist i Ce 13 på statistikkontoret	6 084

Konstruktionsbyrån:

i) 1 förste byråingenjör i Ce 29	13 224
j) 2 byråingenjörer i Ce 27	23 976
k) 2 ingenjörer i Ce 21	17 256
l) 1 ritbiträde i Ce 10	5 280

Vatten- och avloppsbyrån:

m) Extra arbetskraft	53 500
----------------------------	--------

Kanslibyrån:

n) 1 förste byråsekreterare med arvode enligt 27 löneklassen på personalavdelningen	11 988
---	--------

För byråerna gemensamt:

o) Arvode till en pressombudsman	7 500
p) 1 arkivbiträde (kontorist) i Ce 13	6 084
q) 1 kanslibiträde i Ce 11 för biblioteket	5 556

2. Löneklassförändringar och reglerad befordringsgång 27 500

	Ökning
3. Rörligt tillägg	30 800
4. Ordinariesättning av 10 kontorsbiträdestjänster i Ce 8 enligt grunderna för den reglerade befordringsgången.....	—
5. Avrundning	112
	<u>286 800</u>

Motiv.

Ur väg- och vattenbyggnadsstyrelsens motivering för de framlagda förslagen återgives här i sammandrag följande avsnitt.

1 i) — 1). I väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag till normalbudget för vägväsendet (jfr till bilaga 26 i 1950 års statsverksproposition fogat bihang) har den årliga investeringsvolymen för brobyggnadsarbeten beräknats till 35 miljoner kronor. Styrelsen har i annat sammanhang uttalat, att denna nivå borde genom successiv ökning av brobyggnadsverksamheten uppnås budgetåret 1953/54.

En sådan utvidgning av brobyggnadsverksamheten beräknas komma att kräva följande personalförstärkning på konstruktionsbyrån:

1. För upprättande och granskning av broförslag	2 byråingenjörer i Ce 27
2. För upprättande och granskning av programhandlingar samt för upphandling m. m.	1 byråingenjör i Ce 27
3. För granskning av platskontrollantrappporter	1 ingenjör i Ce 21
4. För upprättande och granskning av arbetsritningar	2 förste byråingenjörer i Ce 29 3 byråingenjörer i Ce 27
5. För ritkontoret.....	3 ingenjörer i Ce 21 2 ritare i Ce 19 3 ritbiträden i Ce 10
6. För skrivarbete	2 kontorsbiträden i reglerad befordringsgång

 19

Beträffande punkt 1 i denna sammanställning framhåller styrelsen, att på konstruktionsbyrån under åren 1948 och 1949 upprättats och granskats broförslag för en beräknad sammanlagd kostnad av i runt tal 35 miljoner kronor per år. Bland dessa förslag finnas emellertid många, som icke äro omedelbart aktuella. Även i fortsättningen torde det bli nödvändigt att upprätta och granska förslag till betydligt flera företag än vad det aktuella byggnadsprogrammet omfattar.

I fråga om punkt 4 i sammanställningen anför styrelsen, att en brobyggnadsverksamhet av 35 miljoner kronor kommer att omsluta i runt tal 400 företag per år. På avdelning II inom byrån ha under 1949 upprättats och granskats arbetsritningar för i runt tal 300 företag.

Den sålunda beräknade personalökningen bör ske successivt. För budgetåret 1951/52 hemställer styrelsen om sex nya tjänster.

Yttrande.

Statskontoret. Flertalet av de framförda yrkandena om personalförstärkningar ha tidigare varit föremål för statsmakternas prövning utan att det ansetts möjligt att under rådande förhållanden tillgodose dessa önskemål. I det väsentligt skärpta läge, som nu inträtt, läser det ännu mindre kunna komma i fråga att anvisa medel för anställande av ytterligare personal. Ej heller torde förutsättningar föreligga för sådan utökning av arbetsuppgifterna, som nödvändiggör förstärkning av personaluppsättningen.

Beträffande vissa av de framförda yrkandena anför statskontoret bl. a. följande. Ett tillgodoseende av önskemålen om ökad personal å byggnads- och underhållsbyrån samt konstruktionsbyrån torde bliva beroende av i vilken omfattning medel kunna komma att stå till förfogande för väg-, bro- och hamnbyggnader under nästa budgetår, vilket undandrager sig statskontorets bedömande. För övervakning av skyddsarbetet ute i vägförvaltningarna har föreslagits en särskild skyddsinspektör i Ce 29. Även om statskontoret beaktar angelägenheten av att arbetarskyddsfrågorna ägnas en ingående uppmärksamhet, anser sig ämbetsverket likväl ej kunna förorda, att en dylik tjänst nu inrättas. De arbetsuppgifter, som skulle utföras av denna befattningshavare, böra i stället ombesörjas av kanslibyråns arbetaravdelning, i den mån hit hörande frågor ej ankomma på arbetarskyddsstyrelsen och yrkesinspektionen.

De för styrelsens bibliotek och arkiv föreslagna biträdestjänsterna torde icke böra inrättas, förrän resultatet av pågående utredning om biträdespersonalens löneställning föreligger.

Departementschefen.

Enligt grunderna för den allmänna nedskärning av statsmyndigheternas avlöningsanslag, som förordats under För flera huvudtitlar gemensamma frågor, skall väg- och vattenbyggnadsstyrelsens anslagspost till avlöningar till icke-ordinarie personal minskas med 111 000 kronor. Å andra sidan erfordras, på grund av löneklassförändringar och uppflyttningar enligt reglerad befordringsgång, en ökning av nämnda post med 21 200 kronor samt av anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän med 6 200 kronor.

I avvaktan på resultatet av den översyn, som f. n. pågår rörande organisationen och personalbehovet inom styrelsens kansli- och kameralbyråer, förordar jag, att medel beräknas för en tjänst som förste byråsekreterare i Cg 27 på ombudsmanexpeditionen i stället för en byråsekreterartjänst i 24:e lönegraden. Kostnadsökningen uppgår till i runt tal 2 000 kronor.

Med hänsyn till den omfattning av brobyggnadsverksamheten, som kan förutses för den närmaste tiden, anser jag mig böra tillstyrka en personalförstärkning på styrelsens konstruktionsbyrå med en byråingenjör i Ce 27, en ingenjör i högst Ce 19 och ett ritbiträde i högst Ce 10. Härför erfordras en ökning av icke-ordinarieposten med i avrundat tal 26 000 kronor. Övriga av

väg- och vattenbyggnadsstyrelsen framlagda förslag om förstärkning av styrelsens arbetskrafter kan jag i rådande läge icke biträda.

I enlighet med de riktlinjer, som framlagts under För flera huvudtitlar gemensamma frågor angående personalorganisationen och löneställningen vid vissa maskinanläggningar inom allmänna civilförvaltningen, böra för väg- och vattenbyggnadsstyrelsens del en befattning som värmeledningsskötare, tillika reparatör, av 1:a klass i Ca 12 förändras till en maskinisttjänst i Ca 13 samt en eldartjänst uppflyttas från Ce 9 till Ce 10. Härfor erfordras en anslagsökning med ungefär 600 kronor.

De sålunda förordade ändringarna i anslagsberäkningen medföra en minskning av anslagsposten till rörligt tillägg med 6 200 kronor.

I enlighet härmed uppföres anslaget med $(4\,151\,200 - 111\,000 + 21\,200 + 6\,200 + 2\,000 + 26\,000 + 600 - 6\,200)$ 4 090 000 kronor.

För beredande av ordinarie anställning åt viss extra ordinarie biträdespersonal enligt grunderna för den reglerade befordringsgången bör i styrelsens personalförteckning uppföras ytterligare 10 kontorsbiträdestjänster i Ca 8.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen dels uppföra följande ytterligare tjänster, nämligen 1 byråingenjörstjänst i Ce 27, 1 maskinisttjänst i Ca 13 och 10 kontorsbiträdestjänster i Ca 8, dels avföra 1 tjänst såsom värmeledningsskötare, tillika reparatör, av 1:a klass i Ca 12;

b) godkänna följande avlöningsstat för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 510 000
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	4 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	2 139 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	437 000
Summa kronor	4 090 000

c) till Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Avlöningar för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 4 090 000 kronor, därav 2 045 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

[4] 2. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	815 000	839 700
1950/51 (statsliggaren s. 366)	852 000	
1951/52 (förslag)	854 000	

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. 31/8 1950) hemställer, att anslaget höjes med 43 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Ökning av posten till sjukvård m. m. med hänsyn till den faktiska belastningen (anvisat för 1950/51 20 000 kr.; belastning 1948/49 och 1949/50 21 900 kr. resp. 26 800 kr.)	5 000	
2. Ökning av posten till bränsle, lyse och vatten med hänsyn till den faktiska belastningen (anvisat för 1950/51 45 000 kr.; belastning 1948/49 och 1949/50 71 300 kr. resp. 59 100 kr.)	10 000	
3. Ökning av posten till övriga expenser för eget behov med hänsyn till föreslagen personalökning (engångskostnader 23 000 kr. + löpande utgifter 11 000 kr.) ..	34 000	
4. Beräknad kostnadsminskning under posten till övriga expenser för annat än eget behov		18 000
5. Ökade kostnader för den av styrelsen utgivna informationstidskriften	7 000	
6. Representationskostnader	5 000	
	61 000	18 000
		+ 43 000

Departementschefen.

Mot de i sammanställningen med 1, 2 och 4 betecknade förslagen har jag intet att erinra. Med hänsyn till omfattningen av den personalförstärkning, som jag tillstyrkt under nästföregående punkt, bör höjningen av posten till övriga expenser för eget behov begränsas till 5 000 kronor. Någon anslagsökning för den av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen utgivna tidskriften kan jag f. n. icke tillstyrka. Frågan om uppförande av en post till representationskostnader i omkostnadsstaten bör prövas i ett vidare sammanhang.

I enlighet härmed uppföres anslaget med (852 000 + 5 000 + 10 000 + 5 000—18 000) 854 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Omkostnader för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 854 000 kronor, därav 427 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

[5] 3. Vägförvaltningarna: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	10 904 000	10 128 000
1950/51 (statsliggaren s. 369) ..	10 981 000	
1951/52 (förslag)	11 000 000	

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. 31/8 1950, P. M. 25/11 1950) hemställer, att anslaget höjes med 904 000 kronor.

	Ökning
1. Personalförstärkningar.	
<i>För projekteringsverksamheten:</i>	
a) 2 ingenjörer i Ce 27	22 344
b) 3 ingenjörer i högst Ce 24	28 260
c) 4 ingenjörer i högst Ce 21	31 728
d) 3 vägmästare i Ce 17	19 692
<i>För enskild väghållning:</i>	
e) 6 vägmästare i Ce 17	40 728
f) 12 kanslibiträden i Ce 11	62 340
<i>För vägunderhållet:</i>	
g) 3 ingenjörer i högst Ce 24	29 076
<i>För förrådsrörelsen:</i>	
h) 3 förrådskontorister i Ce 13	17 520
<i>För vatten- och avloppsverksamheten:</i>	
i) 2 distriktsingenjörer i Cg 29	25 632
j) 3 ingenjörer i Cg 27	34 740
k) 6 ingenjörer i högst Cg 24	58 968
l) 5 tekniska biträden i högst Cg 17	33 972
m) 6 kontors- eller skrivbiträden	28 752
n) Extra arbetskraft	91 000
2. Löneregleringar.	
a) Provisoriskt lönetillägg åt 54 övervägmästare	31 000
b) Provisoriskt lönetillägg åt 353 vägmästare	202 800
3. Löneklassförändringar och reglerad befordringsgång	73 400
4. Rörligt tillägg	72 000
5. 16 kontorsbiträdestjänster i Ca 8 för beredande av ordinarie anställning enligt reglerad befordringsgång åt 2 kanslibiträden i Ce 11 och 14 kontorsbiträden i Ce 8	—
6. Avrundning	48
	904 000

Motiv.

Ur väg- och vattenbyggnadsstyrelsens motivering för de framlagda förslagen återgivas här i sammandrag följande avsnitt.

1 a) — d). Projekteringsverksamheten inom vägväsendet omfattar dels den projektering, som närmast är betingad av vägnätets förbättring och utbyggnad för att tillgodose vägtrafiken, dels den projektering, som närmast erfordras för att i samband med samhällsplaneringen bestämma vägnätets framtida sträckning inom eller i närheten av samhällen.

Den förstnämnda planeringsverksamheten får vid en ökning av investe-

ringarna inom vägväsendet ökad omfattning. Även om viss förtidsplanering skett i syfte att tillskapa en investeringsreserv, erfordras för verkställande av det ordinarie arbetsprogrammet omfattande planeringsarbeten beroende dels på att alla ordinarie arbeten av olika skäl icke kunna förtidsplaneras för en investeringsreserv, dels på att det icke ansetts ekonomiskt försvarbart att utarbeta slutliga planer för företagen i investeringsreserven i andra fall än då de äro belägna i trakter, där arbetslöshet kan befaras. Det sätt, på vilket arbetsplaner numera utföras, kräver ett noggrannare arbete än vad fallet var beträffande arbetsplaner före vägväsendets förstatligande. Härav följer ökade arbetsinsatser av kvalificerad personal.

Vägbyggnadsverksamheten är nu företrädesvis inriktad på förstärkning och förbättring av vägar innefattande jämväl förarbeten för beläggningar. Detta slag av arbeten kräver proportionsvis mera projekteringsarbete än omläggningar och nyanläggningar av vägar. Jämsides med ett förbättringsprogram måste emellertid även följa ett ökat vägbyggande. I nuvarande läge är det härvid av särskild vikt att noggranna undersökningar göras huruvida en väg bör helt ombyggas eller om det kan anses tillfyllest med förstärknings- och förbättringsarbeten med endast vissa justeringar i plan och profil. En sådan omsorgsfull projektering kräver väsentligt större arbetsinsatser än en ren ny- eller ombyggnadsprojektering.

Före planläggningen av det aktuella byggnadsprogrammet borde planläggning i stort äga rum. Med hänsyn till den rådande knappheten på personal har detta emellertid endast kunnat ske i mycket begränsad omfattning. Personalbristen har medfört, att projekteringen nu i många fall kunnat utföras först strax före ett arbetes igångsättande utan att översiktlig planläggning dessförinnan ägt rum. Detta äventyrar det ekonomiska utfallet av investeringarna. Det har även kunnat konstateras, att svårigheter föreligga att med hinna planeringen för ett arbetsprogram, som motsvarar redan anvisade anslag.

Den nu äskade personalförstärkningen innebär icke att frågan om projekteringspersonal löses på ett tillfredsställande sätt. Endast det mest trängande personalbehovet huvudsakligen för projektering för den aktuella vägbyggnadsverksamheten blir i viss mån tillgodosett. Den innebär däremot icke att vägförvaltningarna i önskvärd omfattning kunna verkställa de utredningar, som åvila dem genom den ökade samhällsplaneringen. Det må sålunda nämnas att i ett stort antal tätorter byggnads- eller stadsplaner behöva upprättas eller revideras, varvid vägförvaltningarna behöva utföra utredningar ur vägsynpunkt, innan planer närmare kunna utformas. Antalet dylika planer har enligt verkställd utredning ökat från ca 940 år 1947 till ca 1 140 år 1950. Härtill komma utredningar i samband med regionplaner och generalplaner, vid vilkas utarbetande vägförvaltningarnas medverkan är nödvändig.

2 a) och b). Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har tidigare vid upprepade tillfällen, senast i petita för budgetåret 1950/51, hemställt om förbättring av vägmästarpersonalens löner. Styrelsens framställningar i ämnet ha emellertid icke föranlett någon Kungl. Maj:ts eller riksdagens åtgärd.

Trots statsmakternas obenägenhet att i rådande läge och under pågående utredningar vidtaga åtgärder i ärendet anser sig styrelsen nu böra på nytt hemställa om provisorisk reglering av övervägmästarnas och vägmästarnas löner. En snabb lösning av vägmästarkårens lönefråga framstår för styrelsen såsom ofrånkomlig.

Styrelsen är visserligen väl medveten om att även en provisorisk löneförbättring för vägmästarpersonalen kan ingiva betänkligheter med hänsyn till förmodade konsekvenser för andra jämförliga befattningshavare. Styrelsen vill emellertid erinra om, att statens järnvägars banmästarpersonal, med vilken vägmästarkåren tidigare jämförts, sedan tidpunkten för vägväsendets förstatligande fått sina lönevillkor förbättrade såväl genom tillkomsten från och med den 1 januari 1946 av förste banmästartjänster i nuvarande 18:e lönegraden som genom på senare år genomförd omklassificering av banmästarsträckorna, av vilka sålunda numera icke någon förestås av befattningshavare placerad lägre än i 16:e lönegraden.

Styrelsen är även av den uppfattningen, att den jämförelse av banmästar- och vägmästarpersonalens arbetsuppgifter och löneställning, som hittills gjorts, är missvisande. Banmästaren är i sin tjänsteutövning i väsentlig grad hänvisad till givna order och i instruktion meddelade föreskrifter. Han har även närmare tillgång till högre befäl. Vägmästaren däremot måste särskilt vad gäller vinterväghållningen samt barmarksunderhållet på grusvägar — vår alltjämt ojämförligt vanligaste vägtyp — anpassa sin verksamhet efter de rent lokala väderleks- och trafikförhållandena, omständigheter som på grund av sin natur ofta utesluta varje tanke på order från överordnade eller instruktionsmässiga föreskrifter. Tjänstgöring av detta slag ställer uppenbarligen stora krav på vaksamhet, förutseende och säkert omdöme. Vägmästarens större eller mindre skicklighet och erfarenhet härvidlag är av väsentlig betydelse icke blott för vägarnas skick utan också för kostnaderna härför inom rätt vida marginaler. Ett ytterligare uppskov med lönefrågan måste emellertid, att döma av den erfarenhet styrelsen redan har, leda till att vägmästarna alltmer inskränka sig till en rent formell pliktuppfyllelse. Ambitionen att under ofta svåra förhållanden, dag eller natt, vardag eller helgdag, vaka över vägarnas standard och trafikduglighet lär styrelsen icke i längden kunna räkna med. En dylik utveckling är ägnad att ingiva den allra största oro och skulle i sämsta fall kunna äventyra verkets möjligheter att över huvud fullgöra sina uppgifter inom detta verksamhetsområde.

Styrelsen anser sig vidare ha kunnat konstatera en viss sannolikt fortgående försämring av rekryteringsunderlaget för vägmästartjänsterna, utan minsta tvivel föranledd av det otillfredsställande löneläget. Även om hittills vid uppkommande ledigheter tjänsterna kunnat tillsättas med sökande, som inneha formell kompetens, har dock kravet på erforderlig erfarenhet och omdöme i ökad utsträckning måst eftersättas. Skulle denna utveckling fortsätta, måste den i en nära framtid nödvändigt leda till en försämring av vägunderhållet med även allvarsamma ekonomiska skadeverkningar som följd. Den

otillräckliga marginal, som föreligger mellan vägmästarnas löner i 17:e lönegraden och biträdande vägmästarnas löner (motsvarande 16:e lönegraden), från vilka senare befattningar rekryteringen till vägmästartjänsterna normalt sker, leder till att även rekryteringen till biträdande vägmästartjänsterna hämmas med hänsyn till de dåliga befordringsutsikterna. Att vägmästarnas löner väsentligt underskrida den nivå, som i detta fall vore rimlig, framgår också av det förhållandet, att den som — i konkurrens med andra sökande och under förutsättning att vederbörande anses ha erforderliga kvalifikationer — befordras från biträdande vägmästare eller medges övergå från verkets byggnadsavdelning till underhållet icke blott brukar gå förlustig löneklassuppflyttning vid befordringstillfället utan också lider direkt löneminskning, såvida icke Kungl. Maj:t medger inplacering en eller flera löneklasser över begynnelselöneklassen.

Den uppenbara disproportionen mellan vägmästarnas och den dem underställda personalens löneförmåner utgör även, såsom styrelsen redan tidigare framhållit, en källa till befogat missnöje. Trots nuvarande lönestabilisering har för vägarbetarkåren — liksom för övriga arbetargrupper med ackordsarbete — en fortgående löneglidning uppåt ägt rum, varigenom den redan förut ringa löneskillnaden än mer krympt samman. Efter lönestoppets hävande den 1 januari 1951 torde man ha att räkna med en lönerörelse, som kan komma att medföra ytterligare lönehöjningar. Redan av denna anledning är enligt styrelsens förmenande ett fortsatt uppskov med i vart fall en provisorisk reglering av vägmästarpersonalens löner otänkbart.

Departementschefen.

Enligt grunderna för den allmänna nedskärning av statsmyndigheternas avlöningsanslag, som förordats under För flera huvudtitlar gemensamma frågor, skall vägförvaltningarnas anslagspost till icke-ordinarie personal minskas med 294 000 kronor.

De av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen framlagda förslagen om personalförstärkningar vid vägförvaltningarna har jag i rådande läge ansett mig böra biträda endast såtillvida, att jag tillstyrker att medel beräknas för en mindre ökning av personalen för projekteringsverksamheten, nämligen med belopp motsvarande lönerna till en ingenjör i högst Ce 24, två ingenjörer i högst Ce 19 och en vägmästare i Ce 17. Icke-ordinarieposten bör i anledning härav ökas med 32 000 kronor.

Vägaende skäl föreligga enligt min mening för en justering av lönegradsplaceringarna för vägmästar- och övervägmästarpersonalen. I avbidan på tjänsteförteckningskommitténs prövning av frågan anser jag mig nu böra förorda en provisorisk löneförbättring i enlighet med väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag. Detta innebär, att till envar vägmästare eller övervägmästare skall utgå ett lönetillägg av 50 kronor per månad, varå rörligt tillägg icke skall beräknas. För tjänstemän, som på grund av tidigare beslut uppbära personligt lönetillägg, skall dock det provisoriska lönetillägget

reduceras i motsvarande mån. Den nu föreslagna löneförbättringen kräver en ökning av ordinarieposten med 145 000 kronor och av icke-ordinarieposten med 84 000 kronor.

För löneklassuppflyttningar och uppflyttningar enligt reglerad befordringsgång erfordras en ökning av ordinarieposten med 10 000 kronor och av icke-ordinarieposten med 63 000 kronor.

De sålunda förordade ändringarna i anslagsberäkningen medföra en minskning av anslagsposten till rörligt tillägg med ca 21 000 kronor.

I enlighet härmed uppföres anslaget med (10 981 000 — 294 000 + 32 000 + 145 000 + 84 000 + 10 000 + 63 000 — 21 000) 11 000 000 kronor.

För beredande av ordinarie anställning åt viss biträdespersonal enligt grunderna för den reglerade befordringsgången erfordras en ökning av antalet kontorsbiträdestjänster i Ca 8 med 16, därav 2 avsedda för e. o. kansli-biträden.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för vägförvaltningarna uppföra ytterligare 16 kontorsbiträdestjänster i Ca 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för vägförvaltningarna, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	5 255 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	4 590 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 155 000
Summa kronor	11 000 000

c) till *Vägförvaltningarna*: *Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 11 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[6] 4. Vägförvaltningarna: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	2 136 000	2 736 000
1950/51 (statsliggaren s. 370) ..	2 351 000	
1951/52 (förslag)	2 631 000	

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ³¹/₈ 1950) hemställer, att anslaget höjes med 387 000 kronor.

	Ökning
1. Ökning av posten till sjukvård m. m. med hänsyn till den faktiska belastningen (anvisat för 1950/51 50 000 kronor; belastning 1948/49 och 1949/50 57 900 kronor resp. 69 700 kronor.)	20 000
2. Ökning av posten till reseersättningar med hänsyn dels till den faktiska belastningen, dels till föreslagen personalökning (anvisat för 1950/51 725 000 kronor; belastning 1948/49 och 1949/50 734 300 kronor resp. 825 400 kronor.)	125 000

3. Ökning av posten till bränsle, lyse och vatten med hänsyn till den faktiska belastningen (anvisat för 1950/51 30 000 kronor; belastning 1948/49 och 1949/50 37 900 kronor resp. 36 600 kronor.)	5 000
4. Ökning av posten till övriga expenser med hänsyn till föreslagen personalökning (engångskostnader 58 000 kronor + löpande utgifter 29 000 kronor.).....	87 000
5. Ökning av posten till underhåll och drift av tjänstebilar med hänsyn till den faktiska belastningen (anvisat för 1950/51 1 000 000 kronor; belastning 1948/49 och 1949/50 1 074 900 kronor resp. 1 251 700 kronor.)	150 000
	387 000

Motiv.

2. Anslagsposten till reseersättningar utvisar för budgetåret 1949/50 en belastning, som med något mer än 90 000 kronor överstiger belastningen för närmast föregående budgetår. Anledningen därtill torde huvudsakligen vara ökad omfattning av tjänsteresorna, främst genom den stegrade projekterings- och byggnadsverksamheten. Det må även framhållas, att denna anslagspost på grund av rådande bostadsförhållanden är hårt belastad genom omplacementstraktamenten. Medelsbehovet för budgetåret 1951/52 synes icke kunna beräknas till lägre belopp än vad belastningen under budgetåret 1949/50 utvisar. Tvärtom torde vid bifall till styrelsens förslag om nyinrättade tjänster vid vägförvaltningarna erfordras ytterligare 25 000 kronor. Styrelsen hemställer därför om uppräknig av anslagsposten från 725 000 kronor till 850 000 kronor eller med 125 000 kronor.

5. Anslagsposten till underhåll och drift av tjänstebilar utvisar för budgetåret 1949/50 en belastning, som med i runt tal 175 000 kronor överstiger belastningen för närmast föregående budgetår. Stegringen har huvudsakligen föranletts av den under punkten 2 omförmälda ökade reseverksamheten, vilken även medfört ett ökat utnyttjande av tjänstebilarna. Det torde icke finnas anledning till antagande, att tjänstebilarna under budgetåret 1951/52 skola utnyttjas i mindre omfattning än under budgetåret 1949/50. Å andra sidan har styrelsen icke beräknat något ökat utnyttjande genom de föreslagna nya tjänsterna, enär en sådan ökning, i den mån den kommer att inträda, svårligen kan beräknas vid nuvarande tidpunkt. Då styrelsen förutsätter, att den extra bensinskatten kommer att slopas från och med den 1 januari 1951, vilket torde medföra en kostnadsminskning i förhållande till jämförelseåret — budgetåret 1949/50 — med i runt tal 100 000 kronor, har styrelsen beräknat medelsbehovet till (1 250 000 — 100 000) 1 150 000 kronor.

Departementschefen.

Med hänsyn till de avvikelser från väg- och vattenbyggnadsstyrelsens beräkning av vägförvaltningarnas personalbehov, som jag föreslagit under nästföregående punkt, böra de av styrelsen begärda ökningarna av posterna till reseersättningar och till övriga expenser begränsas till 100 000 kronor

resp. 5 000 kronor. I övrigt föranleder styrelsens beräkning av omkostnadsanslaget ingen erinran från min sida. Anslaget uppföres alltså med (2 351 000 + 20 000 + 100 000 + 5 000 + 5 000 + 150 000) 2 631 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vägförvaltningarna: Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 2 631 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[7] 5. **De lokala vägnämnderna m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	150 000	143 700
1950/51 (statsliggaren s. 370) ..	150 000	
1951/52 (förslag)	150 000	

I enlighet med förslag av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. 31/8 1950) uppföres anslaget med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *De lokala vägnämnderna m. m.* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 150 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[8] 6. **Reglering av vissa skador inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens ämbetsområde.**

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	100 000	232 400
1950/51 (statsliggaren s. 371) ..	125 000	
1951/52 (förslag)	225 000	

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. 31/8 1950) hemställer, att anslaget höjes med 100 000 kronor.

Den växande trafiken och den ökade vägbyggnadsverksamheten samt, i mindre mån, den omständigheten att kvarstående av vägdistriktens teknade ansvars- och trafikförsäkringar upphöra att gälla senast under budgetåret 1951/52 förklaras vara orsakerna till det ökade medelsbehovet. Några exceptionellt stora skaderegleringar ha icke förekommit.

Med biträdande av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Reglering av vissa skador inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens ämbetsområde* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 225 000 kronor.

Vägunderhåll och vägbyggnader.

[9] **Allmän översikt över beräkningen av väkanslagen för budgetåret 1951/52.**

Det aktuella läget på vägväsendets område kännetecknas bl. a. av en fortsatt stark stegring av vägtrafiken samt av en fortgående ökning av antalet tyngre fordon.

Preliminära trafikräkningssiffror för 1950 synas visa, att trafikstegringen sedan 1949 uppgått till ca 11 %. Den fr. o. m. 1951 genomförda sänkningen av bensinskatten samt den fortsatta effekten av lättnaderna i bilimporten torde komma att medföra en ytterligare stegring av trafiken under 1951.

Av hela lastbilsparken hade år 1939 endast ca 6 % ett hjultryck av mer än 2,5 ton, därav 2 % mer än 3 ton. Vid utgången av 1948 hade dessa procenttal stigit till 34 resp. 8 % och i juli 1950 till 38 resp. 10 %. Detta bör ses mot bakgrunden av följande från väg- och vattenbyggnadsstyrelsens petita hämtade uppgifter rörande det av länsstyrelserna tillåtna högsta hjultrycket på de allmänna vägarna.

Tillåtna högsta hjultryck kg.	1945		1950	
	väglängd i km. cirka	procent av vägnätet cirka	väglängd i km. cirka	procent av vägnätet cirka
3 000	8 600	10	32 300	36
2 500	23 000	25	41 600	46
2 000	58 400	65	16 500	18

De förbättrade framkomstmöjligheterna för tunga fordon, som dessa siffror utvisa, ha givetvis, framhåller styrelsen, delvis sin grund i en ökning av vägarnas bärighet till följd av ett förbättrat vägunderhåll samt de förstärknings- och förbättringsarbeten, som trots den knappa anslagstilldelningen varit möjliga att genomföra under senare år. Till viss del torde de dock vara att hänföra till en formell ökning av de tillåtna hjultrycken, som ansetts ofrånkomlig för att icke förhindra landsvägstransporternas utveckling, trots att denna ökning icke motsvarar en ökad bärighet hos vägar och broar. Ökningen i denna del medför enligt styrelsen ökade, stundom oproportionerligt stora underhållskostnader och därför dålig ekonomi, sett i varje fall på längre sikt samt äventyrar vägarnas och broarnas bestånd.

Såsom närmare framgår av 1950 års statsverksproposition (jfr Bihang till bilaga 26) har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen framlagt ett långtidsprogram för det statliga vägnätets upprustning, enligt vilket de årliga investeringsutgifterna för en 20-årsperiod framåt beräknats behöva ökas till ca 225 miljoner kronor. Jämfört med nuvarande investeringsnivå innebär detta program en utgiftsökning för 20-årsperioden av sammanlagt mer än 2 miljarder kronor.

I sina petita för budgetåret 1951/52 (skr. ^{31/s} 1950) har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen framhållit, att utvecklingen av vägtrafiken motiverar en

relativt snabb ökning av investeringarna upp till den nivå som avsetts i förenämnda långtidsprogram. I samband härmed har styrelsen anfört bl. a. följande rörande behovet av upprustningsåtgärder för vägväsendets del.

Förstärknings- och förbättringsarbetena måste ytterligare forceras, om de mest trängande behoven av ökad bärighet hos vägarna skola kunna tillgodoses inom rimlig tid.

Vägbeläggningsarbeten böra jämväl utföras i ökad omfattning för att möjliggöra bl. a. förbättrad trafikekonomi och billigare vägunderhåll.

Även byggnadsanslagen måste emellertid, jämsides härmed, höjas av bl. a. följande skäl.

- 1) För att kunna fortsätta beläggningsarbetena i avsedd takt.
- 2) För att bygga ur försvarssynpunkt viktiga vägar.
- 3) För att skapa vägförbindelser åt väglösa bygder.
- 4) För att färdigställa beredskapsarbeten.
- 5) För att tillfredsställa genom den nya kommunindelningen uppkomna behov av allmänna vägar.

Åtskilliga vägar ha sådan sträckning och beskaffenhet i övrigt, att det icke är möjligt att genom enbart förstärknings- och förbättringsarbeten åstadkomma en tillräckligt hög standard för att ur ekonomisk synpunkt rättfärdiga en så betydande investering på relativt lång sikt, som en beläggning innebär. Detta förhållande gör sig starkare märkbart allteftersom beläggningsprogrammets genomförande fortskrider. På grund härav måste ofta hel ombyggnad av vägar ske. Sådan ombyggnad kan jämväl vara påkallad i fråga om många bygdevägar, vilka det icke är motiverat att belägga men som ha en synnerligen otillfredsställande sträckning.

Ur försvarssynpunkt torde en upprustning av vägnätet vara synnerligen angelägen.

Åtskilliga väglösa bygder finnas i vårt land, vilka i många år väntat på att planer på vägförbindelse skola realiseras. Styrelsen anser det angeläget, att vägnätet utvidgas genom nyanläggning av vägar i snabbare takt än som skett under senare år.

I sina petita för budgetåret 1950/51 framhöll styrelsen angelägenheten av att de såsom beredskapsarbeten påbörjade vägföretagen färdigställas. Detta bör — i den mån arbetslöshet icke motiverar arbetenas bedrivande — ske genom ordinarie vägbyggnadsarbeten.

I brev den 30 juni 1947 uppdrog Kungl. Maj:t åt väg- och vattenbyggnadsstyrelsen att i samråd med länsstyrelserna och andra vederbörande myndigheter utreda behovet av åtgärder på vägväsendets område för främjande av en lämplig kommunindelning samt för Kungl. Maj:t framlägga de förslag, vartill utredningen kunde giva anledning. För uppdragets fullgörande ha från länsstyrelserna inhämtats uppgifter beträffande dylika förkommunsammanslagningens underlättande erforderliga ombyggnader respektive nyanläggningar av vägar. De lämnade uppgifterna äro till övervägande del baserade på de av länsstyrelserna upprättade förslagen till ny kommunindelning. En preliminär beräkning, omfattande 23 län, har givit till resultat, att kommunindelningsreformen påkallar väginvesteringar till ett sammanlagt belopp av ca 96 miljoner kronor.

Samtliga vägbehov, inklusive de, varom nu är fråga, få vid den prövning hos myndigheter samt länsvägnämnder och vägnämnder, som sker vid flerårsplanernas upprättande, vägas mot varandra.

Av synnerlig vikt för förbättring av framkomstmöjligheterna för motorfordonstrafiken är, att den påbörjade upprustningen av landets broar fortgår i den takt, som tillgängliga resurser medgiva.

Arbetena med de två storbroarna vid Hjulsta och vid Bergnäset, till vil-

kas påbörjande anslag anvisades för budgetåret 1945/46, ha nu igångsatts. Närmast äro på landsbygden aktuella följande speciella broar av mera betydande storleksordning.¹

Bro över Skurusundet vid Skuru, Stockholms län.

Broförbindelse mellan fastlandet och Orust—Tjörn, Göteborgs och Bohus län, alternativ Orust och alternativ Tjörn.

Hängfärja över Göta älv vid Jordfallet, Göteborgs och Bohus län samt Älvsborgs län.

Bro över Göta älv vid Lilla Edet, Göteborgs och Bohus län samt Älvsborgs län.

Bro över Österdalälven vid Tunsta, Kopparbergs län.

Bro över Alnösundet vid Alvik, Västernorrlands län.

Bro över Strömsundet vid Strömsund, Jämtlands län.

Bro över Kalix älv vid Överkalix (Bränna), Norrbottens län.

Bro över Kalix älv vid Kalix, Norrbottens län.

Bro över Lule älv vid Harads, Norrbottens län.

Dessa företag representera — om endast det ena alternativet av broförbindelsen till Orust och Tjörn medräknas — en sammanlagd kostnad av ca 55 miljoner kronor, inberäknat tillfartsvägar.

Härtill komma hithörande broföretag inom städer och samhällen, som äro väghållare. Som exempel på sådana företag kunna nämnas:

Danviksbron i Stockholm.

Bro över trafikkanalen i Trollhättan.

Bro över trafikkanalen i Vänersborg (Dalbobron).

Oscarsbron i Gävle.

För att kunna genomföra nämnda brobyggnader inom rimlig tid skulle erfordras belopp med i medeltal minst 5,0 miljoner kronor per år.

I 1950 års statsverksproposition framlades bl. a. en beräkning av medelsförbrukningen under budgetåren 1949/50 och 1950/51 å de anslag, som huvudsakligen användas för statliga väginvesteringar, nämligen de olika anslagen till nyanläggning och ombyggnad av vägar samt till brobyggnader, anslaget till stensättningar, till den del det användes för statliga arbeten, ävensom anslagen till förstärkning och förbättring av vägar, vägbeläggningar samt vissa vägbyggnadsarbeten.

För budgetåret 1949/50 beräknades sålunda nettoutgifterna å dessa anslag till 100 miljoner kronor. Den verkliga medelsförbrukningen har nu visat sig stanna vid 85,9 miljoner kronor. Skillnaden mellan de beräknade och verkliga utgifterna hänför sig framför allt till byggandet av broar med tillfartsvägar samt till den anläggningsverksamhet, som i arbetsmarknadsreglerande syfte bedrivits med anlitande av anslaget till Vissa vägbyggnadsarbeten. De nya brobyggnadsföretag, som ingingo i beräkningen, kommo visserligen, med endast vissa enstaka undantag, i gång under ifrågavarande budgetår men däremot i många fall icke vid den tidpunkt på året som man räknat med. Av anslaget till Vissa vägbyggnadsarbeten förbrukades 10,1 miljoner kronor mot beräknat 14,0 miljoner kronor.

Medelsförbrukningen under budgetåret 1950/51 å förevarande anslag uppskattades i 1950 års statsverksproposition till 110 miljoner kronor, därav 7 miljoner kronor belöpande på anslaget till Vissa vägbyggnadsarbeten. I

¹ Företagen äro här icke upptagna i angelägenhetsordning.

sin skrivelse med anslagsäskanden för budgetåret 1951/52 har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen nu framlagt en ny beräkning av utgifterna för den statliga väg- och brobyggnadsverksamheten under innevarande budgetår och därvid räknat med ett belopp av 121,6 miljoner kronor, fränsett eventuella utgifter under anslaget till Vissa vägbyggnadsarbeten. Denna summa fördelar sig med 66,1 miljoner kronor på de anslag, vilkas användning under 1950 huvudsakligen reglerats genom särskilda byggnadstillstånd (grupp I). Återstoden, 55,5 miljoner kronor, belöper på anslagen till Förstärkning och förbättring av vägar samt till Vägbeläggningar, alltså de anslag, för vilka gällt generella byggnadstillstånd (grupp II). Nyssnämnda belopp av 66,1 miljoner kronor avser till 51,5 miljoner kronor pågående eller avslutade arbeten, till vilka byggnadstillstånd beviljats 1950 och tidigare.

För budgetåret 1951/52 har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen beräknat utgifterna för de båda förut omförmälda anslagsgrupperna till sammanlagt 151,8 miljoner kronor, därav 78,3 miljoner kronor för grupp I och 73,5 miljoner kronor för grupp II. I anslutning härtill har styrelsen angivit behovet av anslagsmedel till 74,5 miljoner kronor för den första gruppen och till 80,0 miljoner kronor för den andra gruppen, alltså tillhoppa 154,5 miljoner kronor.

I följande sammanställning har i sammandrag angivits utfallet av anslagsberäkningen för budgetåret 1949/50 ävensom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens nu framlagda beräkning av medelsförbrukningen för budgetåren 1950/51 och 1951/52 samt av anslagsbehovet för sistnämnda budgetår.

	Anslag 1949/ 50	Medelsförbrukning 1949/50		Reser- vation 30/6 1950	Anslag 1950/ 51	Beräkn.medels- förbrukning 1950/51		Reser- vation 30/6 1951 enl. v. o. v.- stns beräkn. hösten 1950	Av v. o. v.- stn äs- kade anslag för 1951/ 52	Av v. o. v.- stn be- räknad medels- för- brukn. 1951/ 52
		enl. be- räkn. i 1950 års- stats- verks- prop.	faktisk			enl. be- räkn. i 1950 års stats- verks- prop.	enl. v. o. v.- stns beräkn. hösten 1950			
Grupp I (de egentliga vägbyggnadsansla- gen samt stensätt- nings- och brobygg- nadsanslagen)	3·0	50·0	41·9	44·8	27·0	50·0	66·1	5·7	74·5	78·3
Grupp II (anslaget till förstärkning och förbättring av vä- garsamt vägbelägg- ningsanslaget)	26·6	36·0	33·9	13·0	57·0	53·0	55·5	14·5	80·0	73·5
	29·6	86·0	75·8	57·8	84·0	103·0	121·6	20·2	154·5	151·8
Anslaget Vissa väg- byggnadsarbeten	5·0	14·0	10·1	3·9	12·5	7·0	—	16·4	—	—
Summa milj. kronor	34·6	100·0	85·9	61·7	96·5	110·0	121·6	36·6	154·5	151·8

I sitt utlåtande över väg- och vattenbyggnadsstyrelsens petita har *arbetsmarknadsstyrelsen* gjort följande sammanställning av föreliggande uppgifter om medelsförbrukningen å anslagen för de statliga väginvesteringarna under budgetåren 1947/48—1951/52.

	1947/48	1948/49	1949/50	1950/51 (beräkn.)	1951/52 (beräkn.)
Väg- och brobyggnadsanslagen.....	17,4	30,1	41,2	65,9	76,8
Anslaget till förstärkning och förbättring av vägar	9,5	10,5	11,4	38,5	51,0
Anslaget till vissa vägbyggnadsarbeten	—	—	10,1	—	—
Vägbeläggnings- och stensättningsanslagen	12,5	27,6	23,8	17,2	25,0
Summa miljoner kronor	39,4	68,2	86,5	121,6	152,8

Av sammanställningen framgår, påpekar arbetsmarknadsstyrelsen, att en avsevärd ökning av investeringarna i olika slags statlig väg- och brobyggnadsverksamhet försiggått under de senaste åren och av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen alltjämt beräknas fortsätta. Att den med anlitande av väg- och brobyggnadsanslagen finansierade investeringsverksamheten, d. v. s. den grupp, som huvudsakligen faller inom byggnadstillståndsregleringen, för föregående och innevarande budgetår beräknas uppgå till så betydande belopp, förklaras dels av att byggnadstillstånd lämnats för företag utanför tillståndskvoterna för att bereda sysselsättning åt under vissa tider ledigställd arbetskraft, dels av att vissa arbeten med tidigare lämnade byggnadstillstånd först under åren 1949 och 1950 kunnat komma till utförande med hänsyn till planläggningen och arbetsmarknadsläget.

Arbetsmarknadsstyrelsen påpekar vidare, att även medelsförbrukningen under anslaget till Vägunderhåll visat en stegring under samma tid, nämligen från ca 125 miljoner kronor 1947/48 till 155 miljoner kronor 1951/52.

Till jämförelse med de sålunda angivna siffrorna för arbetsvolymens utveckling har styrelsen sammanställt följande uppgifter rörande arbetskraftsåtgången i vägbyggnad och vägunderhåll.

	1947/48	1948/49	1949/50
Antal man i medeltal i statliga väg- och brobyggnadsarbeten (utom beläggningar).....	1 400	2 150	3 550
Antal man i medeltal för det statliga vägunderhållet	8 800	9 100	8 700
Summa	10 200	11 250	12 250

Av dessa uppgifter, som utvisa en fortgående ökning av arbetskraftsåtgången, böra emellertid icke, anser styrelsen, dragas alltför vittgående slutsatser, enär i regel inga svårigheter finnas att under vinterperioden tillgodose vägväsendet med arbetskraft. Däremot uppstår under sommaren i större utsträckning konkurrens om arbetskraften mellan olika verksamhetsområden. För

att belysa vägväsendets arbetskraftsfråga ur denna synpunkt har arbetsmarknadsstyrelsen meddelat följande uppgifter angående antalet arbetare, som varit sysselsatta i det statliga vägväsendet i slutet av augusti under vart och ett av åren 1947—1950.

	1947	1948	1949	1950
I väg- och brobyggnadsarbete	ca 1 500	ca 2 500	3 439	4 354
I vägunderhållet	ca 9 500	ca 10 400	10 206	9 511
Summa	11 000	12 900	13 645	13 865

Under hänvisning till dessa uppgifter framhåller arbetsmarknadsstyrelsen, att den under högsäsongen av vägväsendet ianspråktaga arbetskraften för landet i dess helhet icke ökat nämnvärt under de tre sista åren. Ökningen i vägbyggnadsverksamheten har sålunda kunnat äga rum genom ökad säsongutjämning och rationaliseringsåtgärder i övrigt.

Den omfattande vägbyggnadsverksamheten under budgetåret 1949/50 har emellertid, yttrar styrelsen, till icke ringa del varit beroende av att arbeten under denna tid bedrevs i sysselsättningssyfte, särskilt i övre Norrland, vilket får anses vara föranlett av särskilda förhållanden på arbetsmarknaden av temporär natur. För återstoden av innevarande budgetår samt i fortsättningen torde möjligheten av en ökad vägbyggnadsverksamhet, såvida arbetskraft icke skall överföras från andra yrkesområden, vara beroende av huruvida vägunderhållet och vägbyggnadsverksamheten ytterligare kan rationaliseras samt om ytterligare säsongutjämning kan genomföras. Det sistnämnda torde vara möjligt med en planläggning, som systematiskt inriktas härpå.

1950 års besparingsutredning har i en promemoria den 22 november 1950 angående sjätte huvudtiteln uttalat, att utredningen vid sin granskning av driftbudgetens utgiftssida icke kunnat gå förbi anslagen till vägväsendet. Det kan möjligen, anför utredningen, hävdas att väganlagen av olika skäl måste bedömas annorlunda än huvudparten av driftbudgetens övriga anslag till egentliga statsutgifter, dels därför att speciella räntabilitetssynpunkter kunna anläggas på väginvesteringar i vidsträckt bemärkelse, dels därför att hittills rådande intresseprincip knutit väganlagen till automobilskattemedlens specialbudget. Ramen för den totala medelsförbrukningen måste emellertid, enligt utredningen, även här i första hand bestämmas från statsfinansiella utgångspunkter. Från sådana utgångspunkter bör även frågan om fördelningen av inflytande automobilskattemedel numera bedömas.

Utredningen anser, att den princip, som i motsats till tidigare gällande regel de senaste åren tillämpats vid väganlagens beräkning och som i huvudsak inneburit, att anslagen — med undantag för vägbeläggningsanslaget och bidragsanslagen — beräknas för det följande budgetåret i stället för kalenderåret, i fortsättningen bör fasthållas. Utredningen utgår sålunda från att nämnda beräkningsmetod tillämpas även för budgetåret 1951/52.

Utredningens uppgift är ju närmast att pröva möjligheterna att minska

statsutgifterna för olika ändamål. Från väg- och vattenbyggnadsstyrelsen ha anslagshöjningar av betydande storleksordning föreslagits för nästa budgetår. Dessa anslagshöjningar kunna, påpekar utredningen, i och för sig till stor del anses välmotiverade. Utredningen vill emellertid understryka angelägenheten av att medelsförbrukningen såvitt möjligt hålles vid oförändrad nivå. Besparingsutredningen föreslår med hänsyn härtill, att anslagsförbrukningen under budgetåret 1951/52 hålles inom en kostnadsram som motsvarar den i 1950 års statsverksproposition för budgetåret 1950/51 beräknade medelsåtgången.

Med dessa utgångspunkter har utredningen kommit till den slutstatsen, att väganlagen för budgetåret 1951/52 skulle kunna sänkas med i runt tal 15 miljoner kronor i förhållande till de belopp, som anvisats för innevarande budgetår. Utredningens beräkning framgår av följande sammanställning.

	Anslag 1950/51	Beräknad reservation 90/o 1951	Av utredningen		
			föreslagna anslag för 1951/52	beräknad medelsför- brukning 1951/52	beräknad reservation 90/o 1952
Anslag för statliga väginvesteringar	97	49	87	110	26
Anslag för bidrag till kommunala och enskilda väginvesteringar....	15	26	15	15	26
Anslag för det statliga vägunder- hållet, för bidrag till underhåll av enskilda vägar samt för vissa andra ändamål	157	10	152	159	3
Anslag för bidrag till underhåll av vägar och gator i städer och sam- hällen, som äro väghållare	15	—	15	15	—
Summa miljoner kronor	284	85	269	299	55

Departementschefen.

Den statliga väg- och brobyggnadsverksamhet, som tidigare reglerats genom särskilda byggnadstillstånd, har med giltighet fr. o. m. ingången av år 1951 undantagits från denna form av investeringskontroll. I stället har fastställts en gemensam medelsförbrukningsram för samtliga anslag till statliga väginvesteringar med undantag av anslaget Vissa vägbyggnadsarbeten till den del detsamma användes i direkt sysselsättningssyfte. Rambeloppet för innevarande budgetår uppgår till 110 miljoner kronor. Denna nya form av investeringskontroll, som jämfört med det tidigare systemet torde medföra en viss förenkling och ökad handlingsfrihet för väg- och vattenbyggnadsverket, har kompletterats bl. a. med bestämmelser om reglering av den arbetsstyrka, som högst må sysselsättas inom det statliga vägväsendet. Det har förutsatts att medelsförbrukningsramen skall kunna ändras, när så befinnes påkallat med hänsyn till det ekonomiska läget i landet eller till förändringar i kostnadsnivån. Av rambeloppet ha ca 60 miljoner kronor beräknats falla på de egentliga vägbyggnadsanslagen och på brobyggnadsanslagen (grupp I) samt ca 50

miljoner kronor på vägbeläggningsanslaget och anslaget till Förstärkning och förbättring av vägar (grupp II).

Liksom vid anslagsberäkningen för innevarande budgetår ha de statliga väginvesteringarna vid motsvarande beräkning för budgetåret 1951/52 inbegripits under den investeringsplan för kommunikationsverken, som framlägges i samband med anslagsäskandena å kapitalbudgeten (se Bil. 27, punkt 1). Såsom närmare framgår av redogörelsen för denna plan har medelsförbrukningen för nu ifrågavarande anslag befunnits böra begränsas till samma belopp som beräknats för innevarande budgetår, d. v. s. 110 miljoner kronor. Detta belopp, som är grundat på under 1950 gällande löne- och prisnivå, skulle alltså vara den medelsförbrukningsram, som bör av Kungl. Maj:t fastställas tills vidare för den statliga väg- och brobyggnadsverksamheten under budgetåret 1951/52.

Vid anslagsberäkningen har nyssnämnda rambelopp av 110 miljoner kronor antagits komma att fördela sig på de förut omförmälda anslagsgrupperna I och II med ca 55 miljoner kronor på vardera av dem. Härvid har hänsyn såvitt möjligt tagits såväl till det föreliggande behovet av åtgärder, vilka äro ägnade att snabbt tillgodose trafikens krav på förbättrade vägar, som till de svårigheter att öka den egentliga vägbyggnadsverksamheten, vilka erfarenhetsmässigt visat sig föreligga under nuvarande förhållanden oberoende av byggnadstillståndsregleringen.

Medelsförbrukningen å de särskilda anslagen inom grupp I har beräknats med utgångspunkt från väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag i petita men med de jämkningar som betingas av att den totala medelsförbrukningsramen begränsats i förhållande till styrelsens förslag. Anslagen ha därefter beräknats på sådant sätt, att de innefatta en viss marginal för kostnadsstegringar och för mindre justeringar i avvägningen av medelsförbrukningen mellan de olika anslagen.

Av de i grupp II ingående anslagen till Förstärkning och förbättring av vägar resp. Vägbeläggningar skall det förra täcka medelsbehovet under budgetåret 1951/52 och det senare medelsbehovet under kalenderåret 1952. Vid beräkningen av ifrågavarande anslag har förutsatts, att medelsförbrukningen för de angivna beräkningsperioderna skall bliva i stort sett oförändrad i förhållande till den förutsedda förbrukningen under budgetåret 1950/51 resp. kalenderåret 1951. Därjämte ha även i dessa anslag inräknats en mindre marginal för kostnadsstegringar.

Den sålunda verkställda beräkningen av anslagen för de statliga väginvesteringarna framgår sammanfattningsvis av följande tabell.

	1949/50 Milj. kr.	1950/51 Milj. kr.	1951/52 Milj. kr.
Anslag.....	34,6	96,6	127,2
Medelsförbrukning.....	85,9	110,0	110,0
Reservationer vid budgetårets utgång.....	61,7	48,2	65,4

Den angivna anslagssumman av 127,2 miljoner kronor för 1951/52 innebär i förhållande till väg- och vattenbyggnadsstyrelsens motsvarande beräkning en minskning med 27,3 miljoner kronor.

Den ökning av reservationerna vid nästa budgetårs utgång, som tabellen visar, beror huvudsakligen på att, såsom förut nämnts, vissa marginaler för kostnadsstegringar m. m. inräknats i anslagen. Visar det sig att rambeloppet för medelsförbrukningen på grund av förändringar i löne- och prisläget eller av annan anledning behöver höjas, komma reservationerna att bli i motsvarande mån mindre. Såsom ytterligare förklaring till den i tabellen angivna behållningen av 65,4 miljoner kronor för 1951/52 kan nämnas att i densamma också ingår täckning för medelsbehovet för vägbeläggningsarbetena under senare hälften av arbetsåret 1952 med omkring 18,5 miljoner kronor, däri inberäknat jämväl en viss reserv för kostnadsstegringar under 1951/52. Dessutom ingår i nämnda totalbelopp en reservation av 16,4 miljoner kronor på anslaget till Vissa vägbyggnadsarbeten. Detta anslag innefattas, som tidigare nämnts, icke i den för budgetåret 1951/52 beräknade medelsförbrukningen av 110 miljoner kronor.

Medan anslagen för de statliga väginvesteringarna i den här framlagda beräkningen upptagits till sammanlagt 127,2 miljoner kronor, har besparingsutredningen, som också räknat med en total medelsförbrukning av 110 miljoner kronor, ansett att summan av nya anslagsmedel skulle kunna begränsas till 87 miljoner kronor. Den sammanlagda behållningen på anslagen skulle i så fall komma att uppgå till endast omkring 26 miljoner kronor vid utgången av nästa budgetår. Såvitt jag kunnat finna skulle en sådan nedskärning av reservationsmedlen komma att leda till vissa praktiska svårigheter. Jag vill härvid bl. a. erinra om att valet mellan olika slag av anläggningsarbeten på vägväsendets område f. n. i hög grad bestämmes av vad de lokala arbetsmarknadsförhållandena på olika håll i landet från tid till annan kunna medge och att det följaktligen erbjuder svårigheter att med någon säkerhet på förhand beräkna belastningen på de skilda anslagen. Minskas anslagsreservationerna försämrass också möjligheterna att kompensera exempelvis en eftersläpning av anläggningsverksamheten i fråga om huvudvägar med ett ökat byggande av bygdevägar. Även med hänsyn till de väntade kostnadsstegringarna förefaller det mindre välbetänkt att nu minska reservationerna. Jag vill i förevarande sammanhang slutligen framhålla, att jag i motsats till besparingsutredningen är av den uppfattningen, att en successiv återgång bör eftersträvas till den princip, som tidigare tillämpats vid beräkningen av väg- och brobyggnadsanslagen och som innebär att anslagen beräknas med utgångspunkt från medelsbehovet under det följande kalenderåret i stället för budgetåret. Denna ordning avsluter sig till vägstadgans bestämmelser om flerårsplanerna för vägbyggandet och torde i längden vara nödvändig för att vägförvaltningarna med erforderlig säkerhet skola kunna planera sin byggnadsverksamhet.

Jag övergår här efter till beräkningen av de övriga väganslagen.

Summan av bidragsanslagen till kommunala och enskilda väginvesteringar har för nästa budgetår höjts från 15,0 till 21,5 miljoner kronor. I förhållande till väg- och vattenbyggnadsstyrelsens motsvarande beräkning innebär sist nämnda belopp dock en minskning med 11,0 miljoner kronor. Den av mig

tillstyrkta ökningen faller helt på anslaget till bidrag till byggande av vägar och gator i städer och stadsliknande samhällen, som äro väghållare, och är avsedd att täcka dels en nu förutsedd medelsbrist på det för innevarande budgetår anvisade anslaget och dels bidragskostnaderna för sådana kommunala brobyggnadsarbeten, vilka f. n. finansieras från anslaget till Byggande av broar. Förenämnda bidragsanslag har därutöver höjts med 1 miljon kronor. Denna ökning uppväges dock av att ytterligare medel förutsatts icke skola anvisas under anslaget till Stensättning av vägar, vilket ingår i summan av bidragsanslagen för innevarande budgetår med 1 miljon kronor.

Den grupp av reservationsanslag, som i den i 1950 års statsverksproposition lämnade översikten över beräkningen av väganlagen för budgetåret 1950/51 redovisats under rubriken Anslag för underhållskostnader m. m. (s. 14), har för budgetåret 1951/52 beräknats behöva ökas från 156,2 till 168,5 miljoner kronor. Ökningen hänför sig med 11 miljoner kronor till anslaget till Vägunderhållet, vilket med hänsyn till den fortgående stegringen av vägtrafiken samt väntade kostnadsökningar ansetts kräva en höjning med detta belopp. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens medelsäskande för den här avsedda anslagsgruppen understiger förenämnda anslagssumma av 168,5 miljoner kronor med ca 4,9 miljoner kronor.

Vad slutligen angår förslagsanslaget till bidrag till underhåll av vägar och gator i städer och stadsliknande samhällen, som äro väghållare, förutses en automatisk utgiftsstegring under detta anslag från 15,4 till 15,8 miljoner kronor.

Enligt den sålunda redovisade beräkningen av väganlagen skulle dessa för budgetåret 1951/52 uppgå till sammanlagt (127,2 + 21,5 + 168,5 + 15,8) 333,0 miljoner kronor eller mera exakt angivet 332 970 100 kronor, vilket innebär en ökning i förhållande till motsvarande anslagssumma för innevarande budgetår med 49,4 miljoner kronor.

Den angivna anslagssumman av 333,0 miljoner kronor för budgetåret 1951/52 skall helt täckas av automobilskattemedel. Mot dessa medel skola därjämte avräknas dels vissa andra anslag under sjätte huvudtiteln, beräknade till sammanlagt ca 18,7 miljoner kronor (jfr punkterna 3—7, 36, 39, 40, 43—46 och 66), dels vissa anslagsbelopp under nionde och elfte huvudtitlarna om sammanlagt ca 2,1 miljoner kronor. Det totalbelopp, som skulle täckas av automobilskattemedel, utgör alltså i avrundat tal 353,8 miljoner kronor, d. v. s. omkring 49,9 miljoner kronor mera än under innevarande budgetår.

Chefen för finansdepartementet har i annat sammanhang beräknat automobilskattemedelsinkomsterna för budgetåret 1951/52 till 355 miljoner kronor. Av detta belopp skulle alltså ca 353,8 miljoner kronor disponeras för att täcka anslag å driftbudgeten. Återstoden, ca 1,2 miljon kronor, torde få betraktas som täckning för höjningen av det rörliga tillägget till tjänstemännen vid de verk, vilka finansieras med automobilskattemedel. Beloppet förutsättes komma att tillföras statens budgetutjämningsfond.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte bereda riksdagen tillfälle avgiva yttrande i anledning av vad jag sålunda anfört.

**Väghållningen på landet samt i städer och stadsliknande samhällen,
där kronan är väghållare.**

[10] 7. Vägunderhållet.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.
1948/49	¹ 149,0	147,2	8,7
1949/50	² 143,0	146,7	5,0
1950/51 (statsliggaren s. 371) ..	149,0		
1951/52 (förslag)	160,0		

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ³¹/₈ 1950) hemställer, att anslaget höjes från 149 000 000 till 155 000 000 kronor.

Motiv.

För budgetåret 1950/51 utgöra de för vägunderhållet tillgängliga medlen *dels* hos styrelsen och vägförvaltningarna från budgetåret 1949/50 kvarstående besparingar om tillhoppa ca 5,0 miljoner kronor, *dels* av riksdagen beviljat anslag av 149,0 miljoner kronor eller sammanlagt ca 154,0 miljoner kronor. Häri ingår ett belopp av 4,0 miljoner kronor, som är avsett att täcka eventuella katastrofskador och oförutsedda vägunderhållskostnader särskilt beträffande vinterväghållningen. Av förenämnda besparingar hos vägförvaltningarna hänföra sig nära 2,0 miljoner kronor till vägförvaltningarna i de fyra nordligaste länen, där det med hänsyn till risken för uppkommande stora snöfall och svåra tjällossningar är av särskilt intresse, att under sista delen av budgetåret ett visst reservbelopp finnes tillgängligt.

I sin till föregående års petita fogade preliminära beräkning av kostnaderna för det statliga vägväsendet under ett normalår har styrelsen angivit, att under vissa förutsättningar kostnaderna för vägunderhållet normalt borde upptagas till 155 miljoner kronor.

Efter granskning av vägförvaltningarnas äskanden och med ledning av utfallet av verksamheten under budgetåret 1949/50 har styrelsen funnit, att vägunderhållsanslaget för budgetåret 1951/52 bör beräknas till nyssnämnda belopp enligt följande sammanställning.

	Milj. kronor
Grusning m. m.	17
Dammbindning	20
Hyvling	12
Väggropp	6
Trummor, diken, slänter, räcken m. m.	16
Broar, bryggor, färjor	8
Belagd vägbana	12
Vinterväghållning	23
Materialtillverkning	22
Speciella förmåner till arbetare, vissa administrationskostnader m. m.	15
Katastrofreserv främst för försvårad vinterväghållning	4
Summa	155

¹ Därav 15 miljoner kronor på tilläggsstat.

² Därav 5 miljoner kronor på tilläggsstat.

Den fr. o. m. 1951 genomförda sänkningen av skatten på motorbränsle väntas för vägunderhållets del medföra en utgiftsminskning under budgetåret 1951/52 av ca 3,5 miljoner kronor. Å andra sidan beräknas vissa år 1950 i avtalen mellan väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och Svenska vägarbetareförbundet införda ändringar, avseende nya, för kommunikationsverken gemensamma allmänna bestämmelser, komma att medföra en ökning av kostnaderna under samma tid med ca 1,0 miljon kronor. Den fortgående trafikstegringen, vilken väntas komma att påskyndas genom sänkningen av drivmedelspriserna, ökar emellertid kraven på vägunderhållet och styrelsen anser därför att de medel, som nu äskas, väl komma att erfordras för att hålla vägarna i nuvarande skick.

Beräkningarna förklaras vara grundade på 1950 års löne- och prisnivå utom i fråga om motorbränsle, för vilket förenämnda prissänkning förutsatts. Styrelsen har därjämte utgått ifrån oförändrad prisnivå även i vad avser sådana importvaror, som äro av stor betydelse för vägunderhållets kostnader, såsom oljor, klorkalcium m. m.

Departementschefen.

Till vägunderhållet står för innevarande budgetår till förfogande ett belopp av sammanlagt cirka 154 miljoner kronor, därav cirka 5 miljoner kronor i reservation från förra budgetåret. Med hänsyn till bl. a. de lönestegringar, som kunna förutses för tiden efter årsskiftet 1950/51, komma de för innevarande budgetår disponibla medlen sannolikt att praktiskt taget helt förbrukas under budgetåret.

Medelsbehovet för nästa budgetår påverkas av ett flertal olika omständigheter, av vilka vissa minska och andra åter öka detta behov.

Till det förra slaget hör den av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen nämnda skattesänkningen för bensin och brännoljor, som beräknas minska medelsbehovet med cirka 3,5 miljoner kronor. Ytterligare minskningar kunna därjämte påräknas som följd dels av överflyttning till kommunala väghållare av underhållsskyldigheten för vissa vägar i samband med inkorporeringar och dylikt, dels av under år 1950 utförda vägbeläggningar. Enligt av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen under hand lämnade uppgifter kunna dessa minskningsposter beräknas till 0,5 resp. 0,6 miljon kronor. Den sammanlagda minskningen skulle alltså uppgå till cirka 4,6 miljoner kronor.

Bland ökningsposterna må först nämnas den i början av förra året genomförda ändringen i avtalet med vägarbetareförbundet, vilken medfört en kostnadsstegring med cirka 1 miljon kronor för år räknat. Vidare bör enligt uppgift beräknas ett belopp av 0,2 miljon kronor för underhållet av nytilkomna vägar. När det gäller kostnadsökningarna är det emellertid två andra omständigheter, som torde komma att spela en betydligt större roll än de nyss nämnda. Den ena är det ökade krav på vägunderhållsätgärder, som den fortgående stegringen av vägtrafiken medför, och den andra är de höjningar av löne- och prisläget, som kunna förutses för nästa budgetår. Trafikstegringen har i väg- och vattenbyggnadsstyrelsens *petita* anförts som ett skäl för den

föreslagna höjningen av anslaget från 149 till 155 miljoner kronor men någon närmare kalkyl i ämnet har icke i detta sammanhang framlagts. Någon marginal för kommande löne- och prisstegringar ingår icke i styrelsens beräkning. Styrelsen har uppenbarligen utgått ifrån att det behov av ytterligare anslagsmedel, som kan visa sig föreligga, skall täckas genom anslag å tilläggsstat.

Med hänsyn till budgetläget anser jag nödvändigt att utgiftsramen för vägunderhållet redan nu preciseras. För väg- och vattenbyggnadsverkets planering av verksamheten under nästa budgetår bör det också vara till fördel om man redan vid budgetårets ingång har en fixerad anslagssumma att räkna med. Skola såväl löne- och prisstegringarna som kostnadsökningarna på grund av trafikstegringen täckas inom ramen för det av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen äskade anslagsbeloppet av 155 miljoner kronor, synes emellertid risk föreligga för en icke oväsentlig sänkning av underhållsstandarden. Jag har med hänsyn härtill ansett mig böra förorda, att anslaget uppföres med ett till 160 miljoner kronor förhöjt belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vägunderhållet* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 160 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[11] 8. Projektering av vägar och broar.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1948/49	800 000	808 800	715 800
1949/50	800 000	996 600	519 200
1950/51 (statsliggaren s. 372)	500 000		
1951/52 (förslag)	1 000 000		

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ³¹/₈ 1950) hemställer, att anslaget höjes från 500 000 kronor till 1 000 000 kronor.

Motiv.

Tillsammans med den vid utgången av budgetåret 1949/50 förefintliga behållningen finnas för innevarande budgetår sammanlagt 1 019 200 kronor disponibla å anslaget. Dessa medel beräknas vara förbrukade vid budgetårets utgång. Av medlen beräknas ca 200 000 kronor åtgå till speciella undersökningar. Styrelsen räknar nämligen med att utredningsarbetet rörande vägars bärighet och därmed sammanhängande spörsmål kommer att pågå jämväl under innevarande budgetår. Härtill komma de utredningar, som erfordras i samband med utarbetande av nya normalbestämmelser för vägar.

Den under sistförflutna budgetår uppkomna ökningen av nettoutgiften å anslaget beror på ökad omfattning av projekteringsarbetena till följd av den

stegrade byggnadsverksamheten. Den ökade projekteringsverksamheten har bl. a. medfört, att vägförvaltningarna på grund av personalbrist varit nödsakade att i större omfattning än tidigare lämna uppdrag till konsulterande ingenjörer. Detta förhållande har föranlett särskilt hård belastning å anslaget, vilket vid projektering genom vägförvaltnings försorg belastas med kostnader endast för hantlangning och stakningsmateriel men vid projektering genom konsulterande ingenjör även med kostnader för löner och resor samt expenser. Därest den egna personalen icke utökas, är en ytterligare stegring av utgifterna å anslaget att förvänta. Under förutsättning att styrelsens framställning om ytterligare personal för projekteringsverksamheten bifalles, anser styrelsen dock, att medelsbehovet för budgetåret 1951/52 bör kunna begränsas till 1,0 miljon kronor.

Departementschefen.

Anslaget bör i anslutning till väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag uppföras med 1 000 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Projektering av vägar och broar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[12] 9. Nyanläggning av bygdevägar.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.
1948/49	0,1	7,7	10,7
1949/50	—	7,8	3,4
1950/51 (statsliggaren s. 372)	5,0		
1951/52 (förslag)	6,5		

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ^{31/3} 1950) hemställer, att anslaget uppföres med 8 000 000 kronor.

Styrelsen har gjort följande beräkning av medelsförbrukningen och medelsbehovet å förevarande och de tre andra egentliga vägbyggnadsanslagen.

	Disponibla medel ^{1/7} 1950	Medels- förbrukning 1950/51	Reservation ^{30/6} 1951	Medels- förbrukning 1951/52	Anslag 1951/52
Nyanläggning av bygdevägar	8,4	8,2	0,2	8,2	8,0
Nyanläggning av ödebygdevägar	4,7	4,4	0,3	5,3	5,0
Byggande av huvudvägar	13,8	13,2	0,1	17,1	17,0
Ombyggnad av bygde- och ödebygdevägar	12,9	12,8	0,1	14,1	14,0
Summa miljoner kronor	39,8	38,6	0,7	44,7	44,0

Under hänvisning till vad jag anfört under punkten 9 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Nyanläggning av bygdevägar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 6 500 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[13] 10. **Nyanläggning av ödebygdevägar.**

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång.
	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.
1948/49	0,1	3,1	3,7
1949/50	—	3,0	0,7
1950/51 (statsliggaren s. 372)	4,0		
1951/52 (förslag)	4,0		

Väg och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ³¹/s 1950) hemställer, att anslaget uppföres med 5 000 000 kronor.

Under hänvisning till vad jag anfört under punkten 9 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Nyanläggning av ödebygdevägar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 4 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[14] 11. **Byggande av huvudvägar.**

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång.
	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.
1948/49	0,1	7,4	22,5
1949/50	—	9,2	13,3
1950/51 (statsliggaren s. 372)	—		
1951/52 (förslag)	15,0		

Väg och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ³¹/s 1950) hemställer, att anslaget uppföres med 17 000 000 kronor.

Under hänvisning till vad jag anfört under punkten 9 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Byggande av huvudvägar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 15 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[15] 12. **Ombyggnad av bygdevägar och ödebygdevägar.**

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång.
	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.
1948/49	0,1	4,2	9,6
1949/50	3,0	7,7	4,9
1950/51 (statsliggaren s. 373)	8,0		
1951/52 (förslag)	13,0		

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ³¹/s 1950) hemställer, att anslaget uppföres med 14 000 000 kronor.

Under hänvisning till vad jag anfört under punkten 9 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ombyggnad av bygdevägar och ödebygdevägar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 13 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[16] 13. Vissa vägbyggnadsarbeten.

Av förevarande anslag återstod vid utgången av budgetåret 1949/50 ca 3,9 miljoner kronor. För innevarande budgetår har anvisats ett belopp av 12,5 miljoner kronor. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och arbetsmarknadsstyrelsen ha icke funnit behov föreligga av några ytterligare anslagsmedel för budgetåret 1951/52. Vid sådant förhållande torde anslaget böra uppföras endast med ett formellt belopp av 100 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa vägbyggnadsarbeten* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[17] 14. Förstärkning och förbättring av vägar.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.
1948/49	5,0	10,5	2,3
1949/50	11,6	11,4	2,5
1950/51 (statsliggaren s. 373)	37,0		
1951/52 (förslag)	37,0		

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ³¹/s 1950) hemställer, att anslaget uppföres med 50 000 000 kronor.

Motiv.

Styrelsen har gjort följande beräkning av medelsförbrukningen och medelsbehovet å förevarande anslag.

	Milj. kronor
Tillgängliga medel den 1 juli 1950	39,5
Beräknad medelsförbrukning budgetåret 1950/51	38,5
Beräknad reservation den 30 juni 1951	1,0
Beräknad medelsförbrukning budgetåret 1951/52	51,0
Erforderliga medel budgetåret 1951/52	50,0

Av den kvarstående reservationen å anslaget den 30 juni 1950, 2,5 miljoner kronor, beräknas huvuddelen skola tagas i anspråk för slutförande av förarbetena för 1950 års beläggningar. Det för innevarande budgetår anvisade anslaget å 37,0 miljoner kronor beräknar styrelsen skola med 21,0 miljoner kronor disponeras för förarbeten för nya beläggningar och med 16,0 miljoner kronor för den pågående upprustningen i övrigt av vägnätet. På grundval av numera föreliggande närmare uppgifter angående den planerade användningen av 1950/51 års anslagsmedel beräknar styrelsen — i överensstämmelse med vad som preliminärt angavs i motiven för äskandet — att av nämnda belopp å 21,0 miljoner kronor ca 16 miljoner kronor komma att erfordras till bestridande av återstående kostnader för förarbeten för beläggningar, ingående i 1951 års beläggningsprogram, medan ca 5 miljoner kronor kunna disponeras till sådana förarbeten för 1952 års beläggningar, som behöva påbörjas redan under budgetåret 1950/51.

I sina petita för budgetåret 1950/51 anmälde styrelsen, att det i regel erfordrades betydande förstärknings- och förbättringsarbeten, innan en väg kunde förse med permanentbeläggning. Styrelsen angav sålunda, på grundval av dåmera vunna erfarenheter, att kostnaderna för dessa förarbeten kunde beräknas uppgå till ca 80 % av kostnaden för beläggningen.

I den mån beläggningsprogrammet realiserats, komma de vägdelar, för vilka endast mindre förarbeten erfordras, att utgöra allt mindre del av den väglängd, som belägges under ett år. Med hänsyn härtill torde kostnaden för förarbetena komma att stiga till i medeltal 90 å 100 % av beläggningskostnaden. Av den totala förarbetskostnaden belöper i genomsnitt ca 40 % på förstärkningsarbeten, ca 40 % på förbättringsarbeten och ca 20 % på egentliga förberedelsearbeten för beläggningar. Härav framgår, att de vägdelar, som skola beläggas, icke blott sättas i sådant skick att beläggningen kan utläggas, utan samtidigt också genomgå en genomgripande upprustning. Dessa förarbeten för beläggningar innebära sålunda i och för sig en standardförbättring fullt i enlighet med anslagets syfte. För att belysa arten av de olika slag av arbeten, som hänförs till de nämnda huvudgrupperna, och för att giva ett begrepp om omfattningen av de arbeten, som kunna bli nödvändiga, då en väg skall förse med beläggning, har styrelsen lämnat följande exemplifiering.

Såsom förstärkningsarbeten räknas sådana åtgärder, varigenom en ökning av största tillåtna hjultrycket kan medgivas, exempelvis isoleringsarbeten (påförande av sandbädd), ökning av överbyggnadens tjocklek, påförande av bärlager av makadam eller grus, omläggning (förstärkning) av trummor samt täckdikning.

Till förbättringsarbeten hänförs de arbeten, vilka i övrigt innebära en sådan höjning av vägens standard, som vore motiverad även om den skulle ha bibehållits såsom grusväg. Hithörande arbeten äro omläggning och förbättring i plan och profil, kurvbreddning och kurvskevning genom större utfyllnader, genomgående ökning av vägbredden, uppsättning eller höjning av skyddsräcken m. m. Även marklösenkostnader i samband med nämnda åtgärder bestridas av anslaget.

Egentliga förberedelsearbeten för beläggningar benämnas arbeten, som erfordras för att möjliggöra beläggnings påförande, såsom borthyvvling av tidigare grusslitlager, justering av vägens överyta bl. a. för erhållande av normenlig bombering och skevning, komplettering av äldre bärlager samt mindre vägbreddningar för erhållande av genomgående samma beläggningsbredd.

Styrelsen har under anslaget till Vägbeläggningar äskat ett belopp av 30,0 miljoner kronor för utförande av nya beläggningar under arbetsåret 1952. Såsom framgår av den förut lämnade redogörelsen kan för motsvarande förarbeten ett något lägre belopp beräknas bli erforderligt. Med beaktande av den fortgående mekaniseringen vid utförandet av ifrågavarande arbeten samt att beläggning i viss omfattning kan komma att utföras även på helt ombyggda eller nyanlagda vägdelar, beräknar styrelsen, att kostnaderna för förarbetena för 1952 års beläggningsarbeten kunna begränsas till 25 miljoner kronor. Som tidigare nämnts ha av innevarande budgetårs anslagsmedel ca 5 miljoner kronor disponerats för ifrågavarande förarbeten. Ytterligare skulle sålunda för detta ändamål erfordras (25—5) 20 miljoner kronor. Härtill kommer medelsbehovet för sådana förarbeten till 1953 års beläggningar, vilka ur teknisk-ekonomisk synpunkt behöva påbörjas redan under budgetåret 1951/52. För detta ändamål har styrelsen ansett sig kunna beräkna ett oförändrat belopp av 5 miljoner kronor.

Till upprustning av vägnätet i övrigt — utöver förarbeten för beläggningar — äskade styrelsen för innevarande budgetår ett belopp av 25,0 miljoner kronor, varav riksdagen beviljade 16,0 miljoner kronor. De motiv, som styrelsen tidigare anfört för ifrågavarande slag av arbeten, äro allt fortfarande för handen. Styrelsen föreslår därför, att för detta ändamål beräknas ett belopp av samma storlek, som styrelsen begärde för innevarande budgetår.

Enligt styrelsens beräkning skulle sålunda till förstärkning och förbättring av vägar erfordras ett belopp av (25 — 5 + 5 + 25) 50,0 miljoner kronor.

Departementschefen.

Under hänvisning till vad jag anfört under punkten 9 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Förstärkning och förbättring av vägar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 37 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[18] 15. Vägbeläggningar.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.
1948/49	25,0	25,9	18,0
1949/50	15,0	22,5	10,5
1950/51 (statsliggaren s. 373)	20,0		
1951/52 (förslag)	25,0		

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ³¹/₈ 1950) hemställer, att förevarande anslag uppföres med 30 000 000 kronor. Därjämte hemställer styrelsen, att till Stensättning av vägar anvisas ett anslag av 5 000 000 kronor.

Motiv.

I en till styrelsens petita för budgetåret 1949/50 fogad promemoria rörande vissa trafik- och vägekonomiska synpunkter på det allmänna vägnätets utbyggnad på landsbygden behandlade styrelsen i ett särskilt avsnitt om vägbeläggningar fördelarna med övergång från grusväg till belagd väg. Styrelsen framhåller nu, att grunderna för styrelsens beräkning av besparingarna genom övergång från grusväg till belagd väg icke ha förändrats.

I styrelsens preliminära beräkning av kostnaderna för det statliga vägväsendet under ett normalår ha de årliga investeringarna i vägbeläggningar upptagits till ett belopp av 50,0 miljoner kronor. Detta belopp har ansetts behövt för att — vad på vägbeläggningar ankommer — ernå en med hänsyn till trafikutvecklingen nödvändig upprustning av vägarna. Styrelsen har avsett, att genom en successiv, ehuru relativt snabb ökning av anslaget nå fram till det för ett normalår beräknade beloppet.

När styrelsen haft att taga ställning till storleken av det belopp, som bör äskas för budgetåret 1951/52, har anmält sig ett speciellt, visserligen icke nytt men på senaste tiden aktualiserat skäl till en utökning av beläggningsverksamheten. Det har nämligen visat sig alltmer nödvändigt att taga hänsyn till att våra fyndigheter av väglagningsmaterial för grusvägar minskas starkt i vissa trakter av landet. Det finns trakter där grusmaterialet redan börjar tryta. Vägförvaltningen i Kalmar län har sålunda till styrelsen anmält, att dessa förhållanden i vad avser Öland påfordra särskilda åtgärder. Vägförvaltningen har även utsatts för stark kritik från främst de landskapsvårdande myndigheterna för ingrepp i landskapsbilden genom utnyttjandet av grusfyndigheterna. Skulle den åtgärden tillgripas, att grusmaterial skulle hämtas från fastlandet — vilket redan nu sker beträffande lera — komme vägunderhållet att väsentligt fördyras.

Vad angår anslaget till Stensättning av vägar har styrelsen anfört i huvudsak följande.

Sedan styrelsen avgav sina petita för innevarande budgetår, har 1946 års stenindustriutredning framlagt sitt betänkande med förslag till vissa åtgärder till rationalisering av gat- och kantstensindustrin. Då statsmakterna emellertid ännu icke fattat något beslut i anledning av utredningens förslag, har styrelsen ansett sig böra grunda sin anslagsberäkning för budgetåret 1951/52 på hitintills gällande förutsättningar i vad avser tillhandahållande av »fri sten».

Den från budgetåret 1949/50 kvarstående reservationen av 2,1 miljoner kronor på stensättningsanslaget beräknas komma att till största delen tagas i anspråk för det stensättningsprogram, som Kungl. Maj:t tidigare i huvudsak fast-

ställt. Även hälften av det med 1 miljon kronor anvisade anslaget för budgetåret 1950/51 anses behöva disponeras för detta program. Det återstående beloppet av 0,5 miljon kronor skulle alltså kunna användas för nya företag. Detta belopp motsvarar emellertid endast en mindre del av det program, som enligt stenindustriutredningens betänkande beräknats för ett normalår.

Styrelsen har i sitt remissyttrande över utredningens betänkande understrukit vad utredningen framhållit, nämligen att de tekniska och ekonomiska synpunkterna måste vara avgörande vid val mellan olika beläggningar. Stenbeläggningar böra sålunda komma till utförande endast där de i jämförelse med andra beläggningar äro ekonomiskt motiverade eller ur andra synpunkter speciellt lämpliga och sålunda tekniskt försvarbara. Därest stenbeläggning av andra än tekniskt ekonomiska skäl, t. ex. ur arbetsmarknadspolitisk synpunkt, anses böra givas företräde, bör enligt styrelsens uppfattning merkostnaden för sådan beläggning icke bestridas med automobilskattemedel.

För realiserande av ett program i enlighet med vad utredningen föreslagit erfordras enligt styrelsens beräkning och under förutsättning av »fri sten» ett årligt anslagsbelopp av 3,5 miljoner kronor. Anslaget för budgetåret 1951/52 bör avses för arbeten under år 1952. Då emellertid endast ett mindre anslagsbelopp står till förfogande för nya företag år 1951, skulle — vid ett anslag av 3,5 miljoner kronor för arbeten under år 1952 — detta medföra nära nog ett uppehåll av stensättningarna under år 1951. Ett sådant uppehåll vore enligt styrelsens förmenande otillfredsställande ur olika synpunkter, varför styrelsen anser, att i anslaget för budgetåret 1951/52 bör inrymmas även ett belopp, som möjliggör genomförande av ett begränsat program under andra halvåret 1951. Detta belopp bör ej vara mindre än 1,5 miljon kronor.

Styrelsen föreslår alltså, att till stensättning av vägar anvisas sammanlagt (3,5 + 1,5) 5,0 miljoner kr. för budgetåret 1951/52.

Departementschefen.

Under hänvisning till vad jag anfört under punkten 9 föreslår jag, att anslaget till Vägbeläggningar för budgetåret 1951/52 uppföres med 25 000 000 kronor.

Med hänsyn såväl till det statsfinansiella läget som till de ovissa utsikter som för närvarande föreligga i fråga om gatstensexporten har chefen för handelsdepartementet icke ansett sig böra förorda att några på stenindustriutredningens betänkande grundade förslag framläggas till årets riksdag. Statliga stenbeställningar med anlitande av anslagsmedel från femte huvudtiteln förutsättas därför skola förekomma även under nästa budgetår, i den mån behov därav befinnes föreligga. Vid sådant förhållande bör medelsbehovet för stensättningsarbeten under nästa budgetår bedömas uteslutande med hänsyn till den angelägenhet, som sådana arbeten i nuvarande läge kunna anses ha i förhållande till andra aktuella vägarbeten.

Såsom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen framhållit i sina petita utgöra stensättningarna i regel ett alternativ till andra slag av vägbeläggningar. På grund härav och med hänsyn till den storlek, som anslaget till Vägbeläggningar numera fått, anser jag mig böra föreslå, att kostnaderna för erforderliga statliga stensättningsarbeten fr. o. m. nästa budgetår få bestridas inom ramen för nämnda anslag. Av liknande skäl torde statsbidragskostnaderna för kommunala stensättningsarbeten böra täckas från anslaget till Bidrag till byggande av vägar och gator. Något särskilt anslag till stensättning av vägar skulle i så fall icke behöva anvisas.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vägheläggningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 25 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[19] 16. Byggande av broar.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.
1947/48	15,0	2,1	32,7
1948/49	0,1	6,8	26,0
1949/50	—	13,4	12,6
1950 51 (statsliggaren s. 375)	10,0		
1951/52 (förslag)	21,0		

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ³¹/₈ 1950) hemställer, att anslaget uppföres med 21 000 000 kronor enligt följande beräkning.

	1949/50	1950/51	1951/52
	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.
Anslag	—	10,0	21,0
Nettoutgift	13,4	21,6	22,0
Reservation vid budgetårets utgång	12,6	1,0	—

Av den beräknade medelsförbrukningen för budgetåren 1950/51 och 1951/52 belöpa i runt tal 23 miljoner kronor på redan pågående broföretag, för vilka byggnadstillstånd meddelats 1950 eller tidigare. Till statsbidragsberättigade broföretag inom städer och samhällen, som äro väghållare, beräknar styrelsen att ett belopp av 3,5 miljoner kronor skall behöva disponeras under budgetåret 1951/52.

Styrelsen har vidare förnyat sitt i föregående års petita framförda förslag om anvisande av ett särskilt anslag till byggande av en hängfärja över Göta älv vid Jordfallet. För detta företag, som kostnadsberäknats till 2,3 miljoner kronor, äskar styrelsen nu 1,3 miljon kronor.

Därjämte begär styrelsen ett anslag av 1,0 miljon kronor till byggande av bro över Strömsundet vid Strömsund i Jämtlands län. Kostnaderna för denna bro jämte tillfartsvägar beräknas till 5,5 miljoner kronor.

Departementschefen.

Den omständigheten att förevarande anslag till en viss mindre del användes även för bidrag till kommunala brobyggnadsföretag synes komma att vålla vissa praktiska olägenheter vid tillämpningen av det system för reglering av de statliga väginvesteringarna, för vilket redogörelse lämnats under punkten 9. Om utgifterna för de statliga väg- och brobyggnadsarbetena, såsom detta system förutsätter, skola begränsas genom en medelsförbrukningsram, böra de anslag, till vilka denna medelsförbrukningsram anknytes, helst avse enbart statliga arbeten. Jag vill därför föreslå, att medel för bidrag till kommunala brobyggnadsarbeten fr. o. m. nästa budgetår anvisas uteslutande under anslaget till Bidrag till byggande av vägar och gator. Av denna anledning förordar jag i det följande under punkten 24, att sistnämnda anslag uppräknas med ett belopp av 2,5 miljoner kronor, motsvarande ungefär de bidragskostnader, som under budgetåret 1949/50 belastat anslaget till Byggande av broar.

Huruvida de båda nya byggnadsföretag, för vilka väg- och vattenbyggnadsstyrelsen föreslagit särskilda anslag, nämligen hängfärja vid Jordfallet och bro över Strömsundet, kunna eller böra igångsättas under nästa budgetår är jag icke beredd att uttala mig om. I varje fall anser jag icke att särskilda anslag böra anvisas för ändamålet. Däremot torde väg- och vattenbyggnadsstyrelsen få anses oförhindrad att med anlitan av medel från anslaget till Byggande av broar påbörja arbetet på dessa förbindelser, om styrelsen finner detta möjligt. Med hänsyn härtill har jag, trots den föreslagna överflyttningen av bidragskostnaderna för kommunala brobyggnadsföretag till annat anslag, icke ansett mig böra ifrågasätta någon minskning av det anslagsbelopp av 21 000 000 kronor till byggande av broar, som styrelsen begärt för nästa budgetår.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Byggande av broar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 21 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[20] 17. Byggande av bro vid Bergnäset.

Till byggande av bro vid Bergnäset ha för budgetåren 1945/46—1947/48 anvisats särskilda anslag med sammanlagt 4,7 miljoner kronor, varav vid utgången av budgetåret 1949/50 återstod ett belopp av ca 3,0 miljoner kronor.

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. 31/8 1950) hemställer, att för nästa budgetår måtte anvisas ett anslag av 3 700 000 kronor för ifrågavarande ändamål.

Motiv.

Byggnadstillstånd för företagets påbörjande beviljades den 16 december 1949. Arbetet på platsen igångsattes i februari 1950 och beräknas kunna drivas i sådan takt, att företaget skall vara färdigställt hösten 1953.

Företaget har kostnadsberäknats till 10,4 miljoner kronor men, med hänsyn till att arbetet fått igångsättas fyra år senare än avsett, torde den beräknade kostnaden komma att väsentligt överskridas. Storleken av denna kostnadsökning är beroende av den överenskommelse, som kan träffas i saken med vederbörande entreprenörer.

Medelsbehovet har beräknats till 2,6 miljoner kronor för budgetåret 1950/51 och till 4,1 miljoner kronor för budgetåret 1951/52. Då de tillgängliga medlen den 1 juli 1950 uppgingo till 3,0 miljoner kronor, skulle för nästa budgetår behöva anvisas ett anslag av $(2,6 + 4,1 - 3,0)$ 3,7 miljoner kronor.

Departementschefen.

I enlighet med väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Byggande av bro vid Bergnäset* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 3 700 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[21] 18. **Byggande av bro vid Hjulsta.**

Till byggande av bro vid Hjulsta ha för budgetåren 1945/46—1947/48 anvisats särskilda anslag med sammanlagt 3,6 miljoner kronor, varav vid utgången av budgetåret 1949/50 återstod ett belopp av ca 2,6 miljoner kronor.

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ³¹/₈ 1950) hemställer, att för nästa budgetår måtte anvisas ett anslag av 2 000 000 kronor för ifrågavarande ändamål.

Motiv.

Byggnadstillstånd för företagets påbörjande beviljades den 16 december 1949. Arbetet på platsen igångsattes i februari 1950 och beräknas kunna drivas i sådan takt, att företaget är färdigställt hösten 1952.

Företaget har kostnadsberäknats till 5,2 miljoner kronor men med hänsyn till att företaget fått igångsättas fyra år senare än avsett, torde de beräknade kostnaderna komma att väsentligt överskridas. Storleken av denna kostnadsökning är beroende av den överenskommelse, som kan träffas i saken med vederbörande entreprenörer.

Medelsbehovet har beräknats till 2,6 miljoner kronor för budgetåret 1950/51 och till 2,0 miljoner kronor för budgetåret 1951/52. Då de tillgängliga medlen den 1 juli 1950 uppgingo till 2,6 miljoner kronor, skulle för nästa budgetår behöva anvisas ett anslag av $(2,6 + 2,0 - 2,6)$ 2,0 miljoner kronor.

Departementschefen.

Med biträdande av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Byggande av bro vid Hjulsta* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 2 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[22] 19. Bidrag till städer och samhällen för tillhandahållande av mark m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	400 000	26 000
1949/50	100 000	178 000
1950/51	100 000	
1951/52 (förslag)	100 000	

En redogörelse för anslagets ändamål och reglerna för dess användning har lämnats i 1944 års statsverksproposition (VI ht pt 17).

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ³¹/₈ 1950) hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp i enlighet med följande beräkning.

Vid utgången av budgetåret 1949/50 fanns å anslaget en behållning av i runt tal 460 000 kronor. Verkställd utredning visar, att anslagsbehovet under tiden 1 juli 1950—30 juni 1952 kan beräknas till i runt tal 660 000 kronor. Då tillgängliga medel uppgå till (460 000 + 100 000) 560 000 kronor, erfordras ett ytterligare belopp av 100 000 kronor.

Med biträdande av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till städer och samhällen för tillhandahållande av mark m. m.* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor, att avräknas mot automobilskatte-medlen.

Väghållningen i städer och stadsliknande samhällen, som äro väghållare.

[23] 20. Bidrag till underhåll av vägar och gator.

	Anslag Milj. kr	Nettoutgift Milj. kr
1948/49	12,2	14,6
1949/50	15,2	15,1
1950/51 (statsliggaren s. 373) ..	15,4	
1951/52 (förslag)	15,8	

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ³¹/₈ 1950) hemställer, att anslaget höjes med 500 000 kronor till 15 900 000 kronor i enlighet med följande beräkning.

1. Enligt föreliggande underhållsberäkningar uppskattat statsbidrag 15 200 000
2. Beräknat ytterligare statsbidrag i anledning av dels förutsedd ökning av det bidragsberättigade väg- och gatunätet (550 000 kr.), dels övertagande från fastighetsägarna av skyldigheten i vissa städer att bortforsla snövallar m. m. (50 000 kr.) 600 000
3. För smärre justeringar i underhållsberäkningen 100 000

Summa kronor 15 900 000

Vid den jämkning av underhållsberäkningen, som styrelsen verkställt 1950, har kostnaden för de närmaste två åren beräknats till ca 16,0 miljoner kronor per år, motsvarande ett årligt statsbidrag efter 95 % av i runt tal 15,2 miljoner kronor.

Beslutade inkorporeringar, normal utbyggnad av städernas och samhällenas områden m. m. med därav följande utökning av det statsbidragsberättigade väg- och gatunätet beräknas medföra en stegring av medelsbehovet under år 1951 med 550 000 kronor.

Inom vissa städer övervägs övertagande från fastighetsägarna av skyldigheten att ombesörja och bekosta bortforsling av snövallar, som uppkommit genom plogning. Anslagsökningen för ifrågavarande ändamål kan uppskattas till omkring 50 000 kronor.

Departementschefen.

Anslaget torde med utgångspunkt från de med 1 och 2 betecknade posterna i väg- och vattenbyggnadsstyrelsens beräkning böra för nästa budgetår uppföras med 15 800 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till underhåll av vägar och gator* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 15 800 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[24] 21. Bidrag till byggande av vägar och gator.

	Anslag Nettoutgift		Reservation vid budgetårets utgång
	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.
1948/49	5,0	4,2	20,6
1949/50	—	3,0	17,6
1950/51 (statsliggaren s. 374) ..	10,0		
1951/52 (förslag)	17,6		

Enligt nu gällande bestämmelser utgår för byggande av allmän väg och iordningställande av för biltrafiken viktig gata, i mån av tillgång å därtill anslagna medel, statsbidrag med 95 % till städer och samhällen, som äro väghållare. Bidragen utgå enligt en fördelningsplan, som efter länsstyrelsernas hörande upprättas och fastställs av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen för tvåårsperioder.

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ³¹/₃ 1950) hemställer, att anslaget höjes med 15 000 000 kronor till 25 000 000 kronor.

Motiv.

Av följande från styrelsens petita hämtade tablå framgår omfattningen av 1944—1951 års fördelningsplaner samt under respektive perioder tillgäng-

liga och enligt städernas redovisningar förbrukade medel (samtliga belopp äro angivna i miljoner kronor).

Fördelningsplan för åren	Beräknad återstående kostnad för företag i planen	Motsvarande statsbidrag	Tillgängliga medel			Statsbidrag belöpande på under perioden utförda arbeten	Odisponerade bidragsmedel vid periodens slut
			överförda från tidigare fördelningsplaner	tilldelning under perioden	Summa		
1944—45	26,0	23,5	5,6	3,4	9,0	5,0	4,0
1946—47	46,0	43,0	4,0	10,0	14,0	6,6	7,4
1948—49	75,0	70,0	7,4	12,8	20,2	13,0	7,2
1950—51	45,0	43,0	7,2	9,6	16,8	121,0	¹ —4,2

Den för 1950/51 års fördelningsplan angivna siffran 21 miljoner kronor för statsbidrag till arbeten, som beräknas bli utförda under perioden, grundar sig på uppgifter från vederbörande städer och samhällen. Enligt denna beräkning skulle under 1950 och 1951 arbeten komma att utföras inom fördelningsplanens ram i sådan omfattning, att det häremot svarande statsbidraget skulle komma att överstiga de för perioden beräknade bidragsmedlen med 4,2 miljoner kronor.

Vid avvägningen av anslagsbehovet för budgetåret 1951/52 (arbetsåret 1952) har man att taga hänsyn till *dels* nyssnämnda överdisposition av anslaget med 4,2 miljoner kronor, *dels* behovet att fortsätta och i vissa fall slutföra de företag, som kvarstå från föregående år, *samt dels* behovet att i viss utsträckning påbörja nya företag.

Vid upprättandet av fördelningsplanen för åren 1950 och 1951 uteslöt styrelsen från föregående motsvarande plan åtskilliga företag för en beräknad kostnad av tillhopa ca 25,0 miljoner kronor, vilka företag på grund av bl. a. arbetsmarknadsläget icke kunde beräknas komma till utförande. Trots detta uppgår den beräknade återstående kostnaden för samtliga företag i planen till 45,0 miljoner kronor. Som framgår av den förut återgivna tablan står till förfogande ett anslagsbelopp av endast 16,8 miljoner kronor för statsbidrag till dessa företag. För fortsattande och i vissa fall slutförande av i fördelningsplanen för åren 1950 och 1951 ingående företag erfordras för år 1952 ett anslagsbelopp av 13,0 miljoner kronor.

Den 1 januari 1952 komma vissa städer att tillföras betydande områden från omgivande landsbygd. Inom dessa områden finnas i planläggningen för landsbygden ingående byggnadsföretag, vilka fr. o. m. år 1952 skola finansieras av städer, som äro väghållare, med statsbidrag från förevarande anslag. Enligt från vägförvaltningarna inhämtade uppgifter utgör anslagsbehovet för bidrag till dessa företags normala bedrivande 1,5 miljon kronor.

För bedrivande av i nu förefintliga planer ingående företag erfordras alltså ett belopp av tillhopa 14,5 miljoner kronor. I sammanhanget förtjänar särskilt framhållas, att städerna på grund av den ringa tillgången på stats-

¹ Beräknade värden.

bidrag utfört arbeten i stor omfattning på bidragsberättigade trafikleder på egen bekostnad. Som framgår av följande tablå, omfattande tiden 1944—1949, har denna verksamhet i allmänhet varit betydligt större än den verksamhet, vartill bidrag utgått.

År	Investeringar i miljoner kronor				
	å statsbidragsberättigade vägar och gator			å övriga vägar och gator utan statsbidrag	Totalsumma
	med statsbidrag	utan statsbidrag	Summa		
1944	4,0	10,3	14,3	15,5	29,8
1945	4,2	10,2	14,4	21,2	35,6
1946	5,2	12,1	17,8	23,3	40,6
1947	4,3	12,9	17,2	24,6	41,8
1948	9,8	11,4	21,2	30,6	51,8
1949	12,3	11,1	23,4	30,2	53,6

Under återopande av en till kommunikationsdepartementet överlämnad, den 29 april 1950 dagtecknad promemoria rörande beräkningen av utgifts-utvecklingen under femårsperioden 1951/52—1955/56 i vad avser anslagen till vägunderhåll och vägbyggnader, i vilken väg- och vattenbyggnadsstyrelsen angivit den anslagsökning, som erfordras för att komma upp till en normal-budget, föreslår styrelsen nu att anslaget uppföres med 25,0 miljoner kronor.

Departementschefen.

En höjning av förevarande anslag synes påkallad bl. a. med hänsyn till vad väg- och vattenbyggnadsstyrelsen anfört dels om den förutsedda eftersläpningen i bidragstilldelningen för perioden 1950—1951 och dels om medelsbehovet för vissa vägbyggnadsföretag, vilka den 1 januari 1952 komma att överflyttas från statlig till kommunal väghållning. I avvaktan på säkrare uppgifter om bidragsbehovet i här berörda hänseenden anser jag mig nu böra tillstyrka en anslagshöjning för ändamålet av 4 miljoner kronor. Under hänvisning till vad jag i det föregående anfört om anslagsberäkningen för bidrag till kommunala stensättningsarbeten (jfr pt 9 och 18) samt till kommunala brobyggnadsföretag (jfr pt 9 och 19) förordar jag slutligen, att anslaget höjes med ytterligare 3,5 miljoner kronor.

I enlighet härmed uppföres anslaget med (10 + 4 + 3,5) 17,5 miljoner kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till byggande av vägar och gator* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 17 500 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Enskild väghållning.

[25] 22. Bidrag till underhåll av enskilda vägar m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.
1947/48	4,0	3,7	2,7
1948/49	4,0	4,4	2,3
1949/50	4,6	5,2	1,7
1950/51 (statsliggaren s. 374)	6,5		
1951/52 (förslag)	6,8		

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ³¹/s 1950) hemställer, att anslaget höjes från 6 500 000 kronor till 6 800 000 kronor.

Motiv.

Den bokföringsmässiga behållningen å anslaget per den 30 juni 1950 uppgick till i runt tal 1,7 miljon kronor varav ca 0,2 miljon kronor utgjorde hos Kungl. Maj:t förefintlig reservation. Enligt från länsstyrelserna inhämtade uppgifter erfordras för underhållsbidrag till 1940—1950 års vägar i runt tal 6,0 miljoner kronor. Vidare inneligga hos länsstyrelserna ansökningar för närmare 1 400 nya vägar, vilka beräknas kunna komma i fråga för bidrag (1951 års vägar). För bestridande av underhållsbidrag inklusive bidrag till istandsättning för dessa vägar beräknas enligt länsstyrelserna ett belopp av 1,9 miljon kronor vara erforderligt. Enligt länsstyrelsernas uppgifter skulle sålunda medelsbehovet kunna uppskattas till (6,0 + 1,9) 7,9 miljoner kronor.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har emellertid med hänsyn till bl. a. de besparingar, som erfarenhetsmässigt visat sig kunna uppstå å anslaget, räknat med ett till 6,8 miljoner kronor reducerat medelsbehov. Styrelsen har härvid icke tagit hänsyn till de ändrade bidragsbestämmelser, vilka kunna föranledas av utredningen rörande samordning av gällande bidragsbestämmelser m. m.

Departementschefen.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och skogsstyrelsen ha nu slutfört de utredningsuppdrag rörande bidrag till enskild väghållning, som lämnades dem den 11 maj 1945 och den 10 maj 1946. Full enighet mellan de båda styrelserna har icke kunnat uppnås. Meningsskiljaktigheterna hänföra sig huvudsakligen till frågorna om statsbidragens storlek och om den administrativa ordningen för bidragsbeviljandet. Utredningsresultatet är f. n. föremål för remissbehandling. Huruvida det kan bli anledning att framlägga några på

utredningen grundade förslag till årets riksdag är jag f. n. icke beredd att uttala mig om. Det synes dock redan nu kunna deklarerats att några åtgärder, som kräva anvisande av ytterligare anslagsmedel, i nuvarande läge knappast kunna komma i fråga.

Med hänsyn härtill och då jag icke funnit något att erinra mot väg- och vattenbyggnadsstyrelsens nu framlagda beräkning av förevarande anslag, förordar jag, att detsamma uppföres med 6 800 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till underhåll av enskilda vägar m. m.* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 6 800 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[26] 23. **Bidrag till byggande av enskilda vägar.**

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång Milj. kr.
	Milj. kr.	Milj. kr.	
1947/48	5,0	2,6	8,6
1948/49	3,8	3,4	9,0
1949/50	1,5	4,3	6,2
1950/51 (statsliggaren s. 374).....	4,0		
1951/52 (förslag).....	4,0		

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ³¹/₈ 1950) hemställer, att anslaget anvisas med oförändrat belopp av 4 000 000 kronor.

Motiv.

Den bokföringsmässiga behållningen å anslaget uppgick per den 30 juni 1950 till i runt tal 6,2 miljoner kronor, varav hos länsstyrelserna förelåg en ofördelad reservation av ca 0,6 miljon kronor och en fördelad reservation av ca 5,4 miljoner kronor samt hos Kungl. Maj:t en reservation av ca 0,2 miljon kronor. Nettoutgiften å anslaget uppgick för budgetåret 1949/50 till i runt tal 4,3 miljoner kronor.

Vid beräkningen av anslagsbehovet har styrelsen utgått från att detta skulle avse arbetsåret 1952. Behovet av medel till fortsättnings- och slutbidrag har därvid beräknats till 1,0 å 1,5 miljon kronor. Såsom bidrag till nya företag, tilläggsbidrag till äldre företag samt bidrag till oförutsedda, brådskande företag anser styrelsen ett belopp av 2,5 å 3,0 miljoner kronor böra stå till förfogande. Enligt denna beräkning skulle behovet av nya bidragsmedel alltså uppgå till sammanlagt omkring 4,0 miljoner kronor. Styrelsen har härvid icke tagit hänsyn till eventuella ändringar i gällande statsbidragsbestämmelser, som kunna föranledas av resultatet av utredningen rörande samordning av gällande bidragsbestämmelser m. m.

Departementschefen.

Med biträdande av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till byggande av enskilda vägar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 4 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Diverse ändamål.**[27] 24. Bidrag till säkerhetsanordningar vid järnvägs korsningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	200 000	192 400
1949/50	250 000	134 100
1950/51 (statsliggaren s. 375) ..	250 000	
1951/52 (förslag)	350 000	

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ³¹/₈ 1950) hemställer att anslaget höjes med 100 000 kronor till 350 000 kronor.

Motiv.

Vid utgången av budgetåret 1949/50 förelåg å anslaget en ofördelad behållning av i runt tal 58 000 kronor. Medelsbehovet under budgetåret 1950/51 uppskattas till ca 285 000 kronor. Vid utgången av innevarande budgetår beräknas sålunda att å anslaget skall finnas en ofördelad behållning av i runt tal 23 000 kronor. Med hänsyn till beräknade kostnader för de ännu ej färdigställda säkerhetsanordningar, beträffande vilka styrelsen godkänt arbetsplaner, torde för budgetåret 1951/52 böra anvisas 350 000 kronor. Denna anslagsberäkning har verkställts under förutsättning, att nu gällande bestämmelser angående bidrag till säkerhetsanordningar (SFS 919/1941) komma att gälla även under budgetåret 1951/52.

Departementschefen.

Med biträdande av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till säkerhetsanordningar vid järnvägs korsningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 350 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[28] 25. Bidrag till vissa forsknings- och undersökningsarbeten.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	200 000	88 800
1949/50	125 000	80 500
1950/51 (statsliggaren s. 375)	70 000	
1951/52 (förslag)	90 000	

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ³¹/₈ 1950) hemställer, att anslaget höjes med 165 000 kronor till 235 000 kronor.

Motiv.

Medelsbehovet för nästa budgetår har av styrelsen beräknats på följande sätt:

1. Bidrag till samfundet för hembygdsvård (oförändrat belopp).....	15 000
2. Gratifikationer till befattningshavare vid väg- och vattenbyggnadsverket för av dem gjorda icke patenterbara uppfinningar och konstruktioner (oförändrat belopp)	10 000
3. Bidrag till kostnaderna för ingenjörsvetenskapsakademiens transportforskningskommission (+ 25 000).....	25 000
4. Kostnader för anordnande av kurser, studieresor, deltagande i internationella vägkongresser och liknande (+ 65 000)	100 000
5. Kostnader för anordnande av Nordiska vägtekniska förbundets kongress 1952 (+ 75 000)	75 000
6. Diverse ändamål (oförändrat).....	10 000
Summa kronor 235 000	

För de begärda ökningarna av anslaget har styrelsen framlagt bl. a. följande motivering.

3. Då det arbete, som ingenjörsvetenskapsakademiens transportforskningskommission kommer att bedriva, torde bli av stor betydelse för vägväsendet och vägtrafiken, har styrelsen ingått som medlem i kommissionen. Till kostnaderna för kommissionen har järnvägsstyrelsen beslutat bidraga med ett årligt belopp av 25 000 kronor. Det synes lämpligt att väg- och vattenbyggnadsstyrelsen bidrager med samma belopp.

4. Sedan år 1908 existerar den internationella sammanslutningen Association Internationale Permanente des Congrès de la Route. Bland det 30-tal länder, som för närvarande äro anslutna till associationen, befinner sig även Sverige. För att uppnå sina arbetsmål organiserar och leder associationen internationella vägkongresser, som i princip skola äga rum vart fjärde år. Den senast anordnade kongressen ägde rum i Haag år 1938. Vid denna voro 77 nationer representerade och antalet deltagare var ca 2 200. Nästa kongress kommer att hållas i Lissabon under hösten 1951. Vid kongressen komma att behandlas viktiga väg- och trafikfrågor av skiftande natur. Styrelsen anser, att det statliga vägväsendet bör få möjlighet att låta sig representeras vid kongressen genom ett flertal deltagare.

Med den Internationella broföreningens permanenta utskott kommer ett sammanträde att hållas under år 1951. Det är föreslaget att avhållas i Lissabon. Vid sammanträdet, som kan beräknas räcka tre dagar, komma att fattas slutgiltiga beslut om Internationella broföreningens kongress i London 1952. Vid denna kongress kommer att behandlas ett flertal för broteknikens framtidskridande betydelsefulla problem, varjämte tillfälle beredes deltagarna att under kongressen och i anslutning till densamma anordnade studieresor i England dels få möjlighet att sammanträffa med framstående brotekniker från andra länder och genom samtal med dessa få del av deras

erfarenheter och kunskaper, dels studera den engelska brotekniken. Kongressen beräknas pågå i tio dagar.

Kostnaderna för deltagandet i här omförmälda sammanträde och kongresser beräknas till 50 000 kronor.

5. Nordiska vägtekhniska förbundet anordnar vart tredje år möten med vägtekhniker i de nordiska länderna för behandling av för dessa länder gemensamma spörsmål. Det senaste mötet anordnades 1949 av Finland. Det är avsett att nästa möte skall hållas i Sverige under första hälften av år 1952. Förbundets styrelse har hemställt om statsbidrag härför med 75 000 kronor.

Departementschefen.

Den av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen begärda anslagsökningen med sammanlagt 125 000 kronor för deltagande i vissa kongresser och sammanträden i Lissabon och London samt för anordnande av Nordiska vägtekhniska förbundets kongress 1952 bör begränsas till 75 000 kronor. Dessa medel jämte ett i anslaget redan ingående belopp av 5 000 kronor för liknande ändamål böra lämpligen anvisas under ett särskilt reservationsanslag med benämningen Vissa kostnader i samband med internationella vägkongresser. Härom gör jag hemställan i det följande.

Frånsett en föreslagen ökning med 15 000 kronor för vissa utrikes studieresor, synes väg- och vattenbyggnadsstyrelsens medelsberäkning i övrigt böra godtagas. I enlighet härmed uppföres anslaget till Bidrag till vissa forsknings- och undersökningsarbeten med (70 000 — 5 000 + 25 000) 90 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till vissa forsknings- och undersökningsarbeten* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 90 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[29] 26. **Vissa kostnader i samband med internationella vägkongresser.**

Under hänvisning till vad jag anfört under nästföregående punkt hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa kostnader i samband med internationella vägkongresser* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 80 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[30] 27. **Väg- och vattenbyggnadsverkets civilförsvär m. m.**

För innevarande budgetår har anvisats ett reservationsanslag av 50 000 kronor till Underhåll av ersättningsbromateriel m. m., att avräknas mot automobilskattemedlen.

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ³¹/₈ 1950) hemställer, att för ersättningsbromaterielen samt vissa andra civilförsvärsanordningar, till vilka medel nu erfordras, anvisas ett gemensamt reservationsanslag, benämnt Väg-

och vattenbyggnadsverkets civilförsvär m. m. Medelsbehovet beräknas till 146 000 kronor i enlighet med följande uppställning.

1. Underhåll av ersättningsbromaterielen	5 000
2. Tekniska skyddsanordningar vid landsvägsbroar	108 000
3. Tekniska skyddsanordningar vid Falsterbokanalen och Södertälje kanalverk	20 000
4. Inredning av skyddsrum i styrelsens ämbetsbyggnad	3 000
5. Driftvärnet	10 000
Summa kronor 146 000	

Då huvuddelen av de kostnader, som skulle belasta anslaget, icke äro betydelsefulla för tillgodoseende av vägväsendets civila behov, anser styrelsen, att anslaget icke bör avräknas mot automobilskattemedlen.

Motiv.

1. Med det för innevarande budgetår anvisade anslaget av 50 000 kronor till Underhåll av ersättningsbromateriel m. m. beräknas byggnader och materiel kunna sättas i sådant skick, att det för budgetåret 1951/52 skall vara tillräckligt med ett anslagsbelopp för ändamålet av 5 000 kronor.

2. I händelse av krig är det nödvändigt att vissa i markbevakningsförteckningen upptagna landsvägsbroar, vilka helt eller delvis lyda under den statliga väghållningen, förses med tekniska skyddsanordningar såsom taggtråds hinder, i vissa fall belysningsanordningar (lampor och strålkastare), telefoner och ringledningar samt postkurar. Styrelsen har därför, efter samråd med civilförsvärsstyrelsen, åtagit sig att för ändamålet anskaffa och lagra materiel samt vid behov ombesörja materielens transporterande till skydds föremålen samt uppsättande vid desamma. Kostnaderna för materielanskaffningen för dessa anordningar ha beräknats till 108 000 kronor.

3. För att effektivt kunna avspärra området runt omkring kanalkontoret vid Falsterbokanalen respektive vid Södertälje kanal samt därigenom skydda slussar, manöverhus och förråd erfordras vissa anordningar i likhet med vid landsvägsbroarna. Materielkostnaden härför har beräknats till 20 000 kronor.

4. Utöver de anordningar, som bekostas av byggnadsstyrelsen, erfordras för inredning av skyddsrummen i styrelsens ämbetshus ett belopp av 3 000 kronor.

5. I motsats till kommunikationsverken har väg- och vattenbyggnadsverket hitintills icke disponerat några medel för övning och utbildning av personal i driftvärn. Antalet kontraherade driftvärnsmän är mycket stort. Kostnaderna för utbildningsmateriel, transport och dylikt för denna personal kunna icke bestridas av de medel, som ställts till respektive fobefälhavares förfogande. För sådant ändamål erfordras nu 10 000 kronor.

Departementschefen.

I enlighet med väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag bör för nästa budgetår anvisas ett reservationsanslag till Väg- och vattenbyggnadsverkets

civildförsvaret m. m., innefattande medel jämväl för de ändamål, som avsetts med det för innevarande budgetår anvisade anslaget till Underhåll av ersättningsbromateriel m. m. Vid bifall här till bör den behållning, som kan komma att kvarstå å sistnämnda anslag vid utgången av budgetåret 1950/51, överföras till det nya anslaget. Jag förutsätter härvid, att anslaget — i överensstämmelse med den budgetprincip, enligt vilken affärsverkens motsvarande kostnader bestridas av driftmedel — skall avräknas mot automobilskattemedlen. Av statsfinansiella skäl anser jag mig böra föreslå, att anslaget begränsas till 50 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Väg- och vattenbyggnadsverkets civilförsvaret m. m.* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[31] 28. **Avsättning till statens automobilskattemedelsfond.**

Under hänvisning till vad jag anfört under punkten 9 angående dispositionen av automobilskattemedelsinkomsterna föreslår jag, att förevarande anslag uppföres endast med ett formellt belopp av 100 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Avsättning till statens automobilskattemedelsfond* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 100 kronor.

Hamnar och farleder.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ^{31/8} 1950) har i sina petita för nästa budgetår icke äskat några medel under anslagsrubriken Bidrag till hamn- och farledsundersökningar. Enligt styrelsens mening finnas numera inga vägande skäl för anvisande av ett särskilt anslag till undersökningar och projekteringar av hamnar och farleder. Styrelsen finner det mera ändamålsenligt att kostnaderna för sådana arbeten, allt efter det ändamål som avses, bestridas från respektive byggnadsanslag.

[32] 29. **Bidrag till handelshamnar och farleder.**

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång	Efter beslutad bidrags- tilldelning ej disponer- at belopp vid budget- årets utgång
1948/49	1 000 000	418 000	2 032 000	188 000
1949/50	1 000 000	888 000	2 144 000	315 000
1950/51	1 000 000			
1951/52 (förslag) ..	900 000			

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ^{31/8} 1950) föreslår, att anslaget höjes till 2 000 000 kronor.

Motiv.

1944 års hamnutredning har beräknat investeringsbehovet för handelshamnarnas fram till år 1960 till 35 à 40 miljoner kronor om året. Det häremot svarande behovet av statsbidragsmedel kan uppskattas till, lågt räknat, 5 miljoner kronor om året. I den mån förhållandena medge en lättnad i den hittillsvarande åtstramningen av investeringsverksamheten, böra medelsanvisningarna för här ifrågavarande ändamål successivt ökas. Detta är av största vikt, särskilt som ett alltför långt uppskov med erforderliga kompletterings- och ombyggnadsarbeten i många fall kan få menliga följder av allvarlig art. För innevarande budgetår disponibla medel förutsätts komma att helt tagas i anspråk under budgetåret. Styrelsen finner en väsentlig höjning av anslaget för budgetåret 1951/52 påkallad samt föreslår, att detsamma för nämnda budgetår uppföres med 2 000 000 kronor.

Besparingsutredningen.

Besparingsutredningen (P. M. ^{22/11} 1950) har funnit sig böra föreslå en minskning av statsutgifterna på förevarande område och har därvid åberopat bl. a. vissa uttalanden av 1944 års hamnutredning. I promemorian anføres härom inledningsvis följande.

1944 års hamnutredning har i sitt betänkande (SOU 1949: 21) framhållit, att den mycket stora nedskärningen av hamnarnas medgivna utbyggnad, som ägt rum under senare år, kunde få menliga följder. Ökade statliga insatser vore sålunda nödvändiga. Utredningen har samtidigt anfört, att statsbidragen till hamnbyggnader hittills utgått på ett mindre rationellt sätt. Den bristande behovsprövningen pekade i denna riktning. Utredningen har också framhållit vikten av att projekterade arbeten, där fråga vore om statsbidrag, hädanefter finge undergå en noggrannare prövning från samhällsekonomiska, företagsekonomiska och tekniska synpunkter. Utredningen har även föreslagit en jämkning nedåt av statsbidragsandelen, så att ett statsbidrag om 50 % i regel bleve maximum. Statens bidrag borde nämligen äga karaktär av hjälp till självhjälp.

Den växande medelsåtgången under de senaste åren tyder, framhåller besparingsutredningen, på en väsentligt ökad byggnadsverksamhet på hamn- och farledsområdet. De kassamässiga reservationerna ha emellertid samtidigt vuxit i så hög grad, att någon mera betydande anslagsförstärkning i nuvarande läge icke synes påkallad. Därest såsom hamnutredningen föreslagit en skärpning av bidragsprövningen genomföres och därjämte en justering nedåt av statsbidragsskalan kommer till stånd, synes medelsbehovet för beviljande av nya bidrag böra bli avsevärt lägre än f. n., även om utbyggnaden av hamnarna sker i ungefär samma omfattning som under senare år.

Utredningen föreslår därför, att anslaget i riksstaten för budgetåret 1951/52 uppföres med ett belopp av högst 500 000 kronor.

Departementschefen.

Bidrag från förevarande anslag ha på senare tid utgått huvudsakligen endast till hamnanläggningar, som befunnit sig i ett mer eller mindre framskridet stadium av förfall. Bidragens storlek har också i regel be-

gränsats till en nivå, som ungefärligen motsvarar vad 1944 års hamnutredning föreslagit.

Ehuru det synes ofrånkomligt att även denna bidragsverksamhet i nu varande läge underkastas en viss ytterligare begränsning, anser jag mig emellertid, med hänsyn till den jämförelsevis restriktiva prövning som redan nu förekommer, icke böra ifrågasätta en så långtgående anslagsminskning som besparingsutredningen föreslagit. Jag har sålunda stannat vid att förorda, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 900 000 kronor, vilket belopp motsvarar ungefär bidragsgivningen under budgetåret 1949/50.

I enlighet härmed hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till handelshamnar och farleder* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 900 000 kronor.

[33] 30. Statliga farledsarbeten.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång	Odisponerat belopp vid budgetårets utgång
1949/50.....	¹⁾ 100 000	20 000	80 000	63 000
1950/51.....	50 000			
1951/52 (förslag).....	100			

Sedan 1949 års riksdag bifallit väckta motioner om utredning angående förbättring av inomskärsfarleden i Bohuslän, har Kungl. Maj:t genom beslut den 10 juni 1949 uppdragit åt väg- och vattenbyggnadsstyrelsen att verkställa sådan utredning.

Kungl. Maj:t har vidare genom beslut den 12 augusti 1949 från förevarande anslag anvisat medel för upprättande av förslag till förbättring av farlederna till Luleå.

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ³¹/s 1950) föreslår, att anslaget för budgetåret 1951/52 uppföres med 1 000 000 kronor.

Motiv.

Det begärda anslagsbeloppet är närmast avsett för inomskärsfarleden i Bohuslän från Strömstad till Göteborg. De delar av denna farled, som äro särskilt utsatta för svår sjö och besvärande strömmar och där åtgärder för att möjliggöra en mera skyddad sträckning av farleden därför äro påkallade, bilda tillsammans flera var för sig oberoende delprojekt. Sedan enhetliga tekniska normer fastställts för farleden i dess helhet, kan sålunda ett ställningstagande göras i fråga om utförandet av varje dylikt delprojekt utan att frågan om de övriga därigenom föregripes.

Ur skilda synpunkter har styrelsen, efter samråd med övriga berörda myndigheter, funnit farledssträckan genom Hamburgsundet och Hornö ränna böra utföras i första hand. Förslag till detta delprojekt har uppgjorts. Kostnaden har beräknats till något över 1,5 miljon kronor. Styrelsen föreslår, att detta

¹⁾ Därav 50 000 kronor överförda från annat anslag.

projekt utföres under budgetåret 1951/52 i en omfattning, motsvarande en kostnad av ca 1 miljon kronor, för att slutföras under därpå följande budgetår.

För farlederna till Luleå ha undersökningar nu gjorts, på grundval av vilka vidare utredningar pågå. Dessa beräknas icke bli färdiga i tid för att förslag i ämnet skall kunna framläggas till 1951 års riksdag.

Till fortsatt reparation och ombyggnad av Falsterbokanalen torde i likhet med för budgetåren 1949/51 erforderliga medel böra anvisas under särskild anslagstitel.

Yttranden.

Arbetsmarknadsstyrelsen. Det av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen projekterade företaget avseende farled genom Hamburgsundet i Bohuslän består till stor del av uppmuddringsarbeten, varför företagets bedrivande i förhållande till kostnaderna torde kräva relativt ringa arbetskraft. Sådan torde också stå till förfogande i denna del av landet.

Besparingsutredningen. Ehuru utredningen är medveten om att ett betydande behov av ombyggnadsarbeten anses föreligga på förevarande område, kan den i nuvarande budgetläge icke förorda ytterligare medelsanvisning för ifrågavarande ändamål. Hittills anvisade medel ha närmast tagits i anspråk för projekteringar och förberedande arbeten, för vilka tillgängliga medel utan anslagsförstärkning böra räcka även under budgetåret 1951/52. Därest utvidgnings- och förbättringsarbeten i större skala skulle påbörjas under budgetåret 1951/52, komma avsevärda anspråk på medel att ställas. Den av statsfinansiella skäl påkallade begränsningen av statsutgifterna torde emellertid böra föranleda ett uppskov med planerade statliga farledsarbeten.

Utredningen anser sig därför böra föreslå, att anslaget uppföres i riksstaten för budgetåret 1951/52 med endast ett formellt belopp av 100 kronor.

Departementschefen.

I likhet med besparingsutredningen anser jag mig icke kunna förorda, att medel i rådande läge anvisas till de planerade farledsarbetena i Hamburgsundet i Bohuslän. Anslaget bör sålunda uppföras endast med ett formellt belopp av 100 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statliga farledsarbeten* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

[34] 31. Byggande av fiskehamnar.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång	Efter beslutad bidragstilldel- ning ej dispo- nerat belopp vid budget- årets utgång
1948/49	1 500 000	677 000	2 576 000	1 272 000
1949/50	1 000 000	1 037 000	2 539 000	739 000
1950/51	1 000 000			
1951/52 (förslag) ..	1 000 000			

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ³¹/₈ 1950) föreslår, att anslaget höjes till 2 000 000 kronor.

Motiv.

Den av 1944 års fiskehamnsutredning för budgetåren 1948/53 upprättade femårsplanen för fiskehamnsbyggandet avsåg byggnadsarbeten för en sammanlagd statsbidragskostnad av 25,5 miljoner kronor, därav 14,7 miljoner kronor för budgetåren 1948/51. På grund av den nödtvungna begränsningen av investeringsverksamheten har planen dock ej kunnat följas. Anslagsanvisningen för de sistnämnda tre budgetåren har av denna anledning begränsats till 3,5 miljoner kronor eller ej fullt $\frac{1}{4}$ av det eljest avsedda beloppet. I den mån förhållandena så medge, är det därför angeläget, att den hittillsvarande eftersläpningen i det planerade fiskehamnsbyggandet successivt återhämtas. Med hänsyn till omfattningen av redan medgivna byggnadstillstånd kan hela den för närvarande odisponerade delen av anslaget förutsättas komma att tagas i anspråk för bidragstilldelning under innevarande budgetår. Vid sådant förhållande föreslår styrelsen, att anslaget för budgetåret 1951/52 uppföres med 2 000 000 kronor.

Besparingsutredningen. Utredningen anser sig i nuvarande läge böra förorda återhållsamhet beträffande ytterligare medelsanvisning för bidrag till byggande av fiskehamnar. Den avsevärda kassamässiga reservation, som för närvarande finnes å anslaget, torde i och för sig tillgodose det medelsbehov som under innevarande och nästa budgetår föreligger på grund av redan gjorda bidragsutfästelser. För att möjliggöra ytterligare bidragsbeslut torde ett belopp av högst 500 000 kronor böra anvisas för nästa budgetår.

Utredningen vill samtidigt ifrågasätta om icke besparingar skulle kunna vinnas genom en översyn av hittills beslutade anläggningsprojekt i syfte att anpassa kostnaderna till en om möjligt lägre nivå, vilken icke bör tillåta en dyrbarare utrustning eller standard hos den beslutade anläggningen än som av ekonomiska skäl kan anses oundgängligen nödvändig. Utredningen finner det ej heller uteslutet, att statens andel i kostnaderna för fiskehamnsbyggandet kan sänkas genom en viss nedskärning av statsbidragets procentsats.

Departementschefen.

Med anledning av vad besparingsutredningen anfört om en översyn av beslutade anläggningsprojekt vill jag framhålla, att den prövning av fiskehamnsbehovet, som 1944 års fiskehamnsutredning verkställt, bl. a. haft till syfte just att åstadkomma en sådan ekonomiskt grundad avvägning av hamnarnas kapacitet och standard, som besparingsutredningen torde ha åsyftat. Den av utredningen framlagda planen för byggande av fiskehamnar, vilken redovisats såsom bilaga till propositionen 1948: 200, är avsedd att tjäna som ledning för genomförande av en allmän utbyggnadsverksamhet på detta område men beslut om anläggningsprojekten föreligger från statsmakternas sida först då statsbidrag beviljas till varje särskilt företag. Det är givet att vid prövningen av bidragsfrågorna i vissa fall ändrade förhållanden kunna påkalla

en justering i den ena eller andra riktningen och att det ibland kan föreligga olika meningar om hamnprojektens utformning beroende på hur man bedömer den framtida utvecklingen. Jag förutsätter, att de möjligheter till besparingar, som härvid eventuellt kunna föreligga, komma att beaktas vid den slutliga prövningen av de särskilda projekten.

Vad angår den av besparingsutredningen väckta frågan om en nedskärning av statsbidragens procentsats — f. n. vanligen 90 % — förefaller det tänkbart att åtminstone en mindre sådan reducering i vissa fall skulle kunna genomföras utan allvarligare ekonomiska följder för intressenterna. I allmänhet torde det dock vara förenat med betydande svårigheter för vederbörande fiskeriföreningar och kommuner att påtaga sig någon ökad andel av anläggningskostnaderna. Det bör också erinras om att åtskilliga av fiskehamnarna äro statens egendom och att fiskehamnsutredningen ansett sig i dylika fall icke kunna ifrågasätta något medelstillskott från intressenterna vid framtida utbyggnader.

Mot bakgrunden av vad nu anförts och med hänsyn till den eftersläpning i fiskehamnsbyggandet, som sedan länge ägt rum, anser jag mig icke kunna biträda besparingsutredningens förslag om en nedskärning av förevarande anslag. Å andra sidan kan jag med hänsyn till det statsfinansiella läget icke heller tillstyrka väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag om ökning av anslaget. Jag förordar alltså, att detsamma uppföres med oförändrat belopp av 1 000 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Byggande av fiskehamnar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor.

[35] 32. **Underhåll och drift av statens fiskehamnar och farleder.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	150 000	167 200
1949/50	150 000	124 000
1950/51 (statsliggaren s. 378) ..	200 000	
1951/52 (förslag)	50 000	

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ³¹/₈ 1950) föreslår, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Besparingsutredningen. Enligt utredningens mening motivera de senaste årens belastningssiffror, trots inträffade merutgifter under budgetåret 1948/49, en nedräkning av anslaget. Det torde böra undersökas, om icke i nuvarande läge mindre nödvändiga underhållsarbeten kunna anstå. Frågan om höjning av nu utgående avgifter eller införande av avgifter, där sådana icke utgå, synes böra prövas i syfte att åvägabringa bättre balans mellan inkomster och utgifter, i synnerhet vad avser driften av de statliga kanalerna. Utredningen föreslår, att förevarande anslag i riksstaten för budgetåret 1951/52 uppföres med 120 000 kronor.

Departementschefen.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har i skrivelse den 1 december 1950 framlagt förslag till taxa å avgifter för fartygstrafiken genom Falsterbo-

kanalen, att tillämpas fr. o. m. den 1 juli 1951. Samtidigt har styrelsen meddelat, att de sålunda föreslagna kanalavgifterna beräknas tillföra statsverket en inkomst av 150 000 kronor för budgetåret 1951/52. Med beaktande härav uppföres förevarande anslag med (200 000 — 150 000) 50 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Underhåll och drift av statens fiskehamnar och farleder* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kronor.

[36] 33. **Bidrag till byggande och underhåll av mindre hamnar och farleder.**

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång	Efter beslutad bidragstildelning ej disponerat belopp vid budgetårets utgång
1948/49	100 000	—	945 000	610 000
1949/50	100 000	177 000	868 000	552 000
1950/51	100 000			
1951/52 (förslag)	100			

Med detta anslag, som första gången anvisades för budgetåret 1935/36, har avsetts att såsom kollektiv restitution för erlagd bensinskatt disponera någon del av automobilskattemedlen för ändamål, som tjäna den mindre sjöfartens intressen.

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ³¹/_s 1950) föreslår, att anslaget höjes till 500 000 kronor.

Motiv.

Ansökningar om statsbidrag till det slag av anläggningar, varom här är fråga, föreligga för närvarande i betydande omfattning. I många fall avse dessa ansökningar arbeten eller anordningar, för vilka byggnadstillstånd icke kräves, exempelvis muddringsarbeten, fabriksstillverkade pontoner m. m. I andra fall har byggnadstillstånd redan lämnats eller är att förvänta. Den del av tillgängliga anslagsmedel, som ännu icke disponerats för bidragstilldelning, kan därför förutsättas komma att helt tagas i anspråk under innevarande budgetår. En höjning av anslaget till 500 000 kronor för nästkommande budgetår kommer sålunda icke att innebära någon ökad realinvestering för här ifrågakvarande ändamål i förhållande till den under innevarande budgetår.

Besparingsutredningen.

Den odisponerade behållningen å förevarande anslag bör enligt utredningens mening väl förslå för de arbeten, som kunna komma till utförande under nästa budgetår. Utredningen föreslår därför, att anslaget å riksstaten för budgetåret 1951/52 uppföres med endast ett formellt belopp av 100 kronor.

Departementschefen.

Med hänsyn till nödvändigheten av att i rådande ekonomiska läge begränsa investeringsutgifterna till de ur samhällelig synpunkt viktigaste behoven anser jag mig böra, i överensstämmelse med besparingsutredningens förslag, förorda att ifrågavarande anslag för nästa budgetår uppföres med endast ett formellt belopp av 100 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till byggande och underhåll av mindre hamnar och farleder* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[37] 34. **Reparation och ombyggnad av Falsterbokanalen.**

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
1949/50.....	600 000	408 000	192 000
1950/51.....	600 000		
1951/52 (förslag)	600 000		

Enligt av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen den 11 februari 1949 framlagt förslag har totalkostnaden för reparation och ombyggnad av Falsterbokanalen beräknats till 3,9 miljoner kronor, varvid förutsatts att arbetena skulle utföras successivt under en period av 4—5 år.

I enlighet med förslag av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ³¹/₈ 1950) uppföres anslaget med oförändrat belopp för nästkommande budgetår.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Reparation och ombyggnad av Falsterbokanalen* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 600 000 kronor.

Vatten- och avloppsledningar.[38] 35. **Bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp.**

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång	Efter beslutad bidragstilldelning ej disponerat belopp vid budgetårets utgång
	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.
1948/49.....	5,0	1,5	12,5	8,4
1949/50.....	9,0	7,4	14,1	0,2
1950/51.....	12,0			
1951/52 (förslag)	12,0			

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ³¹/₈ 1950) hemställer, att anslaget för budgetåret 1951/52 uppföres med 17 000 000 kronor.

Motiv.

Den 1 juli 1949 förelägo av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen meddelade tillstånd att jämlikt 3 § bidragsförfattningen påbörja arbete, innan bidragsfrågan avgjorts, för i runt tal 230 företag. Tillstånden avsågo en sammanlagd anläggningskostnad av 45,6 miljoner kronor och gällde endast företag, som redan erhållit byggnadstillstånd, eller i undantagsfall företag, som beräknats erhålla byggnadstillstånd omedelbart efter påbörjandetillstånds lämnande. Under budgetåret 1949/50 har sådant tillstånd avseende anläggningar för ytterligare 13,0 miljoner kronor lämnats beträffande 173 företag, varav 105 för fortsättande. Från den sammanlagda omslutningen av företag med påbörjandetillstånd, 58,6 miljoner kronor, avgå anläggningar för 20,9 miljoner kronor, till vilka under året beviljats bidrag, och anläggningar för 4,6 resp. 0,2 miljoner kronor, beträffande vilka under samma tid meddelats avslag å bidragsansökan eller ansökan återkallats av sökanden. Den 1 juli 1950 kvarstodo i enlighet härmed företag med påbörjandetillstånd för 32,9 miljoner kronor.

Under kalenderåret 1950 har intill den 14 juli byggnadstillstånd beviljats till vatten- och avloppsföretag med en sammanlagd kostnad av 48,4 miljoner kronor, varav anläggningar för 11 miljoner kronor tillhöra den grupp företag, till vilka väg- och vattenbyggnadsstyrelsen beviljar bidrag (bidragsanläggningar). För hela kalenderåret uppgår tillståndskvoten till 84 miljoner kronor, varav på bidragsanläggningar uppskattningsvis kunna beräknas belöpa anläggningar för 19 miljoner kronor. Någon ökning av tillståndskvoten för vatten- och avloppsanläggningar för tiden fram till den 1 juli 1952 synes för närvarande icke vara att räkna med, även om en sådan ökning ur flera synpunkter vore önskvärd, varför väg- och vattenbyggnadsstyrelsen vid sina bedömanden nu räknar med en oförändrad kvot av 84 miljoner kronor per kalenderår. Under denna förutsättning torde för ettvar av budgetåren 1950/51 och 1951/52 bidragsberättigade anläggningar få en omfattning av ca 20 miljoner kronor per år. Detta innebär att anläggningar för ialles ca 72,9 eller avrundat 72 miljoner kronor intill den 1 juli 1952 skulle tillhöra gruppen bidragsanläggningar. Häremot svarande bidragsbehov kan uppskattas till ungefär hälften av nämnda belopp eller 36 miljoner kronor.

Hos styrelsen funnos den 1 juli 1950 ansökningar med en anläggningskostnad av sammanlagt 93,5 miljoner kronor, för vilka bidragsfrågan ännu icke avgjorts. Vid samma tidpunkt förelägo hos de olika länen statsbidragsansökningar, motsvarande en total beräknad anläggningskostnad av 91 miljoner kronor. Det hittills redovisade behovet av vatten- och avloppsanläggningar, vilka äro avsedda att utföras med statsbidrag och för vilka bidragsfrågan ännu icke varit föremål för prövning, omfattar alltså företag med en beräknad sammanlagd kostnad av (93,5 + 91,0) 185 miljoner kronor. Bland de av dessa ansökningar berörda anläggningarna ingår en stor del av de förut omnämnda anläggningar eller anläggningsdelar med en beräknad kostnad av sammanlagt 32,9 miljoner kronor, vilka redan äro utförda eller under utförande med veder-

börligt tillstånd till påbörjande enligt 3 § bidragsförfattningen, och för vilka de bidragssökande förskotterat hela anläggningskostnaden i avvaktan på beslut i bidragsfrågan.

För täckande av det bidragsbehov om 36 miljoner kronor, som enligt vad förut nämnts beräknas föreligga för tiden 1 juli 1950—1 juli 1952, stod vid ingången av innevarande budgetår 12,2 miljoner kronor till förfogande, varav i form av anslag för budgetåret 12 miljoner kronor och ofördelad reservation från föregående budgetår 0,2 miljon kronor. De vid ingången av budgetåret 1949/50 tillgängliga bidragsmedlen, sammanlagt 17,3 miljoner kronor, ha sålunda i huvudsak blivit helt fördelade under det gångna budgetåret. För budgetåret 1951/52 skulle alltså i enlighet med förestående beräkning erfordras ett bidragsanslag av i runt tal 24 miljoner kronor.

Med ett anslag av denna storlek skulle det bli möjligt för styrelsen dels att arbeta bort hela den balans, som föreligger beträffande bidrag till företag, vilka redan utförts eller äro under utförande med vederbörligt påbörjande-tillstånd, dels bevilja bidrag till i stort sett samtliga företag, som under budgetåret beräknas komma att erhålla byggnadstillstånd. Detta skulle medföra, att man skulle nå fram till den ur olika synpunkter önskvärda ordningen, att bidragsbeslut meddelades redan vid den tidpunkt, då nu påbörjandetillstånd lämnas, varigenom behovet att lämna dylika tillstånd skulle i huvudsak bortfalla. Ett sådant förfarande fordrar emellertid bl. a. en omfattande personalförstärkning inom väg- och vattenbyggnadsverkets vatten- och avloppsorganisation.

Med de personalresurser, som under budgetåret 1951/52 beräknas stå till organisationens förfogande även vid bifall till styrelsens i annat sammanhang gjorda framställning om personalförstärkning, torde det ej bli möjligt för styrelsen att fördela ett högre bidragsbelopp än under budgetåret 1949/50. Det torde för övrigt icke vara direkt nödvändigt att intill den 1 juli 1952 ha sanerat bidragsanslaget, när man under en övergångstid kan tillämpa förfarandet med att lämna tillstånd att påbörja enligt bidragskungörelsens tredje paragraf, varjämte det av flera skäl icke är möjligt att helt frångå systemet med påbörjandetillstånd. Med hänsyn härtill föreslår styrelsen, att anslaget till bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp för budgetåret 1951/52 begränsas till 17 miljoner kronor.

Yttrande.

Arbetsmarknadsstyrelsen. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har förutsatt, att bidragsberättigade vatten- och avloppsanläggningar under vart och ett av budgetåren 1950/51 och 1951/52 skulle få en omfattning av ca 20 miljoner kronor per år, samt äskat medel i enlighet med denna förutsättning. Med hänsyn till hittills vunna erfarenheter synes ingen erinran vara att göra mot det gjorda antagandet. Arbetsmarknadsstyrelsen vill i detta sammanhang framhålla önskvärldheten av att väg- och vattenbyggnadsverket tillförsäkras erforderliga personalresurser för handhavandet av bidragsverksamheten till vatten- och avloppsanläggningar.

Departementschefen.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens anslagsberäkning innebär i korthet följande.

Den 1 juli 1950 förelågo av styrelsen meddelade tillstånd att påbörja arbete innan statsbidragsfrågan avgjorts för vatten- och avloppsanläggningar, representerande en sammanlagd kostnad av 32,9 miljoner kronor. För dessa anläggningar torde byggnadstillstånd numera i allmänhet också ha beviljats. Under vart och ett av budgetåren 1950/51 och 1951/52 beräknas byggnadstillstånd komma att meddelas för ytterligare bidragsanläggning om 20 miljoner kronor. Intill den 1 juli 1952 skulle alltså bidragsbeviljande kunna bli aktuellt för anläggningar om sammanlagt ca 72 miljoner kronor. Bidragsprocenten beräknas fortfarande till genomsnittligt 50 och bidragsbehovet skulle alltså uppgå till ca 36 miljoner kronor. Vid ingången av budgetåret 1950/51 förelågo disponerade bidragsmedel om tillhopa 12,2 miljoner kronor, därav 12 miljoner kronor i nya anslagsmedel. I enlighet härmed skulle för budgetåret 1951/52 egentligen behöva anvisas ett anslag av i runt tal (36—12) 24 miljoner kronor. Styrelsen anser emellertid, att anslaget bör begränsas till 17 miljoner kronor. Skälen härför äro dels att styrelsen med hänsyn till sina personalresurser icke tror sig kunna fördela ett större anslag och dels att systemet med förhandstillstånd till påbörjande enligt styrelsens mening fortfarande under en övergångstid bör kunna tillämpas.

1946 års vatten- och avloppssakkunniga komma enligt uppgift att inom kort avlämna sitt betänkande. Några på detta betänkande grundade förslag torde dock icke kunna framläggas till årets riksdag. Enligt vad jag erfarit komma de sakkunniga att föreslå väsentliga ändringar i grunderna för bidrag till vatten- och avloppsanläggningar. Under sådana förhållanden synes det påkallat att tills vidare iakttaga en viss försiktighet vid den fortsatta bidragsgivningen intill dess frågan om de nya bidragsgrunderna prövats av statsmakterna. Med hänsyn bl. a. härtill anser jag mig icke kunna tillstyrka den av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen föreslagna ökningen av bidragsanslaget utan förordar, att detsamma uppföres med oförändrat belopp av 12 000 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 12 000 000 kronor.

C. Vägtrafikväsendet.

[39] 1. Statens bilinspektion: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49.....	1 120 000	1 020 000
1950/51 (statsliggaren s. 379)...	1 117 000	
1951/52 (förslag).....	1 176 000	

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. 31/8 1950) hemställer, att anslaget höjes med 70 000 kronor.

	Ökning
1. Personalförstärkningar.....	
a) 4 extra bilinspektörer i Cg 22	33 648
b) 3 kontors- eller skrivbiträden	13 032
2. Löneklassförändringar och reglerad befordringsgång	17 320
3. Rörligt tillägg	6 000
4. 5 kanslibiträden i Ce 11 och 3 kontorsbiträden i Ce 8 erhålla ordinarie tjänst i Ca 8 enligt grunderna för den reglerade beford- ringsgången	
	70 000

Motiv.

1 a) och b). Redan i petita för budgetåret 1950/51 framhöll styrelsen, att personalstyrkan vid bilinspektionen visat sig vara för knapp. Detta uttalande har sedermera ytterligare bestyrkts av erfarenheten. Den fast anställda personalen har icke under någon tid av året varit tillräcklig för att hinna med det arbete, som inspektionen har att utföra, utan extra personal har, såsom framgår av följande sammanställning, tillfälligt måst anställas i alltmera ökad omfattning.

	Antal tjänstgöringsdagar för extra personal		
	1948	1949	1950
Januari—juni	377	940	1 671
Juli—december	722	1 698	
Summa	1 099	2 638	

Det stora behovet av extra personal är till en del orsakat av sjukdom bland den ordinarie personalen och dylikt. Huvudorsaken är emellertid att söka i en alltmera stegrad arbetsbelastning. Ökningen av antalet förrättningar sedan 1948 framgår av följande sammanställning.

	Antal förrättningar		
År	jan.—juni	juli—dec.	Totalt
1948	75 143	78 198	153 341
1949	75 404	83 915	159 319
1950	83 257		

Under våren och sommaren 1950 hade antalet förrättningar ökat i sådan grad, att behovet av ytterligare personal icke kunde tillgodoses genom tillfälliga anställningar. Långa väntetider uppkommo sålunda innan anmäld förrättning kunde utföras. Enligt av styrelsen införskaffade rapporter var ställningen den 15 maj 1950 den, att en väntetid på upp till 14 dagar var vanlig i fråga om besiktningar. Beträffande körkort var väntetiden allmänt omkring en månad, men inte mindre än nio stationsorter hade väntetider mellan en och två månader. Förhållandena ha sedan dess icke förbättrats, snarare tvärt om. Bristen på personal har därjämte i flera fall medfört, att vid plötsliga sjukdomsfall arbetet måst helt inställas både på mottagnings- och stationsort. För allmänheten måste en dylik ordning innebära uppenbara olägenheter. Upprepade klagomål, vilka tyvärr få anses vara befogade, ha också framförts till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen från både enskilda, sammanslutningar och myndigheter.

Även arbetsbelastningen på biträdespersonalen vid bilinspektionen har på vissa stationsorter varit synnerligen stor och en förstärkning med ett kontors- eller skrivbiträde på var och en av de tre hårdast belastade stationsorterna är nödvändig.

Departementschefen.

Bilinspektionens arbete uppvisar alltsedan budgetåret 1949/50 en markerad fortgående stegring. Denna ökning hänför sig framför allt till den del av verksamheten, som tillför statsverket inkomster, nämligen körkortsproven. I riksstaten för innevarande budgetår är inkomsttiteln Förrättningsavgifter vid statens bilinspektion upptagen med ett belopp av 1 200 000 kronor. Såvitt nu kan bedömas torde de faktiska inkomsterna under budgetåret komma att överskrida nämnda belopp med omkring 300 000 kronor. Även under nästa budgetår beräknas inkomsterna komma att nå en nivå av minst 1 500 000 kronor, vilket innebär att bilinspektionen är i huvudsak självfinansierande.

På grund härav och med hänsyn till vad väg- och vattenbyggnadsstyrelsen anfört om väntetiderna för besiktningar och körkortsprov torde bilinspektionen böra undantagas från den generella nedskärning av statsmyndigheternas avlöningsanslag, som föreslagits av chefen för finansdepartementet under För flera huvudtitlar gemensamma frågor. I förevarande fall synas i stället vägande skäl föreligga för en viss tillfällig förstärkning av arbetskrafterna. Jag anser mig sålunda böra förorda, att inspektionens anslagspost till avlöningar till icke-ordinarie personal ökas med ett belopp av 36 000 kronor för anställande av extra personal.

I enlighet med styrelsens förslag böra ordinarie och icke-ordinarieposterna uppräknas med avrundat 10 000 resp. 7 000 kronor för löneklassuppflyttningar och uppflyttningar enligt reglerad beföringsgång.

Med utgångspunkt från de sålunda förordade ändringarna i anslagsberäkningen skulle för anslagsposten Rörligt tillägg erfordras en ökning med 6 000 kronor.

I enlighet härmed uppföres anslaget med (1 117 000 + 36 000 + 10 000 + 7 000 + 6 000) 1 176 000 kronor.

I bilinspektionens personalförteckning bör, i överensstämmelse med väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag, uppföras 8 kontorsbiträdestjänster i Ca 8.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för statens bilinspektion uppföra 8 kontorsbiträdestjänster i Ca 8;
- b) godkänna följande avlöningsstat för statens bilinspektion, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	574 700
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	475 300
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	126 000

Summa kronor 1 176 000

c) till *Statens bilinspektion*: *Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 1 176 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[40] 2. Statens bilinspektion: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	290 000	350 000
1950/51 (statsliggaren s. 379) ..	325 000	
1951/52 (förslag)	325 000	

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. 31/8 1950) föreslår, att anslaget uppföres med oförändrat belopp men med vissa jämkningar mellan olika poster inom anslaget på sätt framgår av följande sammanställning.

	Ökning	Minskning
1. Sjukvård m. m.	3 000	
2. Bränsle, lyse och vatten	8 000	
3. Övriga expenser		11 000
	11 000	11 000

Med biträdande av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens bilinspektion*: *Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 325 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[41] 3. Registrering av motorfordon.

	Anslag
1950/51 (statsliggaren s. 381)	1 000
1951/52 (förslag)	1 000

Anslaget uppföres i enlighet med väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Registrering av motorfordon* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kronor.

[42] 4. **Bidrag till vissa kommunikationsändamål.**

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång	Odisponerad behållning vid budgetårets utgång
1948/49	185 000	118 800	223 700	130 000
1949/50	215 000	147 700	291 000	155 000
1950/51 (statsliggaren s. 382).....	215 000			
1951/52 (förslag)	100			

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ³¹/₈ 1950) föreslår, att anslaget anvisas med oförändrat belopp.

Motiv.

Anslaget är delvis avsett för bidrag till anordnande samt underhåll och drift av passbåtsförbindelser i skärgårdarna. Den årliga kostnaden härför har av 1945 års skärgårdsutredning beräknats till 100 000 kronor vid full omfattning av den av utredningen föreslagna verksamheten. För övriga ändamål, vartill anslaget är avsett, beräknas medelsbehovet för tiden 1 juli 1950—30 juni 1952 till 400 000 kronor. I vilken omfattning skärgårdsutredningens förslag till understöd åt bl. a. passbåtsförbindelser kan komma att genomföras intill utgången av budgetåret 1951/52 är för närvarande svårt att bedöma. Styrelsen förutsätter dock, att förslaget icke kommer att vara genomfört i full utsträckning under innevarande och nästa budgetår. Med hänsyn till det anförda och med beaktande av den odisponerade behållningen å anslaget har styrelsen ansett sig böra äska ett oförändrat belopp av 215 000 kronor.

Besparingsutredningen.

Enligt utredningens mening synes den kassamässiga reservationens storlek påkalla särskild uppmärksamhet och böra föranleda en omprövning av inom reservationen bundna bidragsutfästelser. Utredningen finner det i första hand angeläget, att en restriktiv prövning sker av ansökningar om bidrag till med detta anslag åsyftade ändamål och ifrågasätter även om icke en successiv avveckling eller minskning av det statliga stödet till övriga här berörda kommunikationsändamål kan komma till stånd. Det ringa intresset för statsbidrag till passbåtsförbindelser i skärgårdarna talar för att staten i nuvarande statsfinansiella läge temporärt bör upphöra med ytterligare åtaganden på detta område.

Med hänsyn härtill och då den icke fördelade reservationen jämte det för innevarande budgetår anvisade anslagsbeloppet synas väl kunna räcka för

återstående nödvändiga stödåtgärder under innevarande och nästa budgetår föreslår utredningen, att anslaget i riksstaten för budgetåret 1951/52 uppföres med ett formellt belopp av 100 kronor.

Departementschefen.

På av besparingsutredningen anförda skäl bör anslaget för nästa budgetår nedsättas till ett formellt belopp av 100 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Bidrag till vissa kommunikationsändamål* för budget-
året 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

[43] 5. Statens biltrafiknämnd: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	223 000	206 600
1950/51 (statsliggaren s. 382) ..	192 700	
1951/52 (förslag)	190 000	

Statens biltrafiknämnd (skr. ²⁵/₈ 1950) hemställer, att anslaget höjes med 4 500 kronor.

Ökning

1. Ordinariesättning av följande tjänster:	
1 byråchef i Ce 33, 1 förste byråsekreterare i Ce 29 samt 2 förste byråsekreterare i Ce 27	—
2. Ordinariesättning av 3 kontorsbiträdestjänster i Ce 8 enligt grunderna för den reglerade befordringsgången	—
3. Utbyte av 1 amanuensjänst mot 1 byråsekreterartjänst i Ce 24....	765
4. Förändring av 1 kanslibiträdestjänst i Ce 11 till kontoristtjänst i Ce 13	300
5. Löneklassuppflyttningar och uppflyttningar enligt reglerad befordringsgång	3 375
6. Avrundning	60
	4 500

Den 20 januari 1950 har Kungl. Maj:t uppdragit åt nämnden att tills vidare utöva de befogenheter och fullgöra de åligganden med avseende å internationell vägtrafik i Europa, som tidigare uppdragits åt statens trafikkommission. Nämnden har tillika bemyndigats att för den tid ifrågavarande uppdrag gäller anställa en förste byråsekreterare i Cg 27 hos nämnden samt att för bestridande av avlöningskostnaderna för denne i mån av behov överskrida nämndens anslagspost till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal. Nämnden förutsätter nu, att ett liknande bemyndigande att överskrida anslaget lämnas nämnden även för budgetåret 1951/52, därest nyssnämnda åligganden jämväl under detta budgetår skulle komma att åvila nämnden.

Departementschefen.

Biltrafiknämndens befattning med ärenden rörande internationell vägtrafik är helt provisorisk och sammanhänger med vissa av ockupationsmyndigheterna i Västtyskland uppställda villkor för yrkesmässig biltrafik genom ocku-

pationszonerna. Huruvida dessa villkor, om vilka beslut hittills meddelats endast för en kortare tidsperiod åt gången, komma att gälla även under nästa budgetår, är f. n. icke känt. Skulle nämndens arbetsuppgifter på detta område komma att fortvara, torde nämndens personalbehov för ifrågavarande uppgifter tills vidare få tillgodoses på av nämnden föreslaget sätt.

Biltrafiknämndens förslag om ordinariesättning av vissa högre tjänster hos nämnden samt om anslagsökning för vissa tjänsteförändringar ha tidigare prövats av statsmakterna i samband med 1950 års statsverksproposition. Jag är fortfarande icke beredd att tillstyrka dessa förslag.

Enligt grunderna för den under För flera huvudtitlar gemensamma frågor föreslagna besparingsaktionen beträffande statsmyndigheternas avlöningsanslag skall nämndens anslagspost till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal minskas med 5 200 kronor. Å andra sidan erfordras för löneklassuppflyttningar och uppflyttningar enligt reglerad befordringsgång en ökning av ordinarie- och icke-ordinarieposterna med avrundat 600 kronor resp. 2 400 kronor.

Med utgångspunkt från dessa ändringar i anslagsberäkningen bör anslagsposten till rörligt tillägg minskas med 500 kronor.

I överensstämmelse med vad sålunda anförts uppföres anslaget med (192 700 — 5 200 + 600 + 2 400 — 500) 190 000 kronor.

I biltrafiknämndens personalförteckning böra i enlighet med nämndens förslag uppföras ytterligare tre kontorsbiträdestjänster i Ca 8.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för statens biltrafiknämnd uppföra ytterligare tre kontorsbiträdestjänster i Ca 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens biltrafiknämnd, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	36 500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	20 400
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	115 100
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	18 000

Summa kronor 190 000

c) till Statens biltrafiknämnd: Avlöningar för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 190 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[44] 6. Statens biltrafiknämnd: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	33 000	49 000
1950/51 (statsliggaren s. 383)	33 000	
1951/52 (förslag)	33 000	

I enlighet med förslag av statens biltrafiknämnd (skr. ²⁵/s 1950) uppföres anslaget med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Statens biltrafiknämnd: Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 33 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[45] 7. Undersökningar rörande vägtrafikolyckor m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	75 000	74 900
1950/51 (statsliggaren s. 384) ..	125 000	
1951/52 (förslag)	125 000	

Genom beslut den 20 maj 1949 har Kungl. Maj:t förordnat, att ett till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen anknutet trafiksäkerhetsråd skall finnas inrättat fr. o. m. den 1 juli 1949 tills vidare. Kostnaderna för rådet bestridas från förevarande anslag. För innevarande budgetår har fastställts följande stat för rådet.

1. Arvoden till ledamöter	23 500
2. Ersättning till kanslipersonal	32 500
3. Omkostnader	19 000
4. Kostnader för vetenskaplig forskning	50 000
	Summa kronor 125 000

Yrkande.

Statens trafiksäkerhetsråd (skr. ²⁸/s 1950) hemställer, att anslaget höjes med 25 000 kronor.

Motiv.

Den föreslagna anslagsökningen avser posten till kostnader för vetenskaplig forskning.

Under förra budgetåret har rådet påbörjat följande forskningsuppgifter, nämligen dels i rådets egen regi utförda undersökningar rörande vägtrafikanters beteende vid plankorsningar mellan järnväg och väg, dels på rådets initiativ igångsatta, åt särskilda vetenskapliga institut anförtrordade undersökningar rörande motorfordons strålkastare och om trötthetsfaktorns betydelse för uppkomsten av trafikolyckor.

Rådet avser att inom kort framlägga en plan för trafiksäkerhetsforskningens bedrivande under den närmaste tiden. I denna plan komma även approximativa kostnadsbelopp för de olika undersökningarna att angivas. Vid sina överväganden rörande de aktuella forskningsuppgifterna har rådet funnit, att ett vida större belopp än 50 000 kronor per budgetår erfordras för ett effektivt bedrivande av trafiksäkerhetsforskning i vårt land.

Rådet har för nästa budgetår begränsat sina anslagsäskanden att avse samma belopp som rådet begärde för innevarande budgetår, nämligen 75 000 kronor för vetenskaplig forskning samt 75 000 kronor för övriga ändamål.

Besparingsutredningen. Besparingsutredningen (P M ²²/11 1950) framhåller, att resultatet av den med förevarande anslag uppbyggda verksamheten i huvudsak kan väntas bygga på de insatser, som den av trafiksäkerhetsrådet dirigerade forskningen kan åstadkomma. Mot bakgrunden härav ter sig proportionen mellan de till särskild forskning anslagna medlen och rådets administrationskostnader anmärkningsvärd. En jämförelse med motsvarande fördelning inom andra statliga forskningsorgan torde bestyrka denna iakttagelse. Utredningen finner det påkallat, att en begränsning av trafiksäkerhetsrådets förvaltningskostnader kommer till stånd. Trots att det här är fråga om ett nytt statsorgan, torde en omedelbar översyn av rådets förvaltningsorganisation böra ske i syfte att anpassa de löpande kostnaderna till en betydligt lägre nivå.

Besparingsutredningen föreslår i anslutning härtill, att det toges under allvarligt övervägande att söka nedbringa den administrativa apparaten så, att anslaget för budgetåret 1951/52 kan begränsas till 100 000 kronor.

Departementschefen.

Med anledning av vad besparingsutredningen anfört om proportionen mellan de till särskild forskning anslagna medlen och rådets administrationskostnader vill jag framhålla, att avsikten icke har varit att all den forskningsverksamhet, som sammanhänger med rådets arbetsuppgifter, skulle finansieras genom bidrag från förevarande anslag. Det torde sålunda få anses såsom en av rådets viktigare uppgifter att verka för att trafiksäkerhetsfrågor, som kräva forskning, i ökad utsträckning upptagas till behandling vid landets vetenskapliga institutioner inom ramen för deras ordinarie verksamhet.

Trafiksäkerhetsrådets organisation bör ses mot bakgrunden av det organisationsförslag, som framlades av 1945 års trafiksäkerhetskommitté (SOU 1948: 20). I det av kommittén föreslagna ämbetsverket — trafiksäkerhetsstyrelsen — avsågs skola ingå bl. a. en delegation för löpande granskning av inträffade olyckor samt en delegation för behandling av frågor om vetenskaplig forskning på längre sikt. Trafiksäkerhetsrådets verksamhet omfattar bl. a. båda dessa uppgifter. Granskningsverksamheten har förutsatts skola kompletteras med och om möjligt delvis ersättas med insamlande och nyttiggörande av de rön, som inom och utom landet redan gjorts eller komma att göras på trafiksäkerhetens område. Huruvida rådets organisation är för stor och dyrbar i förhållande till dessa arbetsuppgifter är en fråga som icke synes kunna besvaras, förrän ytterligare erfarenhet vunnits om rådets verksamhet. Frågan kommer att vara föremål för fortsatt uppmärksamhet från min sida.

Under hänvisning till vad sålunda anförts föreslår jag, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Undersökningar rörande vägtrafikolyckor m. m.* för budgetåret 1951/52 anvisa ett anslag av 125 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[46] 8. Bidrag till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande.

	Anslag
1949/50	150 000
1950/51 (statsliggaren s. 384)	200 000
1951/52 (förslag)	200 000

Nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande (NTF) hemställer i skrivelse den 31 augusti 1950, att anslaget för budgetåret 1951/52 måtte utgå med oförändrat belopp, 200 000 kronor.

Föreningen anför i sin skrivelse bl. a. följande.

I syfte att lägga verksamheten på en så bred bas som möjligt har en omorganisation av föreningen företagits, varigenom den nu med sin krets av aktiva medlemmar införlivat alla intressegrupper av betydelse i samhället. Under 1949 och 1950 genomförde NTF rikskampanjerna »Ingen sprit vid ratten» och »Skydda barnen i trafiken». Kännetecknande för båda dessa är det starkt begränsade syftet, det direkta samarbetet med de stora organisationerna (folkrörelserna) och den starka lokala förankringen genom för ändamålet bildade lokala trafiksäkerhetsorgan. För närvarande finnas kommittéer eller, i vissa landsbygdskommuner, kontaktmän med NTF i omkring 1 300 av landets kommuner. NTF fortsätter sitt arbete med att söka samla de lokala trafiksäkerhetskommittéerna i länsförbund.

1949 års kampanj »Skydda barnen i trafiken» har fäst uppmärksamheten på olycksfallsriskerna för barn i trafiken och anvisat olika åtgärder. NTF har för avsikt att på olika sätt fullfölja denna kampanj. Sålunda kalkylerar NTF sina utgifter under löpande budgetår i följande huvudpunkter.

Administration och löpande verksamhet	139 000
Höstverksamheten 1950 »Skydda barnen i trafiken»	100 000
Vinter- och vårverksamheten 1951	120 000
Reserv	6 000
Summa kronor	365 000

Till förfogande stå följande medel:

Statsanslag	200 000
Anslag av Trafikförsäkringsföreningen	125 000
Anslag av Tarifföreningen för sjuk- och olycksfallsförsäkring (hela anslaget 50 000 kronor varav 10 000 kronor förbrukats före den 1/7 1950)	40 000
Summa kronor	365 000

Föreningen framhåller vidare, att den nya vägtrafikförordningen väntas träda i kraft under budgetåret 1951/52 och att detta i och för sig ger ett utomordentligt tillfälle till propagandaåtgärder. NTF förklarar sig kunna ställa sig till förfogande för att bringa den nya förordningen till allmänhetens kännedom.

Vid ingången av budgetåret 1951/52 beräknas NTF:s riksorganisationsar-

bete vara avslutat, vilket kommer att ge ökade förutsättningar för ett brett genomförande av trafiksäkerhetsfrämjande aktioner. Enbart för kampanjändamål räknar föreningen med ett medelsbehov av $\frac{1}{2}$ miljon kronor årligen, var- till kommer behovet av medel för administration och löpande verksamhet. Även om ett statsanslag av 500 000 kronor i och för sig vore erforderligt, har föreningen emellertid ansett sig i nuvarande läge icke böra begära större belopp än 200 000 kronor.

Departementschefen.

Med tillstyrkande av föreningens framställning hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande* för budgetåret 1951/52 anvisa ett anslag av 200 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

D. Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut.

[47] 1. Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	1 563 600	1 433 200
1950/51 (statsliggaren s. 384) ..	1 575 100	
1951/52 (förslag)	1 530 000	

Yrkande.

Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (skr. 30/8 1950) hemställer, att anslaget höjes med 117 000 kronor.

Ökning.

1. Personalförstärkningar och omorganisation.

Allmänna avdelningen:

a) 1 förste byråsekreterare i Ce 29 i stället för 1 amanuens....	3 960
b) 1 kontorsbiträde i Ce 8	5 295

Meteorologiska byrån:

c) 2 statsmeteorologer i Ce 26 (aerologiska avdelningen och klimatavdelningen)	25 488
d) 2 meteorologassistenter i Ce 16 (väderleksavdelningen)	15 384
e) 1 förste radiotelegrafist i Ce 18 (signalavdelningen)	8 319
f) 4 teleprinterexpeditörer i Ce 13 (signalavdelningen)	27 256
g) 2 skrivbiträden i Cf 4 (klimatavdelningen)	8 520

Hydrologiska byrån:

h) 1 vattenrättsingenjör i Ce 32	16 827
--	--------

2. Förändring av tjänster.

Allmänna avdelningen:

a) Uppflyttning av 1 kansliskrivare i Ca 15 till kassör i Ca 19	1 021
b) Uppflyttning av 1 kansliskrivare i Ce 15 till registrator i Ce 19	1 021

Meteorologiska byrån:

c) Uppflyttning av 2 förste statsmeteorologer i Ca 29 till byrådirektörer i Ca 31	2 715
d) 1 radiokommissarie i Ce 23, varvid 1 radioföreståndare Ca 19 föres å övergångsstat	605
e) Uppflyttning av 1 radioföreståndare från Ce 20 till Ce 22....	605
f) Uppflyttning av 1 laboratorieassistent i Ca 16 till förste laboratorieassistent i Ca 19	712
g) Uppflyttning av 1 radiotelegrafist i Ca 16 till förste radiotelegrafist i Ca 18	632

h) Uppflyttning av 2 kontorsbiträden i Ca 8 på klimatavdelningen till kanslibiträden i Ca 11	591
i) Förbättring av befordringsgången för meteorologer med akademisk examen	2 876

Hydrologiska byrån:

j) Uppflyttning av 1 förste statshydrolog i Ca 29 till byrådirektör i Ca 31	564
k) Förbättring av befordringsgången för hydrologer med högskoleexamen	1 021

3. Omräkningar m. m.

a) Löneklassförändringar och reglerad befordringsgång för icke-ordinarie personal	14 112
b) Ordinariesättning av 2 förste radiotelegrafist- och 4 radiotelegrafisttjänster	—

4. Avrundning	39
Summa ökning	137 563

Minskning.

1. Löneklassförändringar för ordinarie tjänstemän	1 344
2. Indragning av 5 radiotelegrafisttjänster fr. o. m. den 1 januari 1951 enligt 1950 års riksdagsbeslut (jfr statsverksprop. VI ht s. 63)	19 219

Summa minskning 20 563

Summa nettoökning 117 000

Motiv.

Beträffande följande förslag om personalförstärkning, vilket befunnits böra tillstyrkas, har institutet lämnat här återgivna motivering.

1 g) Den statistiska bearbetningen av i Sverige utförda meteorologiska observationer omfattar f. n. beräkning av summor och medelvärden för månader och år av de meteorologiska elementen samt frekvenstal för de viktigaste elementens uppträdande. Arbetet utföres manuellt med hjälp av vanliga räknemaskiner. Under senare år ha emellertid krav på mera omfattande klimatutredningar framställts av såväl representanter för det privata näringslivet som i synnerhet från försvarets sida. Begärda utredningar ha alltmera gällt frekvensen av de meteorologiska elementens värden. Vid planläggning inom krigsmakten är numera väderleksfaktorn av väsentlig betydelse. Den enda praktiskt användbara metoden att genomföra klimatutredningar av ifrågasatt slag är att lägga upp observationsmaterialet för en tillräckligt lång period på hållkort, som när behovet av en viss undersökning blir aktuellt snabbt kunna maskinellt tabuleras för erhållande av erforderliga frekvenstal.

För att så snart som möjligt erhålla ett grundmaterial har stansning av svenska observationer för perioden 1931—1948 påbörjats i juni 1950. Stansningen utföres av statens maskincentral och kostnaderna härför bestridas av medel, som ställts till förfogande av flygvapnet. Bearbetningen av de färdiga

hålkorten förutsättes ske vid flygvapnets hålkortsanläggning utan särskild kostnad för institutet.

Sedan observationsmaterialet för perioden 1931—1948 blivit upplagt på hålkort, vilket arbete beräknas kunna fullgöras under 1951, måste fortlöpande stansning anordnas av det från observatörerna varje månad inkommande materialet. För detta ändamål beräknas 2 skrivbiträden i Cf 4.

Yttranden.

Statskontoret. Under erinran om att flertalet av institutets förslag om personalförstärkningar redan förut prövats av statsmakterna utan att vinna bifall framhåller statskontoret, att det ännu mindre lärer kunna komma i fråga att för budgetåret 1951/52 anvisa medel för dessa ändamål. Likaså utgår statskontoret från att det statsfinansiella läget ej medger ytterligare utvidgning av institutets verksamhet med utarbetande av väderleksprognoser och med forskningen rörande isförhållandena i havet.

Med hänsyn till pågående tjänsteförteckningsrevision och biträdesutredning böra enligt statskontoret de föreslagna tjänsteförändringarna icke nu föranleda någon åtgärd. Detta gäller icke minst de framförda förslagen om inrättande av nya slag av befattningar. Statskontoret avstyrker därför framställningen om nya tjänster i Ce 13 med tjänstebenenämningen teleprinterexpeditör ävensom den föreslagna tjänsten på hydrologiska byrån som vattenrättsingenjör i Ce 32.

Statens lönenämnd. Innan slutlig ställning tagits till frågan om befordringsgången för teleprinterbiträdena, vilken fråga är föremål för Kungl. Maj:ts prövning, kan lönenämnden icke tillstyrka, att en ny kategori tjänster för teleprinterpersonal, teleprinterexpeditörer, tillskapas.

Vad beträffar den för hydrologiska byrån upptagna tjänsten såsom vattenrättsingenjör i Ce 32 kan lönenämnden icke förorda att för avsett ändamål inrättas tjänst i högre lönegrad än den 29:e. För denna befattning bör dock användas annan tjänstebenenämning än »vattenrättsingenjör».

Förslaget om uppflyttning av en radiotelegrafist i Ca 16 till förste radiotelegrafist i Ca 18 har icke föranlett annan erinran från lönenämndens sida, än att tjänsten, i avvaktan på tjänsteförteckningskommitténs ställningstagande till lönegradsplaceringen för telegrafistpersonal, bör upptagas såsom extraordinarie.

Med anledning av de förordade förbättringarna i befordringsgången för hydrologer och meteorologer erinrar lönenämnden att tjänsteförteckningskommittén har att pröva bl. a. frågan om användning av olika befordringsgångar. Med hänsyn härtill kan lönenämnden icke tillstyrka institutets förslag i förevarande delar i vidare mån, än att hydrologer och meteorologer med examen från universitet eller högskola böra få hänföras till lönegraden Ce 24 vid den tidpunkt, då de skolat inplaceras i denna lönegrad, om befordringsgången för amanuenspersonal enligt kung. 1947: 436 varit tillämplig.

Framställningen har i övrigt icke föranlett särskilt uttalande från lönenämndens sida.

Departementschefen.

Enligt grunderna för den allmänna nedskärning av statsmyndigheternas avlöningsanslag, som förordats under För flera huvudtitlar gemensamma frågor, skall institutets anslagspost till avlöningar till icke-ordinarie personal minskas med 42 200 kronor.

Av institutets olika förslag om personalförstärkningar och tjänsteförändringar är jag f. n. icke beredd att tillstyrka mer än den begärda ökningen med två biträden i Cf 4 för fortsatt hålkortsbearbetning av material för klimatutredningar. Såsom framgår av institutets motivering är denna personalförstärkning föranledd framför allt av flygvapnets behov. För ändamålet erfordras en ökning av icke-ordinarieposten med 7 600 kronor.

Inträdande löneklassförändringar och uppflyttningar enligt reglerad befordringsgång medföra en ökning av icke-ordinarieposten med 12 600 kronor och en minskning av ordinarieposten med 1 200 kronor.

Slutligen skall icke-ordinarieposten minskas med 17 100 kronor i anledning av den vid 1950 års riksdag beslutade indragningen av fem radiotelegrafisttjänster.

De sålunda förordade ändringarna i anslagsberäkningen medföra en minskning av anslagsposten till rörligt tillägg med 4 800 kronor.

I enlighet härmed uppföres anslaget med $(1\,575\,100 - 42\,200 + 7\,600 + 12\,600 - 1\,200 - 17\,100 - 4\,800)$ 1 530 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	457 600
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal.....	908 500
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	163 900
Summa kronor 1 530 000	

b) till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 1 530 000 kronor.

[48] 2. Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Undervisning.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51 (statsliggaren s. 385)	7 900	6 900
1951/52 (förslag)	7 900	

I enlighet med förslag av institutet (skr. ^{30/a} 1950) uppföres anslaget med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut Verksamheten i allmänhet: Undervisning* för budgetåret 1951/52 anvisa ett anslag av 7 900 kronor.

[49] 3. Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Undersökningar inom hydrologiska byrån.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	179 700	276 300
1950/51 (statsliggaren s. 386)....	217 000	.
1951/52 (förslag)	271 000	

Institutet (skr. ³⁰/₈ 1950) hemställer, att anslaget höjes med 56 000 kronor.

1. Tilläggsarvode åt chefen för hydrologiska byrån	2 016
2. Höjning av anslaget med hänsyn till faktisk belastning under det sistförflutna budgetåret och beräknad belastning under nästkommande budgetår.....	53 984
	56 000

Departementschefen.

Enär frågan om cheftjänstemännens löneställning kommer att upptagas till behandling i annat sammanhang, har jag icke funnit anledning att nu ingå på prövning av institutets förslag om tilläggsarvode åt chefen för hydrologiska byrån.

Mot den föreslagna uppräknningen av anslaget med 54 000 kronor, vilken täckes av på riksstatsens inkomstsida redovisade ersättningar från hydrologiska byråns uppdragsgivare, har jag intet att erinra.

I enlighet härmed uppföres anslaget med (217 000 + 54 000) 271 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Undersökningar inom hydrologiska byrån* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 271 000 kronor.

[50] 4. Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Observatörer.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	442 600	413 000
1950/51 (statsliggaren s. 386) ..	472 900	
1951/52 (förslag)	465 400	

Institutet (skr. ³⁰/₈ 1950) föreslår, att anslaget sänkes med 3 500 kronor.

	Ökning	Minskning
Indragning av den optiska stormvarningssignaleringen.....		7 500
Uttökning av de dagliga vattenståndsobservationerna.....	4 000	
	4 000	7 500
		— 3 500

Departementschefen.

Beslut om successiv indragning av den optiska stormvarningssignaleringen har meddelats av Kungl. Maj:t den 25 augusti 1950. Förslaget om utökning av

vattenståndsobservationerna, vilket framfördes även i institutets petita för innevarande budgetår, är jag fortfarande icke beredd att tillstyrka.

I enlighet härmed uppföres anslaget med (472 900—7 500) 465 400 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Observatörer för budgetåret 1951/52* anvisa ett anslag av 465 400 kronor.

[51] 5. **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Telegramkostnader m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	333 500	436 200
1950/51 (statsliggaren s. 387) ..	462 500	
1951/52 (förslag)	457 500	

Institutet (skr. ³⁰/s 1950) hemställer, att anslaget höjes med 47 000 kronor.

Ökning Minskning

1. Ökade telegramkostnader i samband med den under anslaget till Observatörer föreslagna utökningen av vattenståndsobservationerna	3 000	
2. Utökning av de internationella teleprinterförbindelserna med en dubbelriktad förbindelse Stockholm—Köpenhamn	49 000	
3. Minskade telegramkostnader i samband med den under anslaget till Observatörer föreslagna indragningen av den optiska stormvarningssignaleringen		5 000
	52 000	5 000
	+ 47 000	

Departementschefen.

Frågan om anordnande av direkt teleprinterförbindelse Stockholm—Köpenhamn bör uppskjutas till ett ur ekonomisk synpunkt gynnsammare läge.

Med beaktande av den kostnadsminskning, som föranledes av indragningen av den optiska stormvarningssignaleringen, uppföres anslaget med (462 500—5 000) 457 500 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Telegramkostnader m. m.* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 457 500 kronor.

[52] 6. **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Underhåll av stationer m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	41 800	38 400
1950/51 (statsliggaren s. 387)	37 800	
1951/52 (förslag)	39 800	

Institutet (skr. ³⁰/s 1950) hemställer, att anslaget höjes med 5 000 kronor.

	Ökning
1. Underhåll och reparation av stationsbyggnader (bl. a. anordnande av elektrisk uppvärmning i stationsbyggnaden i Riksgränsen)	3 000
2. Anskaffning av hålkort för klimatutredningar	2 000
	<u>5 000</u>

Departementschefen.

Det av institutet anmälda medelsbehovet för underhåll och reparation av stationsbyggnader bör kunna täckas från anslaget utan höjning av detsamma. Vid bifall till det av mig under punkten 47 tillstyrkta förslaget om viss personalökning för hålkortsbearbetning av material för klimatutredningar synes anslaget böra ökas med det av institutet begärda beloppet av 2 000 kronor för anskaffning av hålkort.

I enlighet härmed uppföres anslaget med (37 800 + 2 000) 39 800 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Underhåll av stationer m. m.* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 39 800 kronor.

[53] 7. **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Övriga omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	100 000	115 700
1950/51 (statsliggaren s. 387)	100 000	
1951/52 (förslag).....	106 500	

Institutet (skr. ³⁰/s 1950) hemställer, att anslaget höjes med 17 500 kronor.

	Ökning
1. Höjning av posten till sjukvård m. m. med hänsyn till den faktiska belastningen av densamma (anvisat 1950/51 4 500 kronor; belastning 1948/49 och 1949/50 9 700 kronor resp. 9 300 kronor) ..	4 500
2. Höjning av delposten till bränsle, lyse och vatten med hänsyn till den faktiska belastningen av densamma (anvisat 1950/51 4 000 kronor; belastning 1948/49 och 1949/50 4 400 kronor resp. 8 100 kronor) ..	2 000
3. Övriga expenser.....	10 000
4. Kostnader för biblioteket	1 000
	<u>17 500</u>

Departementschefen.

De föreslagna ökningarna av posterna till övriga expenser och till biblioteket anser jag mig icke kunna tillstyrka.

Med hänsyn till belastningssiffrorna för posterna till sjukvård m. m. samt till bränsle, lyse och vatten bör anslaget ökas med 6 500 kronor och alltså uppföras med 106 500 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut:*
Verksamheten i allmänhet: Övriga omkostnader för budgetåret
1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 106 500 kronor.

[54] 8. **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Särskilda undersökningar: Geofysiska undersökningar i Riksgränsen.**

	Anslag
1950/51 (statsliggaren s. 388)	5 000
1951/52 (förslag)	5 000

I enlighet med förslag av institutet uppföres anslaget med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Särskilda undersökningar: Geofysiska undersökningar i Riksgränsen*
för budgetåret 1951/52 anvisa ett anslag av 5 000 kronor.

[55] 9. **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Särskilda undersökningar: Väderlekstjänst för luftfarten.**

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	756 000	634 000
1950/51 (statsliggaren s. 388) ..	632 500	
1951/52 (förslag)	628 500	

Yrkande.

Institutet (skr. ³⁰/s 1950) hemställer, att anslaget höjes med 75 200 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Personalförstärkningar: 4 meteorologassistenter i Ce 16 vid Bromma flygplats.....	30 751	
2. Indragning av flygväderlekstjänsten vid Sundsvall/Härnösands flygplats: 1 förste meteorologassistent i Ce 19 och 1 meteorologassistent i Cf 14		16 088
3. Tjänsteförändringar: förbättring av befordringsgången för meteorologer med akademisk examen.....	1 196	
4. Löneklassuppflyttningar och reglerad befordringsgång ..	6 316	
5. Ordinariesättning av följande tjänster: 2 statsmeteorologer i Ce 26, 4 förste meteorologassistenter i Ce 19, 4 meteorologassistenter i Ce 16 och 1 kontorsbiträde i Ce 8 ..	—	
6. Reseersättning.....	1 000	
7. Expenser.....	2 000	
8. Anskaffning av en registrerande molnhöjdsjätmätare för Torslanda flygplats	50 000	
9. Avrundning	25	
	91 288	16 088
	+ 75 200	

Motiv.

1. Genom att förbindelserna med flygplan i luften nu successivt omläggas till att äga rum per telefoni i stället för telegrafi måste åtgärder vidtagas, så att de i samband härmed uppkommande större kraven på väderlekstjänsten kunna tillfredsställas. Sålunda måste bl. a. särskild personal avdelas som sorterar och till klart språk översätter de meteorologiska uppgifter, som behövas vid besvarandet av de från flygplanen inkommande förfrågningarna.

Den i besparingssyfte genomförda inskränkningen i tjänsten nattetid vid Bromma flygplats har visat sig medföra stora olägenheter. En återgång till tidigare system med öppethållning dygnet runt har begärts av flygbolagen och synes även motiverad.

Antalet fjärrskriftsapparater vid Bromma är nu så stort att under vissa delar av dygnet särskild personal måste avdelas för apparaternas tillsyn och sortering av mottagna meddelanden.

Av här nämnda arbetsuppgifter är det flygplanens förseende med meteorologiska uppgifter i klart språk som är den mest arbetskrävande och den medför behov av en personalökning med minst tre meteorologassistenter. För att även de två övriga behoven skola kunna tillgodoses erfordras en ytterligare förstärkning av personalen. Sammanlagt beräknas en personalökning med 4 meteorologassistenter bli nödvändig.

Departementschefen.

Enligt grunderna för den allmänna nedskärning av statsmyndigheternas avlöningsanslag, som förordats under För flera huvudtitlar gemensamma frågor, skall den i förevarande anslag ingående posten till avlönningar till icke-ordinarie personal minskas med 16 100 kronor.

Institutet har i sina petita utgått från att den reguljära flygtrafiken på norrlandslinjen skulle upphöra och därför räknat med att väderlekstjänsten vid Sundsvall/Härnösands flygplats skulle kunna nedläggas. Vid bifall till det förslag om fortsatt understöd åt inrikes lufttrafik, som jag i det följande under punkten 80 kommer att framlägga, torde det emellertid bli nödvändigt att bibehålla nämnda väderlekstjänst. Den av institutet angivna anslagsminskningen med 16 088 kronor skulle sålunda icke bli aktuell.

Institutets förslag om ytterligare personal vid Bromma flygplats har jag funnit mig böra biträda såtillvida att jag tillstyrker att icke-ordinarieposten ökas med 6 900 kronor för anställande av ytterligare en meteorologassistent.

Nämnda anslagspost bör därjämte uppräknas med sammanlagt 5 600 kronor för löneklassuppflyttningar och uppflyttningar enligt gällande reglerad befordringsgång. Såsom jag redan framhållit under punkten 47 är jag däremot icke beredd att f. n. förorda någon ändring i befordringsgången för meteorologer med akademisk examen.

I personalförteckningen bör uppföras en kontorsbiträdestjänst i Ca 8 förberedande av ordinarie anställning åt ett e. o. kontorsbiträde enligt grunderna

för den reglerade befordringsgången. Övriga förslag om ordinariesättning av tjänster anser jag mig icke f. n. kunna tillstyrka.

De av mig förordade ändringarna i beräkningen av lönekostnaderna medföra en minskning av posten till rörligt tillägg med 400 kronor.

De begärda anslagsökningarna för reseersättningar, expenser samt anskaffning av en molnhöjdmätare kan jag icke tillstyrka.

I enlighet härmed uppföres anslaget med (632 500 — 16 100 + 6 900 + 5 600 — 400) 628 500 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för väderlekstjänsten för luftfarten uppföra en kontorsbiträdestjänst i Ca 8;

b) godkänna följande stat för väderlekstjänsten för luftfarten, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52:

Stat.

Avlöningar.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis.....	5 100	
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, förslagsvis.....	529 900	
3. Rörligt tillägg, förslagsvis	65 000	600 000
Omkostnader, förslagsvis		28 500
Summa kronor		628 500

c) till Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Särskilda undersökningar: Väderlekstjänst för luftfarten för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 628 500 kronor.

[56] 10. Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Särskilda undersökningar: Aerologiska stationer.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	392 200	405 900
1950/51 (statsliggaren s. 389)	393 500	
1951/52 (förslag)	405 500	

Yrkande:

Institutet (skr. ³⁰/s 1950) hemställer, att anslaget höjes med 16 900 kronor.

	Ökning
1. Löneklassuppflyttningar	1 900
2. Kostnadsökning för inköp av radiosondballonger	15 000
	<u>16 900</u>

Motiv.

2. Genom förändringen av svenska kronans värde i förhållande till dollarn har en merkostnad om 44 % uppkommit vid inköp av radiosondballonger, vilka

till största delen förvärfvas från Förenta staterna. Kostnadsökningen beräknas motsvara i runt tal 15 000 kronor.

Departementschefen.

Enligt grunderna för den allmänna nedskärning av statsmyndigheternas avlöningsanslag, som förordats under För flera huvudtitlar gemensamma frågor, skall den i förevarande anslag ingående posten till avlöningar till icke-ordinarie personal minskas med 4 400 kronor. Å andra sidan bör denna post i enlighet med institutets förslag ökas med 1 700 kronor för löneklassuppflyttningar.

Dessa ändringar i anslagsberäkningen medföra en minskning av anslagsposten till rörligt tillägg med 300 kronor.

Mot den föreslagna ökningen av omkostnadsposten med 15 000 kronor på grund av prisstegring på radiosondballonger har jag icke funnit anledning till erinran.

I enlighet härmed uppföres anslaget med $(393\,500 - 4\,400 + 1\,700 - 300 + 15\,000)$ 405 500 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Särskilda undersökningar: Aerologiska stationer* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 405 500 kronor.

[57] 11. **Bidrag till seismologiska och magnetiska iakttagelser i Abisko.**

	Anslag
1950/51 (statsliggaren s. 389) ..	8 000
1951/52 (förslag).....	8 000

I enlighet med förslag av Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (skr. ^{30/s} 1950) uppföres anslaget med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till seismologiska och magnetiska iakttagelser i Abisko* för budgetåret 1951/52 anvisa ett anslag av 8 000 kronor.

[58] 12. **Bidrag till väderleksstationer i Nordatlanten och på Grönland.**

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	¹ 1 030 000	1 012 000
1950/51 (statsliggaren s. 389)	870 000	
1951/52 (förslag)	870 000	

I överensstämmelse med förslag av Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (skr. ^{30/s} 1950) uppföres anslaget med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till väderleksstationer i Nordatlanten och på Grönland* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 870 000 kronor.

¹ Därav å tilläggsstat 230 000 kronor.

E. Byggnadsväsendet.

[59] 1. Byggnadsstyrelsen: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	1 531 700	1 404 700
1950/51 (statsliggaren s. 390) ..	1 581 000	
1951/52 (förslag)	1 565 000	

Yrkande.

Byggnadsstyrelsen (skr. ²⁴/₈ 1950) hemställer, att anslaget höjes med 117 000 kronor.

1. Löneregleringsfrågor.

<i>Intendentsbyrån.</i>	Ökning
a) Byrådirektör i Ca 31 i stället för intendent i Ca 29	504

Administrativa byrån.

b) Byrådirektör i Ca 31 i stället för förste byråsekreterare i Ca 29	660
c) Byrådirektör i Ca 31 i stället för kamrerare i Ca 29	1 008
d) Förste byråsekreterare i Ce 27 i stället för byråsekreterare i Ce 24 (amanuens enligt befordringsgången)	684

Byggnadsbyrån.

(Personal avlönad av byggnadsmedel)

e) 4 byrådirektörer i Ce 31 i stället för 4 förste byråingenjörer i Ce 30	—
f) Byrådirektör i Ce 31 i stället för förste byråingenjör med arvode motsvarande 30 löneklassen	—
g) Förste byråingenjör (byråarkitekt) i Ce 29 i stället för byråingenjör (byråarkitekt) i Ce 27	—

Stadsplanebyrån.

h) Byrådirektör i Ca 31 i stället för byrådirektör i Ce 31 ..	—
---	---

För flera byråer gemensam personal.

i) 5 kanslibiträden i Ca 11 i stället för 5 kontorsbiträden i Ca 8	4 680
--	-------

2. Personalökningar.

Intendentsbyrån.

a) 2 byggnadskontrollanter i Ce 24	22 920
--	--------

Kulturhistoriska byrån.

b) 1 byråarkitekt i Ce 27	13 428
---------------------------------	--------

Stadsplanebyrån.

c) 1 förste byråsekreterare i Ce 29	14 808
d) Ökade anslagsmedel för auställande av extra personal ..	20 000

Värmetekniska avdelningen.

Ökning

e) 1 underinspektör i Ce 21 9 660

Byggnadsbyrån.

(Personal avlönad av byggnadsmedel)

f) 1 förste byråingenjör (byråarkitekt) i Ce 29 —

3. Löneklassförändringar och reglerad befordringsgång, innefattande bland annat överföring till ordinarie stat av 2 kontorsbiträden i Ce 8, vilka nu avlönas av byggnadsmedel 28 135

4. Avrundning. 513
 117 000

Departementschefen.

Av de båda kommittéer, som inom kommunikationsdepartementet tillsatts för att utreda bland annat frågan om byggnadsstyrelsens och länsarkitektorganisationens framtida arbetsuppgifter och organisation, har 1947 års kommitté för stadsplaneväsendets omorganisation i slutet av december 1950 avgivit sitt betänkande, medan 1947 års byggnadsstyrelseutredning ännu icke avslutat sitt arbete. Några på dessa utredningar grundade förslag torde icke kunna föreläggas 1951 års riksdag. På grund härav och med hänsyn till det statsfinansiella läget anser jag mig icke kunna tillstyrka byggnadsstyrelsens nu föreliggande förslag om personalökningar och förbättrad löneställning för vissa tjänster.

Enligt grunderna för den allmänna nedskärning av statsmyndigheternas avlöningsanslag, som förordats under För flera huvudtitlar gemensamma frågor, skola byggnadsstyrelsens anslagsposter till avlöningar till icke-ordinarie personal minskas med sammanlagt 42 400 kronor. Å andra sidan erfordras, på grund av löneklassförändringar och uppflyttningar enligt reglerad befordringsgång, en ökning av dessa poster med 14 400 kronor.

För beredande av ordinarie tjänst enligt grunderna för den reglerade befordringsgången åt två e. o. kontorsbiträden, som nu avlönas av byggnadsmedel, bör i styrelsens personalförteckning antalet kontorsbiträdestjänster i Ca 8 ökas med två. I samband därmed bör den i delstaten för byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet ingående ordinarieposten uppräknas med 11 000 kronor.

I enlighet med de riktlinjer, som framlagts under För flera huvudtitlar gemensamma frågor angående personalorganisationen och löneställningen vid vissa maskinanläggningar inom allmänna civilförvaltningen, böra i fråga om byggnadsstyrelsens värmeledningspersonal följande tjänsteförändringar genomföras, nämligen uppflyttning av 1 maskinist från Ca 14 till Ca 15, 1 värmeledningsskötare, tillika reparatör, av 1:a klass i Ca 12 till maskinist i Ca 15, 3 värmeledningsskötare, tillika reparatörer, av 1:a klass i Ca 12 till maskinister i Ca 13, 1 eldare i Ce 10 till reparatör i Ce 11 och 5 eldare från Ce 9 till Ce 10. Därjämte bör i avvaktan på vissa rationaliseringsåtgärder dels en eldare i Ce 9 beredas anställning såsom extra eldare i Cg

10, dels till personalförteckningen fogas den anmärkningen att vid uppkommande vakans å en maskinistbefattning av 1:a klass i Ca 14 frågan om tjänstens återbesättande skall underställas Kungl. Maj:ts prövning. Dessa förändringar kräva beträffande delstaten för byggnadsstyrelsens värmeledningspersonal ökning av ordinarieposten med 1 900 kronor och av icke-ordinarieposten med 2 100 kronor.

De här förordade ändringarna i anslagsberäkningen medföra en minskning av anslagsposterna till rörligt tillägg med tillhopa 3 000 kronor.

I överensstämmelse med vad sålunda anförts uppföres anslaget med (1 581 000 — 42 400 + 14 400 + 11 000 + 1 900 + 2 100 — 3 000) 1 565 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för byggnadsstyrelsen dels uppföra följande ytterligare tjänster, nämligen under rubriken Byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet 2 kontorsbiträdestjänster i Ca 8 och under rubriken Byggnadsstyrelsens värmeledningspersonal 2 maskinisttjänster i Ca 15 och 3 maskinisttjänster i Ca 13, dels under rubriken Byggnadsstyrelsens värmeledningspersonal avföra 1 maskinisttjänst av 1:a klass i Ca 14 och 4 tjänster såsom värmelednings-skötare, tillika reparatör, av 1:a klass i Ca 12;

b) godkänna följande avlöningsstat för byggnadsstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

Byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	751 200
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	1 200
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal.....	437 100
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	140 800
Säger kronor 1 330 300	

Statens bränslekontrollerande verksamhet.

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i> ..	114 000
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	13 500
Säger kronor 127 500	

Byggnadsstyrelsens värmeledningspersonal.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	39 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal.....	56 700
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	11 500
Säger kronor 107 200	

Summa kronor 1 565 000

c) till *Byggnadsstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 1 565 000 kronor.

[60] 2. **Byggnadsstyrelsen: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	144 100	209 000
1950/51 (statsliggaren s. 392) ..	149 100	
1951/52 (förslag)	171 100	

Yrkande.

Byggnadsstyrelsen (skr. ²⁴/₈ 1950) hemställer, att anslaget höjes med 22 000 kronor, avseende den delpost till Övriga expenser, som finnes upptagen i omkostnadsstaten under rubriken Byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet.

Motiv.

Byggnadsstyrelsens städningskostnader ha till den del de belasta förenämnda anslagspost ökat med cirka 10 000 kronor för år räknat beroende på förbättrade lönevillkor för städningspersonalen och utökade lokaler för styrelsen. Någon minskning av städningskostnaderna under nästkommande budgetår kan icke förväntas.

Efter av byggnadsstyrelsen i samråd med skolöverstyrelsen och rikets allmänna kartverk gjord framställning har Kungl. Maj:t den 31 mars 1950 bemyndigat byggnadsstyrelsen att vidtaga åtgärder för utvidgning av telefonväxeln för de tre myndigheterna. Enligt vad som inhämtats från telegrafverket kommer utvidgningen av telefonväxeln, som beräknas bliva färdigställd under nästkommande budgetår, att draga en kostnad av cirka 12 000 kronor.

Den erforderliga ökningen av expensanslaget utgör sålunda (10 000 + 12 000) 22 000 kronor.

Departement: chefen.

Med biträdande av byggnadsstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Byggnadsstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 171 100 kronor.

[61] 3. **Länsarkitektsorganisationen: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	2 170 500	2 141 000
1950/51 (statsliggaren s. 393) ..	2 212 100	
1951/52 (förslag)	2 192 000	

Yrkande.

Byggnadsstyrelsen (skr. ²⁴/₈ 1950) hemställer, att anslaget med hänsyn till löneklassuppflyttningar och uppflyttningar enligt reglerad befordringsgång höjes med 22 000 kronor.

Departementschefen.

För beredande av ordinarie anställning åt sex e. o. biträden enligt grunderna för den reglerade befordringsgången böra i länsarkitektorganisationens personalförteckning uppföras ytterligare sex kontorsbiträdestjänster i Ca 8, varav fem äro avsedda för kanslibiträden i Ce 11.

Enligt grunderna för den allmänna nedskärning av statsmyndigheternas avlöningsanslag, som förordats under För flera huvudtitlar gemensamma frågor, torde länsarkitektorganisationens anslagspost till avlöningar till biträdande ingenjörer och arkitekter m. fl. böra minskas med 42 000 kronor. Å andra sidan erfordras på grund av löneklassuppflyttningar och uppflyttningar enligt reglerad befordringsgång en ökning av anslaget med 22 000 kronor.

I enlighet härmed uppföres anslaget med, i avrundat tal, 2 192 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för länsarkitektorganisationen uppföra ytterligare 6 kontorsbiträdestjänster i Ca 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för länsarkitektorganisationen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	474 600
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal.....	932 800
3. Avlöningar till biträdande ingenjörer och arkitekter m. fl., <i>förslagsvis</i>	616 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	168 600
Summa kronor 2 192 000	

c) till *Länsarkitektorganisationen*: *Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 2 192 000 kronor.

[62] 4. **Länsarkitektorganisationen: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	254 000	313 500
1950/51 (statsliggaren s. 394) ..	284 000	
1951/52 (förslag)	284 000	

Yrkande.

Byggnadsstyrelsen (skr. ²¹/₈ 1950) hemställer, att anslaget höjes med 16 000 kronor.

	Ökning
1. Sjukvård	1 000
2. Reseersättningar	10 000
3. Expenser	5 000
16 000	

Departementschefen.

Nu gällande omkostnadsstat för länsarkitektsorganisationen torde böra bibehållas oförändrad under nästa budgetår.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Länsarkitektsorganisationen: Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 284 000 kronor.

[63] 5. **Bidrag till upprättande av byggnadsplaner m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	100 000	3 315
1950/51 (statsliggaren s. 394)	100 000	
1951/52 (förslag)	50 000	

Den statliga bidragsverksamheten i fråga om bebyggelseplaneringen regleras genom kungörelsen den 30 juni 1948 (nr 411) angående statsbidrag till vissa plankostnader. Enligt nämnda kungörelse må till kostnaderna för upprättande eller ändring av *byggnadsplan* på landet statsbidrag utgivas till kommun, om antalet skattekronor per invånare i kommunen utgör högst tjugo. Bidragets storlek graderas efter antalet skattekronor per invånare och uppgår till mellan 20 och 50 % av kommunens kostnader för planläggningen. Om statsbidrag till kostnaderna för upprättande eller ändring av *generalplan* på landet och av *regionplan* meddelar Kungl. Maj:t efter ansökan beslut i varje särskilt fall.

Byggnadsstyrelsen (skr. ²⁹/s 1950) hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Beträffande det för budgetåret 1949/50 anvisade reservationsanslaget till Bidrag till upprättande av generalplaner och regionplaner meddelar styrelsen, att detta anslag dittills icke till någon del tagits i anspråk. De disponibla medlen, 450 000 kronor, beräknas vara tillräckliga för att tillgodose behovet intill utgången av nästa budgetår.

1950 års besparingsutredning (P. M. ²²/11 1950) ifrågasätter, huruvida icke den med förenämnda båda anslag avsedda bidragsgivningen kan och bör avvecklas. Upprättandet av bebyggelseplaner får anses vara en kommunal angelägenhet, för vilken kommunerna torde kunna bära hela kostnaden. För en avveckling av bidragsgivningen talar även det förhållandet, att i varje fall hittills ett mycket obetydligt intresse visats för dessa bidrag, vilket avspeglas däri att under de två senast gångna budgetåren av anvisade medel om tillhoppa 650 000 kronor blott 3 315 kronor utbetalats.

Departementschefen.

Anslaget till Bidrag till upprättande av byggnadsplaner m. m. har tillkommit som en konsekvens av bestämmelserna i 111 § byggnadslagen, i vilka förutsatts att sådant bidrag skall kunna utgå. Huruvida den obetydliga belastningen av anslaget är ett uttryck för att intresset för dessa bidrag skulle vara

ringa, såsom besparingsutredningen ansett, eller beror på andra omständigheter har jag ännu icke haft tillfälle att närmare undersöka. Äro orsakerna att hänföra till bristande intresse så torde detta dock knappast gälla statsbidragen utan fastmera den planläggningsverksamhet, som bidragen äro avsedda befrämja. Med anledning av besparingsutredningens förslag om avveckling av denna bidragsgivning vill jag framhålla, att jag i propositionen 1948:227 såsom motiv för bidragen till byggnadsplaner anfört, att plankostnaderna för kommuner med mindre ekonomisk bärkraft kunde bliva i viss mån betungande. Jag uttalade emellertid samtidigt, att den nya kommunindelningsreformen torde komma att stärka landskommunernas ekonomiska bärkraft och att en omprövning av bidragssystemet borde ske så snart verkningarna av nämnda reform kunde överblickas. I avbidan härpå anser jag mig icke för närvarande böra ifrågasätta några ändringar på förevarande område. Däremot vill jag föreslå, att bidragsanslaget med hänsyn till belastningen minskas till 50 000 kronor.

Vad angår anslaget till Bidrag till upprättande av generalplaner och regionplaner får jag till en början erinra om att Kungl. Maj:t sedan 1948 i sju fall förordnat om upprättande av regionplan samt i ett fall beviljat bidrag med 85 000 kronor till kostnaderna för sådan planläggning. Hittills vunna erfarenheter synas giva vid handen att statsbidrag till regionplanering åtminstone i vissa fall kan vara påkallat för att planläggningsarbetet skall få en sådan omfattning och inriktning att det blir till avsedd nytta för de statliga myndigheternas verksamhet. Frågan om avveckling av bidragsgivningen i denna del bör därför tills vidare anstå. Besparingssynpunkterna böra i stället tillgodoses genom en restriktiv prövning av bidragsansökningarna.

Bidrag till upprättande eller ändring av generalplan utgår endast till landskommuner. Från bidrag skola i allmänhet undantagas sådana generalplaner, vilka icke äro avsedda att fastställas av Kungl. Maj:t eller äro av enkel beskaffenhet och liten omfattning. Någon framställning om fastställelse av generalplan har hittills icke inkommit till Kungl. Maj:t. Besparingsutredningens förslag om avveckling av denna bidragsform synes böra upptagas till övervägande i samband med den förut nämnda omprövningen av bidragssystemet i fråga om byggnadsplaner.

Anslaget till Bidrag till upprättande av generalplaner och regionplaner torde för nästa budgetår böra uppföras med ett formellt belopp av 100 kronor. Om anvisande av detta belopp gör jag hemställan under nästföljande punkt.

Jag hemställer nu, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till upprättande av byggnadsplaner m. m.* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kronor.

[64] 6. **Bidrag till upprättande av generalplaner och regionplaner.**

Under hänvisning till vad jag anfört under nästföregående punkt hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till upprättande av generalplaner och regionplaner* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

[65] 7. **Utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m.**

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets ut- gång
1949/50	—	110 587	394 854
1950/51	—		
1951/52 (förslag)	100		

Byggnadsstyrelsen (skr. 21/9 1950) hemställer, att förevarande anslag för budgetåret 1951/52 uppföres med 75 000 kronor. Styrelsen framhåller bl. a., att de disponibla medlen på anslaget beräknas under innevarande budgetår komma att uppgå till ca 98 000 kronor samt att dessa medel torde komma att tagas helt i anspråk under budgetåret.

Departementschefen.

Enligt vad jag under hand inhämtat torde det vara möjligt att av den disponerade anslagsbehållningen frigöra ett tillräckligt belopp för att täcka medelsbehovet även för nästa budgetår. Vid sådant förhållande bör anslaget uppföras endast med ett formellt belopp av 100 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m.* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

F. Tekniska institut.

[66] 1. Statens väginstitut.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	455 200	467 400
1950/51 (statsliggaren s. 395) ..	442 000	
1951/52 (förslag)	430 000	

Yrkande.

Direktionen för statens väginstitut (skr. ³¹/₈ 1950) hemställer, att anslaget höjes med 43 200 kronor.

Ökning.

Avlöningar.

A. Institutets verksamhet i allmänhet.

1. Personalförstärkningar.

a) 1 förste avdelningsingenjör i Ce 29 (maskintekniska avdelningen)	13 224
b) 1 ingenjör (konstruktör) i Ce 21 (maskintekniska avdelningen)	8 628
c) 1 ritbiträde i Ce 11 (maskintekniska avdelningen).....	5 556
d) 1 kanslibiträde i Ce 11 (kansliet)	5 556

2. Tjänsteförändringar.

a) Uppflyttning av 1 förste avdelningsingenjör från Ce 27 till Ce 29 (maskintekniska avdelningen)	624
b) Uppflyttning av 1 avdelningsingenjör från Ce 24 till Ce 27 (maskintekniska avdelningen)	612
c) Uppflyttning av 4 biträdande ingenjörer från Ce 19 till Ce 21	3 400

3. Löneklassförändringar (ordinarieposten minskas med 1 400 kr. och icke-ordinarieposten ökas med samma belopp)

—

4. Rörligt tillägg

4 600

B. Institutets verksamhet för särskilda uppdragsgivares räkning.

1. Uppflyttning av 2 biträdande ingenjörer i Ce och Cg 19 till ingenjörer i Ce 21 resp. Cg 21

1 700

2. Anpassning av icke-ordinariepostens storlek till den förutsedda belastningen (utgifterna under denna post äro direkt beroende av uppdragens omfattning och skola täckas av ersättningar från uppdragsgivarna; posten är i gällande stat upptagen till 100 700 kr.; belastningen 1948/49 och 1949/50 uppgick till 261 100 kr. resp. 265 000 kr.)

172 600

3. Rörligt tillägg

20 900

Omkostnader.

A. Institutets verksamhet i allmänhet:

Sjukvård m. m.	1 000
---------------------	-------

B. Institutets verksamhet för särskilda uppdragsgivares räkning (anpassning av anslagspostens storlek till den förutsedda belastningen; posten är i gällande stat upptagen till 68 000 kr.; belastningen 1948/49 och 1949/50 uppgick till 129 300 kr. resp. 132 500 kr.)

32 000

Summa bruttoökning 270 400

Minskning.

Särskilda uppbördsmedel.

Ersättningar för tillfälliga uppdrag m. m. (posten är i gällande stat uppförd med 211 300 kr.; motsvarande inkomster uppgingo 1948/49 och 1949/50 till 421 600 kr. resp. 425 000 kr.)	227 200
Summa nettoökning	43 200

Direktionen hemställer därjämte, att till laboratorieutrustning för statens väginstitut anvisas ett särskilt anslag av 55 000 kronor.

Yttrande.

Statskontoret. I rådande läge lära förutsättningar icke föreligga för en utvidgning av institutets allmänna verksamhet. Med hänsyn härtill och då de nuvarande arbetsuppgifterna icke synas motivera någon förstärkning av personalen, anser sig statskontoret böra avstyrka bifall till förslaget om inrättande av två ingenjörsbefattningar och en tjänst som ritbiträde å maskintekniska avdelningen. I avsaknad av utredning rörande arbetsbördan å kansliet kan ämbetsverket icke heller tillstyrka, att medel anvisas för ytterligare ett kanslibiträde.

Statskontoret erinrar om att frågan om uppflyttning i högre lönegrad av vissa ingenjörsbefattningar å maskintekniska avdelningen varit föremål för prövning vid de senaste årens riksdagar utan att föranleda någon statsmakternas åtgärd. Under sådana förhållanden anser sig ämbetsverket förhindrat förorda det ånyo framförda yrkandet härom. Då befordringsmöjligheterna för läroverks- och institutsingenjörerna icke torde vara sämre vid statens väginstitut än vid andra jämförbara statliga organ, lärer anledning jämväl saknas att i förevarande sammanhang tillmötesgå institutets hemställan om uppflyttning av vissa ingenjörstjänster till 21 lönegraden.

Institutets kostnader under de senaste budgetåren för verksamheten för särskilda uppdragsgivares räkning giva anledning att överväga en mer rättvisande beräkning av det för ändamålet avsedda anslaget.

Departementschefen.

Enligt grunderna för den allmänna nedskärning av statsmyndigheternas avlöningsanslag, som föreslagits under För flera huvudtitlar gemensamma frågor, skall den i delstaten för väginstitutets verksamhet i allmänhet ingående anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal minskas med 10 000 kronor. De under denna delstat föreslagna anslagsökningarna för personalförstärkningar och tjänsteförändringar ävensom den under delstaten för institutets verksamhet för särskilda uppdragsgivares räkning ifrågasatta uppflyttningen i lönegrad av två ingenjörstjänster anser jag mig f. n. icke kunna tillstyrka.

Mot de föreslagna uppräkningsarna av posten till sjukvård med 1 000 kronor samt av posterna till omkostnader och avlöningar åt icke-ordinarie personal

under institutets verksamhet för särskilda uppdragsgivares räkning med 32 000 resp. 172 600 kronor har jag intet att erinra. Sistnämnda belopp synes dock böra jämkas till 169 300 kronor för att anslagsposten skall kunna avrundas till 270 000 kronor.

De sålunda förordade ändringarna i anslagsberäkningen föranleda beträffande anslagsposterna till rörligt tillägg en minskning med 3 000 kronor för institutets verksamhet i allmänhet och en ökning med 20 400 kronor för institutets verksamhet för särskilda uppdragsgivares räkning.

Eftersom utgifterna under anslagsposterna för institutets verksamhet för särskilda uppdragsgivares räkning skola täckas av ersättningar från institutets uppdragsgivare, skall inkomstposten Särskilda uppbördsmedel: Ersättningar för tillfälliga uppdrag m. m. uppräknas med belopp motsvarande de föreslagna höjningarna av nämnda utgiftsposter, nämligen (32 000 + 169 300 + 20 400) 221 700 kronor.

I enlighet med vad sålunda anförts uppföres anslaget med (442 000 — 10 000 + 1 000 + 32 000 + 169 300 — 3 000 + 20 400 — 221 700) 430 000 kronor.

Anvisandet av ytterligare anslagsmedel till laboratorieutrustning åt institutet synes böra uppskjutas till ett ur statsfinansiell synpunkt lämpligare tidsläge.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande stat för statens väginstitut att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52:

Stat.

Avlöningar.

Statens väginstituts verksamhet i allmänhet.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	129 600
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	193 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	33 400
Säger kronor	356 000

Statens väginstituts verksamhet för särskilda uppdragsgivares räkning.

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i> ..	270 000
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	32 500
Säger kronor	302 500
Säger för avlöningar kronor	658 500

Omkostnader.

1. Statens väginstituts verksamhet i allmänhet, <i>förslagsvis</i>	106 500
2. Statens väginstituts verksamhet för särskilda uppdragsgivares räkning, <i>förslagsvis</i>	100 000
Säger för omkostnader kronor	206 500
Summa kronor	865 000

Särskilda uppbördsmedel.

1. Ersättningar för materialkontroll m. m.	2 000
2. Ersättningar för tillfälliga uppdrag m. m.	433 000
Säger kronor	435 000
Nettoutgift kronor	430 000

b) till *Statens väginstitut* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 430 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[67] 2. **Statens geotekniska institut: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	468 000	435 600
1950/51 (statsliggaren s. 396) ..	440 000	
1951/52 (förslag)	437 800	

Yrkande.

Direktionen för statens geotekniska institut (skr. 30/8 1950) föreslår, att anslaget höjes med 5 800 kronor, avseende löneklassuppflyttningar och uppflyttningar enligt reglerad befordringsgång.

Därjämte hemställer direktionen, att i institutets personalförteckning uppföres en förste statsgeoteknikertjänst i Ce 30. Avlöningskostnaderna för denna tjänst skulle bestridas inom ramen för den i institutets avlöningsstat uppförda anslagsposten till avlöningar till biträdande personal för konsultationsuppdrag m. m. och därvid, enligt reglerna för användningen av denna anslagspost, slutligt täckas av ersättningar, som institutet betingar sig av uppdragsgivare.

Yttrande.

Statskontoret. Då frågan om inrättande av två befattningar som förste statsgeotekniker på konsultationsavdelningen varit föremål för prövning vid 1950 års riksdag utan att föranleda någon statsmakternas åtgärd och några nya skäl, som i nu rådande, skärpta statsfinansiella läge kunna motivera ett frångående av nämnda riksdagsbeslut, icke anförts, kan statskontoret icke tillstyrka den nu ånyo gjorda framställningen om inrättande av en dylik befattning.

Departementschefen.

Direktionens förslag om inrättande av en förste statsgeoteknikertjänst i Ce 30 är jag icke beredd att för närvarande tillstyrka.

Enligt grunderna för den allmänna nedskärning av statsmyndigheternas avlöningsanslag, som föreslagits under För flera huvudtitlar gemensamma frågor, skall institutets anslagspost till avlöningar till icke-ordinarie personal minskas med 7 200 kronor. Å andra sidan bör ifrågavarande post i enlighet med direktionens förslag uppräknas med i avrundat tal 5 200 kronor för löne-

klassuppflyttningar och dylikt. De sålunda förordade ändringarna i anslagsberäkningen medföra en minskning av anslagsposten till rörligt tillägg med 200 kronor.

I enlighet med vad sålunda anförts uppföres anslaget med (440 000 — 7 200 + 5 200 — 200) 437 800 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens geotekniska institut, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52.

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	51 700
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	188 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	28 100
4. Avlöningar till biträdande personal för konsultations- uppdrag m. m., <i>förslagsvis</i>	170 000
Summa kronor	437 800

b) till *Statens geotekniska institut*: Avlöningar för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 437 800 kronor.

[68] 3. Statens geotekniska institut: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	242 000	205 100
1950/51 (statsliggaren s. 397) ..	244 700	
1951/52 (förslag)	244 700	

Yrkande.

Direktionen för statens geotekniska institut (skr. 30/8 1950) hemställer, att anslaget höjes med 8 000 kronor, avseende medel till vissa omkostnader för fältförsök i samband med institutets forskningsverksamhet.

Därjämte föreslår *direktionen*, att ett särskilt anslag av 40 000 kronor anvisas för utrustning åt institutet.

Departementschefen.

Ökningen av omkostnadsanslaget med 8 000 kronor, som begärdes även i *petita* för innevarande budgetår, är jag fortfarande icke beredd att tillstyrka. Ej heller kan jag f. n. biträda förslaget om anvisande av ytterligare medel till utrustning åt institutet.

Jag förordar, att omkostnadsanslaget uppföres med oförändrat belopp, och hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens geotekniska institut*: Omkostnader för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 244 700 kronor.

G. Statens elektriska inspektion m. m.

[69] 1. Statens elektriska inspektion: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	182 500	170 900
1950/51 (statsliggaren s. 398) ..	180 300	
1951/52 (förslag)	178 700	

Yrkande.

Kommerskollegium (skr. 23/8 1950) hemställer, att anslaget höjes med 3 800 kronor, avseende löneklassuppflyttningar.

Departementschefen.

Enligt grunderna för den allmänna nedskärning av statsmyndigheternas avlöningsanslag, som förordats under För flera huvudtitlar gemensamma frågor, skall elektriska inspektionens anslagspost till avlöningar till icke-ordinarie personal minskas med 4 800 kronor. Å andra sidan erfordras för löneklassuppflyttningar en ökning av denna post med 600 kronor samt av ordinarieposten med 2 800 kronor. Dessa ändringar i anslagsberäkningen medföra en minskning av posten till rörligt tillägg med 200 kronor.

I enlighet härmed uppföres anslaget med $(180\,300 - 4\,800 + 600 + 2\,800 - 200)$ 178 700 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens elektriska inspektion, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	127 600
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	32 800
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	18 300
Summa kronor	178 700

b) till *Statens elektriska inspektion: Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 178 700 kronor.

[70] 2. Statens elektriska inspektion: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	19 300	20 700
1950/51 (statsliggaren s. 398) ..	19 300	
1951/52 (förslag)	19 300	

Kommerskollegium (skr. 23/8 1950) hemställer, att anslaget höjes med 1 700 kronor, därav 500 kronor belöpande på posten till sjukvård m. m. och 1 200 kronor på posten till övriga expenser.

Anslaget bör enligt min mening kunna bibehållas vid oförändrat belopp under nästa budgetår. Jag föreslår därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens elektriska inspektion: Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 19 300 kronor.

[71] 3. **Statens prisregleringsnämnd för elektrisk ström.**

	Anslag
1950/51 (statsliggaren s. 399)	2 000
1951/52 (förslag)	2 000

Anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens prisregleringsnämnd för elektrisk ström* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 2 000 kronor.

H. Djurgårdsnämnden.

[72] 1. Djurgårdsnämnden: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	89 300	65 000
1950/51 (statsliggaren s. 399)	98 800	
1951/52 (förslag)	97 300	

Yrkande.

Djurgårdsnämnden (skr. 12/9 1950) hemställer, att anslaget höjes med 2 200 kronor.

	Ökning
1. Vikariats- och övertidsersättningar	903
2. Löneklassförändringar för e. o. personal	793
3. Reglering av kanslichefens arvode	504
	2 200

Därjämte hemställer nämnden, att nämndens anslagsmedel till vikariats- och övertidsersättningar anvisas under en särskild, såsom förslagsvis betecknad anslagspost.

Motiv.

1. Kostnaderna för vikariats- och övertidsersättningar uppgingo under budgetåret 1949/50 till 3 804 kronor 67 öre. Marginalen för dylika kostnader inom ramen för anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal utgjorde endast ca 500 kronor. De överskjutande kostnaderna kunde emellertid täckas av besparingar, som uppkommit till följd av att kanslichefstjänsten under en del av budgetåret varit obesatt. Sedan numera ny kanslichef förordnats, torde några större besparingar icke uppkomma, varför det belopp som hittills beräknats för vikariatsersättningar m. m. icke kommer att räcka.

3. Den nuvarande kanslichefen kommer att den 1 juli 1951 hava tjänstgjort vid nämnden i 1 år och 3 månader. Tidigare har han vid Uppsala universitet med vikariatslön uppehållit tjänst i lönegrad 33 löneklass 33 under två år. Anledning föreligger alltså att vid beräkningen av hans arvode detta hänföres till 34 löneklassen. Liknande synpunkter hava tidigare tillämpats i fråga om arvodet till nämndens tekniske expert.

Yttrande.

Statskontoret har icke funnit något att erinra mot bifall till djurgårdsnämndens förslag.

Departementschefen.

Frågan om reglering av kanslichefens arvode bör icke avgöras i förevarande sammanhang utan upptagas till behandling i samband med frågan om löneställningen i allmänhet för chefstjänstemännen.

Förslaget om anvisande av en förslagspost för vikariats- och övertidsersättningarna kan jag icke biträda.

Enligt grunderna för den allmänna nedskärning av statsmyndigheternas avlöningsanslag, som förordats under För flera huvudtitlar gemensamma frågor, skall djurgårdsnämndens anslagspost till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal minskas med 2 800 kronor. Å andra sidan torde densamma bära uppräknas med sammanlagt 1 500 kronor för löneklassuppflyttningar samt vikariats- och övertidsersättningar. De sålunda förordade ändringarna i anslagsberäkningen medföra en minskning av anslagsposten till rörligt tillägg med 200 kronor.

I enlighet härmed uppföres anslaget med $(98\,800 - 2\,800 + 1\,500 - 200)$ 97 300 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för djurgårdsnämnden, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t.....	18 000
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	74 700
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	4 600
	Summa kronor 97 300

b) till *Djurgårdsnämnden*: *Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 97 300 kronor.

[73] 2. *Djurgårdsnämnden*: *Omkostnader*.

	Anslag
1949/50 (statsliggaren s. 400).....	11 500
1950/51 (förslag)	11 500

I enlighet med djurgårdsnämndens förslag (skr. 12/9 1950) uppföres anslaget med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Djurgårdsnämnden*: *Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 11 500 kronor.

I. Diverse.

[74] 1. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Slottsbyggnadernas delfond.

	Anslag
1950/51 (statsliggaren s. 400)	412 000
1951/52 (förslag)	421 000

Under hänvisning till vad chefen för finansdepartementet i annat sammanhang anför angående ersättning till slottsbyggnadernas delfond av statens allmänna fastighetsfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Slottsbyggnadernas delfond* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 421 000 kronor.

[75] 2. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond.

	Anslag
1950/51 (statsliggaren s. 400)	1 429 000
1951/52 (förslag)	1 341 000

Under hänvisning till vad chefen för finansdepartementet i annat sammanhang anför angående ersättning till byggnadsstyrelsens delfond av statens allmänna fastighetsfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 1 341 000 kronor.

[76] 3. Ersättning till statens järnvägar för av Kungl. Maj:t medgivna lindringar i befordringsavgifterna för vissa resor.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	5 000	7 300
1949/50	5 000	20 300
1950/51 (statsliggaren s. 400)	5 000	
1951/52 (förslag)	5 000	

Anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens järnvägar för av Kungl. Maj:t medgivna lindringar i befordringsavgifterna för vissa resor* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 5 000 kronor.

[77] 4. Ersättning till postverket för befordran av tjänsteförsändelser.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	25 300 000	26 643 000
1950/51 (statsliggaren s. 400) ..	21 600 000	
1951/52 (förslag)	25 600 000	

Av en inom *generalpoststyrelsen* i augusti 1950 upprättad promemoria inhämtas, att ifrågavarande ersättning för innevarande budgetår beräknats komma att uppgå till ca 25 230 000 kronor enligt följande sammanställning.

Tjänsteförsändelser i allmänhet	23 900 000
» från de statliga kristidsorganen	450 000
» i kristidsnämndsärenden	700 000
Delgivningsförsändelser	180 000
	Summa kronor 25 230 000

Ersättning för befordran av tjänsteförsändelser i allmänhet utgår med viss procent av postverkets frankoteckenuppbörd. Storleken av ifrågavarande procenttal bestämmes av *generalpoststyrelsen* och statskontoret. För tiden 1 juli 1949—30 juni 1950 har överenskommelse träffats om ett procenttal av 16. Detta tal har också — i avvaktan på resultatet av en pågående utredning om en eventuell ändring av procentsatsen — tillämpats vid *generalpoststyrelsens* beräkning av ersättningen för budgetåren 1950/51 och 1951/52.

I överensstämmelse härmed och under hänsynstagande till en viss stegring i frankoteckenuppbörden har styrelsen beräknat ersättningen för tjänsteförsändelser i allmänhet under budgetåret 1951/52 till 24 000 000 kronor.

Ersättningen för de statliga kristidsorganens post uppgick för andra kvartalet 1950 till ca 143 000 kronor, därav från statens livsmedelskommission ca 38 400 kronor. Med beaktande av att denna kommission den 1 juli 1950 uppgått i statens jordbruksnämnd, vars post inräknas bland tjänsteförsändelser i allmänhet, beräknas ersättningen för de statliga kristidsorganens post under budgetåret 1950/51 till 450 000 kronor. Motsvarande ersättning under budgetåret 1951/52 uppskattas likaledes till 450 000 kronor.

Från förevarande anslag utgår jämväl ersättning till postverket för postdelgivning (SFS nr 641/1947). Denna ersättning uppgick under budgetåret 1949/50 till ca 180 000 kronor och beräknas till samma belopp för budgetåret 1951/52.

Generalpoststyrelsen förutsätter, att särskild ersättning för befordran av post i kristidsnämndsärenden icke skall utgå under budgetåret 1951/52.

I enlighet härmed beräknar styrelsen ersättningen till postverket för befordran av tjänsteförsändelser för budgetåret 1951/52 till (24 000 000 + 450 000 + 180 000) 24 630 000 kronor.

Yttrande.

Statskontoret framhåller, att det icke får anses uteslutet att en sänkning av det procenttal, efter vilket ersättningen för tjänsteförsändelser i allmänhet be-

räknas, kan visa sig befogat för tiden efter utgången av budgetåret 1949/50. Ifrågavarande ersättning för budgetåret 1951/52 bör därför enligt ämbetsverkets mening icke upptagas till högre belopp än som av statskontoret beräknades för innevarande budgetår eller 22 500 000 kronor.

I likhet med generalpoststyrelsen finner statskontoret det vanskligt att rätt uppskatta ersättningen för befordran av de statliga krisorganens post. Enligt statskontorets bedömande förefaller emellertid ett belopp av 400 000 kronor vara tillfyllest härför. Då beräkningen av ersättningen för postdelgivning, 180 000 kronor, synes böra godtagas, skulle alltså anslaget för nästa budgetår enligt statskontorets uppskattning anvisas med 23 080 000 kronor.

Departementschefen.

Enligt vad som numera framkommit vid den av generalpoststyrelsen verkställda undersökningen rörande procenttalet för beräkningen av ersättningen för befordran av tjänsteförsändelser i allmänhet är en sänkning av detta procenttal icke för närvarande befogat. Å andra sidan synes en ökning av ersättningsanslaget med ytterligare 1 000 000 kronor utöver det av generalpoststyrelsen beräknade beloppet påkallad vid bifall till det förslag om höjning av vissa postavgifter, som kommer att framläggas i annat sammanhang. I enlighet härmed uppföres anslaget med avrundat 25 600 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till postverket för befordran av tjänsteförsändelser* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 25 600 000 kronor.

[78] 5. **Ersättning till postverket för befordran av enskildas försändelser i ransoneringsärenden.**

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	1 200 000	482 000
1950/51 (statsliggaren s. 401) ..	50 000	
1951/52 (förslag)	200 000	

Enligt en inom *generalpoststyrelsen* i augusti 1950 upprättad promemoria beräknas ersättningen till postverket för befordran av enskildas försändelser i ransoneringsärenden komma att under budgetåret 1950/51 uppgå till ca 200 000 kronor. Även för budgetåret 1951/52 beräknas ersättningen till detta belopp.

Då generalpoststyrelsens beräkning icke givit mig anledning till erinran, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till postverket för befordran av enskildas försändelser i ransoneringsärenden* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 200 000 kronor.

[79] 6. Understöd åt skärgårdsrederier.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49.....	300 000	—
1949/50	¹ 450 000	730 000
1950/51 (statsliggaren s. 401)....	500 000	
1951/52 (förslag).....	900 000	

Anslaget anvisades första gången av 1948 års riksdag efter därom i propositionen 1948: 261 framlagt förslag.

Under budgetåret 1949/50 utgjorde de disponibla medlen å anslaget sammanlagt ca 459 500 kronor, därav ca 9 500 kronor i kvarstående odisponerad be-
hållning från föregående budgetår.

Med anlitande av nyssnämnda belopp av 459 500 kronor ha understöd be-
viljats i följande omfattning.

Till Waxholms nya ångfartygs aktiebolag för uppehållande av viss båt- trafik i Stockholms skärgård under tiden $\frac{1}{10}$ 1949— $\frac{30}{4}$ 1950	230 000
Till Marstrands nya ångfartygs aktiebolag för uppehållande av viss båttrafik i Bohusläns skärgård under tiden $\frac{1}{10}$ 1949— $\frac{31}{3}$ 1950 ..	215 000
Till vissa andra rederier.....	14 000
	Summa kronor 459 000

Som allmänt villkor har gällt att understöd medgivits endast för det drifts-
underskott, som kvarstått efter avdrag av eventuellt överskott på sommar-
trafiken.

Till täckande av ytterligare underskott på vintertrafiken 1949/50 ha från
innevarande budgetårs anslag beviljats bidrag med 12 000 kronor till Mar-
strandsbolaget och 30 000 kronor till Waxholmsbolaget.

Under innevarande seglationsperiod förete skärgårdsrederiernas driftsunder-
skott en ännu ogynnsammare utveckling än tidigare. Detta sammanhänger
främst därmed att intäkterna av sommartrafiken 1950 minskat i sådan ut-
sträckning, att något överskott av denna trafik för att täcka underskottet på
vintertrafiken visat sig icke vara att påräkna. Enligt rederiernas nu framlagda
beräkningar skulle subventionsbehovet för seglationsperioden 1950/51 uppgå
till ca 370 000 kronor för vardera av Marstrands- och Waxholmsbolagen.

Marstrandsbolagets fartyg har per den 1 januari 1951 försålts till ett kon-
sortium, som avser att bedriva båttrafik i Bohusläns skärgård i samma ut-
sträckning som det gamla bolaget. Intressenterna i det nya företaget ha för-
klarat sig ämna genom inköp av nya snabbgående passagerarbåtar samt genom
ombyggnad och motorisering av vissa av de övertagna ångfartygen söka göra
trafiken lönsam. Under en övergångsperiod fram till den tidpunkt, då moderni-
seringen av tonnaget kan beräknas inverka på trafikresultatet, skulle före-
taget emellertid behöva understöd av statsmedel, nämligen för tiden intill
den 1 april 1951 i samma omfattning som beräknats för det gamla rederiet
samt för tiden 1 april 1951—31 mars 1952 med ett på förhand fixerat belopp
av 275 000 kronor.

¹ Därav 150 000 kronor på tilläggsstat.

För Waxholmsbolagets del föreligga ännu icke några omständigheter, som tyda på att statsunderstödet skulle kunna nedbringas eller helt indragas. Med hänsyn bl. a. till inträdda eller väntade ökningsar av kolpriser och löner torde det vara anledning att vid anslagsberäkningen för nästa budgetår preliminärt utgå från ett åtminstone oförändrat subventionsbelopp för detta bolag.

Den överslagskalkyl av subventionsutgifterna för innevarande och nästa budgetår, som här gjorts, ger till resultat en sammanlagd utgiftssumma av (12 000 + 30 000 + 370 000 + 370 000 + 275 000 + 370 000) 1 427 000 kronor. Efter avdrag av det för budgetåret 1950/51 anvisade anslagsbeloppet av 500 000 kronor skulle alltså återstå ett medelsbehov av i runt tal 900 000 kronor. Ehuru denna beräkning är i hög grad osäker och kan komma att revideras i den ena eller andra riktningen vid prövningen av subventionsansökningarna, anser jag mig likväl, i avsaknad av säkrare bedömningsgrunder, böra föreslå, att anslaget för budgetåret 1951/52 uppföres med detta belopp.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Understöd åt skärgårdsrederier* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 900 000 kronor.

[80] 7. **Understöd åt inrikes lufttrafik.**

	Anslag
1949/50	2 100 000
1950/51 (statsliggaren s. 401)	360 000
1951/52 (förslag)	1 370 000

Efter därom i propositionen 1950:175 framlagt förslag anvisade 1950 års riksdag på riksstaten för budgetåret 1950/51 ett anslag av 360 000 kronor till understöd åt inrikes lufttrafik under kalenderåret 1950. Detta subventionsbelopp är beräknat enbart för trafiken på linjen Stockholm—(Norrköping)—Visby. Ehuru några anslagsmedel — i motsats till vad som var fallet för år 1949 — alltså ej anvisades för linjerna Stockholm—Malmö och Stockholm—Sundsvall/Härnösand—Luleå, medgav emellertid riksdagen på förslag av Kungl. Maj:t, att kvarstående belopp av det å riksstaten för budgetåret 1949/50 anvisade anslaget fick användas för subventionering av trafiken under 1950 på sistnämnda båda linjer.

I propositionen 1950:175 uttalades bl. a. att flyglinjerna från Stockholm till Göteborg och Malmö voro av den karaktär, att flygtrafikens fortsatta bedrivande borde bedömas uteslutande från kommersiella synpunkter och att någon subventionering av denna trafik ej borde förekomma. Vidare framhölls att det förhållandevis ringa utnyttjandet av Luleålinjen och de höga subventionskostnaderna för densamma samt den i jämförelse med övriga inrikeslinjer ogynnsammare utvecklingen av dessa faktorer utgjorde starka skäl för att nedlägga denna linje.

Med anledning av riksdagsbeslutet i subventionsfrågan beslöt aktiebolaget Aerotransport (ABA) i mars 1950, att trafiken på Norrlands- och Malmö-

Beslutet om nedläggande av nämnda flyglinjer ledde till att kommittéer bildades i såväl Norrland som Skåne med uppgift att verka för trafikflygets bevarande. Kommittéerna ha i skilda skrivelser hemställt bl. a. att subventionsfrågan måtte omprövas och åtgärder vidtagas för flyglinjernas fortsatta upprätthållande. Sedermera har en kommitté bildats jämväl på Gotland.

I skrivelse den 22 september 1950 har ABA anhållit, att frågan om subventionering av inrikestrafiken måtte omprövas samt att anslag till understöd åt inrikes lufttrafik på linjerna Stockholm resp. Norrköping—Visby, Stockholm—Luleå, Stockholm—Sundsvall/Härnösand och Stockholm—Malmö måtte anvisas med 870 000 kronor för perioden $\frac{1}{10}$ 1950— $\frac{30}{9}$ 1951 och med 700 000 kronor för perioden $\frac{1}{10}$ 1951— $\frac{30}{9}$ 1952¹.

Genomsnittlig beläggning i den reguljära inrikestrafiken ¹/₁—³¹/₈ 1948, 1949, 1950.

Anm. Lastfaktor = förhållandet mellan antalet betalda och antalet offererade tonkm.

Kabinfaktor	»	»	»	»	»	»	personkm.
-------------	---	---	---	---	---	---	-----------

Lastfaktorn är beräknad på vid varje tidpunkt för flygplan DC-3 gällande lastkapacitet. Efter ombyggnad av flygplan DC-3 erhöles således omkring årsskiftet 1948—49 tillstånd att tillämpa högre vikter för dessa flygplan. På grund härav kan lastfaktorn visa lägre värde 1949 och 1950 jämfört med 1948 trots ökad passagerar- och lastmängd per tur.

¹ Den angivna periodberäkningen sammanhänger med en numera genomförd omläggning av bolagets räkenskapsår.

bedömandet av dessa linjers existensberättigande. Den av bolaget från den 15 maj 1950 genomförda tidtabellsomläggningen, innebärande separata linjer på Luleå och Sundsvall/Härnösand, har medfört ökat antal passagerare samt ökade frakt- och postmängder särskilt på Luleålinjen. De åtgärder, som vidtagits av de i Sydsverige och Norrland bildade intresseföreningarna för trafikflygets bevarande, torde också redan nu i viss mån ha bidragit till det bättre resultatet och kan väntas än mer i fortsättningen komma att verka till förmån för en gynnsam utveckling.

Den genomsnittliga beläggningen i den reguljära inrikestrafiken under tiden $\frac{1}{10}$ — $\frac{31}{9}$ 1950, beräknad i procent av lastförmågan, ävensom antalet å linjerna under samma tid beförade passagerare samt kilogram post och frakt framgår av tabellen å s. 103. Som jämförelse har även angivits motsvarande uppgifter för samma tidsperioder under 1948 och 1949, där sådan jämförelse varit möjlig.

Med anledning av de nya förhållanden som sålunda inträtt i fråga om inrikestrafiken har bolaget uppgjort en plan för sådan trafiks bedrivande på Visby, Malmö och Norrland under perioderna $\frac{1}{10}$ 1950— $\frac{30}{9}$ 1951 och $\frac{1}{10}$ 1951— $\frac{30}{9}$ 1952. Det tilltänkta trafikprogrammet har följande utseende.

L i n j e	Tidsperiod	Antal dubbelturer
Stockholm—Malmö	$\frac{1}{10}$ — $\frac{30}{9}$	1 varje vardag
Stockholm—Luleå	$\frac{1}{10}$ — $\frac{30}{9}$	1 varje vardag
Stockholm—Sundsvall	$\frac{10}{4}$ — $\frac{30}{9}$	1 daglig
Stockholm—Visby	$\frac{1}{10}$ — $\frac{14}{4}$	1 varje vardag, 1 daglig
Stockholm—Visby	$\frac{15}{4}$ — $\frac{9}{6}$	1 varje vardag, 2 dagliga
Stockholm—Visby	$\frac{10}{6}$ — $\frac{19}{8}$	3 dagliga
Stockholm—Visby	$\frac{20}{8}$ — $\frac{30}{9}$	1 varje vardag, 2 dagliga
Visby—Norrköping	$\frac{1}{10}$ — $\frac{12}{6}$	3 per vecka
Visby—Norrköping	$\frac{13}{6}$ — $\frac{30}{9}$	1 daglig

På grund av uttalandet i propositionen 1950: 175 att subvention principiellt borde ifrågakomma endast för Visby- och Norrlandstrafiken, har inom bolaget uppgjorts en kalkyl för sådan trafik under perioden $\frac{1}{10}$ 1950— $\frac{30}{9}$ 1951. Såsom framgår av följande uppställning beräknas det totala underskottet, exklusive andel i bolagets administrations- och försäljningskostnader, uppgå till högst 920 000 kronor för sagda period.

	Stockholm— Luleå	Stockholm— Sundsvall	Stockholm— Norrköping— Visby	Totalt
Intäkter	980 000	211 000	1 308 000	2 499 000
Till linjerna hänförliga kostnader..	1 377 000	428 000	1 614 000	3 419 000
Intäkter ./. till linjerna hänförliga kostnader	./. 397 000	./. 217 000	./. 306 000	./. 920 000

Då emellertid även trafik på Malmö kan utföras utan någon ökning av antalet flygplan och av vissa, till flygplanen hänförliga fasta kostnader, vilka

ingå i förenämnda kalkyl, har en resultatberäkning uppgjorts för ett inrikesprogram omfattande samtliga ifrågakommande linjer. Det totala underskottet, exklusive andel i bolagets administrations- och försäljningskostnader, beräknas i sådant fall, på sätt framgår av följande uppställning, komma att uppgå till högst 861 000 kronor.

	Stockholm— Luleå	Stockholm— Sundsvall	Stockholm— Norrköping— Visby	Stockholm— Malmö	Totalt
Intäkter	980 000	211 000	1 308 000	804 000	3 303 000
Till linjerna hänförliga kostnader	1 295 000	407 000	1 533 000	929 000	4 164 000
Intäkter ./ till linjerna hänförliga kostnader	./ 315 000	./ 196 000	./ 225 000	./ 125 000	./ 861 000

De här angivna kalkylerna äro baserade på trafik med flygplan av typ DC-3. I den mån flygplan av typ Scandia komma att bli disponibla och insättas i inrikestrafik, kunna såväl kostnads- som intäktsiffror ändras. Då erfarenhet helt saknas av drift med flygplan av sistnämnda typ, har bolaget icke ansett sig kunna nu framlägga någon resultatberäkning för sådan trafik.

Under förutsättning av att intäkterna ökas i förutsedd omfattning samt att inga väsentliga förändringar i den nuvarande kostnadsnivån äger rum, bedömes underskottet för inrikestrafik i samma omfattning under perioden 1/10 1951—30/9 1952 icke komma att överstiga 700 000 kronor.

Beträffande trafiken på Gotland undersöker bolaget möjligheterna för en omläggning av tidtabellen. I den mån en besparing härigenom kan vinnas, kommer subventionsbehovet att i motsvarande mån minskas.

Under hänvisning till de sålunda framlagda beräkningarna uttalar bolaget att en trafik på Visby-, Norrlands- och Malmölinjerna innebär en så betydligt mera rationell drift bl. a. på grund av flygplanens bättre utnyttjande att även Malmölinjen bör medtagas i det inrikes trafiknät, som i sin helhet bör bli föremål för subventionering.

Yttranden.

Luftfartsstyrelsen. Styrelsen påpekar bl. a. att ABA:s förevarande framställning upptager subventionsbelopp, som äro icke obetydligt lägre än vad som ursprungligen ansetts erforderligt, och tillika går ut på en avtagande subvention, utan att därigenom det i bolagets tidigare framställning angivna programmet för inrikestrafiken synes ha menligt påverkats. Med hänsyn härtill har styrelsen för sin del intet att erinra mot att subvention i begärd omfattning beviljas ABA. Enligt styrelsens uppfattning borde dock trafikprogrammet ha lagts upp på längre sikt än enbart de två närmaste åren.

För luftfartsverkets del beräknas den planerade inrikestrafiken för budgetåret 1950/51 medföra en driftkostnadsökning med 95 000 kronor. Under skottet å luftfartsfonden väntas dock icke stiga i motsvarande omfattning,

enär en del av kostnadsökningen kommer att täckas av inflytande landningsavgifter m. m. För budgetåret 1951/52 beräknas diftkostnadsökningen till brutto 125 000 kronor. När de för Sundsvalls/Härnösands och Luleå flygplatser beställda ILS-anläggningarna installerats och tagits i bruk — vilket anses ofrånkomligt ur säkerhetssynpunkt — tillkommer för budgetåret 1951/52 en utgiftsökning av tillhopa ca 100 000 kronor.

Statskontoret. Att döma av den föreliggande framställningen torde, framhåller statskontoret, det ekonomiska resultatet av inrikestrafiken ej komma att nämnvärt förbättras under år 1951. Underskottet å Visbylinjen beräknas sålunda för perioden oktober 1950—september 1951 komma att uppgå till samma belopp, som räknats med för år 1950 eller 360 000 kronor. Å Norrlandslinjerna redovisas ökat antal passagerare samt ökade frakt- och postmängder efter 1 maj 1950. Denna ökning uppgives vara ett resultat av den intensiva kampanj för att säkra flyglinjernas fortbestånd, som under året bedrivits i de berörda landsdelarna. I motsats till bolaget anser statskontoret det synnerligen tveksamt, om denna förbättring av trafikresultatet kommer att bli bestående i framtiden. Bolaget uttalar sig ej om hur länge subventionsbehovet väntas komma att kvarstå, vilket torde få tydas så att bolaget fortfarande ej anser sig kunna ställa i utsikt, att inrikestrafiken under överskådlig tid skall bli ekonomiskt bärkraftig. Under sådana förhållanden måste statskontoret finna kravet på att subventioneringen från statens sida skulle utsträckas att även omfatta flyglinjer, som hittills icke givit löfte om att bli affärsmässigt motiverade, ägnat inge mycket allvarliga betänkligheter. Subventionsbehovet bedömes visserligen bli mindre än vad som räknades med för 1950. Räknat per passagerare äro subventionsbeloppen å Norrlandslinjerna dock alltså betydande. Sålunda beräknas subventionen per passagerare för tiden oktober 1950—september 1951 å Sundsvallslinjen till 46 kronor (räknat efter 4 200 passagerare) och å Luleålinjen 71 kronor (räknat efter 4 400 passagerare). Enligt statskontorets mening kan det ej vara försvarligt, att det begränsade behov av snabbare förbindelser å Norrland, som att döma av det ringa passagerarantalet föreligger, skall till väsentlig del tillgodoses med anlitande av skattemedel. För jämförelse kan nämnas att antalet passagerare under år 1949, som färdats i första och andra klass med järnväg mellan Stockholm—Sundsvall och omvänt, uppskattas till 320 respektive 7 230 samt mellan Stockholm—Luleå och omvänt till 140 respektive 4 190. Motsvarande siffror utgöra vad gäller Stockholm—Malmö och omvänt 3 640 respektive 58 600.

I fråga om Norrlands- och Malmölinjerna har statskontoret icke funnit sådana ändrade förutsättningar föreligga, som föranleda ämbetsverket att frångå sin tidigare uttalade uppfattning, att staten under nuvarande förhållanden ej bör påfordra ett upprätthållande av dessa linjer. Under hänvisning jämväl till att det pressade statsfinansiella läget påkallar skärpt restriktivitet i fråga om nya statsutgifter anser sig statskontoret därför böra avstyrka bolagets begäran om anslag till understöd av trafiken å dessa linjer. Beträffande Visbylinjen vill statskontoret icke motsätta sig fortsatt subventionering under år 1951.

1950 års besparingsutredning.

Det för innevarande budgetår anvisade anslaget avser understöd endast åt linjen Stockholm—Visby. I proposition 1950: 175 har, enligt vad som framgår av en i propositionen intagen sammanställning, subventionen per passagerare på Visbylinjen beräknats uppgå till 9 kronor under år 1950, vilket skulle innebära en betydande sänkning av beloppet jämfört med motsvarande siffra för år 1949.

Enligt av utredningen inhämtade uppgifter har en betydande del av trafiken på Visbylinjen koncentrerats till sommarmånaderna. Detta förhållande synes ge vid handen, att Visbylinjen i hög grad utnyttjas för turist- och rekreationsresor. Principiellt torde en sådan trafik ej påkalla understöd från statens sida. Vidare må framhållas, att trafikfrekvensen under senare år icke obetydligt stegrats, varigenom underskottet å linjen efterhand torde minska. Under sådana förhållanden synes det rimligt att vederbörande trafikföretag självt svarar för eventuellt uppkommande underskott, intill dess att linjen blir självbärande. Även från denna utgångspunkt synes sålunda subventionen böra slopas.

Besparingsutredningen anser sig sålunda böra föreslå, att förevarande anslag icke uppföres i riksstaten för budgetåret 1951/52-

Departementschefen.

Subventioneringen av den inrikes lufttrafiken är f. n. i princip begränsad till Visbylinjen. Beslut härom har fattats efter det att statsmakterna haft tillfälle att taga ställning till vissa av ABA framlagda förslag om subventionering av ett större trafikprogram omfattande förutom Visbylinjen även Luleålinjen eller alternativt Luleå- och Malmölinjerna. Subventionsbehovet för det sistnämnda alternativet beräknades av ABA till ca 1,5 miljon kronor för år 1950. Vid anmälan av denna fråga i propositionen 1950: 175 framhöll jag, att understöd av en sådan storleksordning borde övervägas endast under förutsättning att ett fortsatt bedrivande av inrikestrafiken i den avsedda omfattningen kunde förväntas snabbt medföra en kraftig sänkning av subventionerna. Vid förhandlingar mellan bolaget och kommunikationsdepartementet, varvid bolaget tillfrågats om subventionsbehovet för hela trafikprogrammet kunde nedbringas till högst 1 miljon kronor 1951 och högst 0,5 miljon kronor 1952, hade bolaget förklarat sig berett att gå ned till 1 miljon kronor för 1951 men hade ej kunnat lämna några utfästelser för tiden därefter. Jag ansåg under sådana förhållanden försiktigheten bjuda, att man i stället sökte successivt bygga upp inrikestrafiken genom att till en början understödja Visbylinjen och först sedan denna börjat visa ekonomisk bärkraft upptaga frågan om Norrlandslinjens återupptagande till förnyad prövning.

Jag framhöll emellertid samtidigt, att det vid de förutnämnda förhandlingarna mellan bolaget och departementet från bolagets sida anförts, att man icke finge helt utesluta möjligheten, att bolagets bedömning av framtidsutsikterna för inrikestrafiken kunde förändras. Bolaget ansåge det vara tänkbart, att bolaget i sin subventionsansökan för 1951 års trafik kunde

anmäla sådan omvärdering av subventionsbehovet för inrikestrafiken, att den ifrågasatta sänkningen av subventionerna bleve möjlig att genomföra. Jag förklarade mig för egen del beredd att framdeles pröva de förslag i sådan riktning som eventuellt komme att framläggas av bolaget.

I den nu föreliggande framställningen har ABA framlagt en ny beräkning av underskottet på inrikestrafiken för den närmaste tiden. Denna beräkning innebär i vad avser trafik enbart på Visbylinjen ett oförändrat subventionsbehov av 360 000 kronor. Beträffande det större trafikprogrammet, omfattande såväl Visbylinjen som Norrlands- och Malmölinjerna, har däremot skett en omvärdering i gynnsam riktning. Medan bolaget för detta program tidigare förklarat sig berett att godtaga ett subventionsbelopp av 1 miljon kronor för 1951 men icke velat göra någon utfästelse för 1952, har bolaget nu minskat sitt anspråk till 870 000 kronor för perioden $\frac{1}{10}$ 1950 - $\frac{30}{9}$ 1951 samt angivit subventionsbehovet för tiden $\frac{1}{10}$ 1951 - $\frac{30}{9}$ 1952 till 700 000 kronor. Efter förhandlingar mellan bolaget och kommunikationsdepartementet har bolaget sedermera förklarat sig kunna godtaga en minskning av sistnämnda belopp till 500 000 kronor. Skillnaden mellan detta och det av bolaget begärda beloppet har ansetts kunna täckas därigenom att ABA söker ytterligare rationalisera driften och att de lokala intressena ställa erforderliga garantier för att inrikesflyget blir utnyttjat i större utsträckning. Därmed har bolagets subventionsanspråk för det större trafikprogrammet nedbringats till den nivå, som enligt de i propositionen 1950: 175 angivna riktlinjerna ansetts utgöra förutsättningen för subventionering av detta program. Bolaget har med hänsyn härtill ansett sig böra i avvaktan på statsmakternas förnyade ställningstagande i frågan tills vidare fortsätta att trafikera Norrlands- och Malmölinjerna.

Malmölinjen förklarades i förenämnda proposition vara av sådan karaktär att flygtrafikens fortsatta bedrivande borde bedömas uteslutande ur kommersiella synpunkter och att från statens sida anledning ej föreläge att påkalla att ABA där upprätthölle särskild inrikestrafik. Anledningen till att Malmölinjen ändå inbegripits i ABA:s nu föreliggande subventionsansökan är följande. Uteslutes nämnda linje ur det av bolaget framlagda trafikprogrammet, beräknas underskottet för perioden $\frac{1}{10}$ 1950 - $\frac{30}{9}$ 1951 stiga från 870 000 till 920 000 kronor. Detta innebär att Malmölinjen skulle ge ett intäktsstillskott, som med ca 50 000 kronor överstiger de direkta merkostnaderna för linjens trafikering i anslutning till de övriga linjerna. Den närmare förklaringen härtill är bl. a. den, att trafiken på Malmö kan bedrivas utan någon ökning av antalet flygplan och av vissa till flygplanen hänförliga kostnader, som ingå i totalkalkylen. Jag anser mig under sådana förhållanden ej ha något att erinra mot att Malmölinjen, intill dess den kommer att ingå såsom en del i en internationell linje, upprätthålles som en inrikeslinje i anslutning till övriga sådana linjer, under förutsättning att statsverket icke därigenom åsamkas några merkostnader.

Besparingsutredningen har riktat uppmärksamheten på subventioneringen av Visbylinjen. Utredningen framhåller bl. a., att denna linje i hög grad ut-

nyttjas för turist- och rekreationsresor och att en sådan trafik ej borde påkalla understöd från statens sida. Enligt utredningens mening bör vederbörande trafikföretag självt svara för eventuellt uppkommande underskott på Visbylinjen till dess att den blir självbärande. Med anledning härav vill jag påpeka, att trafiken under turistsäsongen är självbärande. Under den övriga delen av året uppkommer emellertid så stora förluster att linjen för närvarande ej kan betraktas som affärsmässigt motiverad. Det torde vara för tidigt att redan nu uttala sig om linjen i framtiden kommer att bli självbärande. Med hänsyn härtill anser jag, att Visbylinjen alltjämt bör ifrågakomma till understöd.

Med anledning av vad utredningen anfört kan det emellertid ifrågasättas om icke en taxehöjning bör genomföras i syfte att förbättra resultatet av trafiken. Enligt vad jag inhämtat följer bolaget utvecklingen i taxehänseende såväl å denna som övriga linjer och är berett att vidtaga de åtgärder som ur ekonomisk synpunkt kunna visa sig påkallade.

Vid övervägande av de sålunda föreliggande omständigheterna i subventionsfrågan har jag funnit avgörande skäl tala för att medel ställas till Kungl. Maj:ts förfogande till understödande av inrikes lufttrafik under en begränsad tid med högst de belopp som förut angivits. Jag förutsätter härvid, att subventionsbehovet efter utgången av perioden $\frac{1}{10}$ 1951— $\frac{30}{9}$ 1952 skall kunna nedbringas väsentligt under det för nämnda period beräknade beloppet av 500 000 kronor. Denna fråga torde få upptagas till närmare behandling i samband med budgetarbetet för 1952/53. Skulle det visa sig att det ökade intresse för användning av inrikeslinjerna, som ådagalagts från allmänhetens sida under det sistförflutna året, endast varit av övergående natur, böra emellertid åtgärder vidtagas för att så fort som möjligt avveckla subventioneringen. Jag vill i detta sammanhang erinra om att Kungl. Maj:t den 22 december 1950 förordnat särskild person att såsom granskningsman fortlöpande följa utvecklingen av subventionsbehovet.

Jag tillstyrker alltså, att för det nu beräknade understödsbehovet, som omfattar en tidsperiod av två år, anvisas ett anslag av (870 000 + 500 000) 1 370 000 kronor. Med hänsyn bl. a. till att subventionsperioden endast delvis sammanfaller med budgetåret bör anslaget få karaktären av reservationsanslag.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Understöd åt inrikes lufttrafik* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 1 370 000 kronor.

[81] 8. **Bidrag till vissa internationella sammanslutningar m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	50 000	76 000
1950/51 (statsliggaren s. 402)	50 000	
1951/52 (förslag)	50 000	

Anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till vissa internationella sammanslutningar m. m.*
för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 50 000
kronor.

[82] 9. **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.**

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	¹ 400 000	384 200
1950/51 (statsliggaren s. 402) ..	300 000	
1951/52 (förslag)	250 000	

Av statsfinansiella skäl synes en minskning av kommittéutgifterna för nästa budgetår böra ske. Med hänsyn härtill uppföres anslaget med ett till 250 000 kronor reducerat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för
budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 250 000
kronor.

[83] 10. **Planering av allmänna arbeten.**

	Anslag
1950/51 (statsliggaren s. 402)	100
1951/52 (förslag)	100

Under hänvisning till vad chefen för finansdepartementet i annat sammanhang anför angående planering av allmänna arbeten hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Planering av allmänna arbeten* för budgetåret 1951/52
anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

[84] 11. **Extra utgifter.**

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	40 000	39 900
1950/51 (statsliggaren s. 402)	50 000	
1951/52 (förslag)	50 000	

Anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Extra utgifter* för budgetåret 1951/52 anvisa ett re-
servationsanslag av 50 000 kronor.

[85] 12. **Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst.**

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	8 200	7 700
1950/51 (statsliggaren s. 402)	8 200	
1951/52 (förslag)	8 200	

Anslaget uppföres med oförändrat belopp.

¹ Därav 150 000 kronor på tilläggstat.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 8 200 kronor.

[86] 13. **Viss beredskapsutrustning åt Aktiebolaget Radiotjänst.**

I skrivelse den 13 november 1950 har Aktiebolaget Radiotjänst hemställt bl. a., att ett belopp av 900 000 kronor måtte ställas till bolagets förfogande för anskaffning av viss beredskapsutrustning. Beträffande motiveringen för denna framställning får jag hänvisa till bolagets skrivelse. Med hänsyn till skrivelsens innehåll torde någon närmare redogörelse för densamma icke lämpligen böra lämnas till statsrådsprotokollet. Riksdagens vederbörande utskott torde böra få del av innehållet i skrivelsen genom att den överlämnas till utskottet.

Med biträdande av bolagets förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Viss beredskapsutrustning åt Aktiebolaget Radiotjänst* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 900 000 kronor.

Sammanfattning.

Medan å riksstaten för budgetåret 1950/51 under sjätte

huvudtiteln anvisats	kronor 355 299 000
kommer vid bifall till de nu framlagda förslagen huvud-	
titelns slutsumma att för budgetåret 1951/52 uppgå till	» 410 673 600
innebärande en ökning med	» 55 374 600
Anslagen av <i>skattemedel i allmänhet</i> , vilka för budgetåret	
1950/51 utgått med	» 53 160 600
skulle för nästa budgetår utgöra	» 58 971 400
Mot de mot <i>automobilskattemedlen</i> under sjätte huvud-	
titeln avräknade anslagen för budgetåret 1950/51 sam-	
manlagt	» 302 138 400
skulle för budgetåret 1951/52 svara anslag till ett sam-	
manlagt belopp av	» 351 702 200

Förändringarna inom huvudtitelns avdelningar framgå av följande sammanställning.

	Anvisat 1950/51	Äskat 1951/52	Ökn. eller minskn.
A. Kommunikationsdepartementet	590 500	579 100	— 11 400
B. Väg- och vattenbyggnadsväsendet:			
Väg- och vattenbyggnadsverket ..	18 610 200	18 950 000	+ 339 800
Vägunderhåll och vägbyggnader ..	283 570 300	332 970 200	+ 49 399 900
Hamnar och farleder	2 958 000	2 550 200	— 407 800
Vatten- och avloppsledningar	12 000 000	12 000 000	—

	Anvisat 1950/51	Äskat 1951/52	Ökn. eller minskn.
C. Vägtrafikväsendet	2 208 700	2 050 100	— 158 600
D. Sveriges meteorologiska och hydro- logiska institut.....	4 782 200	4 795 100	+ 12 900
E. Byggnadsväsendet	4 326 200	4 262 300	— 63 900
F. Tekniska institut.....	1 176 700	1 112 500	— 64 200
G. Statens elektriska inspektion m. m.	201 600	200 000	— 1 600
H. Djurgårdsnämnden	110 300	108 800	— 1 500
I. Diverse	24 764 300	31 095 300	+ 6 331 000
Summa	355 299 000	410 673 600	+55 374 600

Huvudparten av anslagsökningen belöper på väganlagen. Av dessa höjes vägunderhållsanslaget med 11 miljoner kronor. För anslagen till statliga väg- och brobyggnadsarbeten föreligger en nettoökning av sammanlagt 29,7 miljoner kronor. Bidragsanslagen till väghållningen i städer och stadsliknande samhällen, som äro väghållare, höjas med 7,9 miljoner kronor.

Ökningen inom avdelningen Diverse faller framför allt på anslagen till ersättning till postverket för befordran av tjänsteförsändelser m. m. För dessa anslag har beräknats en automatisk utgiftsstegring av ca 4,2 miljoner kronor. Inom nämnda avdelning höjes vidare anslaget till understöd åt skärgårdsredier med 0,4 miljon kronor samt anslaget till understöd åt inrikes lufttrafik med 1,0 miljon kronor. Slutligen tillkommer ett nytt anslag av 0,9 miljon kronor till viss beredskapsutrustning åt Aktiebolaget Radiotjänst.

Bland mera betydande anslagsökningar i övrigt märkes en huvudsakligen automatisk utgiftsökning för väg- och vattenbyggnadsverket med ca 0,3 miljon kronor.

Övriga anslagsgrupper ha, såsom resultat bl. a. av den allmänna besparingsaktionen, kunnat sänkas något eller hållas oförändrade.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med
instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt,
behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Gösta Kahm.

Register

till

Sjätte huvudtiteln för budgetåret 1951/52.**A. Kommunikationsdepartementet.**

Sid.		Kronor
	Kommunikationsdepartementet:	
1	Avlöningar.....	533 600
2	Omkostnader	45 500
	Säger för kommunikationsdepartementet	579 100

B. Väg- och vattenbyggnadsväsendet.

Väg- och vattenbyggnadsverket:

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen:

4	Avlöningar, därav 2 045 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen	4 090 000
7	Omkostnader, därav 427 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen	854 000

Vägförvaltningarna:

8	Avlöningar, att avräknas mot automobilskattemedlen ..	11 000 000
13	Omkostnader, att avräknas mot automobilskattemedlen..	2 631 000
15	De lokala vägnämnderna m. m., att avräknas mot automobilskattemedlen	150 000
15	Reglering av vissa skador inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens ämbetsområde	225 000

Vägunderhåll och vägbyggnader:

Väghållningen på landet samt i städer och stadsliknande samhällen, där kronan är väghållare:

26	Vägunderhållet, att avräknas mot automobilskattemedlen	160 000 000
28	Projektering av vägar och broar, att avräknas mot automobilskattemedlen	1 000 000
29	Nyanläggning av bygdevägar, att avräknas mot automobilskattemedlen	6 500 000
30	Nyanläggning av ödebygdevägar, att avräknas mot automobilskattemedlen	4 000 000
30	Byggande av huvudvägar, att avräknas mot automobilskattemedlen	15 000 000
30	Ombyggnad av bygdevägar och ödebygdevägar, att avräknas mot automobilskattemedlen	13 000 000
31	Vissa vägbyggnadsarbeten, att avräknas mot automobilskattemedlen	100
31	Förstärkning och förbättring av vägar, att avräknas mot automobilskattemedlen	37 000 000
33	Vägbeläggningar, att avräknas mot automobilskattemedlen	25 000 000

114 *Statsverkspropositionen: Bil. 8. Sjätte huvudtiteln.*

Sid.		Kronor
36	Byggande av broar, att avräknas mot automobilskattemedlen	21 000 000
37	Byggande av bro vid Bergnäset, att avräknas mot automobilskattemedlen	3 700 000
38	Byggande av bro vid Hjulsta, att avräknas mot automobilskattemedlen	2 000 000
39	Bidrag till städer och samhällen för tillhandahållande av mark m. m., att avräknas mot automobilskattemedlen	100 000
	Väghållningen i städer och stadsliknande samhällen, som äro väghållare:	
39	Bidrag till underhåll av vägar och gator, att avräknas mot automobilskattemedlen	15 800 000
40	Bidrag till byggande av vägar och gator, att avräknas mot automobilskattemedlen	17 500 000
	Enskild väghållning:	
43	Bidrag till underhåll av enskilda vägar m. m., att avräknas mot automobilskattemedlen	6 800 000
44	Bidrag till byggande av enskilda vägar, att avräknas mot automobilskattemedlen	4 000 000
	Diverse ändamål:	
45	Bidrag till säkerhetsanordningar vid järnvägs korsningar, att avräknas mot automobilskattemedlen ..	350 000
45	Bidrag till vissa forsknings- och undersökningsarbeten, att avräknas mot automobilskattemedlen	90 000
47	Vissa kostnader i samband med internationella vägkongresser, att avräknas mot automobilskattemedlen ..	80 000
47	Väg- och vattenbyggnadsverkets civilförsvar m. m., att avräknas mot automobilskattemedlen	50 000
49	Avsättning till statens automobilskattemedelsfond	100
	Hamnar och farleder:	
49	Bidrag till handelshamnar och farleder	900 000
51	Statliga farledsarbeten	100
52	Byggande av fiskehamnar	1 000 000
54	Underhåll och drift av statens fiskehamnar och farleder ..	50 000
55	Bidrag till byggande och underhåll av mindre hamnar och farleder, att avräknas mot automobilskattemedlen ..	100
56	Reparation och ombyggnad av Falsterbokanalen	600 000
	Vatten- och avloppsledningar:	
56	Bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp ..	12 000 000
	Säger för väg- och vattenbyggnadsväsendet	366 470 400

C. Vägtrafikväsendet.

Statens bilinspektion:

60	Avlöningar, att avräknas mot automobilskattemedlen	1 176 000
62	Omkostnader, att avräknas mot automobilskattemedlen	325 000
62	Registrering av motorfordon	1 000
63	Bidrag till vissa kommunikationsändamål	100

Sid.		Kronor
	Statens biltrafiknämnd:	
64	Avlöningar, att avräknas mot automobilskattemedlen.....	190 000
65	Omkostnader, att avräknas mot automobilskattemedlen....	33 000
66	Undersökningar rörande vägtrafikolyckor m. m., att avräknas mot automobilskattemedlen.....	125 000
68	Bidrag till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande, att avräknas mot automobilskattemedlen.....	200 000
	Säger för vägtrafikväsendet	2 050 100

D. Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut.

Verksamheten i allmänhet:

70	Avlöningar.....	1 530 000
73	Undervisning	7 900
74	Undersökningar inom hydrologiska byrån	271 000
74	Observatörer.....	465 400
75	Telegramkostnader m. m.	457 500
75	Underhåll av stationer m. m.	39 800
76	Övriga omkostnader	106 500

Särskilda undersökningar:

77	Geofysiska undersökningar i Riksgränsen	5 000
77	Väderlektjänst för luftfarten	628 500
79	Aerologiska stationer.....	405 500
80	Bidrag till seismologiska och magnetiska iakttagelser i Abisko	8 000
80	Bidrag till väderleksstationer i Nordatlanten och på Grönland	870 000

Säger för Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut 4 795 100

E. Byggnadsväsendet.

Byggnadsstyrelsen:

81	Avlöningar.....	1 565 000
84	Omkostnader	171 100

Länsarkitektorganisationen:

84	Avlöningar.....	2 192 000
85	Omkostnader	284 000
86	Bidrag till upprättande av byggnadsplaner m. m.	50 000
87	Bidrag till upprättande av generalplaner och regionplaner..	100
88	Utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m.	100

Säger för byggnadsväsendet 4 262 300

F. Tekniska institut.

89	Statens väginstitut, att avräknas mot automobilskattemedlen	430 000
----	---	---------

Statens geotekniska institut:

92	Avlöningar.....	437 800
93	Omkostnader	244 700

Säger för tekniska institut 1 112 500

G. Statens elektriska inspektion m. m.

Statens elektriska inspektion:

94	Avlöningar.....	178 700
95	Omkostnader	19 300
95	Statens prisregleringsnämnd för elektrisk ström	2 000
	Säger för statens elektriska inspektion m. m.	200 000

H. Djurgårdsnämnden.

Djurgårdsnämnden:

96	Avlöningar.....	97 300
97	Omkostnader	11 500
	Säger för djurgårdsnämnden	108 800

I. Diverse.

Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:

98	Slottsbyggnadernas delfond	421 000
98	Byggnadsstyrelsens delfond	1 341 000
98	Ersättning till statens järnvägar för av Kungl. Maj:t med- givna lindringar i befodringsavgifterna för vissa resor ..	5 000
99	Ersättning till postverket för befordran av tjänsteförsän- delser.....	25 600 000
100	Ersättning till postverket för befordran av enskildas försän- delser i ransoneringsärenden	200 000
101	Understöd åt skärgårdsrederier	900 000
102	Understöd åt inrikes lufttrafik.....	1 370 000
109	Bidrag till vissa internationella sammanslutningar m. m.	50 000
110	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.....	250 000
110	Planering av allmänna arbeten	100
110	Extra utgifter	50 000
110	Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst	8 200
111	Viss beredskapsutrustning åt Aktiebolaget Radiotjänst.....	900 000

Säger för diverse 31 095 300

Summa för huvudtiteln **410 673 600**

BILAGA 9 TILL STATSVERKSPROPOSITIONEN 1951

SJUNDE HUVUDTITELN

FINANSDEPARTEMENTET

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 ja-
nuari 1951.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden
MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON,
STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, ANDERSSON, LINGMAN.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sköld, redogör härafter för de
frågor, som tillhöra regleringen för budgetåret 1951/52 av utgifterna under
riksstatens sjunde huvudtitel, avseende anslagen till finansdepartementet,
och anför därvid följande.

A. Finansdepartementet.

[1] 1. Finansdepartementet: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	998 000	943 871
1950/51 (statsliggaren s. 403) ..	836 000	
1951/52 (förslag)	834 400	

Vid beräkning av medelsbehovet under ifrågavarande anslag för nästa
budgetår böra beaktas de nya arbetsuppgifter, som för finansdepartementets
vidkommande inträda under detta budgetår. Såsom framgår av vad jag an-
för vid anmälan av anslagspunkter i det följande, komma fr. o. m. den 1 ja-
nuari 1952 två nya allmänna statsbidrag till kommunerna att utgå, nämligen
den provisoriska skatteersättningen för täckande delvis av skatteunderlags-
bortfallet genom höjningen av Ortsavdragen och övergångsbidragen för ut-
jämnande av skattehöjningar i anledning av kommunindelningsreformen.
Förstnämnda statsbidrag ha av de sakkunniga, som utarbetat riktlinjer för
förfarandet, förutsatts skola fastställas och utbetalas av länsstyrelserna,
men därvid har ansetts nödvändigt att finansdepartementet utövar en rådgi-

vande verksamhet beträffande omräkningen av skatteunderlaget och fastställandet av bidragen. Vidare har förordats att kommunernas besvär över länsstyrelsernas beslut skola anföras hos Kungl. Maj:t i statsrådet och sålunda beredas i finansdepartementet. Beträffande övergångsbidragen ha bidragsbeloppen förutsatts skola fastställas av Kungl. Maj:t efter beredning inom finansdepartementet. Detta har ansetts nödvändigt både med hänsyn till prövningens karaktär av skälighetsprövning och till samordningen med skatteutjämningsunderstöden. Slutligen må erinras, att förslag till nya grunder för sistnämnda understöd skall underställas riksdagens prövning, avsedda att träda i tillämpning under nästa budgetår. Det är givet att uppläggningsarbetet enligt de nya grunderna och prövningen av skattelindringsbidragen åtminstone under de närmaste åren blir mera maktpåliggande än arbetet med tillämpningen av hittills gällande grunder varit under senare år.

Till en del äro de förut angivna nya arbetsuppgifterna av engångskaraktär och böra sålunda icke föranleda annat än en rent tillfällig förstärkning av personalen. Beträffande denna förstärkning anser jag lämpligt att kostnaderna må under nästa budgetår, såsom tidigare skett i fråga om viss personal för prövning av skatteutjämningsansökningarna, bestridas från vederbörliga bidragsanslag. Den ökning av departementets arbetsuppgifter på längre sikt, som torde följa med administreringen av ifrågavarande bidragsanslag, synes mig för närvarande icke böra föranleda en ökning av förevarande anslag med större belopp än vad som motsvarar lönerna för en förste kanslissekreterare i Ce 29 och ett kontorsbiträde i befordringsgången. Den slutliga omprövningen av personalbehovet på kommunala byrån torde icke böra upptagas i förevarande sammanhang. — Den i fjolårets statsverksproposition antydda omdispositionen av arbetskrafterna i departementet, enligt vilken en skattebyrå för löpande ärenden skulle inrättas, har t. v. ej genomförts.

Med hänsyn till avgång bland biträdespersonalen synas två kontorsbiträdestjänster i Ca 8 kunna avföras från personalförteckningen. Då medel för en av ifrågavarande befattningar icke beräknats i den för innevarande budgetår gällande avlöningsstaten bör i samband med avförandet av befattningarna ur personalförteckningen från anslagsposten till ordinarie personal icke överföras större belopp än motsvarande lönen till ett kontorsbiträde eller 5 000 kronor till anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal. Å andra sidan bör sistnämnda anslagspost i enlighet med vad som anförts vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor nedräknas med 22 000 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöning till departementschefen oförändrat 27 600 kronor;

avlöningartill ordinarie tjänstemän 377 600 (— 5 000) kronor;

avlöningar till icke-ordinarie personal 346 800 (+ 23 200 — 22 000) kronor;

rörligt tillägg 82 400 (+ 2 200) kronor.

Anslaget bestämmes alltså till (27 600 + 377 600 + 346 800 + 82 400) 834 400 (— 1 600) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i den för finansdepartementet gällande personalförteckningen dels uppföra en tjänst som extra ordinarie förste kanslisekreterare i Ce 29 och dels avföra två kontorsbiträdestjänster i Ca 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för finansdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöning till departementschefen	27 600
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	377 600
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	346 800
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	82 400

Summa kronor 834 400

c) till *Finansdepartementet*: *Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 834 400 kronor.

[2] 2. **Finansdepartementet: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	278 000	323 239
1950/51 (statsliggaren s. 403)	301 000	
1951/52 (förslag)	301 000	

Anslaget synes böra upptagas med oförändrat belopp. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Finansdepartementet*: *Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 301 000 kronor.

[3] 3. **Vissa kostnader för nationalbudgetarbetet m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	60 000	48 286
1950/51 (statsliggaren s. 439)....	60 000	
1951/52 (förslag)	55 000	

Med hänsyn till att jag i det följande under anslagspunkten 23 tillstyrker att avlöningskostnaden för en amanuens överflyttas från nu ifrågavarande anslag till konjunkturinstitutets avlöningsanslag, bör förevarande anslag nedräknas. Denna nedräkning synes dock böra begränsas till 5 000 kronor. Anslaget torde sålunda för nästa budgetår kunna beräknas till 55 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa kostnader för nationalbudgetarbetet m. m.* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 55 000 kronor.

B. Allmänna centrala ämbetsverk m. m.**[4] 1. Kammarkollegiet: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	660 000	629 934
1950/51 (statsliggaren s. 404) ..	643 300	
1951/52 (förslag)	559 100	

Kammarkollegiet hemställer, att anslaget minskas med 48 200 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Indragning av de för arbetet med kommunregleringen m. m. inrättade befattningarna		50 600
2. Löneklassuppflyttningar	2 400	
	2 400	50 600

Motiv.

1. Arbetet för kollegiets del med den allmänna kommunregleringen är slutfört. Handläggningen inom kollegiet av den därpå följande regleringen av de kommunala donationerna beräknas vara avslutad före den 1 juli 1951. Vidare medelsanvisning för här avsedda ändamål erfordras sålunda icke.

Departementschefen.

Mot kammarkollegiets förevarande förslag har jag ingen erinran.

I enlighet med vad som anförts vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor torde avlöningskostnaderna för kollegiet böra nedräknas med i runt tal 17 000 kronor. Beloppet torde i sin helhet böra avräknas å anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.

Anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän synes med hänsyn till belastningen kunna minskas med 19 000 kronor.

Med beaktande av att anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, helt bortfaller (— 5 200) torde anslaget kunna beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 350 000 (— 19 000) kronor;

avlöningar till icke-ordinarie personal 149 300 (— 43 000 — 17 000) kronor;

rörligt tillägg oförändrat 59 800 kronor.

Anslaget bestämmes alltså till (350 000 + 149 300 + 59 800) 559 100 (— 84 200) kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för kammarkollegiet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	350 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	149 300
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	59 800

Summa kronor 559 100

b) till *Kammarkollegiet*: *Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 559 100 kronor.

[5] 2. *Kammarkollegiet*: *Omkostnader.*

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	40 300	55 107
1950/51 (statsliggaren s. 405)	44 900	
1951/52 (förslag)	36 400	

Kammarkollegiet hemställer, att anslaget minskas med 4 300 kronor.

	Minskning
1. Reseersättningar	3 300
2. Övriga expenser	1 000
	4 300

Motiv.

1. *Reseersättningar.* Utgift 1949/50 12 416; anslag 1950/51 8 300. — Av de under anslagsposten anvisade medlen äro 5 100 kronor beräknade till reseersättningar i anledning av arbetet med den allmänna kommunregleringen. Då detta arbete beräknas vara avslutat före nästa budgetårs ingång, erfordras icke vidare medelsanvisning. Återstående belopp, 3 200 kronor, som avser ersättningar för ordinarie tjänsteresor, föreslås uppräknat med 1 800 kronor med hänsyn till den ökning av antalet inställelser, som föranletts dels av den nya rättegångsreformen och dels av vattenmålens ansvällning. Minskningen å anslagsposten begränsas sålunda till 3 300 kronor.

2. *Övriga expenser.* Utgift 1949/50 30 100; anslag 1950/51 28 600. — Under ifrågavarande delpost föreslår kammarkollegiet dels en minskning med 3 400 kronor, motsvarande de för innevarande budgetår beräknade utgifterna för arbetet med kommunregleringen, och dels en ökning med 2 400 kronor, varav 1 200 kronor till ökade telefonkostnader och återstoden till förbättrad städning av kammarkollegiets lokaler.

Departementschefen.

Den av kammarkollegiet föreslagna ökade medelsanvisningen till ordinarie tjänsteresor under anslagsposten till reseersättningar och förbättrad städning m. m. under delposten till övriga expenser kan jag i nuvarande läge

icke biträda. Posterna torde därför bära nedräknas med 5 100 respektive 3 400 kronor, eller samma belopp som för innevarande budgetår beräknats för bestridande av de i anledning av arbetet med kommunregleringen uppkomna utgifterna.

Omkostnadsanslaget torde alltså kunna beräknas till 36 400 (— 8 500) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kammarkollegiet: Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 36 400 kronor.

[6] 3. Statskontoret: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	960 000	1 003 529
1950/51 (statsliggaren s. 405)	1 048 600	
1951/52 (förslag)	957 400	

Statskontoret hemställer, att anslaget minskas med 71 200 kronor.

	Minskning
1. Överförande till bostadsstyrelsen av 3 ordinarie kontorsbiträden och 12 e.o. kontors- och skrivbiträden	67 600
2. Löneklassförändringar	3 600
	71 200

M o t i v.

1. Till motivering åberopar statskontoret ett i förra årets statsverksproposition framlagt förslag, enligt vilket bostadsstyrelsen från och med den 1 juli 1951 skulle övertaga den befattning med vissa bostadslån, som för närvarande åvilar statskontoret (se 1950: V ht p. 55; jfr prop. nr 153/1949 s. 60).

Departementschefen.

Enligt vad jag inhämtat avses bostadsstyrelsen från och med den 1 juli 1951 skola övertaga den förvaltning av vissa bostadslån, som nu åvilar statskontoret. Statskontorets avlöningsanslag bör med hänsyn härtill minskas med avlöningskostnaderna för 15 biträden.

Vad statskontoret i övrigt hemställt under förevarande anslag föranleder ingen erinran från min sida.

I detta sammanhang vill jag anmäla att 1949 års rationaliseringsutredning den 4 mars 1950 avlämnat sitt betänkande angående rationaliseringsverksamheten inom den offentliga förvaltningen. Rörande innehållet i betänkandet och däröver avgivna yttranden tillåter jag mig hänvisa till den redogörelse härför som lämnats under För flera huvudtitlar gemensamma frågor. Det i betänkandet upptagna förslaget om skapandet av ett centralt rationa-

liseringsorgan innebär en genomgripande förändring av statskontorets ställning i statsförvaltningen, vilket jag ej är beredd att nu förorda. Frågan om statskontorets framtida gestaltning torde få prövas i samband med att ställning tages till frågorna om borttagande av pensionsärendena från statskontoret och om den lämpligaste förläggningen av de fondförvaltande uppgifter, som för närvarande åvila statskontoret.

Såsom framgår av vad under För flera huvudtitlar gemensamma frågor anföres föreslås att den eller de tjänstemän inom resp. ämbetsverk, som skola fullgöra uppgiften att vara organisationsföredragande, även skola ha hand om blankettrevisionen inom verket. I avvaktan på att organisationsföredragandena tillägna sig erforderliga kunskaper rörande blankettrevision torde den tryckeritekniska personalen vid statskontorets tryckeriexpedition böra underkasta inkommande blanketter en granskning även ur rent blanketttekniska synpunkter d. v. s. en granskning som i huvudsak avser om blanketten har föreskrivet format, papperskvalitet och typografisk utstyrsel. Med anledning härav torde personalen på tryckeriexpeditionen för nästa budgetår böra förstärkas med en befattningshavare. Medelsanvisningen härför torde dock kunna begränsas till högst 6 000 kronor.

I enlighet med vad som anförts vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor torde avlöningskostnaderna vid statskontoret böra nedräknas med i runt tal 26 000 kronor. Minskningen synes i sin helhet böra hänföras till icke-ordinarieposten.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 596 400 (— 16 500) kronor;

avlöningar till icke-ordinarie personal 257 900 (— 40 800 — 26 000) kronor;

rörligt tillägg 103 100 (— 7 900) kronor.

Anslaget bestämmas alltså till (596 400 + 257 900 + 103 100) 957 400 (— 91 200) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) ur den för statskontoret gällande personalförteckningen avföra tre kontorsbiträdestjänster i Ca 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för statskontoret, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1951/52.

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	596 400
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	257 900
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	103 100

Summa kronor 957 400

b) till *Statskontoret*: Avlöningar för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 957 400 kronor.

[7] 4. Statskontoret: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	303 000	272 101
1950/51 (statsliggaren s. 406) ..	275 000	
1951/52 (förslag)	288 000	

Statskontoret föreslår, att anslaget höjes med 13 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Övriga expenser för eget behov		2 000
2. Övriga utgifter:		
Hyra för hålkortsanläggning	15 000	
	15 000	2 000

M o t i v.

1. *Övriga expenser för eget behov.* Utgift 1949/50 124 000 (därav hyra för hålkortsanläggning 37 400); anslag 1950/51 86 000. — Det minskade anslagsbehovet sammanhänger med bostadslåneavdelningens överförande till bostadsstyrelsen.

2. *Övriga utgifter: Hyra för hålkortsanläggning.* Anslag 1950/51 25 000. — Hyran för pensionsbyråns hålkortsanläggning har uppräknats med hänsyn till den nu gällande dollarkursen, varigenom en kostnadsstegring med 15 000 kronor uppkommer.

Departementschefen.

På skäl statskontoret anfört bör anslaget uppräknas med 13 000 kronor till 288 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statskontoret: Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 288 000 kronor.

[8] 5. Kammarrätten: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	1 505 000	1 322 221
1950/51 (statsliggaren s. 406)	1 514 800	
1951/52 (förslag)	1 468 200	

Kammarrätten hemställer, att anslaget höjes med 16 400 kronor till följd av automatiska löneklassförändringar.

Departementschefen.

Mot kammarrättens ifrågavarande förslag har jag ingen erinran.

Därjämte bör följande nedräkning ske nämligen av anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän med 22 000 kronor med hänsyn till be-

lastningen och av icke-ordinarieposten med i runt tal 41 000 kronor i enlighet med vad som härutinnan anförts vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 630 000 (— 22 000) kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, oförändrat 16 600 kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 672 800 (+ 15 000 — 41 000) kronor;

rörligt tillägg 148 800 (+ 1 400) kronor.

Anslaget bestämmes alltså till (630 000 + 16 600 + 672 800 + 148 800) 1 468 200 (— 46 600) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för kammarrätten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	630 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	16 600
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	672 800
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	148 800

Summa kronor 1 468 200

b) till Kammarrätten: *Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 1 468 200 kronor.

[9] 6. Kammarrätten: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	65 000	76 928
1950/51 (statsliggaren s. 407)	72 000	
1951/52 (förslag)	72 000	

Kammarrätten föreslår, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Med biträdande av kammarrättens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Kammarrätten: *Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 72 000 kronor.

[10] 7. Kammarrätten: Kammarrättens årsbok.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	6 000	8 369
1949/50	7 000	5 868
1950/51 (statsliggaren s. 408)	8 000	
1951/52 (förslag)	8 000	

Kammarrätten hemställer, att anslaget upptages med oförändrat belopp, 8 000 kronor. Tillika föreslås en höjning av nu utgående redaktörsarvoden och referatersättningar inom ramen för det äskade anslagsbeloppet.

Departementschefen.

Förslaget om höjning av redaktörsarvoden och referatersättningar kan jag ej biträda. Anslaget bör för nästa budgetår upptagas med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kammarrätten: Kammarrättens årsbok* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 8 000 kronor.

[11] 8. Statistiska centralbyrån: Avlöningar till personal för verksamheten i allmänhet.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	1 165 000	1 152 508
1950/51 (statsliggaren s. 408)	1 240 800	
1951/52 (förslag)	1 387 500	

1948 års statistikutredning (professor S. G. W. Wahlund) har den 28 augusti 1950 avgivit betänkande med förslag till omorganisation av statistiska centralbyrån. Över utredningsmannens förslag ha, efter remiss, yttranden avgivits av statistiska centralbyrån, statens jordbruksnämnd, kommerskollegium, riksräkenskapsverket, fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök, pensionsstyrelsen, socialstyrelsen, statens organisationsnämnd, statskontoret, statens lönenämnd, konjunkturinstitutet, väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, statens biltrafiknämnd, överståthållarämbetet, arméförvaltningen, Sveriges lantbruksförbund, Riksförbundet landsbygdens folk, Jordbrukets utredningsinstitut, Svenska mejeriernas riksförening u. p. a., Civila statsförvaltningens tjänstemannaförbund, statistiska centralbyråns personalförening, Sveriges juristförbund samt Föreningen kvinnor i statens tjänst.

Statistiska centralbyrån, som i utlåtandet över statistikutredningens betänkande medtagit egna förslag rörande de av utredningsmannen berörda avdelningarna, har vidare i skrivelse den 7 oktober 1950 framlagt förslag till anslagsaskanden för budgetåret 1951/52, över vilka förslag i vad avser lönefrågor statens lönenämnd, efter remiss, avgivit yttrande.

Vidare har *statistiska centralbyrån* i särskild skrivelse den 17 oktober 1950 framlagt inom ämbetsverket utarbetade förslag till viss omläggning av befolknings- och inkomststatistiken samt angående uppbyggande av en organisation för intervjuundersökningar. Över statistiska centralbyråns förslag ha, efter remiss, yttranden avgivits av arbetsmarknadsstyrelsen, bostadsstyrelsen, kommerskollegium, pensionsstyrelsen, riksräkenskapsverket, socialstyrelsen, länsstyrelserna i Stockholms, Göteborgs och Bohus, Malmöhus samt Västernorrlands län, statskontoret, konjunkturinstitutet, 1948 års statistikutredning, 1949 års folkbokföringssakkunniga, universiteten i Uppsala och Lund, Stockholms högskola samt Industriens utredningsinstitut. Därjämte ha Tidningsstatistik aktiebolag och Svenska tidningsutgivareföreningen inkommit med skrifter i ärendet.

Beträffande återverkningarna på förevarande anslag av utredningsmannens och statistiska centralbyråns förslag torde jag få hänvisa till följande tablå.

	Ökning resp. minskning för budgetåret 1951/52 enligt förslag av	
	utredningsmannen	centralbyrån
1. Befolkningsstatistiska avdelningen	— 39 243	+ 72 492
2. Jordbruksstatistiska avdelningen	+ 107 835	+ 122 656
3. Finansstatistiska avdelningen	— 3 848	+ 40 380
4. Rättsstatistiska avdelningen	— 17 586	— 3 068
5. Utredningsavdelningen	— 31 752	+ 48 312
6. Bibliotek och arkiv	+ 11 460	+ 55 332
7. Kansliavdelningen	+ 12 852	+ 19 581
8. Folkbokföringsavdelningen	—	+ 3 702
9. Verkschefen	+ 1 800	—
10. Automatiska löneklassuppflyttningar	—	+ 3 453
11. Omföring av avlöningsmedel	—	— 60 000
Summa	+ 41 518	+ 302 840

Motiv.

1. Viss omläggning av befolkningsstatistiken. *Statistiska centralbyrån* föreslår upprättandet av ett partiellt befolkningsregister, omfattande 3,3 procent av befolkningen eller cirka 230 000 personer. Registeret med tillhörande hålkortskartotek, som fortlöpande skall hållas aktuellt, ger möjlighet att dels förbättra den löpande befolkningsstatistiken, bland annat ifråga om inrikes omflyttning, yrkesväxling och familjestatistiska data, och dels förbilliga specialundersökningar på området. Det representativa befolkningsurvalet erhålles genom att utvälja alla i mantalslängden upptagna personer, som äro födda den 15 i varje månad. Urvalet, vilket således kommer att omfatta ungefär $\frac{12}{305}$ d. v. s. 3,3 procent av befolkningen, föreslås ske i det exemplar av 1951 års mantalslängd, som kommer att utnyttjas av 1950 års folkräkning. Registerkort upprättas genom centralbyråns försorg för varje sålunda utvald person. På detta kort antecknas även vissa data rörande övriga familjemedlemmar i syfte att tillgodose uppgif-

ter till familjestatistiken. Registreringen av flertalet förändringar, exempelvis födelser, vigslar, skilsmässor och dödsfall, kan ske på grundval av till centralbyrån inkommande material. För att den inrikes omflyttningen skall kunna registreras måste till länsbyråerna för folkbokföringen inkomna flyttningsavier månadsvis utsorteras för urvalsbefolkningens del och insändas till centralbyrån. Förändringar i yrkesuppgifterna slutligen föreslås skola registreras med ledning av deklarationsmaterialet i samband med inkomststatistiken.

För uppläggning av befolkningsregistret erfordras en tillfällig förstärkning under budgetåret 1951/52 med 1 kontorist i Cg 13 under 6 månader samt 120 biträdesmånader, d. v. s. 10 årsbiträden. Det löpande arbetet med befolkningsregistret kräver 3 årsbiträden. De totala kostnaderna under budgetåret 1951/52 beräknas av statistiska centralbyrån sålunda:

	Engångskostnader för uppläggning av registret	Löpande kostnader för registrets kom- plettering och för visst tabellarbete
Löner	56 600	15 900
Maskinkostnader	31 400	4 300
Övriga expenser	15 900	1 100
	Summa 103 900	21 300

I programmet för 1950 års folkräkning ingår bland annat en samplingundersökning avseende 5 procent av befolkningen rörande sådana statistiska data, som med hjälp av det föreslagna befolkningsregistret skola fortlöpande kunna erhållas. Kommer registret till stånd, kan denna undersökning till huvudsaklig del utgå ur folkräkningsprogrammet. Därigenom vinnas en besparing, som centralbyrån uppskattar till 500 000 å 600 000 kronor.

Förslaget om upprättande av ett befolkningsregister tillstyrkes i princip av samtliga remissinstanser, som uttalat sig om detsamma. Allmänt betonas värdet av den föreslagna omläggningen, som medger snabb publicering av resultaten. *Konjunkturinstitutet, humanistiska fakulteten vid Stockholms högskola och 1948 års statistikutredning* efterlysa emellertid en närmare motivering för att stickprovets storlek fastställts till 3,3 procent av befolkningen samt framhålla, att krav kunna komma att ställas på en mycket varierande storlek av urvalet, och rekommendera en närmare undersökning innan registrets omfattning definitivt fastställs.

Avveckling av tillfällig förstärkning. I samband med omläggningen av den årliga befolkningsstatistiken erhöll statistiska centralbyrån en tillfällig arbetsförstärkning med 8 kontorsbiträden i reglerad befordringsgång (se 1950: VII ht s. 21). *Utredningsmannen* finner att hela förstärkningen kan avvecklas med ingången av budgetåret 1951/52 medan *centralbyrån* anser att endast 6 årsbiträden kunna frigöras till 1951/52 och återstående 2 årsbiträden först till påföljande budgetår.

Personalminskning. Genom att slopa gravregistret och förenklad ierieföringen anser sig *centralbyrån* kunna inbespara $\frac{1}{2}$ årsbiträde.

I övrigt ha *utredningsmannen* och *statistiska centralbyrån* föreslagit dels överflyttning av arbetet med den statliga personalstatistiken, som kräver $2\frac{1}{2}$ årsbiträden, från riksräkenskapsverket till *centralbyrån* och dels en tillfällig förstärkning med 3 årsbiträden under budgetåret 1951/52 för viss omläggning av dödsorsaksstatistiken. *Utredningsmannen* har vidare föreslagit vissa förenklingar i granskningsarbetet, vilket skulle kunna medföra personalminskning med 1 extra ordinarie aktuarie och $2\frac{1}{2}$ årsbiträden. Slutligen hemställer *centralbyrån* om förstärkning med 1 årsbiträde för bearbetning av det från och med år 1950 nya primärmaterialet till statistiken över befolkningsrörelsen.

2. **Överflyttning av jordbruksstatistiken från statens jordbruksnämnd.** Enligt beslut av 1950 års riksdag (r. skr. nr 248) skulle slutlig ställning till frågan om gränsdragningen mellan jordbruksnämndens och statistiska centralbyråns arbetsuppgifter tagas först sedan förslag föreläge från 1948 års statistikutredning rörande statistiska centralbyråns framtida organisation. I avvaktan härå inrättades inom jordbruksnämnden dels en till utredningsbyrån hörande statistisk sektion och dels en statistisk byrå, placerad i den till nämnden anslutna krisorganisationen. Personalen på sektionen placerades tills vidare på den statistiska byrån.

Utredningsmannen finner den nuvarande uppdelningen av jordbruksstatistiken mellan centralbyrån och jordbruksnämnden vara godtycklig och anser, att den inbjuder till visst dubbelarbete. Den myndighet, som utförde stora intermittenta jordbruksräkningarna, bör även utarbeta den årliga jordbruksstatistiken, eftersom räkningarna äro grundläggande för den årliga statistiken. Även de säsongmässiga större arbetsuppgifterna på nämndens statistiska byrå, såsom svin- och hönsräkningarna, deklarationsundersökningarna och dylikt, böra enligt utredningsmannens åsikt överföras på centralbyrån. Hos jordbruksnämnden skulle endast kvarligga viss intern statistik samt mindre arbetskrävande specialutredningar.

Statistiska centralbyråns jordbruksstatistiska avdelning föreslås av utredningsmannen bli förstärkt med 1 förste aktuarie (Ca 27), 1 aktuarie (Ca 24), 1 amanuens i befordringsgången, 1 kanslibiträde och 15 årsbiträden, varjämte en kontoristbefattning skulle bytas ut mot en kansliskrivarebefattning. Därvid skulle krisorganisationen inom statens jordbruksnämnd kunna slopas i vad den avser statistiska byrån, varjämte personalbeståndet på nämndens statistiska sektion skulle kunna minskas med 7 befattningshavare. Utredningsmannen uppskattar minskningen på statens jordbruksnämnds avlöningsanslag till omkring 185 000 kronor.

Utredningsmannens förslag avstyrkes av *statens jordbruksnämnd* men tillstyrkes av *statistiska centralbyrån*, *Sveriges lantbruksförbund*, *Riksförbundet landsbygdens folk*, *Jordbrukets utredningsinstitut*, *kommerskollegium*, *statskontoret* och *statens organisationsnämnd*.

Jordbruksnämnden anser det nödvändigt för fullgörandet av sina arbetsuppgifter att ha tillgång till en egen statistisk byrå. Nämnden finner uppgifterna om en blivande utgiftsbesparing obestyrkta och konstaterar, att dubbelarbete på jordbruksstatistikens område numera icke föreligger.

Statistiska centralbyrån föreslår samma personalförstärkning som utredningsmannen med det undantaget att 1 kansliskrivare tillkommer och kontoristtjänsten bibehålles.

Sveriges lantbruksförbund framhåller som ytterligare skäl för sin tillstyrkan av utredningsmannens förslag att på djupet gående undersökningar av jordbrukets problem fordra, att de jordbrukstekniska uppgifterna ses i samband med befolknings- och finansstatistiska data. Denna jämförelse befrämjas och underlättas av att statistiken samlas i och kan erhållas från samma verk.

Mejeristatistiken slopas. *Utredningsmannen* lämnar en redogörelse för den årliga mejeristatistik, som statistiska centralbyrån utarbetar. Han konstaterar att dubbelarbete förekommer på detta område enär Svenska mejeriernas riksförening i samband med mjölk- och matfettsregleringen för jordbruksnämndens räkning utarbetar månads- och årsstatistik över mejerihanteringen i riket med undantag för ett fåtal gårdsmejerier. För regleringsåret 1949/50 har riksföreningen av jordbruksnämnden erhållit ersättning med 35 690 kronor för arbetet med mejeristatistiken. *Utredningsmannen* föreslår att centralbyråns arbete med mejeristatistiken bringas att upphöra, varvid personalminskning kunde ske med 1 extra ordinarie aktuarie under 6 månader och 1 biträde under 10 månader.

Jordbruksnämnden och *Svenska mejeriernas riksförening* tillstyrka förslaget. *Statistiska centralbyrån* och *kommerskollegium* avstyrka däremot förslaget under motivering att det vore principiellt oriktigt att staten skulle avsäga sig rätten att handlägga statistiken över en så viktig näringsgren som mejerihanteringen och överlåta den till en privat organisation. De föreslå att statistiken över mejeriernas produktion infogas i den industriella statistiken och övertages av kommerskollegium.

I övrigt föreslår *utredningsmannen*, att den månatliga fiskeristatistiken överflyttas från jordbruksnämnden till centralbyrån. På grund av viss förenkling i fråga om den årliga fiskeristatistiken anser han detta kunna ske utan personalförstärkning. Vidare föreslår han att galt- och betäckningsstatistiken slopas, varigenom $\frac{1}{4}$ årsbiträde skulle sparas. *Statistiska centralbyrån* tillstyrker den förstnämnda åtgärden men beräknar personalförstärkning erforderlig med 1 amanuens och 1 årsbiträde, vartill skulle komma 2 500 kronor till ökade kostnader för uppgiftsinsamlingen.

3. Omläggning av inkomststatistiken. Statistik över inkomstfördelningen på yrkesgrupper utarbetas årligen av statistiska centralbyrån på grundval av inkomsttaxeringslängdernas uppgifter om sammanräknad nettoinkomst. Enligt nuvarande metod omsummeras dessa uppgifter på additionsmaskin av varje länsstyrelse med uppdelning kommun-

vis och på 22 yrkesgrupper. Maskinlistorna vidarebearbetas av centralbyrån.

Utredningsmannen föreslår i sitt betänkande dels övergång till hålkortsbearbetning med »mark-sensing»-metoden och dels begränsning av statistiken till ett urval om 8,3 procent. Därigenom skulle $\frac{1}{2}$ årsbiträde kunna sparas och länsstyrelsernas kostnader minskas med lägst 10 000 kronor årligen.

Statistiska centralbyrån föreslår å sin sida, att inkomststatistiken samordnas med den löpande befolkningsstatistiken i samband med upprättandet av befolkningsregistret. De aktuella yrkesuppgifterna till detta register finnas i deklarationsmaterialet. Genom att basera registrets yrkes- och inkomstuppgifter på detta material erhålles således underlag till bättre yrkesredovisning, varjämte den av utredningsmannen föreslagna övergången till stickprovsundersökning åstadkommes, ehuru enligt annan metod. Då urvalsbefolkningen (3,3 procent av totalbefolkningen) har befunnits vara för knapp som underlag för den årliga finansstatistikens redovisning i regionalt avseende, föreslår centralbyrån utvidgning av materialet för denna statistikgren. Uppgifter föreslås sålunda skola införskaffas för personer, födda jämväl den 5 och den 25 i varje månad, samt alla personer med minst 30 000 kronor i inkomst. Urvalet kommer därigenom att uppgå till cirka 10 procent av befolkningen.

Insamlingen av yrkes- och inkomstuppgifterna för nyss angivna urvalsbefolkning kan enligt centralbyrån ske på två olika sätt. Enligt det ena alternativet lägges arbetet helt på taxeringsnämndsordförandena, medan enligt det andra en uppdelning av arbetet sker mellan dessa och vederbörande länsstyrelse.

Övergången till stickprovsmetoden för inkomststatistiken kan ej ske förrän befolkningsregistret blivit iordningställt, d. v. s. först till budgetåret 1952/53. Under nästa budgetår bör statistiken därför enligt vad centralbyrån föreslår utarbetas på samma sätt som hittills. Då materialet ökat, erfordras förstärkning under budgetåret 1951/52 med 4 biträdesmånader.

Utredningsmannen uttalar att, därest befolkningsregistret kommer till stånd, det vore lämpligt anknyta inkomststatistiken till detta, varför han i princip ej vill motsätta sig förslaget.

Även övriga remissorgan ha i princip tillstyrkt förevarande förslag. *Konjunkturinstitutet* finner det dock önskvärt med utredning om de besparingar, som förslaget väntas medföra. Om sådana stå att vinna, vill institutet ej motsätta sig förslagets genomförande men anser, att en utförlig undersökning bör göras vart femte eller tionde år. Institutet uttalar sig för en något mera detaljerad yrkesredovisning än den centralbyrån förutsätter. Vidare framhåller institutet, att en komplettering av urvalsmaterialet med i deklarationerna angivna förmögenhetsbelopp skulle möjliggöra vissa studier rörande det enskilda sparandets storlek och fördelning. *Arbetsmarknadsstyrelsen* framhåller, att hänsyn måste tagas till de risker för bristan-

de överensstämmelse i yrkesklassificeringen, som föreligga mellan på deklara- tions- resp. mantalsuppgifter baserad yrkesstatistik.

De *länsstyrelser*, som hörts om de båda metoderna för insamling av yr- kes- och inkomstuppgifter som centralbyrån angivit, förorda enstämmt det alternativ som innebär att det ifrågasatta insamlingsarbetet helt lägges på taxeringsnämndsordförandena, medan *riksräkenskapsverket* finner al- ternativet med en uppdelning av arbetet mellan taxeringsnämndsordföran- dena och vederbörande länsstyrelse fördelaktigare.

U p p f l y t t n i n g i l ö n e g r a d. *Centralbyrån* föreslår höjning av 1 förste aktuarie i Ca 29 till byråchef i Ca 33 med hänvisning till att nya sta- tistikgrenar tillkommit på finansstatistiska avdelningen och att övriga ar- betsuppgifter på avdelningen undergått en betydande utveckling, som ännu ej är avslutad.

P e r s o n a l f ö r s t ä r k n i n g a r. *Utredningsmannen* föreslår att den ordinarie kommunala finansstatistiken kompletteras med snabbstatistik över ett representativt urval av materialet. För ändamålet erfordras för- stärkning med 1 årsbiträde.

Centralbyrån hemställer om inrättande av 1 förste aktuarietjänst i Ca 27 i utbyte mot 1 amanuensbefattning med hänsyn till den omfattning arbets- uppgifterna fått genom finansstatistikens utveckling.

För den av 1950 års riksdag beslutade statistiken över företagens in- komstutbetalningar och vinster beräknades preliminärt ett personalbehov av 1 amanuens under 8 månader och $1\frac{1}{4}$ årsbiträde (se 1950: VII ht s. 18). Ämbetsverket har funnit arbetskraftsåtgången vara för lågt beräknad och hemställer om förstärkning med ytterligare 4 amanuensmånader samt $1\frac{1}{4}$ årsbiträde.

För den årliga förmögenhetsstatistiken kräves ökning med 6 biträdes- månader på grund av ökat primärmaterial.

O r d i n a r i e s ä t t n i n g. *Utredningsmannen* och *centralbyrån* föreslå inrättande av en ordinarie aktuariefattning i Ca 24 i utbyte mot en ama- nuensbefattning med hänsyn bland annat till den otillfredsställande propor- tionen mellan antalet ordinarie och extra ordinarie aktuariefattningar.

P e r s o n a l m i n s k n i n g. *Utredningsmannen* finner att av den till- fälliga förstärkningen med $1\frac{1}{2}$ amanuens och 3 biträden i befordringsgång- en på finansstatistiska avdelningen, som medgivits för innevarande budget- år, 1 årsbiträde kan avvecklas med ingången av budgetåret 1951/52. *Centralbyrån* avstyrker förslaget.

I ö v r i g t har *utredningsmannen* föreslagit, att arbetet med vinststati- stiken överflyttas till kommerskollegiets statistiska byrå, att visst gransk- ningsarbete skall utföras av kanslibiträdes- i stället för amanuenspersonal, att personalen förstärkes med $\frac{1}{2}$ amanuens samt att 1 kansliskrivartjänst inrättas i utbyte mot 1 kontorsbiträdestjänst. *Centralbyrån* föreslår inrät- tande av dels 1 amanuens tjänst i befordringsgången i utbyte mot en extra tjänst i Cg 15 och dels 1 kansliskrivartjänst i Ca 15 och 1 kontoristtjänst i Ca 13 i utbyte mot 2 kontorsbiträdestjänster.

4. **Förenklad trafikolycksfallsstatistik.** *Utredningsmannen* påtalar den detaljerade bearbetningen och redovisningen av materialet till trafikolycksfallsstatistiken samt anger riktlinjer för begränsning av arbetet. Minst $1\frac{1}{2}$ årsbiträde beräknar han kunna inbesparas. *Statistiska centralbyrån* anser en omläggning av statistiken komma att kräva relativt lång förberedelsetid med hänsyn till det nordiska och internationella samordningsarbetet på området. Centralbyrån avser successivt genomföra vissa förenklingar som skulle kunna nedbringa arbetskraftsbehovet, innan en större omläggning sker. Emellertid ämnar centralbyrån utföra jämförande undersökningar rörande sambandet mellan alkoholförgiftning och trafikolyckor samt utreda möjligheterna för vissa andra bearbetningar, om vilka önskemål uttryckts, inom ramen för nuvarande personalstat på denna statistikgren. Ämbetsverket anser sig därför ej kunna minska antalet biträden, särskilt som verket ämnar försöka få fram 1949 års berättelse rörande vägtrafikolyckorna snabbare än föregående års berättelser.

Förenklad processtatistik. *Utredningsmannen* föreslår bland annat, att processtatistiken förenklas så att uppgifter av ungefär det nuvarande omfånget skulle behöva inhämtas högst var tredje tvåårsperiod. Vissa förenklingar av blanketterna föreslås även för de år, då mera fullständig statistik skulle lämnas. Den årliga besparingen uppskattas till 2 årsbiträden.

Statistiska centralbyrån uttalar att förslaget överensstämmer med verkets egna intentioner och att förhandlingar upptagits med intresserade parter härom. Det förenklade systemet skulle komma att tillämpas för 1951 års statistik. Behovet av arbetskraft beräknar centralbyrån i likhet med utredningsmannen komma att minska med 2 årsbiträden, men detta minskade behov kommer endast till en obetydlig del att beröra budgetåret 1951/52. Centralbyrån har bemyndigats slopa berättelsen om domstolarnas och de exekutiva myndigheternas verksamhet under år 1948, eftersom materialet för övergångsåret vid processreformens genomförande icke med fördel kunnat användas för en mera ingående bearbetning. Preliminära uppgifter ha i vanlig ordning avlämnats till justitiedepartementet och tabellariska sammanställningar finnas tillgängliga i centralbyrån. Den därigenom frigjorda arbetskraften användes dels för att påskynda utarbetandet av motsvarande berättelse för åren 1949 och 1950, dels för den nya polisstatistik, vilken föres av centralbyrån inom ramen för nuvarande personalkostnader. De föreslagna åtgärderna för en förenkling av processtatistiken medföra emellertid redan år 1951 en mindre kostnadsökning för arbetet med utdrag ur småprotokollrenovationerna, vilket nu delvis utföres av ackordsarbetare. Centralbyrån beräknar denna merkostnad till 1 000 kronor per år.

Förenklat arbete vid äktenskapsregistret. *Statistiska centralbyrån* anmäler, att ämbetsverket i samråd med statsdepartementens organisationsavdelning utarbetat ett väsentligt förenklat system för registringen, vilket kan införas redan under innevarande budgetår. Förslaget innebär, att blanketterna utformas så att de kunna både bilda register och utgöra avi till pastorsämbete. Denna omläggning samt förenkling av diarieföringen minskar personalbehovet med $3\frac{1}{2}$ årsbiträden.

I övrigt föreslår *utredningsmannen* uppflyttning av 1 kontorsbiträde till kanslibiträde. *Statistiska centralbyrån* hemställer dels om uppflyttning av 1 förste aktuarie i Ca 29 till byråchef i Ca 33, dels om förstärkning med 1 årsbiträde för kriminalstatistiken och dels om uppräknings av anslaget med hänsyn till att en halvtidsledig extra ordinarie aktuarie beräknas inträda i heltidstjänst den 1 juli 1951.

5. Inrättande av en utredningsbyrå. Genom beslut av 1950 års riksdag (r. skr. nr 166) inrättades på försök vid statistiska centralbyrån en maskincentral för hålkortsbearbetning av statistiskt material m. m. *Utredningsmannen* föreslår, att denna bibehålles som ett provisorium även under budgetåret 1951/52 men att vissa tjänster göras till extra ordinarie befattningar. Motivet till förlängningen av provisoriet vore att maskincentralen existerat så kort tid, att det ekonomiska utfallet ej kunnat överblickas. I syfte att understryka att hålkortsarbetet ej vore den enda arbetsuppgiften för avdelningen föreslår *utredningsmannen*, att namnet ändras till planläggnings- och utredningsavdelningen. Till avdelningens nuvarande arbetsuppgifter skulle fogas alla sådana statistiska specialutredningar, som uppdragas åt ämbetsverket och som ej direkt höra till någon av de fyra andra statistiska avdelningarnas verksamhetsområden. Centrala automobilregistret skulle förläggas till avdelningen. Vidare anser *utredningsmannen*, att folkräkningens maskinpark borde underställas denna avdelning.

Statistiska centralbyrån anser sig ej kunna tillstyrka *utredningsmannens* förslag och uttalar, att även om det icke nu med säkerhet kunde fastställas, att inkomsterna under innevarande budgetår komme att täcka utgifterna, hade maskincentralen sedan den 1 juli 1950 tillförts omfattande arbetsuppgifter, varav en del av permanent karaktär, som icke kunnat förutses vid dess tillkomst. Maskincentralen kan enligt centralbyråns åsikt ej arbeta som en vanlig kommersiell serviceanläggning utan måste på ett annat sätt stå kunder och andra statliga maskinanläggningar till tjänst med rådgivning av ofta komplicerad statistisk och teknisk natur, utan att ersättning härför kan uttagas i varje särskilt fall. Därtill kommer att maskincentralen för närvarande belastas med utgifter, som icke böra täckas av dess speciella inkomster. Centralbyrån föreslår därför, att maskincentralen infogas i ämbetsverkets organisation och att personalen lönegradsplaceras. Detta skulle ej innebära ett uppgivande av kravet på att maskincentralen genom sina inkomster skall bära sina egna kostnader.

Centralbyrån föreslår vidare, att en utredningsavdelning inrättas, till vilken maskincentralen och automobilregistret anslutas. Denna utredningsavdelning skulle få sig anförtrodd två nya maktpåliggande uppgifter, nämligen att

a) planlägga och eventuellt även utföra utredningar för kommittéer och statliga organ samt sådana specialutredningar som anförtros centralbyrån och som centralbyrån icke anser böra utföras av annan avdelning; och

b) bygga upp en organisation för stickprovsundersökningar i intervjuform och tjänstgöra som serviceorgan på detta område för statliga verk,

enskilda forskningsinstitutioner m. fl., ävensom biträda inom centralbyrån vid undersökningar på samplingbasis.

Som särskild motivering för den föreslagna utredningsavdelningen framhåller centralbyrån de fördelar och kostnadsbesparingar, som skulle kunna uppnås genom att kommittéer och utredningar på ett tidigt stadium toge kontakt med statistisk expertis för planläggning av statistiska utredningar. Med nuvarande personalstyrka anser sig centralbyrån icke kunna fullgöra en sådan uppgift. Om ämbetsverket skapar en organisation för intervjuundersökningar, skulle denna kunna utnyttjas även av andra statliga verk, privata institutioner m. fl. Bortsett från att det statistiska resultatet bleve bättre och säkrare skulle detta betyda en besparing för statsverket i jämförelse med nuvarande förhållanden, då för varje ny undersökning arbetet med uttagande av samplingenheter måste göras om från början och nya personer sättas in som intervjuare.

Utredningsavdelningen skulle utföra det förberedande arbetet för uttagandet av samplingenheter och bygga upp den nödvändiga fältorganisationen. För ändamålet hemställer statistiska centralbyrån om personalförstärkning med 1 byråchef i Ce 33, 1 aktuarie i Ce 29 samt 2 årsbiträden, varvid samtidigt en arvodesbefattning som byråchef på maskincentralen skulle kunna utgå. Förste aktuarien skulle tjänstgöra halva tiden på maskincentralen.

Förslaget om en organisation för intervjuundersökningar finna flera remissinstanser vara värdefullt. Enstämmigt framhålles emellertid, att utformningen måste noggrant utredas och alternativa förslag bli föremål för diskussion. Slutligt ställningstagande till förslaget har därför avböjts av flertalet hörda instanser.

Utredningsmannen finner det onödigt att särskilda befattningar skulle inrättas inom centralbyrån för personer med uppdrag att utreda frågan, eftersom detta närmast vore en uppgift för statistikutredningen. Han säger sig ha intet att erinra emot att genomföra den erforderliga detaljplaneringen i nära samverkan med centralbyrån. Den av ämbetsverket föreslagna utbyggnaden av utredningsbyrån bleve i så fall aktuell först till budgetåret 1952/53.

Ordinarie s ä t t n i n g. *Utredningsmannen* och *statistiska centralbyrån* föreslå ordinariesättning av en sedan den 1 januari 1943 befintlig extra ordinarie kansliskrivarebefattning i Ce 15 på centrala automobilregistret.

P e r s o n a l f ö r s t ä r k n i n g. *Statistiska centralbyrån* hemställer om förstärkning med 2 årsbiträden på grund av ansvällning av primärmaterialen på centrala automobilregistret.

I ö v r i g t förslår *utredningsmannen* att den manuella registreringen av motorfordon slopas, varigenom minst 6 årsbiträden skulle kunna sparas.

6. P e r s o n a l f ö r s t ä r k n i n g. *Utredningsmannen* och *centralbyrån* föreslå, att till biblioteket skall överföras arbetet med redigeringen av statistisk årsbok, vilket arbete hittills handhafts av överdirektören. Med ämbetsverkets tillväxt kan det enligt deras åsikt icke anses lämpligt, att en så

omfattande arbetsuppgift vilar på verkets chef och med endast en kansli-skrivare som biträde. Statistisk årsbok har delvis omarbetats och moderniserats under år 1950, vilket arbete kommer att fortsätta vid utarbetandet av årsboken för år 1951. Centralbyrån har utöver detta för avsikt att bryta ut det historiska materialet ur årsboken till en andra del, som skulle nytryckas förslagsvis vart femte år. — Vidare föreslå utredningsmannen och centralbyrån, att ämbetsverket måtte bemyndigas utgiva en månatlig statistisk tidskrift för publicering av snabbstatistik, preliminära redogörelser m. m., vilket arbete skulle förläggas till biblioteket. Centralbyrån säger sig kunna utgiva tidskriften under budgetåret 1951/52 utan höjning av nu utgående anslag för publikationstryck. För redigeringen av statistisk årsbok erfordras förstärkning med 1 aktuarie i Ca 24. Denne skulle även kunna omhändertaga tidskriftens redigering.

Kommerskollegium och konjunkturinstitutet vitsorda behovet av den föreslagna tidskriften.

I ö v r i g t föreslår *statistiska centralbyrån* höjning av bibliotekarien från Ca 27 till Ca 29, förstärkning med 1 bibliotekarie (souschef) i Ca 26, $\frac{1}{2}$ arkivarie i Ce 24, 1 biblioteksamanuens och 2 kanslibiträden. Förstärkningarna motiveras med att bibliotekets personalstyrka sedan länge varit otillräcklig och att betydande restantier uppkommit.

7. U p p f l y t t n i n g i l ö n e g r a d. *Utredningsmannen* och *statistiska centralbyrån* föreslå, att befattningen som aktuarie i Ca 24 på kansliet höjes till Ca 27 och samtidigt ändras till en kameral och administrativ befattning som förste byråsekreterare. Lönegradsuppflyttningen motiveras med den ökning av verkets personal, som ägt rum, och kravet på att chefen för kansliet skall biträda överdirektören vid handläggningen av alla för verket i dess helhet gemensamma ärenden.

P e r s o n a l f ö r s t ä r k n i n g. Personalbehovet för expeditionsvaktsgöromålen vid verket har underkastats översyn genom försorg av statsdepartementens organisationsavdelning samt, i vad angår biblioteket, av vetenskapsakademiens bibliotekarie, fil. dr. A. Holmberg. Granskningen visar, att besparingar uppstå på andra håll, därest förstärkning sker med 1 expeditionsvakt i Ce 9 och 1 expeditionsvaktsbiträde med ett arvode av 300 kronor för månad. Med ingången av år 1952 uppkommer i samband med ändrade lokaler behov av ytterligare 1 expeditionsvakt i Ce 9, gemensam för maskincentralen och befolkningsstatistiska avdelningen. I samband med att telefonväxel installeras för statistiska centralbyråns lokaler i Birger Jarlstorg 5 och Svartmangatan 9 erfordras förstärkning med 1 telefonist i Ce 8.

I ö v r i g t föreslår *utredningsmannen* ordinariesättning av 1 extra ordinarie kanslibiträde. *Centralbyrån* föreslår uppflyttning av registratören från Ca 18 till Ca 19.

8. P e r s o n a l m i n s k n i n g. *Statistiska centralbyrån* föreslår minskning med 1 kontorsbiträde på folkbokföringsavdelningen samt förstärkning med 3 000 kronor till arvoden åt viss tillfällig personal för översättningsarbeten m. m.

I ö v r i g t föreslår ämbetsverket dels överföring av en extra tjänsteman i Cg 27 till förste byråsekreterare i Ce 27 och dels förstärkning med $\frac{3}{4}$ amanuens i befordringsgången.

Med hänsyn till pågående översyn av folkbokföringen föreslår centralbyrån ett ytterligare anstånd med inrättandet av det centrala sökregistret.

9. H ö j n i n g a v t j ä n s t. *Utredningsmannen* föreslår, att centralbyråns chef med hänsyn till de avsevärt ökade arbetsuppgifter och därmed förenade ökade ansvar, som kommit att åvila denne, och till de höga kompetenskrav, som måste ställas på innehavaren av ämbetet, uppflyttas från överdirektör i Co 17 till generaldirektör i Co 19. *Statskontoret* och *statens lönenämnd* uttala, att spørgsmålet om verkschefens löneställning icke synes böra bedömas på grundval av föreliggande utredning utan prövas i samband med tjänsteförteckningsrevisionen.

11. O m f ö r i n g a v a v l ö n i n g s m e d e l. Vid maskincentralens tillkomst den 1 juli 1950 beräknades centralbyråns ersättning till densamma för hålkortsbearbetning under budgetåret 1950/51 uppgå till 92 000 kronor, varav 60 000 kronor motsvarade lönekostnader. Då denna ersättning från och med budgetåret 1951/52 redovisas som omkostnad, bör löneanslaget nedräknas med 60 000 kronor.

Departementschefen.

Som av det föregående framgår har 1948 års statistikutredning framlagt förslag till omorganisation av statistiska centralbyrån. Centralbyrån har i utlåtande häröver framfört vissa erinringar och yrkanden, varjämte ämbetsverket inkommit med förslag till omläggning av befolkningsstatistiken m. m. I nuvarande statsfinansiella läge har jag ansett mig endast kunna tillstyrka de mera angelägna av de sålunda framlagda förslagen i enlighet med vad som framgår av det följande.

Vad till en början angår frågan om jordbruksstatistikens förläggning finner jag utredningsmannens förslag om överflyttning från statens jordbruksnämnd till centralbyrån av alla mera arbetskrävande jordbruksstatistiska undersökningar väl motiverat. Som remissinstanserna — med undantag av jordbruksnämnden — framhållit, medför överflyttningen fördelar i form av bättre personaldisposition, ökade möjligheter att anknyta jordbruksstatistiken till befolknings- och finansstatistiken samt förbättrad utnyttjning av centralbyråns maskinella resurser, vilket bör medföra besparingar för statsverket. Såsom en olägenhet med förslaget har å andra sidan framhållits, att den direkta kontakten mellan den jordbruksstatistiska avdelningen och den för närvarande viktigaste konsumenten av denna statistik, nämligen jordbruksnämnden, brytes. Olägenheterna härav torde emellertid kunna undanröjas genom ett på lämpligt sätt organiserat samarbete mellan de båda ämbetsverken. Med hänsyn till de fördelar, som överflyttningen av jordbruksstatistiken till centralbyrån skulle medföra, biträder jag utredningsmannens förslag i denna del. Det framstår som angeläget, att centralbyråns jordbruksstatistiska avdelning erhåller sådan personalförstärkning att statistik-

arbetet ej lider avbräck under övergångstiden. Kontinuitetskravet synes lämpligen kunna tillgodoses genom överföring till centralbyrån av större delen av den personal, som för närvarande är anställd i krisorganisationen vid jordbruksnämndens statistiska byrå. — Sedan jag under hand från berörda myndigheter erhållit korrigerade uppgifter om behovet av personal för de arbetsuppgifter, som sålunda skola överföras till centralbyråns jordbruksstatistiska avdelning, anser jag mig kunna tillstyrka personalförstärkning vid denna avdelning med 1 förste aktuarie i Ca 27, 1 aktuarie i Ca 24, 1 amanuens i befordringsgången, 1 kansliskrivare i Ce 15, 1 kanslibiträde i Ce 11 samt 19 skriv- och kontorsbiträden i befordringsgången.

I likhet med utredningsmannen finner jag att mejeristatistiken kan slopas. Det bör ankomma på centralbyrån att med Svenska mejeriernas riksförening träffa överenskommelse om vilka statistiska sammanställningar riksföreningen skall utarbeta till statistisk årsbok.

Förslaget om upprättande av ett befolkningsregister med tillhörande hålkortskartotek som underlag för fortlöpande urvalsundersökningar torde, såsom centralbyrån framhållit, komma att medföra en avsevärd förbättring på viktiga områden av befolkningsstatistiken. Med beaktande härav och de besparingar, som beräknas uppkomma i fråga om kostnaderna för 1950 års folkräkning och den årliga inkomststatistiken, anser jag mig böra tillstyrka centralbyråns ifrågavarande förslag.

Mot centralbyråns förslag till omläggning av inkomststatistiken har jag ingen erinran. Detaljutformningen av förslaget torde ej behöva underställas riksdagen.

Med den ökade betydelse finansstatistiken erhållit under senare år ha, som centralbyrån framhåller, arbetsuppgifterna vuxit så att finansstatistiska avdelningen numera är den till numerären största avdelningen inom verket. Med hänsyn härtill anser jag mig kunna tillstyrka förslaget om att avdelningen skall förestås av en byråchef i Ca 33. Den nuvarande förste aktuariefattningen i Ca 29 synes med hänsyn till avdelningens arbetsuppgifter böra tills vidare bibehållas. Däremot synes en amanuensbefattning böra indragas.

I likhet med centralbyrån anser jag att frågan om tillskapandet av en organisation för stickprovsundersökningar i intervjuform är värd att närmare utredas. För att möjliggöra för centralbyrån att för detta ändamål ävensom för övriga utredningar anlita tillfällig experthjälp synas högst 8 000 kronor böra ställas till centralbyråns förfogande.

Med hänsyn till att verkschefernas löneställning för närvarande är föremål för beredning anser jag mig här ej böra upptaga till prövning den av utredningsmannen föreslagna lönegradsuppflyttningen för centralbyråns chef.

Mot förslaget att avlasta verkschefen arbetet med statistisk årsbok har jag ingen erinran och tillstyrker en personalförstärkning med 1 aktuarie i Ca 24 för redigering av årsboken m. m. Ifrågavarande tjänsteman torde jämväl böra svara för utgivandet av en inom centralbyrån utarbetad statistisk tidskrift.

Jag biträder förslaget om utbyte av en befattning som aktuarie i Ca 24 mot förste byråsekreterare i Ca 27 vid kansliet.

Mot förslagen om personalförstärkning för snabbstatistik beträffande kommunernas finanser samt för vinst-, inkomst- och förmögenhetsstatistiken, innebärande ökning med 1 amanuens under 4 månader samt $3\frac{1}{2}$ årsbiträden, har jag ingen erinran. Med hänsyn till att jag under centralbyråns omkostnadsanslag föreslår att centralbyrån skall få en automatisk telefonväxel böra medel under förevarande anslag anvisas till 1 telefonist i befördringsgången. Förslagen om ordinariesättning av 1 extra ordinarie aktuarie vid finansstatistiska avdelningen och 1 extra ordinarie kansliskrivare vid centrala automobilregistret tillstyrkas. Av de begärda förstärkningarna vid bilregistret och biblioteket anser jag mig endast kunna tillstyrka 1 kontorsbiträde i befördringsgången resp. 1 kanslibiträde i Ce 11. Vad beträffar personal för expeditionsvaktsgöromål anser jag mig endast kunna tillstyrka 1 expeditionsvakt i Ce 9 på halvtid under 6 månader samt 1 arvodesanställt expeditionsvaktsbiträde. Av den begärda förstärkningen till arvoden åt viss tillfällig personal tillstyrker jag ett belopp av 2 000 kronor till ersättning för arbete med utdrag ur småprotokollrenovationerna och med vissa översättningsarbeten.

I likhet med utredningsmannen finner jag, att av den från budgetåret 1950/51 medgivna tillfälliga arbetsförstärkningen kunna 8 årsbiträden vid befolkningsstatistiska avdelningen och 1 årsbiträde vid finansstatistiska avdelningen avvecklas. Jag biträder likaså förslagen om gravregistrets slopande, om förenklad diarieföring å befolkningsstatistiska avdelningen samt om personalminskning vid äktenskapsregistret, trafikolycksfallsstatistiken och folkbokföringsavdelningen, innebärande minskning med $6\frac{1}{2}$ kontorsbiträden i befördringsgången.

Vad centralbyrån hemställt i fråga om automatiska löneklassuppflyttningar och överföring av 60 000 kronor till ämbetsverkets omkostnadsanslag föranleder ingen erinran från min sida.

Utredningsmannens och statistiska centralbyråns övriga förslag till personalförändringar anser jag mig för närvarande ej kunna biträda.

Med upprättandet av det centrala sökregistret synes i enlighet med centralbyråns förslag kunna anstå ytterligare ett år.

Den under för flera huvudtitlar gemensamma frågor omförmälda generella nedräkningen av avlöningsanslagen torde för centralbyråns vidkommande böra beräknas till i runt tal 10 000 kronor. Minskningen synes i sin helhet böra hänföras till icke-ordinarieposten.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 815 400 (+ 55 400) kronor;

avlöningar till icke-ordinarie personal 422 900 (+ 76 300) kronor;

rörligt tillägg 149 200 (+ 15 000) kronor.

Anslaget torde alltså kunna bestämmas till (815 400 + 422 900 + 149 200) 1 387 500 (+ 146 700) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för statistiska centralbyrån uppföra ytterligare en byråchef i Ca 33, en förste aktuarie i Ca 27, en förste byråsekreterare i Ca 27, två aktuarier i Ca 24 och en kansliskrivare i Ca 15;

b) godkänna följande avlöningsstat för statistiska centralbyrån, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	815 400
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	422 900
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	149 200

Summa kronor 1 387 500

c) till *Statistiska centralbyrån: Avlöningar till personal för verksamheten i allmänhet* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 1 387 500 kronor.

[12] 9. Statistiska centralbyrån: Avlöningar till personal vid 1950 års folkräkning.

	Anslag
1950/51 (statsliggaren s. 409)	410 000
1951/52 (förslag)	984 000

Statistiska centralbyrån föreslår att anslaget ökas med 574 000 kronor. Folkräkningsarbetet beräknas komma att pågå i full utsträckning under budgetåret 1951/52, förutsatt att tillräckliga lokaler kunna erhållas. Kostnaderna för budgetåret 1951/52 hade av centralbyrån ursprungligen kalkylerats till 1 300 000 kronor. Därest den föreslagna omläggningen av den årliga befolkningsstatistiken kommer till stånd, beräknar ämbetsverket kunna spara 279 000 kronor under budgetåret 1951/52. Sedan slutlig ställning tagits till maskinsystem vid folkräkningens hålkortsbearbetning, har centralbyrån kunnat minska anslagskravet med ytterligare 37 000 kronor.

Departementschefen.

Som framgår under anslagspunkten 11 kalkylerar centralbyrån med att kostnaderna för 1950 års folkräkning genom omläggning av den årliga befolkningsstatistiken komma att nedgå med 500 000 à 600 000 kronor. Den totala kostnaden för nämnda folkräkning torde sålunda för närvarande kunna uppskattas till högst 2,9 milj. kronor.

Med biträdande av centralbyråns förslag till ökad medelsanvisning för nästa budgetår hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Statistiska centralbyrån: Avlöningar till personal vid 1950 års folkräkning* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 984 000 kronor.

[13] 10. Statistiska centralbyrån: Avlöningar till personal vid 1951 års jordbruksräkning.

Nytt anslag (förslag) 160 000 kronor.

I skrivelse den 31 augusti 1950 har *statistiska centralbyrån* — med hänvisning till att centralbyrån och lantbruksstyrelsen i skrivelse den 2 februari 1949 framlagt förslag angående anordnande av en allmän jordbruksräkning — begärt medel för en sådan räkning år 1951. Totalkostnaderna beräknas härvid av centralbyrån till 738 000 kronor, varav för nästa budgetår till avlöningar 160 000 kronor och till omkostnader 44 500 kronor.

Departementschefen.

Under hänvisning till den proposition i ämnet, som efter föredragning av chefen för jordbruksdepartementet inom kort kommer att föreläggas riksdagen, tillstyrker jag, att centralbyråns beräkningar av medelsbehovet för nästa budgetår godtagas. Omkostnaderna upptagas under anslagspunkten 14.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statistiska centralbyrån: Avlöningar till personal vid 1951 års jordbruksräkning* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 160 000 kronor.

[14] 11. Statistiska centralbyrån: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	305 000	346 009
1950/51 (statsliggaren s. 409) ..	317 200	
1951/52 (förslag)	705 900	

Statistiska centralbyrån hemställer, att anslaget höjes med 417 200 kronor.

	Ökning
1. Sjukvård m. m.	10 000
2. Bränsle, lyse och vatten	24 000
3. Övriga expenser	231 200
4. Övriga utgifter: Ersättning till maskincentralen för hålkorts- bearbetning	131 000
5. Publikationstryck	21 000
	417 200

M o t i v.

1. *Sjukvård m. m.* Utgift 1949/50 23 022; anslag 1950/51 25 000. — Det ökade medelsbehovet motiveras med att 1950 års folkräkning och 1951 års jordbruksräkning komma att medföra en väsentlig ökning av personalen.

2. *Bränsle, lyse och vatten.* Utgift 1949/50 27 231; anslag 1950/51 18 000. — Kostnaderna för bränsle, lyse och vatten beräknas å ena sidan komma att minskas med 2 000 kronor för 1945 års folkräkning och 500 kronor för 1950 års valstatistik men å andra sidan ökas med 15 000 kronor för 1950 års folkräkning och 2 000 kronor för 1951 års jordbruksräkning. Då ämbetsverket erhållit ökade lokalutrymmen och då kostnaderna kontinuerligt stigit, äskar centralbyrån därutöver höjning av delposten med 9 500 kronor.

3. *Övriga expenser.* Utgift 1949/50 175 694; anslag 1950/51 183 200. — Beträffande förslagen till ändring av denna delpost torde jag få hänvisa till nedanstående tablå med tillhörande specialmotivering.

	Ökning	Minskning
a) Omföring (ersättning till maskincentralen för hålkortsbearbetning)		28 000
b) Omföring (hålkortsbearbetning av vinststatistiken)		4 100
c) 1945 års folkräkning avvecklad		22 000
d) 1950 års valstatistik avvecklad		4 000
		58 100
e) Renhållning, städning m. m.	3 300	
f) Engångsanskaffning av möbler, skriv- och räknemaskiner m. m. ..	35 000	
g) Befolkningsstatistiska avdelningen	17 000	
h) Jordbruksstatistiska avdelningen	26 200	
i) Finansstatistiska avdelningen	1 400	
j) Utredningsavdelningen	2 800	
k) Biblioteket	2 400	
l) Kansliavdelningen	28 700	
m) 1950 års folkräkning	130 000	
n) 1951 års jordbruksräkning	42 500	
	289 300	

a) Vid maskincentralens tillkomst den 1 juli 1950 beräknades centralbyråns ersättning till densamma för hålkortsbearbetning under budgetåret 1950/51 uppgå till 92 000 kronor, varav 32 000 kronor utgjorde omkostnader. Från och med budgetåret 1951/52 redovisas denna ersättning under delposten »Övriga utgifter: Ersättning till maskincentralen för hålkortsbearbetning», varför delposten »Övriga expenser» bör nedräknas. Centralbyrån uppger att av det angivna beloppet om 32 000 kronor motsvarade 4 000 kronor minskade kostnader för renhållning, städning m. m. Då emellertid maskincentralens tillkomst ej medfört någon motsvarande minskning i ämbetsverkets utgifter för angivna ändamål, hemställer centralbyrån, att delposten nedräknas med allenast 28 000 kronor.

b) Ersättningen för hålkortsbearbetning av vinststatistiken var ej medräknad i det ovan under a) omnämnda beloppet om 32 000 kronor.

e) Utgifterna för renhållning, städning m. m. ha under senare år befunnit sig i kontinuerlig stegring, varjämte centralbyrån erhållit ökade lokalutrymmen.

f) Engångsanskaffningen av möbler, skriv- och räknemaskiner m. m. sammanhänger med förslagen om utökade arbetsuppgifter för centralbyrån, i främsta rummet överflyttningen av jordbruksstatistiken från statens jordbruksnämnd till centralbyrån.

g) För det under anslagspunkten 11 omnämnda befolkningsregistret erfordras anskaffning av dels registerkort till en kostnad av 6 000 kronor för uppläggnings och 1 100 kronor för löpande arbeten och dels registerskåp till en kostnad av 9 900 kronor.

h) Anslagsökningen för jordbruksstatistiska avdelningen sammanhänger med förslaget om överflyttning av jordbruksstatistiken. Till blanketter erfordras sålunda ökning med 20 300 kronor och till övriga expenser 5 900 kronor.

i) Den begärda förstärkningen är huvudsakligen avsedd till täckande av ökade kostnader för tryckning av blanketter till vinststatistiken. Det preliminärt beräknade expensanslaget för budgetåret 1950/51 (exkl. kostnader för hålkortsbearbetning) har i likhet med avlöningsanslaget till denna statistikgren visat sig vara upptaget till för lågt belopp.

j) Kostnaden hänför sig till stålskåp för det manuella bilregistret, sammanhängande med den stegrade motorfordonsparken.

k) Den begärda ökningen avser anskaffning av katalogskåp.

l) Av det äskade beloppet utgör 14 500 kronor engångskostnader för anskaffning av viss materiel, huvudsakligen adresseringsmaskin, plåtar och vissa andra kontorsutensilier i samband med rationalisering av personal- och medelsredovisningen samt av distributionen av publikationerna, 10 500 kronor inträdesavgift för telefonväxel samt 3 700 kronor merkostnad för telefonabonnemangsavgifter. Centralbyrån anför i fråga om de båda sistnämnda posterna, att ämbetsverket är i trängande behov av dels utökat antal telefoner och dels en telefonväxel.

m) Av det begärda beloppet avse 116 000 kronor maskin- och kortkostnader och 14 000 kronor övriga expenser för 1950 års folkräkning.

n) För maskinanskaffningen erfordras ett engångsbelopp av 22 000 kronor medan återstoden, 20 500 kronor, hänföres till övriga expenser.

4. *Övriga utgifter: Ersättning till maskincentralen för hålkortsbearbetning.* Som framgår av det föregående beräknades centralbyråns ersättning till maskincentralen under budgetåret 1950/51 uppgå till 92 000 kronor, vilket belopp för budgetåret 1951/52 föreslås omfört från avlöningsanslaget respektive omkostnadsanslagets delpost »Övriga expenser» till rubricerade nya delpost. Likaså föreslår centralbyrån omförelse av 4 100 kronor, avseende kostnader för hålkortsbearbetning av vinststatistiken. Därutöver hemställer centralbyrån om ökning av denna delpost med 44 900 kronor, näm-

ligen 31 400 för engångsuppläggning av befolkningsregistret och 4 300 för löpande arbeten med detsamma, 3 500 för den statliga personalstatistiken under förutsättning av att förslaget om dennas överflyttning från riksräkenskapsverket genomföres, 5 400 för stegrad kostnad för maskinell bearbetning av centrala automobilregistret på grund av ökning i primärmaterialet och övergång beträffande vissa arbetsuppgifter från manuellt till maskinellt förfarande, samt 300 kronor för utökat arbete på grund av ansvällning i primärmaterialet till förmögenhetsstatistiken. Å andra sidan anser centralbyrån kostnaderna kunna minskas med 10 000 kronor, nämligen med 600 kronor genom rationalisering av trafikolycksfallsstatistiken och med 9 400 kronor genom att arbetsbalansen för befolkningsstatistiken blivit avarbetad.

5. *Publikationstryck.* Utgift 1949/50 120 851; anslag 1950/51 100 000. — Kostnaderna för publikationstryck beräknas å ena sidan komma att minskas med 15 000 kronor för 1945 års folkräkning men å andra sidan ökas med 26 000 kronor för 1950 års folkräkning och 10 000 kronor för 1950 års valstatistik.

Departementschefen.

Statistiska centralbyråns beräkningar under anslaget synas mig böra godtagas utom i två hänseenden. Sålunda torde, med hänsyn till att jag under anslagspunkten 11 ej tillstyrkt förslaget om överflyttning till centralbyrån av riksräkenskapsverkets personalstatistik, medel ej beräknas under anslaget till hålkortsbearbetning av nämnda statistik. Vidare torde medelsanvisningen till engångsanskaffning av inventarier böra begränsas till 10 000 kronor. Jag förutsätter därvid, att erforderliga inventarier, såsom möbler, skriv- och räknemaskiner etc., överflyttas från statens jordbruksnämnd till centralbyrån i samband med överföringen av arbetsuppgifterna och av personalen för jordbruksstatistiken.

Anslaget bestämmes i enlighet härmed till 705 900 (+ 388 700) kronor. Av ökningen utgöra 109 500 kronor kostnader av engångsnatur.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statistiska centralbyrån: Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 705 900 kronor.

[15] 12. Statistiska centralbyrån: Bibliotekets underhåll.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	4 000	4 036
1950/51 (statsliggaren s. 410)	4 000	
1951/52 (förslag)	4 000	

Statistiska centralbyrån hemställer i likhet med föregående år och med anförande av i stort sett samma motivering, att anslaget höjes med 3 000 kronor (se 1950: VII ht s. 35).

Departementschefen.

I nuvarande läge anser jag mig icke kunna tillstyrka en uppräknings anslaget, som därför för nästa budgetår bör upptagas med oförändrat belopp, 4 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statistiska centralbyrån: Bibliotekets underhåll* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 4 000 kronor.

[16] 13. Statistiska centralbyrån: Kostnader för hålkortsbearbetning av visst statistiskt material m. m.

	Anslag
1950/51 (statsliggaren s. 410)	100
1951/52 (förslag)	100

Statistiska centralbyrån hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp, 100 kronor.

Som framgår av anslagspunkten 11 föreslår 1948 års statistikutredning att maskincentralen bibehålles som ett provisorium även under budgetåret 1951/52, enär den existerat så kort tid, att det ekonomiska utfallet ej kunnat överblickas. Personalen bör dock enligt utredningsmannen extraordinariesättas. *Centralbyrån* däremot föreslår, att maskincentralen infogas i ämbetsverkets organisation och att personalen lönegradsplaceras. Detta borde kunna ske utan uppgivande av kravet på att maskincentralen skall genom inkomster kunna bära sina egna kostnader.

Departementschefen.

I likhet med utredningsmannen anser jag det lämpligt avvakta resultaten av första årets verksamhet, innan ställning tages till frågan om formerna för maskincentralens fortsatta drift. Det nuvarande provisoriet synes därför böra fortsätta under budgetåret 1951/52, varför ett förslagsanslag av formellt 100 kronor bör upptagas för nämnda budgetår. *Centralbyrån* synes dock böra äga rätt att, då så anses lämpligt, inplacera biträdespersonalen i den för denna personal gällande reglerade befordringsgången.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statistiska centralbyrån: Kostnader för hålkortsbearbetning av visst statistiskt material m. m.* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 100 kronor.

[17] 14. Folkbokföringen: Ersättningar till kyrkobokföringsinspektörer.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	75 000	60 973
1949/50	75 000	53 130
1950/51 (statsliggaren s. 411)	75 000	
1951/52 (förslag)	55 000	

Statistiska centralbyrån hemställer, att anslaget minskas med 10 000 kronor.

Medelsbehovet under förevarande anslag synes med hänsyn till belastningen under de senaste budgetåren kunna uppskattas till 55 000 kronor. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Folkbokföringen: Ersättningar till kyrkobokföringsinspektörer* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 55 000 kronor.

[18] 15. Folkbokföringen: Ersättning till Göteborgs stad för vissa kostnader för folkbokföringen.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	50 000	65 700
1950/51 (statsliggaren s. 411)	46 000	
1951/52 (förslag)	50 000	

Statistiska centralbyrån hemställer, att anslaget ökas med 4 000 kronor. Höjningen motiveras med ompräglingsarbeten, föranledda av beslutad ändring i stadens församlingsindelning.

Med biträdande av centralbyråns förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Folkbokföringen: Ersättning till Göteborgs stad för vissa kostnader för folkbokföringen* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kronor.

[19] 16. Folkbokföringen: Ersättning till Malmö stad för vissa kostnader för folkbokföringen.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	26 000	28 909
1950/51 (statsliggaren s. 411)	29 000	
1951/52 (förslag)	29 000	

Statistiska centralbyrån hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Mot centralbyråns förslag har jag ingen erinran och hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Folkbokföringen: Ersättning till Malmö stad för vissa kostnader för folkbokföringen* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 29 000 kronor.

[20] 17. Folkbokföringen: Viss tillfällig personal vid länsstyrelserna m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	1 400 000	978 893
1950/51 (statsliggaren s. 412)	1 120 000	
1951/52 (förslag)	912 000	

Statistiska centralbyrån hemställer, att anslaget minskas med i runt tal 208 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Avlöningar:		
a) Reduktion av den för löpande göromål avsedda personalen		133 040
b) Uppläggningsarbeten		20 000
2. Särskilda ersättningar:		
a) Övertidsersättningar		13 333
b) Kallortstillägg	916	
3. Rörligt tillägg (löpande göromål)		16 541
4. Maskinhyror		5 000
5. Maskintransporter		1 000
6. Reparation och underhåll av maskinparken		20 000
	916	208 914

Motiv.

1 a. I samband med pågående organisationsundersökningar har en successiv reduktion kunnat ske av den för löpande göromål avsedda tillfälligt anställda biträdespersonalen. Sålunda har denna under budgetåret 1949/50 nedbringats till 169 biträden från det för budgetåret 1948/49 beräknade antalet 213. Kungl. Maj:t har på statistiska centralbyråns förslag, som byggt på erfarenheter från fortsatta organisationsundersökningar, genom beslut den 29 juni 1950 för budgetåret 1950/51 fastställt biträdesantalet till 135. Ehuru en anpassning efter den nya personalramen i allmänhet ännu icke kunnat ske, har centralbyrån dock ansett sig böra lägga densamma till grund för beräkningen av medelsbehovet för nästkommande budgetår. Lönekostnaderna för den indragna biträdespersonalen beräknas till 133 040 kronor.

1 b. För budgetåret 1950/51 har ett belopp av 25 000 kronor anvisats för upprättande av medborgarkort. Med medborgarkortens upprättande har sedermera anstånd beviljats till den 1 juli 1953. Kostnaderna för upprättande av tryckande register över fastigheter för områden, beträffande vilka an-

stånd med registrets upprättande åtnjutits, samt för sådan personalförstärkning, som undantagsvis torde komma att föranledas i anledning av kommunindelningsreformens ikraftträdande den 1 januari 1952, beräknas av centralbyrån till 5 000 kronor. Vad angår vissa andra kvarstående uppläggningsarbeten torde med hänsyn till pågående översyn av folkbokföringen medelsanvisning icke påkallas för nästa budgetår. De till lönekostnader för uppläggningsarbeten anvisade medlen synas sålunda för budgetåret 1951/52 kunna nedräknas med 20 000 kronor.

4. Särskild anslagspost för förhyrning av präglings- och tryckmaskiner synes obehövlig under budgetåret 1951/52 med hänsyn till den ringa utsträckning, vari uppläggningsarbeten beräknas skola förekomma.

5—6. Anslagsposterna till maskintransporter respektive reparation och underhåll av maskinparken torde med hänsyn till belastningen under de senaste budgetåren kunna nedräknas med 1 000 respektive 20 000 kronor.

Departementschefen.

De av centralbyrån anförda skälen för beräkningen av medelsbehovet under förevarande anslag synas böra godtagas. Anslaget torde därför kunna uppföras med 912 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Folkbokföringen: Viss tillfällig personal vid länsstyrelserna m. m.* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 912 000 kronor.

[21] 18. Riksräkenskapsverket: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	1 510 000	1 411 115
1950/51 (statsliggaren s. 413)	1 563 300	
1951/52 (förslag)	1 577 100	

Riksräkenskapsverket hemställer, att anslaget höjes med 70 500 kronor.

	Ökning
1. Personalförstärkningar	
1 förste aktuarie Ca 29	14 808
2 biträden i reglerad befordringsgång	8 520
2. Överföring till ordinarie stat av 10 kontorsbiträden Ce 8	—
3. Löneklassuppflyttningar	47 229
	70 557

Motiv.

1. Den finansstatistiska byråns personal består av en byråchef, en amanuens samt ett antal befattningshavare i biträdesgrad. De arbetsuppgifter, som åvila byrån, äro av betydande omfattning och sinsemellan skiftande natur. Den hittills vunna erfarenheten har visat, att den nuvarande organi-

sationen medför en alltför stor arbetsbelastning för byråchefen. Det är därför enligt riksräkenskapsverkets mening ofrånkomligt, att byråns organisation förstärkes med en befattningshavare, vilken kan övertaga en del av de på byråchefen nu ankommande arbetsuppgifterna. Med hänsyn till de krav, som måste ställas på ifrågavarande tjänsteman, bör tjänsten uppföras såsom förste aktuarie i Ca 29.

A förste aktuarien skulle jämväl ankomma att handhava ledningen av det arbete, som vid genomförandet av ett i det följande omförmålt, utav konjunkturinstitutet framlagt förslag till statistik med realekonomisk gruppering av statens inkomster och utgifter skulle komma att åvila finansstatistiska byrån. Den bearbetning av materialet, som är förutsättningen för den föreslagna statistiken, är avsevärt mer arbetskrävande än den bearbetning, som nu verkställs för riksräkenskapsverkets utgiftsstatistik. På grund härav erfordras även en förstärkning av byråns biträdespersonal med två biträden i reglerad befordringsgång.

2. Vid ingången av budgetåret 1951/52 beräknas tio tjänster som kontorsbiträden i Ce 8 enligt grunderna för den reglerade befordringsgången böra uppföras på ordinarie stat.

3. Vid beräkningen av medel under anslagsposten till avlöningar till ordinarie personal under innevarande budgetår skedde icke någon uppräknings med hänsyn till löneklassuppflyttningar. Av det nu upptagna beloppet avses 26 159 kronor täcka kostnaderna för sådana löneklassuppflyttningar av ordinarie tjänstemän, som ägt rum respektive komma att äga rum under budgetåren 1950/51 och 1951/52. Återstående belopp, 21 070 kronor, avser automatiska löneklassuppflyttningar av icke-ordinarie personal.

I detta sammanhang torde få anmälas förslag av *konjunkturinstitutet* om viss omläggning av den statliga finansstatistiken. Den 21 mars 1947 erhöll konjunkturinstitutet av Kungl. Maj:t uppdrag att utarbeta förslag till åtgärder för förbättring av den ekonomiska statistiken på vissa områden. Såsom ett led i arbetet härmed har institutet i en med skrivelse till Kungl. Maj:t den 3 augusti 1949 överlämnad promemoria inkommit med förslag till statistik med realekonomisk gruppering av statens inkomster och utgifter.

Institutet erinrar i promemorian om den provgruppering, dels efter art och dels efter ändamål, av riksstatens utgifter för budgetåret 1939/40, som utfördes av 1940 års finansstatistiksakkunniga och på grundval av vilken riksräkenskapsverket sedermera utarbetat en motsvarande statistik avseende budgetåren 1940/41—1948/49.

Den årliga bearbetning av budgetredovisning och riksstat, som riksräkenskapsverket enligt konjunkturinstitutets föreliggande förslag nu avses skola verkställa, syftar till en gruppering efter art av såväl utgifter som inkomster enligt ett i promemorian närmare angivet schema. Grupperingen av utgiftsarterna förutsättes därvid skola ske för vart och ett av de ändamålsområden, som riksräkenskapsverkets förenämnda statistik omfattar. Härjämte erfordras viss tilläggsstatistik för sådan statlig verksamhet, som endast ofull-

ständigt redovisas i samband med budgeten. För den statliga affärsverksamheten skulle insamlingen och bearbetningen av primärmaterialet ske på samma sätt, som nu tillämpas beträffande statistiken över de privata företagens inkomstutbetalningar och vinster.

Statistiken förutsättes av konjunkturinstitutet kunna föreligga senast den 15 november varje år, varvid uppgifterna avseende närmast föregående budgetår i preliminärt, uppgifterna för budgetåret dessförinnan i slutgiltigt samt uppgifterna för löpande budgetår i uppskattat skick.

Riksräkenskapsverket har i yttrande över konjunkturinstitutets förslag tillstyrkt detsamma.

Departementschefen.

Konjunkturinstitutets, av riksräkenskapsverket tillstyrkta förslag till statistik med realekonomisk gruppering av statens inkomster och utgifter syftar till att möjliggöra upprättandet av nationalräkenskap- och nationalbudgetkalkyler av mera exakt natur och med mera differentierat innehåll än för närvarande kan ske. Jag finner det därför angeläget att den av konjunkturinstitutet föreslagna statistiken kommer till stånd. Såsom riksräkenskapsverket framhållit torde detta icke kunna ske utan en viss personalförstärkning med hänsyn till de ökade arbetsuppgifter, som upprättandet av ifrågavarande statistik kommer att medföra vid den finansstatistiska byrån. Jag anser mig dock f. n. ej kunna biträda riksräkenskapsverkets förslag till personalförstärkning i vidare mån än vad avser inrättandet av två kontorsbiträdestjänster i reglerad befordringsgång.

Mot yrkandet om ordinariesättning av 10 kontorsbiträdestjänster och om ökad medelsanvisning för löneklassuppflyttningar har jag ingen erinran.

I enlighet med vad som anförts vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor torde vidare avlöningskostnaderna vid riksräkenskapsverket böra nedräknas med i runt tal 42 000 kronor. Minskningen torde i sin helhet böra hänföras till icke-ordinarieposten.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 937 800 (+ 73 300) kronor;

avlöningar till icke-ordinarie personal 472 700 (— 23 500 — 42 000) kronor;

rörligt tillägg 166 600 (+ 6 000) kronor.

Anslaget bestämmes alltså till (937 800 + 472 700 + 166 600) 1 577 100 (+ 13 800) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i den för riksräkenskapsverket gällande personalförteckningen uppföra ytterligare tio kontorsbiträdestjänster i Ca 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för riksräkenskapsverket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslags-</i> <i>vis</i>	937 800
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	472 700
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	166 600
Summa kronor 1 577 100	

c) till *Riksräkenskapsverket*: *Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 1 577 100 kronor.

[22] 19. Riksräkenskapsverket: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	200 000	243 125
1950/51 (statsliggaren s. 413) ..	217 000	
1951/52 (förslag)	217 000	

Riksräkenskapsverket hemställer, att anslaget höjes med 3 000 kronor till publikationstryck.

Motiv.

Publikationstryck. Utgift 1949/50 13 946; anslag 1950/51 19 000. — För nästa budgetår beräknas en kostnad under denna anslagspost av 5 000 kronor för riksräkenskapsverkets årsbok, 12 000 kronor för budgetredovisningen och 2 000 kronor för utdrag ur rikshuvudboken eller sammanlagt 19 000 kronor. Härutöver erfordras 3 000 kronor till bestridande av tryckningskostnader för av riksräkenskapsverket till myndigheter m. fl. utfärdade anvisningar rörande tillämpningen av gällande föreskrifter inom området för riksräkenskapsverkets utgiftsgranskande verksamhet.

Departementschefen.

Riksräkenskapsverkets förslag till uppräknig av anslagsposten till publikationstryck med 3 000 kronor anser jag mig böra biträda. Å andra sidan torde anslagsposten till reseersättningar med hänsyn till belastningen under de senaste budgetåren kunna nedräknas med samma belopp.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksräkenskapsverket*: *Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 217 000 kronor.

[23] 20. Konjunkturinstitutet: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	181 500	139 145
1950/51 (statsliggaren s. 414) ..	182 100	
1951/52 (förslag)	192 200	

Konjunkturinstitutet hemställer, att anslaget höjes med 21 100 kronor.

	Ökning
1. Inrättande av 1 aktuarietjänst i Ce 27 i utbyte mot 1 arvodesbefattning	2 630
2. Inrättande av 1 amanuens tjänst i samband varmed en motsvarande arvodesbefattning under anslaget till vissa kostnader för nationalbudgetarbetet indrages	10 240
3. Höjning av assistenternas och amanuensernas arvoden	4 585
4. Uppflyttning i lönegrad av 1 kontorsbiträde i Ce 8 till kanslibiträde i Ce 11	640
5. Löneklassuppflyttningar	2 965
	21 060

Motiv.

1. Institutet har fått mera omfattande fasta, årligen återkommande arbetsuppgifter, vilka synas motivera flera lönegradsplacerade tjänster vid institutet. Bland de angelägnaste önskemålen i detta hänseende synes vara, att aktuarietjänster, förslagsvis i lönegrad 27, inrättas såsom befodrings-tjänster för assistenterna. Institutet inskränker sig dock att för nästa budgetår hemställa om inrättande av en aktuarietjänst i utbyte mot en assistentbefattning.

2. Med hänsyn till de arbetsuppgifter, som åvila institutet i samband med nationalbudgetarbetet, har institutet av Kungl. Maj:t bemyndigats anställa en amanuens, vars arvode belastar anslaget till vissa kostnader för nationalbudgetarbetet. Då ifrågavarande befattningshavares arbetsuppgifter torde bli stadigvarande föreslås amanuens tjänsten överförd till institutet.

3. Förslaget om höjning av assistenternas arvoden har tidigare framförts i statskrivelserna för budgetåren 1948/49—1950/51 (se 1948: VII ht s. 33, 1949: VII ht s. 30 och 1950: VII ht s. 42). Samtidigt med en uppjustering av assistenternas maximiarvoden — f. n. bestämda till 1 000 kronor för månad — böra dessa beräkningsmässigt anknytas till 27 lönegraden (f. n. 1 119 kronor för månad), varigenom en förnyad eftersläpning av arvoden vid eventuella framtida löneregleringar för statstjänstemän undvikes.

Likaså hemställer institutet, att amanuensernas maximiarvoden — f. n. bestämda till 650 kronor för månad — beräkningsmässigt anknytas till 17 lönegraden (f. n. 666 kronor för månad).

4. Förevarande förslag har tidigare framförts i statskrivelsen för budgetåret 1950/51 (se 1950: VII ht s. 43).

Departementschefen.

Mot konjunkturinstitutets förslag om överförande till institutet av den amanuensbefattning, vars innehavare f. n. avlönas från anslaget till vissa kostnader för nationalbudgetarbetet m. m., och om ökad medelsanvisning till löneklassuppflyttningar har jag ingen erinran.

I anledning av institutets övriga förslag under förevarande anslag finner

jag mig nu kunna tillstyrka att institutet bör få bereda ytterligare 2 av institutets assistenter och amanuenser anställning enligt bestämmelserna angående reglerad befordringsgång för viss icke-ordinarie personal i statens tjänst.

I enlighet med vad som anförts vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor torde avlöningskostnaderna för institutet böra nedräknas med i runt tal 5 000 kronor. Minskningen torde i sin helhet böra hänföras till anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 78 600 (+ 600) kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 25 200 (— 20 400) kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 71 100 (+ 31 100—5 000) kronor;

rörligt tillägg 17 300 (+ 3 800) kronor.

Anslaget bestämmes alltså till (78 600 + 25 200 + 71 100 + 17 300) 192 200 (+ 10 100) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för konjunkturinstitutet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	78 600
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	25 200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	71 100
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	17 300

Summa kronor 192 200

b) till *Konjunkturinstitutet*: Avlöningar för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 192 200 kronor.

[24] 21. Konjunkturinstitutet: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	28 000	17 973
1950/51 (statsliggaren s. 415)	29 400	
1951/52 (förslag)	29 400	

Konjunkturinstitutet föreslår, att anslaget uppföres med oförändrat belopp, 29 400 kronor.

Med biträdande av konjunkturinstitutets förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Konjunkturinstitutet: Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 29 400 kronor.

[25] 22. Konjunkturinstitutet: Särskilda undersökningar.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	5 000	7 000
1950/51 (statsliggaren s. 415)	5 000	
1951/52 (förslag)	5 000	

Konjunkturinstitutet hemställer, att anslaget höjes med 5 000 kronor. Reservationen å anslaget utgjorde den 30 juni 1946 45 830 kronor och den 30 juni 1950 14 068 kronor. Då institutets verksamhet har sådan karaktär att specialundersökningar av olika slag snabbt böra kunna genomföras, synes det önskvärt att behållningen å förevarande anslag icke tillåtes sjunka till en alltför låg nivå. Institutet hemställer därför att en förstärkning av anslaget kommer till stånd.

Departementschefen.

Anslaget torde böra uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Konjunkturinstitutet: Särskilda undersökningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 5 000 kronor.

[26] 23. Statens sakrevision: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	380 000	310 819
1950/51 (statsliggaren s. 415) ..	380 000	
1951/52 (förslag)	375 000	

Statens sakrevision hemställer, att anslaget minskas med 5 000 kronor. Det minskade anslagsbehovet föranledes av under budgetåret 1949/50 ändrade ersättningsgrunder för sakrevisionens ordförande.

I enlighet med grunderna för den reglerade befordringsgången föreslår sakrevisionen tillika inrättandet av en ordinarie kontorsbiträdestjänst i Ca 8 för den hos revisionen anställda kansliskrivaren i Ce 15, som under budgetåret 1951/52 uppnår en sådan sammanlagd tjänstetid, att ordinarie befattning bör erhållas.

Departementschefen.

Mot sakrevisionens förevarande förslag har jag ingen erinran. Anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, torde sålunda kunna nedräknas med 5 000 kronor.

Anslaget bestämmes alltså till 375 000 (— 5 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i den för statens sakrevision gällande personalförteckningen upptaga en tjänst som kontorsbiträde i Ca 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens sakrevision att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	19 800
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	34 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	292 200
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	29 000
Summa kronor 375 000	

c) till *Statens sakrevision*: Avlöningar för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 375 000 kronor.

[27] 24. Statens sakrevision: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	60 000	44 310
1950/51 (statsliggaren s. 416)	60 000	
1951/52 (förslag)	50 000	

Statens sakrevision föreslår, att anslaget minskas med 10 000 kronor. Minskningen avser delposten till reseersättningar och motiveras med belastningen under budgetåret 1949/50.

Med biträdande av sakrevisionens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen.

att till *Statens sakrevision*: Omkostnader för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kronor.

[28] 25. Statens organisationsnämnd: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	620 000	646 274
1950/51 (statsliggaren s. 417) ..	637 500	
1951/52 (förslag)	694 300	

Statens organisationsnämnd hemställer, att anslaget höjes med 146 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Personalförstärkning		
4 byråchefer Ce 33	69 024	
3 byrådirektörer Ce 31	48 492	
3 förste byråsekreterare (förste byråingenjörer) Ce 27	40 284	
1 ritare Ce 15	7 392	
1 kansliskrivare Ce 15	7 392	
1 kontorsbiträde Ce 8	5 292	
2. Minskning av lönekostnaderna för arvodesanställd personal		33 420
3. Utbyte av		
a. 1 befattning i Ce 29 mot 1 befattning i Ce 25		2 712
b. 2 befattningar i Ce 27 mot 2 befattningar i Ce 25		2 664
4. Arvodeshöjning för		
a. arvodesanställd personal	4 000	
b. 1 expeditionsvakt	1 392	
5. Uppflyttning i lönegrad av 1 kontorist Ce 13—Ce 15..	576	
6. Löneklassuppflyttningar	912	
7. Omräkning och avrundning	40	
	184 796	38 796

M o t i v.

1—2. Såsom motivering för ifrågavarande personalförstärkningar hänvisar organisationsnämnden till en början till att den starka ökning av de statsanställdas antal, som ägt rum under senare år, klart anger behovet av en effektivare rationaliseringsinsats. En omedelbar utbyggnad av personalorganisationen i större omfattning anser sig nämnden emellertid i nuvarande läge icke kunna föreslå, bl. a. med hänsyn till att den organisatoriska ramen för rationaliseringsverksamheten inom statsförvaltningen ännu icke lösts. De knappa resurser, som för närvarande stå till buds för utbildning av personal för förevarande synnerligen speciella arbete, medgiva ej heller en hastig utökning av organisationen. Såsom ett första led i en effektivisering av rationaliseringsarbetet bör personalen för organisationsundersökningar inom den civila statsförvaltningen utökas och nämnden tillföras expertis i fråga om undervisningsverksamhet och informationstjänst, blanketteknik samt kontorsmaskiner. Av väsentlig betydelse är vidare att löne-

och anställningsfrågor rörande nämndens personal för organisationsundersökningar lösas på sådant sätt att rekryteringen av denna personal underlättas samt att dess kvarblivande i nämndens tjänst säkerställs.

Två av de av nämnden föreslagna byråchefsbefattningarna skulle placeras på nämndens civila avdelning för att under kanslichefen planlägga, leda och övervaka de skilda arbetsgruppernas verksamhet samt representera nämndens ledning vid förhandlingar, diskussioner etc. med chefer och andra representanter för de myndigheter, där organisationsundersökningar bedrivs. På den civila avdelningen skulle även placeras två av de föreslagna byrådirektörstjänsterna, varigenom skulle tillgodoses behovet av att vid organisationsundersökningar i större skala äga tillgång till väl kvalificerad personal för direkt ledning av större arbetsgrupper.

Den tredje byråchefen föreslås knuten till den militära avdelningen med uppgift att i stort planlägga, samordna och leda de olika arbetsgruppernas verksamhet. I syfte att säkerställa den kontinuitet och kvalificerade sakkunskap i fråga om organisationsarbetet, som är en förutsättning för att detta arbete efter grundundersökningarnas slut skall kunna bedrivs med framgång, föreslår nämnden att även en byrådirektörsbefattning inrättas inom den militära avdelningen. Befattningen avses för ledare av större arbetsgrupps verksamhet. — Därest nämnda två tjänster som byråchef resp. byrådirektör på den militära avdelningen inrättades, kunde lönekostnaderna för arvodesanställd personal minskas med 33 420 kronor.

Övriga under förevarande punkt upptagna nya tjänster — en byråchef Ce 33, 3 förste byråsekreterare (förste byråingenjörer) Ce 27, en ritare Ce 15, 1 kansliskrivare Ce 15 samt ett kontorsbiträde i den reglerade befodringsgången — avses placerade på nämndens kansli. På byråchefen skulle ankomma, förutom ledningen av avdelningens arbete, att ansvara och leda undervisnings- och upplysningsverksamheten samt utrednings- och försöksverksamheten inom nämndens verksamhetsområde ävensom att uppehålla kontakt med andra svenska och utländska rationaliseringsorgan. Av de tre byråsekreterarna skulle en under byråchefen närmast handhava nämndens allmänna informationsverksamhet samt deltaga i dess utåtriktade konsultationsverksamhet, en tillhandagå nämndens organisationsexpenter och statliga myndigheter i mera kvalificerat blankettekniskt arbete samt en svara för konsultationer rörande övriga kontorstekniska hjälpmedel. Ritaren avses i första hand såsom medhjälpare åt nyssnämnde blankettekniker för utförande av blankettkonstruktioner m. m., under det att kansliskrivaren skulle användas för översättningsarbeten, såsom biträde vid utredningsarbetet samt för förekommande registreringsarbeten inom avdelningen. Den nya kontorsbiträdesbefattningen motiveras av den ökade omfattning av framförallt maskinskrivningsarbete, som den föreslagna personalförstärkningen beräknas komma att medföra för nämndens kansli.

3 a—b. Därest nya tjänster inrättas på den civila avdelningen enligt organisationsnämndens hemställan under punkten 1, bör enligt nämnden de under nu förevarande punkt föreslagna utbytena ske för att ernå en lämplig fördelning mellan antalet arbetsledande och biträdande experter.

4 a. Nämnden räknar med nödvändigheten att liksom under tidigare verksamhetsår medgiva mindre löneökningar för arvodesanställda befattningshavare med längre tids väl vitsordad tjänstgöring hos nämnden.

b. Förekommande expeditionsvaktsgöromål utföras för närvarande av en pensionerad förste expeditionsvakt mot ett arvode av 4 200 kronor per år. Denne torde senast från och med nästa budgetår böra ersättas med en yngre arbetskraft, för vilken bör beräknas ett arvode motsvarande lönegrad Ce 9 (se 1950: VII ht s. 47).

5. Såsom motivering för ifrågavarande lönegradsuppflyttning åberopar nämnden samma skäl som anförts i nämndens statskrivelse för budgetåret 1949/50 (se VII ht s. 34—35; jfr 1950: VII ht s. 47).

Departementschefen.

Statsförvaltningens tillväxt till följd av de ökade arbetsuppgifter, som framför allt i samband med det senaste årtiondets reformarbete pålagts statsverket, har i än högre grad än tidigare inskräpt vikten av att hålla kostnaderna för statsförvaltningen vid lägsta möjliga nivå. Såsom ett led i dessa strävanden bör ingå ett ökat rationaliseringsarbete inom förvaltningen. Detta bör ske såväl på eget initiativ från ledningen inom de olika förvaltningsområdena som genom medverkan av eller impulser från det centrala organet för detta arbete, organisationsnämnden. Nämnden bör därför beredas ökade möjligheter att verka härför. Även statsutskottet har uttalat sig för en intensifiering av rationaliseringsverksamheten inom den civila statsförvaltningen redan i samband med prövningen av nämndens anslagsäskanden för budgetåret 1949/50. Under de senaste åren har personal kunnat överföras från den militära till den civila avdelningen. Mot bakgrund av det anförda vill jag — trots den återhållsamhet i fråga om medelsanvisning för nya utgiftsändamål eller nya arbetsuppgifter som präglat årets budgetarbete — tillstyrka att nämndens civila avdelning ytterligare förstärkes. Denna förstärkning torde dock för nästa budgetår kunna begränsas till 3 experter, vilka böra vara arvodesanställda. En av dessa experter synes böra äga erforderlig sakkunskap på det blankettekniska området. Samtidigt torde nämnden tillföras ett kvalificerat biträde, som främst bör knytas till den blankettekniska experten.

Till löneklassuppflyttningar och omräkning torde av nämnden äskade belopp böra anvisas.

Vad nämnden i övrigt hemställt under förevarande anslag anser jag mig ej kunna tillstyrka.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän oförändrat 49 500 kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 36 600 (+ 100) kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 577 400 (+ 56 600) kronor;

rörligt tillägg 30 800 (+ 100) kronor.

Anslaget bestämmes alltså till (49 500 + 36 600 + 577 400 + 30 800) 694 300 (+ 56 800) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens organisationsnämnd, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	49 500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	36 600
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	577 400
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	30 800

Summa kronor 694 300

b) till Statens organisationsnämnd: *Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 694 300 kronor.

[29] 26. Statens organisationsnämnd: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	197 000	161 665
1950/51 (statsliggaren s. 418) ..	198 400	
1951/52 (förslag)	212 800	

Statens organisationsnämnd hemställer, att anslaget höjes med 13 300 kronor.

	Ökning
1. Sjukvård m. m.	700
2. <i>Expenser</i>	
a. Bränsle, lyse och vatten	200
b. Övriga <i>expenser</i>	12 400

Motiv.

1. *Sjukvård m. m.* Utgift 1949/50 3 000; anslag 1950/51 2 800. — Uppräkningen motiveras med den under organisationsnämndens avlöningsanslag begärda förstärkningen av nämndens personal.

2 a. *Bränsle, lyse och vatten.* Utgift 1949/50 1 694; anslag 1950/51 1 500. — En mindre utökning av nämndens tjänstelokaler beräknas komma att genomföras under innevarande budgetår.

b. *Övriga *expenser*.* Utgift 1949/50 21 399; anslag 1950/51 24 100. — Den under föregående anslagspunkt föreslagna utvidgningen av nämndens verksamhet väntas medföra ökade expensutgifter, särskilt i fråga om telefon, städning, möbelinköp samt tryckning och andra utgifter i samband med ökad informationsverksamhet. Sålunda begäres 1 400 kronor för tidskriftsprenumeration, 600 kronor för bokinköp och 8 000 kronor för författararvode, bildframställning, reproduktions- och tryckningskostnader m. m.

Departementschefen.

Anslagsposten till sjukvård m. m., som för innevarande budgetår höjts med 1 400 kronor, synes för nästa budgetår böra upptagas med oförändrat belopp. Mot förslaget om en ökning av delposten till bränsle, lyse och vatten med 200 kronor till 1 700 kronor har jag ej något att erinra. Förslaget om uppräknig av delposten till övriga expenser tillstyrkes så till vida att delposten höjes med 6 200 kronor till 30 300 kronor. Kostnaderna för informationsverksamheten under nästa budgetår ha därvid i avvaktan på erfarenhet rörande medelsbehovet begränsats till 5 000 kronor.

Såsom framgår av vad under För flera huvudtitlar gemensamma frågor anföres böra kurser i allmän organisations- och blanketteknik anordnas för den eller de tjänstemän som inom resp. ämbetsverk skola fullgöra uppgiften att vara organisationsföredragande. Medelsanvisningen till nämnda kurser synes för nästa budgetår kunna beräknas till 8 000 kronor.

Omkostnadsanslaget torde därför kunna uppföras med 212 800 (+ 14 400) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens organisationsnämnd: Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 212 800 kronor.

[30] 27. Valutakontoret: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	750 000	1 049 558
1950/51 (statsliggaren s. 419)	1 000 000	
1951/52 (förslag)	970 000	

Valutakontorets styrelse hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp, 1 000 000 kronor.

I enlighet med vad som anförts vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor torde förevarande anslag böra nedräknas med 30 000 kronor.

Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Valutakontoret: Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 970 000 kronor.

[31] 28. Valutakontoret: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	100 000	191 737
1950/51 (statsliggaren s. 419) ..	100 000	
1951/52 (förslag)	100 000	

Valutakontorets styrelse föreslår, att anslaget uppföres med oförändrat belopp, 100 000 kronor. Styrelsen framhåller, att vissa utgifter under budgetåret 1949/50 varit av engångskaraktär sammanhängande med att kontoret bereddes större lokalutrymmen. För innevarande och nästa budgetår förutses avsevärt lägre kostnader under anslaget.

Med biträdande av styrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Valutakontoret: Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

C. Skatte- och kontrollväsen.

[32] 1. Tullverket: Avlöningar till befattningshavare hos generaltullstyrelsen.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	1 500 000	1 440 929
1950/51 (statsliggaren s. 420)	1 500 000	
1951/52 (förslag)	1 511 000	

Generaltullstyrelsen hemställer, att anslaget höjes med 53 000 kronor.

	Ökning
1. Inrättande av	
a) 1 byrådirektörstjänst i Ca 31	16 728
b) 3 kontoristtjänster i Ce 13 och 10 kanslibiträdestjänster i Ce 11, varvid 3 kanslibiträdestjänster i Ca 11 och 10 kontorsbiträdestjänster i Ca 8 icke uppehållas	10 056
2. Ordinariesättning av 1 förste byråsekreterartjänst i Ce 29.....	—
3. Utökning av biträdespersonalen å statistiska avdelningen	20 160
4. Löneklassuppflyttningar och omräkning	6 056
	53 000

Motiv.

1 a. Förslaget om inrättandet av en ny byrådirektörstjänst på tullbehandlingsbyrån motiveras av styrelsen med att den starka utvecklingen av det internationella samarbetet på tullområdet under de senaste åren medfört en betydande ökning av arbetet å byrån, vilket bland annat haft till följd att en av de å byrån tjänstgörande byråinspektörerna alltmåra kommit att fullgöra en souschefs åligganden. Det har åven varit erforderligt att till ifrågasvarande befattningshavare översflytta handläggningen av vissa å byråchefen ankommande årenden.

b. Förslaget motiveras med de ogynnsamma befodringsmöjligheterna för biträdespersonalen, vilket medfört rekryteringssvårigheter för tullverket.

Tillväxten av verkets arbetsuppgifter har även lett till att arbete, som normalt borde utföras av personal i högre biträdesgrader, i allt större utsträckning måst åläggas personal i lägre grader. För att de mest framträdande behoven av högre biträdestjänster skola bli i någon mån tillgodosedda har styrelsen i avvaktan på resultatet av 1947 års biträdesutredning hemställt om inrättandet av ifrågavarande tjänster.

2. I samband med anordnande av en särskild rationaliseringsavdelning i tullverket inrättades fr. o. m. budgetåret 1948/49 en förste byråsekreterartjänst i Ce 29 å personalbyrån. Då befattningen med hänsyn till behovet av en kontinuerlig rationaliseringsverksamhet inom tullverket måste anses vara av stadigvarande natur, föreslås tjänsten överförd å ordinarie stat.

3. Till följd av det ekonomiska läget har uppkommit ett ökat behov av statistiska uppgifter rörande utrikeshandeln till såväl offentliga myndigheter och institutioner som enskilda företag. För utarbetande av sådana uppgifter erfordras under nästa budgetår ytterligare ett antal biträden å styrelsens statistiska avdelning.

4. Automatiska löneklassuppflyttningar samt den reglerade befördringsgången för biträdespersonalen beräknas föranleda utgiftsökningar av 6 056 kronor. — Vakantsättning av vissa ordinarie kontorsbiträdestjänster medför en motsvarande ökning av antalet icke-ordinarie biträdestjänster. Ordinarieposten föreslås därför minskad med omkring 12 000 kronor och icke-ordinarieposten ökad med samma belopp.

Departementschefen.

Förslaget om inrättande av nya tjänster kan jag i nuvarande läge endast tillstyrka i vad avser vissa icke-ordinarie biträdesbefattningar. Sålunda vill jag med hänsyn till vad generaltullstyrelsen anfört rörande den lägre biträdespersonalens ökade kvalificerade arbetsuppgifter förorda att medel anvisas till ytterligare 5 kanslibiträdestjänster i Ce 11. Då inrättandet av nämnda befattningar icke bör medföra någon personalförstärkning, torde anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän nedräknas med belopp motsvarande avlöningskostnaderna för 5 kontorsbiträden i Ca 8. Vidare har jag på av styrelsen anförda skäl ingen erinran mot förslagen om ordinariesättning av en förste byråsekreterartjänst i Ce 29 samt om utökning av biträdespersonalen å den statistiska avdelningen. Jämväl styrelsens beräkningar av de automatiska utgiftsförändringarna inom anslaget anser jag mig böra tillstyrka.

I enlighet med vad som anförts vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor torde avlöningsanslaget böra nedräknas med i runt tal 20 000 kronor. Minskningen synes i sin helhet böra hänföras till icke-ordinarieposten.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 969 700 (— 22 300) kronor;

arvode, bestämt av Kungl. Maj:t, oförändrat 1 200 kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 380 400 (+ 50 400 — 20 000) kronor;

rörligt tillägg 159 700 (+ 2 900) kronor.

Anslaget torde alltså bestämmas till (969 700 + 1 200 + 380 400 + 159 700) 1 511 000 (+ 11 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i den för generaltullstyrelsen gällande personalförteckningen dels avföra en tjänst som förste byråsekreterare i Ce 29 och dels uppföra ytterligare en förste byråsekreterartjänst i Ca 29;

b) godkänna följande avlöningsstat för generaltullstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslags-</i>	
<i>vis</i>	969 700
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	1 200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	380 400
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	159 700
Summa kronor	1 511 000

c) till *Tullverket*: *Avlöningar till befattningshavare hos generaltullstyrelsen* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 1 511 000 kronor.

[33] 2. Tullverket: Avlöningar till befattningshavare å tullstaten.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	32 200 000	31 733 433
1950/51 (statsliggaren s. 421) ..	32 287 000	
1951/52 (förslag)	32 134 000	

Generaltullstyrelsen hemställer, att anslaget höjes med 338 000 kronor.

Ökning

1. Inrättande av

- 2 förste tullkontrollörstjänster i Ca 25 vid centraltullkamrarna i Stockholm resp. Malmö i utbyte mot två tullkontrollörstjänster i Ca 24 1 368
- 1 förste tullkontrollörstjänst i Ca 25, 1 tullkontrollörstjänst i Ca 24 och 2 tullöveruppsyningsmanstjänster i Ca 16, samtliga avsedda för en planerad ny tullavdelning vid Maj nabbe i Göteborg 15 132
- 1 tullkontrollörstjänst i Ca 24 vid flygtullavdelningen i Stockholm i utbyte mot 1 kammarskrivartjänst i Ca 20 2 580

d) 1 tullkontrollörstjänst i Ca 24 vid sjötullavdelningen i Göteborg i utbyte mot 1 kammarskrivartjänst i Ca 20	2 556
e) 1 tullkontrollörstjänst i Ca 24 vid centraltullkammaren i Malmö i utbyte mot 1 kammarskrivartjänst i Ca 20	2 544
f) 1 tullkontrollörstjänst i Ca 24 vid tullkammaren i Hälsingborg i utbyte mot 1 kammarskrivartjänst i Ca 20	2 544
g) 5 förste tullkontoristtjänster i Ca 19 i utbyte mot 5 sådana tjänster i Ce 19	—
h) 1 tulluppbördsmanstjänst i Ca 19 vid tullkammaren i Nyköping i utbyte mot 1 tullkontoristtjänst i Ca 16	864
i) 1 tullmästartjänst i Ca 19 vid frihamnstillavdelningen i Malmö, i samband varmed 1 tullvaktjänst i Ca 9 indrages ..	2 880
j) 2 tullöveruppsyningsmanstjänster i Ca 16 vid centraltullkammaren i Stockholm respektive tullkammaren i Luleå, i samband varmed 2 tullvaktjänster i Ca 9 indragas	4 392
k) 50 tulluppsyningsmanstjänster i Ca 12 i utbyte mot 50 tullvaktjänster i Ca 9	13 800
l) 5 kontoristtjänster i Ce 13 och 30 kanslibiträdestjänster i Ce 11, varvid 5 kanslibiträdestjänster i Ca 11 och 30 kontorsbiträdestjänster i Ca 8 icke uppehållas	28 672
m) 7 kustöveruppsyningsmanstjänster i Ca 16 i utbyte mot 3 kustuppsyningsmanstjänster i Ca 12 och 4 kustvaktjänster i Ca 10 samt 100 kustuppsyningsmanstjänster i Ca 12 i utbyte mot 38 förste kustvaktjänster i Ca 11 och 62 kustvaktjänster i Ca 10	48 816
n) 4 gränstullmästartjänster i Ca 19 och 9 gränsöveruppsyningsmanstjänster i Ca 16 i utbyte mot 13 gränsuppsyningsmanstjänster i Ca 12 samt ordinariesättning av 35 gränsuppsyningsmanstjänster i Ce 12	14 696
2. Omräkning	197 156
	338 000

M o t i v.

1 a. Förevarande förslag har tidigare framförts senast i statskrivelsen för budgetåret 1950/51 (se 1950: VII ht s. 50—51). Styrelsen understryker ånyo angelägenheten av att dessa ur organisatorisk synpunkt viktiga tjänster erhålla föreslagen lönegradsuppflyttning.

b. Ifrågavarande förslag till personalförstärkningar sammanhänger med att den under byggnad varande hamnanläggningen vid Maj nabbe väntas bli färdigställd senast i maj 1951. Trafiken i hamnen, särskilt passagerartrafiken, väntas redan från början få så stor omfattning, att en tullavdelning måste inrättas. Föreståndaren för avdelningen bör inneha förste tullkontrollörs grad och kontrollen över tulltaxeringsarbetet vid avdelningen bör utövas av en tullkontrollör. Då ett förhållandevis stort antal bevakningsmän

komma att placeras vid avdelningen, erfordras 2 tullöveruppsyningsmän såsom förmän för bevakningspersonalen.

c. Till motivering för förslaget åberopar generaltullstyrelsen vad härom anförts i statskrivelsen för budgetåret 1950/51 (se 1950: VII ht s. 51).

d. Förevarande förslag har tidigare framförts senast i statskrivelsen för budgetåret 1950/51 (se 1950: VII ht s. 51).

e. Förslaget att omändra en kammarskrivartjänst i Ca 20 vid centraltullkammarens i Malmö kameralkontor till en tullkontrollörstjänst i Ca 24 motiveras med de krävande arbetsuppgifter, som åvila ifrågavarande tjänsteman. Enär tullöverinspektören med hänsyn till sin stora arbetsbörda icke äger möjlighet att i detalj övervaka arbetet vid kameralkontorets olika expeditioner, måste denna tillsyn i stor utsträckning överlämnas åt den vid kontoret tjänstgörande kammarskrivaren. Denne har dessutom att biträda tullöverinspektören med beredning av ärenden av mångskiftande slag.

f. Såsom motivering för inrättandet av en tullkontrollörstjänst i Ca 24 vid tullkammaren i Hälsingborg åberopar styrelsen den under de senaste åren stegrade färjetrafiken i Hälsingborg och den till följd härav ökade arbetsbelastningen. För att möjliggöra att en tullkontrollör för övervakning och ledning av den visiterande personalens arbete finnes tillgänglig under hela den tid trafiken pågår eller större delen av dygnet, erfordras ytterligare en tullkontrollör utöver de två som f. n. tjänstgöra i tullvisitationslokalerna.

g. Då ett stadigvarande behov av åtminstone 40 förste tullkontoristtjänster numera kan beräknas föreligga, hemställer styrelsen, att — utöver de 35 ordinarie förste tullkontoristtjänster som nu finnas — ytterligare 5 sådana tjänster uppföras å ordinarie stat från och med nästa budgetår.

h. Styrelsen har tidigare framlagt detta förslag senast i statskrivelsen för budgetåret 1950/51 (se 1950: VII ht s. 51).

i. Förslaget har tidigare framförts senast i statskrivelsen för budgetåret 1950/51 (se 1950: VII ht s. 51).

j. Såsom motivering för inrättandet av ifrågavarande tjänster anför styrelsen att en förstärkning av förmanspersonalen alltjämt erfordras på flera platser, vilket i viss utsträckning sammanhänger med under år 1948 genomförd arbetstidsreglering för denna personal. Särskilt vid centraltullkammarna i Stockholm och Göteborg samt tullkammaren i Luleå har behov av nya tullöveruppsyningsmanstjänster visat sig föreligga. Beträffande Göteborg har förslag framlagts under punkten b. I fråga om Stockholm åberopas att en tullavdelning, som nu endast är i verksamhet för vissa grenar av tullarbetet, kommer att öppnas för trafik i full utsträckning. I Luleå kommer en ny hamnanläggning att tagas i bruk, som kräver ständig tullbevakning.

k. För att en någorlunda fast befordringsstandard skall kunna upprätthållas föreslår styrelsen att ytterligare 50 tullvakter uppflyttas till tulluppsyningsmansgraden (jfr 1950: VII ht s. 51—52). I personalförteckningen äro uppförda 1 176 tulluppsyningsmanstjänster och 514 tullvaktjänster. Styrelsen anmäler att Svenska tullmannaförbundet hemställt om uppflyttning av 270 tjänster.

1. Beträffande motiveringen till ifrågavarande förslag återopas enahanda skäl, som under punkten 32 anförts rörande inrättande av vissa högre icke-ordinarie biträdestjänster. Därutöver framhåller styrelsen, att den rådande knappheten på kammarskrivar- och tullkontoristutbildad personal gör det nödvändigt att å biträdespersonal överflytta kvalificerade arbetsuppgifter.

m. Vad angår de föreslagna personalförändringarna vid kustbevakningen har styrelsen bl. a. erinrat om att kust- och gränsbevakningsutredningen den 22 april 1948 avgivit betänkande angående arbetsuppgifterna för tullverkets kust- och gränsbevakning, vari jämväl vissa lönefrågor behandlats. Med hänsyn till behovet av ytterligare utredning rörande löneställningen för nämnda personal tillkallades sedermera särskilda sakkunniga, lönekommittén för kust- och gränsbevakningen, vilka den 14 juni 1950 avgåvo betänkande i frågan.

I sistnämnda betänkande har bl. a. anförts, att utvecklingen efter tiden för kust- och gränsbevakningens senaste lönereglering medfört en sådan fortgående ökning av göromålen och samtidigt förskjutning i verksamhetens art i riktning mot mera kvalificerade uppgifter, att skäligheten syntes tala för en viss förbättring av kust- och gränsbevakningspersonalens nuvarande löneställning. Vid en jämförelse mellan löneförhållanden, arbetsuppgifter och kompetensfordringar för kust- och gränsbevakningspersonalen å ena sidan och motsvarande personalgrupper inom lokaltullförvaltningen å andra sidan har kommittén kommit till den uppfattningen, att en uppflyttning i lönegrad av vissa tjänster inom kust- och gränsbevakningen borde komma till stånd. Kommittén har även verkställt jämförelse mellan polispersonalens samt kust- och gränsbevakningspersonalens löneförhållanden och har därvid funnit, att även om skiljaktigheterna i fråga om arbetsuppgifter och kompetensfordringar icke motiverade jämställdhet i lönehänseende de båda personalgrupperna emellan, det dock måste anses befogat, att en viss utjämning skedde av den nuvarande alltför stora skillnaden i lönehänseende mellan dessa personalgrupper.

Beträffande frågan om inplacering av de olika befattningarna å löneskalan har kommittén funnit den nuvarande placeringen av bottengraden inom kustbevakningen i lönegrad Ca 9 för låg och därför föreslagit, att samtliga ordinarie kustvaktjänster hänfördes till lönegraden Ca 10. Till följd härav borde de extra ordinarie kustvakterna och kustvaktaspiranterna placeras i lönegraderna Ce 10 respektive Cf 8. Kommittén har även ansett, att frågan om en avveckling av förste kustvaktjänsterna nu borde bringas till sin slutliga lösning genom att dessa tjänster ombildades till kustuppsyningsmanstjänster med placering i lönegrad Ca 12. Vid övervägande av det antal befattningar, som borde hänföras till envar av lönegraderna Ca 10 och Ca 12, har kommittén funnit en fördelning av tjänsterna med ungefär hälften i vardera graden skälig. Antalet befattningar i vardera av dessa grader har beräknats till 113. Kustbevakningspersonalen i egentlig förmansställning har kommittén ansett böra utgöras av 25 kusttullmästare i Ca 19, 52 kustöveruppsyningsmän i Ca 16 och 48 förste kustuppsyningsmän i Ca 14. Sammanlagda antalet ordinarie tjänster vid kustbevakningen har således föreslagits till 351, vilket innefattar en utökning av det nuvarande antalet sådana tjänster med 3. Detta förhållande sammanhänger med att, enligt kommitténs förslag, 3 nu befintliga kustöveruppsyningsmanstjänster i Ce 16 skulle ordinariesättas.

Enligt generaltullstyrelsens mening utgör kustbevakningspersonalen en i lönehänseende eftersatt löntagargrupp och intager som sådan en särställning i det att viktiga lönefrågor, närmast gällande befordringsgången till uppsyningsmansgraden, som varit aktuella sedan tiden för den förra allmänna tjänsteförteckningsrevisionen, kvarstå olösta. Styrelsen anför härom följande.

Samtidigt som olika löneförslag av än det ena än det andra skälet undanskjutits ha organisationsändringar genomförts, som inneburit rationalisering och personalbesparing men även skärpta krav på personalen. När styrelsen år 1948 tillstyrkte vissa ändringar i personalförteckningen, dels av rent organisatoriska skäl dels för att få de mest framträdande bristerna i lönesättningen avhjälpta, utgick styrelsen ifrån att de åsyftade förbättringarna under alla förhållanden skulle ligga inom ramen av de resultat, som den blivande särskilda lönekommittén kunde komma till. Kommitténs förslag föreligger nu och går betydligt längre. Enär prövningen av kommittéförslaget i vissa väsentliga delar lär behöva samordnas med den allmänna tjänsteförteckningsrevisionen, torde mera definitiva löneregleringsåtgärder för kustbevakningen icke kunna påräknas vid nästa års riksdag. Det synes emellertid rimligt, och är under nu rådande förhållanden angeläget, att redan från och med nästa budgetår sådana ändringar i personalförteckningen vidtagas, som kunna avhjälpa de kännbaraste bristerna utan att på ett olämpligt sätt föregripa den definitiva prövningen. Med hänsyn till angelägenheten av att snarast vinna en om ock begränsad lösning vill styrelsen icke nu påkalla ett avgörande av frågan om borttagande av 9 lönegraden som bottengrad vid kustbevakningen. Styrelsen anser det vara av större vikt, att antalet uppsyningsmän (12 lönegraden) avsevärt ökas, så att kustbevakningens eftersläpning i förhållande till lokaltullförvaltningen i fråga om uppsyningsmansbefordran — vilken eftersläpning ter sig som föga rättvis och även visat sig besvärande ur organisatorisk synpunkt — åtminstone väsentligt minskas. Dessutom är det av organisatoriska skäl önskvärt, att 1948 års förslag om en mindre ökning av antalet överuppsyningsmän genomföres utan ytterligare dröjsmål.

I enlighet med det anförda hemställer styrelsen att, i avvaktan på det slutliga resultatet av de föreliggande utredningarna, de av styrelsen under förevarande punkt föreslagna lönegradsuppflyttningarna genomföras från och med nästa budgetår. I samband därmed föreslås de i lönegraden Ca 19 placerade kustöveruppsyningsmännen böra erhålla benämningen kusttullmästare.

n. Vidkommande gränsbevakningen har generaltullstyrelsen lämnat en redogörelse för föreliggande utredningsförslag rörande lönesättningen för gränsbevakningspersonalen och därvid anfört i huvudsak följande.

I sitt förenämnda betänkande föreslog kust- och gränsbevakningsutredningen utbyte av 12 gränsuppsyningsmanstjänster mot 5 befattningar såsom gränstullmästare i lönegrad Ca 19 och 7 gränsöveruppsyningsmanstjänster i Ca 16. Samtidigt därmed föreslog utredningen, att samtliga gränsdistrikt med undantag av Kirunadistriktet, vilka nu omfatta sammanlagt 13 gränsöveruppsyningsmansdistrikt, skulle indelas i 4 gränstullmästarområden och 14 gränsöveruppsyningsmansområden. Av gränstullmästarna skulle en vara biträde åt chefen för Haparanda gränsdistrikt i dennes inspektions- och utredningsverksamhet samt de övriga vara föreståndare för de största gräns-

tullstationerna (Svinesund, Hån, Högen, Eda) och ledare för gränsbevakningen inom var sitt gränstullmästarområde. Genom inrättande av 7 nya ordinarie gränsöveruppsyningsmanstjänster skulle antalet sådana tjänster komma att uppgå till 14. Gränsöveruppsyningsmännen skulle utöva befäl inom var sitt gränsöveruppsyningsmansområde.

I sitt yttrande över utredningens betänkande föreslog generaltullstyrelsen, att tills vidare för tullstationen i Högen endast avsåges en gränsöveruppsyningsman i stället för, såsom utredningen föreslagit, en gränstullmästare samt att en ny gränsöveruppsyningsmanstjänst inrättades för tullstationen i Vassbotten. Enligt styrelsens förslag skulle således 13 gränsuppsyningsmanstjänster utbytas mot 4 gränstullmästartjänster och 9 gränsöveruppsyningsmanstjänster (jfr 1949: VII ht s. 50).

Lönekommittén för kust- och gränsbevakningen har i sitt betänkande föreslagit nyinrättande av 16 gränstullmästartjänster i Ca 19, 30 gränsöveruppsyningsmanstjänster i Ca 16, 48 förste gränsuppsyningsmanstjänster i Ca 14 och 6 gränsuppsyningsmanstjänster. Antalet ordinarie tjänster vid gränsbevakningen skulle därigenom ökas med 100, vilket huvudsakligen vore föranlett av att enligt kommitténs förslag 90 extra ordinarie gränsuppsyningsmanstjänster skulle ordinariesättas. Med hänsyn till den betydande nyrekrytering, som måst företagas under de gångna krigsåren och tiden närmast därefter, hade nämligen proportionen mellan antalet ordinarie och icke-ordinarie tjänster vid gränsbevakningen blivit mycket ogynnsam. Den 1 juli 1949 funnes sålunda sammanlagt 166 extra ordinarie gränsuppsyningsmän och aspiranter, medan antalet ordinarie gränsuppsyningsmanstjänster enligt gällande personalförteckning uppginge till 187. Anställningstiden vid befordran till ordinarie gränsuppsyningsman beräknades därför komma att stiga från 5 år i juni 1950 till 13 år vid utgången av år 1959.

I avvaktan på den prövning av lönekommitténs förslag, som torde komma att ske i samband med den allmänna tjänsteförteckningsrevisionen, är det enligt generaltullstyrelsens mening av organisatoriska skäl angeläget, att de förstärkningar i personalorganisationen vid gränsbevakningen, som styrelsen förordade i sitt yttrande över kust- och gränsbevakningsutredningens betänkande, snarast genomföras. Styrelsen understryker särskilt, att den gamla tullstationsorganisationen vid förenämnda större gränstullstationer icke förslår vid nuvarande trafikförhållanden, varför ytterligare dröjsmål med ordnandet av föreståndarskapet vid dessa stationer måste inge betänkligheter. Jämväl övriga av styrelsen tidigare förordade förstärkningar av förmanskåren äro behövliga och kunna genomföras utan föregripande av det senaste kommittéförslagets slutliga prövning. — I avsikt att undvika försämrade befordringsförhållanden för den icke-ordinarie gränsbevakningspersonalen föreslår styrelsen slutligen ordinariesättning av 35 extra ordinarie gränsuppsyningsmanstjänster i Ce 12.

2. Automatiska löneklassuppflyttningar, reglerad befordringsgång för bi-trädespersonalen samt antagning av tullvakts-, kustvakts- och gränsuppsyningsmansaspiranter till extra ordinarie tjänstemän beräknas föranleda utgiftsökningar av omkring 70 000, 15 000 respektive 72 000 kronor. Arvodena åt kammarskrivarelever uppskattas under nästa budgetår komma att överstiga motsvarande kostnader för innevarande budgetår med 40 156 kro-

nor. Befordran av icke-ordinarie biträdespersonal till tjänster å ordinarie stat beräknas vidare medföra, att ett belopp av 27 536 kronor bör överföras från icke-ordinarieposten till ordinarieposten.

Vad beträffar de å övergångsstat uppförda tjänstemännen har enligt styrelsens uppgifter 1 tillsyningsman under innevarande budgetår avgått från sin befattning.

Infordrat utlåtande rörande de föreslagna lönegradsuppflyttningarna av vissa kust- och gränsbevakningstjänster har den 17 november 1950 avgivits av *statens lönenämnd*. Lönenämnden har därvid — med erinran om att nämnden i utlåtande den 11 september 1948 över kust- och gränsbevakningsutredningens betänkande angående arbetsuppgifterna för tullverkets kust- och gränsbevakning icke hade någon erinran mot utredningens förslag om inrättande samt uppflyttning i lönegrad av vissa tjänster — ifrågasatt, huruvida de av generaltullstyrelsen föreslagna lönegradsuppflyttningarna böra genomföras separat utan avvaktan av resultatet av 1949 års tjänsteförteckningskommittés arbete.

Departementschefen.

Med hänsyn till behovet av en ny tullavdelning vid den snart färdigställda hamnen vid Maj nabbe synes intet vara att erinra mot generaltullstyrelsens förslag om inrättande av 1 förste tullkontrollörstjänst i Ca 25, 1 tullkontrollörstjänst i Ca 24 samt 2 tullöveruppsyningsmanstjänster i Ca 16.

Likaså vill jag biträda förslaget om ordinariesättning av 5 förste tullkontoristtjänster.

Den av styrelsen föreslagna uppflyttningen av 50 tullvaktsbefattningar i lönegrad Ca 9 till befattningar som tulluppsyningsman i Ca 12 kan jag i nuvarande läge icke biträda i vidare mån än att 30 av här ifrågavarande befattningshavare uppflyttas.

Vidkommande förslaget om inrättandet av vissa icke-ordinarie biträdestjänster tillstyrker jag under åberopande av vad jag under föregående anslagspunkt anfört i liknande fråga, att medel beräknas för ytterligare 15 kanslibiträdestjänster i Ce 11. Samtidigt torde ordinarieposten böra nedräknas med belopp motsvarande avlöningskostnaderna för 15 kontorsbiträden i Ca 8.

Beträffande kust- och gränsbevakningspersonalen anser jag i likhet med generaltullstyrelsen önskvärt att en förbättring i nämnda personalgrupps befordringsförhållanden åstadkommes redan nu. Jag är emellertid ej beredd att nu föreslå mer än dels inrättandet av 7 kustöveruppsyningsmanstjänster i Ca 16 i utbyte mot 3 kustuppsyningsmanstjänster i Ca 12 och 4 kustvaktjänster i Ca 10, 80 kustuppsyningsmanstjänster i Ca 12 i utbyte mot 38 förste kustvaktjänster i Ca 11 och 42 kustvaktjänster i Ca 10 samt 13 gränsöveruppsyningsmanstjänster i Ca 16 i utbyte mot 13 gränsuppsyningsmanstjänster i Ca 12 och dels ordinariesättning av 35 befattningar som gränsuppsyningsman i Ce 12.

Mot styrelsens beräkningar av medelsbehovet till vissa befordringsgångar m. m. å i runt tal 197 000 kronor har jag ingen erinran.

Av de på övergångsstat uppförda tjänsterna bör en befattning som tillsyningsman (Ca 10) avföras ur personalförteckningen.

Vad styrelsen i övrigt hemställt under förevarande anslag anser jag mig icke kunna tillstyrka.

I enlighet med vad som anförts vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor böra avlöningskostnaderna vid tullstaten nedräknas med i runt tal 400 000 kronor. Minskningen torde i sin helhet böra hänföras till icke-ordinarieposten.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 21 864 000 (+ 384 000) kronor;

avlöningar till icke-ordinarie personal 6 870 000 (— 130 000 — 400 000) kronor;

rörligt tillägg 3 400 000 (+ 26 700 — 33 700) kronor.

Anslaget bestämmes alltså till (21 864 000 + 6 870 000 + 3 400 000) 32 134 000 (— 153 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att företaga de ändringar i den för tullstaten gällande personalförteckningen som i det föregående angivits;

b) godkänna följande avlöningsstat för tullstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	21 864 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	6 870 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	3 400 000

Summa kronor 32 134 000

c) till *Tullverket*: Avlöningar till befattningshavare å tullstaten för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 32 134 000 kronor.

[34] 3. Tullverket: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	3 815 000	4 457 820
1950/51 (statsliggaren s. 422)	4 045 000	
1951/52 (förslag)	4 644 000	

Generaltullstyrelsen hemställer, att anslaget höjes med 630 000 kronor.

	Ökning
1. Sjukvård m. m.	50 000
2. Övriga expenser	220 000
3. Drift och underhåll av fortskaffningsmateriel	100 000
4. Utbildning i tulltjänsten	110 000
5. Beklädnad och beväpning	150 000
	630 000

Motiv.

1. *Sjukvård m. m.* Utgift 1949/50 277 392; anslag 1950/51 225 000. — Uppräkningen av anslagsposten motiveras med belastningen.

2. *Övriga expenser.* Utgift 1949/50 964 878; anslag 1950/51 930 000. — För renhållning och städning, vartill under budgetåret 1949/50 åtgått 416 141 kronor, beräknas på grund av tillkomsten av nya lokaler en ökning av medelsbehovet till 430 000 kronor. — Kostnaderna för skrivmateriel, papper, blankettryck och dylikt, vilka under föregående budgetår uppgått till 176 791 kronor, beräknas till 240 000 kronor. Ökningen föranledes av erforderlig omtryckning av blanketter, tryckning av vissa nya blankettyper samt höjda papperspriser. — Utgifterna för telegram, telefon och annonsering, vilka under budgetåret 1949/50 uppgått till 286 064 kronor, uppskattas för nästkommande budgetår till 345 000 kronor. Kostnadsökningen motiveras med behovet av att dels anordna nya telefonförbindelser för kust- och gränsbevakningen och dels anskaffa telefoner till nya lokaler, huvudsakligen de under byggnad varande lokalerna för posttullavdelningen i Stockholm. — Kostnaderna för inköp och underhåll av möbler, skriv- och räknemaskiner med flera inventarier beräknas under nästa budgetår komma att uppgå till 110 000 kronor, vilket belopp med omkring 50 000 kronor överstiger utgifterna för dylika ändamål under förra budgetåret. Den föreslagna höjningen erfordras för anskaffande av ny maskinell utrustning till posttullavdelningens i Stockholm nya lokaler samt av möbler till expeditorsrum i nybyggda bostadshus för gränsbevakningen. — Kostnaderna för bokinköp beräknas till 25 000 kronor eller samma belopp som åtgått under sistförflutna budgetåret.

3. *Drift och underhåll av fortskaffningsmateriel.* Utgift 1949/50 977 851; anslag 1950/51 800 000. — Överskridandet av delposten, vilken för budgetåret 1949/50 i staten beräknades till 650 000 kronor, sammanhänger bl. a. med stegrade arbets- och materielkostnader samt höga drivmedelspriser ävensom ökade underhållskostnader för båt- och fordonsbeståndet i samband med legosystemets avveckling. Härtill kommer, att delposten fr. o. m. förra budgetåret belastats med utgifter för vissa ändamål, som tidigare bestritts ur den s. k. smuggelfonden. Utgifterna under delposten beräknas under nästa budgetår till minst 900 000 kronor.

4. *Utbildning i tulltjänsten.* Utgift 1949/50 180 569; anslag 1950/51 190 000. — Från denna delpost komma att bestridas vissa utgifter för en på-

gående kammarskrivarkurs, som avslutas den 15 mars 1952. Utgifterna för denna kurs beräknas till sammanlagt 86 000 kronor. — Antalet icke-ordinarie kammarskrivare utgör för närvarande 88. Under åren 1951 och 1952 erhålles ett tillskott av högst 50 icke-ordinarie kammarskrivare från nu pågående kurser. I kammarskrivares och högre grader äro f. n. 10 tjänster vakanta. Avgången av kammarskrivarutbildad personal till följd av ålderspensionering, dödsfall m. m. beräknas för tiden till och med år 1953 till omkring 122. Med hänsyn härtill ävensom till att ett icke obetydligt antal tjänstemän inom denna personalkategori tagits i anspråk för tjänstgöring utom tullverket har styrelsen beslutat anordna en kammarskrivarkurs, som är avsedd att avslutas den 20 juni 1952. Kostnaderna för i denna kurs ingående avslutande undervisningskurs beräknas till 86 000 kronor. Vidare är det nödvändigt att under budgetåret anordna ytterligare en kammarskrivarkurs, vars förberedande undervisningskurs under budgetåret 1951/52 beräknas draga en kostnad av 18 000 kronor. — För tillgodoseendet av behovet av tullkontoristutbildad personal har styrelsen beslutat anordna en tullkontoristkurs, avsedd att avslutas i juni 1952. Kostnaderna härför under budgetåret 1951/52 beräknas till 30 000 kronor. — Under budgetåret erfordras vidare anordnande av en kustöveruppsyningsmanskurs, en gränsöveruppsyningsmanskurs och en undervisningskurs av annat slag för tjänstemän vid gränsbevakningen. Kostnaderna härför beräknas uppgå till respektive 17 000, 22 000 och 27 000 kronor. — För tullverkets korrespondensundervisning i svenska, tyska och engelska språken samt räkning beräknas ett medelsbehov av 7 000 kronor. — Utgifterna för utbildning av nyanställd bevakningspersonal under nästa budgetår beräknas till sammanlagt 7 000 kronor.

Delposten till utbildning i tulltjänsten har sålunda beräknats till 300 000 kronor.

5. *Beklädnad och beväpning.* Utgift 1949/50 380 415; anslag 1950/51 230 000. — Den stora medelsåtgången under budgetåret 1949/50 sammanhänger framför allt med att det under detta budgetår blivit möjligt att tillgodose personalens tidigare på grund av brist på lämpliga uniformstyger eftersatta uniformsbehov. Under flera tidigare budgetår har tillgången på lämpliga uniformstyger varit mycket knapp. De härför anslagna medlen ha därför före sistnämnda budgetår förbrukats i långt mindre utsträckning än normalt. Av statsmakterna medgivna ökade beklädnadsförmåner ha även bidragit till de ökade kostnaderna under denna delpost.

Vidare hemställer generaltullstyrelsen om anvisande av ett reservationsanslag av 480 000 kronor för nästa budgetår till anskaffande av hålkortsmaskiner. Styrelsens nuvarande, för arbetet med handelsstatistiken erforderliga maskinuppsättning har varit i bruk under 10—18 år, varför maskinerna numera äro så hårt förslitna, att en förnyelse av maskinparken måste ske senast den 1 januari 1952. Kostnaderna för inköp av erforderligt antal maskiner beräknas till 434 806 kronor, vartill komma importkostnader. Samman-

lagt räknas med ett medelsbehov av i runt tal 480 000 kronor. Alternativt föreslås, att maskinerna till en början förhyras, varvid för nästkommande budgetår skulle erfordras tillhopa 89 000 kronor till bestridande av dels hyreskostnader för ett halvt år och dels importkostnader. Vid eventuellt senare inköp får viss del av de erlagda hyrorna avräknas å köpeskillingen.

Statistiska centralbyrån har i yttrande över styrelsens sistnämnda framställning funnit övervägande skäl tala för att ett förhyrningsförfarande t. v. bör tillämpas. Centralbyrån har därvid bl. a. erinrat om önskvärdheten av att snabbt kunna tillgodogöra sig de fördelar, som utvecklingen såväl på det tekniska området som i fråga om priser under de närmaste åren kan komma att erbjuda.

Departementschefen.

På skäl generaltullstyrelsen anfört och med hänsyn till belastningen anser jag en höjning av omkostnadsanslaget erforderlig. I enlighet med styrelsens förslag torde anslagsposten till sjukvård m. m. ökas med 50 000 kronor till 275 000 kronor samt de i anslagsposten till övriga utgifter ingående delposterna till drift och underhåll av fortskaffningsmateriel, till utbildning i tulltjänsten och till beklädnad och beväpning med respektive 100 000 kronor till 900 000 kronor, 110 000 kronor till 300 000 kronor och 150 000 kronor till 380 000 kronor. Däremot anser jag mig icke kunna förorda att den i anslagsposten till expenser ingående delposten till övriga expenser uppräknas med större belopp än 100 000 kronor.

Beträffande frågan om lämpligaste sättet att tillgodose styrelsens behov av nya hålkortsmaskiner anser jag i likhet med statistiska centralbyrån, att erforderligt antal maskiner t. v. bör förhyras. I enlighet härmed torde under anslagsposten till övriga utgifter upptagas ett belopp av 89 000 kronor till bestridande av kostnaderna för hyra av hålkortsanläggning.

Omkostnadsanslaget beräknas sålunda för nästa budgetår till 4 644 000 (+ 599 000) kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande omkostnadsstat för tullstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1951/52:

Omkostnadsstat.

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	275 000
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	900 000
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	1 530 000
4. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	68 000
5. Hemliga utgifter	2 000
6. Övriga utgifter, <i>förslagsvis</i>	1 869 000

Summa kronor 4 644 000

b) till *Tullverket*: *Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 4 644 000 kronor.

[35] 4. Tullverket: Anskaffning av viss materiel.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	325 000	461 259
1950/51 (statsliggaren s. 423) ..	325 000	
1951/52 (förslag)	325 000	

I riksstaten för innevarande budgetår är uppfört ett reservationsanslag till anskaffning av viss materiel för kust- och gränsbevakningen m. m. å 325 000 kronor. *Generaltullstyrelsen* föreslår att, enär materielanskaffningen för nästa budgetår enligt det i det följande framlagda förslaget även omfattar tullverkets lokaltullförvaltning, anslaget erhåller förevarande rubricering. Den vid utgången av budgetåret 1950/51 förefintliga reservationen å anslaget till viss materiel för kust- och gränsbevakningen m. m. bör vid bifall till förslaget överföras till förevarande anslag.

Generaltullstyrelsen hemställer, att för anskaffning av viss materiel för tullverket måtte för nästa budgetår anvisas ett reservationsanslag av 325 000 kronor.

1. Motorbåtar	210 000
2. Radioanläggningar	45 000
3. Linkastargevär	2 800
4. Motorfordon m. m.	67 200
	325 000

M o t i v.

1. *Motorbåtar*. Av det för innevarande budgetår under förevarande anslagsrubrik anvisade reservationsanslaget å 325 000 kronor avses 150 000 kronor enligt av Kungl. Maj:t meddelade dispositionsföreskrifter skola användas för nybyggnad av två tulljakter. För att fullföljandet av styrelsens plan för nyanskaffning av motorbåtar (se 1950: VII ht s. 55—56) icke alltför mycket skall fördröjas föreslås för nästa budgetår medel böra anvisas för nybyggnad av 1 tulljakt och 2 tullslupar. Kostnaden härför beräknas till sammanlagt 130 000 kronor. Inom de närmaste åren måste vidare nya motorer installeras i fem under åren 1940—41 färdigställda tulljakter. Erfarenheten har visat, att dessa tulljakter ha för låg fart. Farten skulle kunna avsevärt ökas, om en mindre förlängning av skroven utfördes. Av såväl tekniska som ekonomiska skäl bör en förlängning av fartygen utföras samtidigt med motorbyte. För ombyggnad av till en början en av dessa tulljakter torde böra anvisas 80 000 kronor.

2. *Radioanläggningar*. För innevarande budgetår avses under förevarande anslag 55 000 kronor skola disponeras för anskaffande av rörliga radioanläggningar (se 1950: VII ht s. 56). Då medelsbehovet för ändamålet i fjolårets statskrivelse beräknades till 100 000 kronor, föreslås ett belopp av (100 000 — 55 000) 45 000 kronor böra anvisas för nästa budgetår.

3. *Linkastargevär*. För innevarande budgetår har under förevarande anslag anvisats medel för utrustning av 6 av tullverkets större båtar med linkastar-

gevär för användning vid räddning av personer, fartyg eller flygplan, som råkat i sjönöd. Det måste enligt styrelsens mening anses önskvärt, att linkastargevär efter hand tillföras samtliga tullverket tillhöriga större båtar. Kostnaden för anskaffning av ytterligare 6 linkastargevär beräknas till 2 800 kronor.

4. *Motorfordon m. m.* Till nyanskaffning av motorfordon och cyklar samt för hållande av tjänstehundar har för innevarande budgetår anvisats ett belopp av 20 000 kronor. Kostnaderna för ändamålet under nästa budgetår beräknas av styrelsen till sammanlagt 67 200 kronor. Styrelsen erinrar om att utgifterna för nämnda ändamål för lokaltullförvaltningen tidigare täckts genom anlitan av medel från den s. k. smuggelfonden men att, sedan denna fond efter förslag av riksdagens revisorer avvecklats, medel i stället böra anvisas å förevarande reservationsanslag. Dessutom synas kostnaderna för anskaffande av nya bilar böra belasta reservationsanslaget och icke delposten under omkostnadsanslaget till drift och underhåll av fortskaffningsmedel, då det icke är fråga om utbyte av bilar på grund av normal förslitning.

Departementschefen.

Mot generaltullstyrelsens förslag under förevarande anslag har jag ingen erinran. Anslaget bör ställas till styrelsens förfogande att användas enligt av Kungl. Maj:t efter förslag av styrelsen godkänd plan.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tullverket: Anskaffning av viss materiel* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 325 000 kronor.

[36] 5. Kontrollstyrelsen: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	886 000	767 626
1950/51 (statsliggaren s. 423) ..	849 700	
1951/52 (förslag)	784 100	

Kontrollstyrelsen hemställer, att anslaget minskas med 55 700 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Ordinariesättning av		
a) 1 byrådirektör Ce 31	—	
1 förste byråinspektör Ce 27	—	
1 byråinspektör Ce 25	—	
b) 3 kanslibiträden Ce 11	—	
c) 1 kontorsbiträde Ce 8	—	
2. Överföring av 3 arvodesbefattningar till styrelsens		
lokala skattekontroll		25 000
3. Indragning av 1 aktuarie Ca 24 (å övergångsstat) ..		13 428
4. Löneklassuppflyttningar	14 236	
5. Omräkning och avrundning		31 508
	14 236	69 936

M o t i v.

1 a—b. Förevarande förslag ha tidigare framförts i statskrivelsen för budgetåret 1950/51 (se 1950: VII ht s. 57—58). Vid bifall till yrkandet om ordinariesättning av 3 kanslibiträdestjänster i Ce 11 kan antalet ordinarie kontorsbiträdestjänster minskas med 3.

c. Av styrelsens extra ordinarie kontorsbiträden beräknas fyra den 1 juli 1951 fylla förutsättningarna för att erhålla ordinarie tjänst enligt grunderna för den reglerade befordringsgången. Tre kontorsbiträdestjänster i Ca 8 äro f. n. vakanta.

2. Ifrågavarande befattningar inrättades fr. o. m. budgetåret 1950/51 vid kontrollen av varuskatten på choklad- och konfityrvaror. Erfarenheten har visat, att befattningarna lämpligen böra överföras till den lokala skattekontrollen.

3. Innehavaren av ifrågavarande tjänst har beviljats förtidspension fr. o. m. den 1 juli 1950. Någon nyanställning i anledning härav synes tills vidare icke erforderlig.

5. 5 kontorsbiträden åtnjuta på grund av förordnande å biträdestjänster i högre lönegrad lön från icke-ordinarieposten. Anslagsposterna till avlöningar till ordinarie tjänstemän respektive rörligt tillägg synas med hänsyn därtill kunna nedräknas med sammanlagt 31 140 kronor.

Departementschefen.

Styrelsens förslag om ordinariesättning vill jag biträda så till vida att en kanslibiträdestjänst i Ce 11 samt de 4 kontorsbiträdestjänsterna i Ce 8 uppföras på ordinarie stat. Med hänsyn till att 3 kontorsbiträdestjänster i Ca 8 f. n. äro vakanta och en sådan tjänst blir ledig till följd av ordinariesättningen av 1 kanslibiträdestjänst i Ce 11 torde någon ytterligare ordinarie kontorsbiträdestjänst ej behöva uppföras i personalförteckningen.

Mot styrelsens förslag i övrigt har jag ingen erinran.

I enlighet med vad som anförts vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor torde slutligen avlöningsanslaget nedräknas med 10 000 kronor. Minskningen bör i sin helhet avräknas å icke-ordinarieposten.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 353 400 (— 26 400) kronor;

avlöningar till icke-ordinarie personal 350 400 (— 26 000 — 10 000) kronor;

rörligt tillägg 80 300 (— 3 200) kronor.

Anslaget bestämmes alltså till (353 400 + 350 400 + 80 300) 784 100 (— 65 600) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i den för kontrollstyrelsen gällande personalförteckningen dels avföra en tjänst på övergångsstat som aktuarie i Ca 24 och dels upptaga ytterligare en kanslibiträdestjänst i Ca 11;

b) godkänna följande avlöningsstat för kontrollstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslags-</i> <i>vis</i>	353 400
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	350 400
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	80 300
Summa kronor	784 100

c) till *Kontrollstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 784 100 kronor.

[37] 6. *Kontrollstyrelsen*: *Omkostnader*.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	92 000	86 746
1950/51 (statsliggaren s. 424) ..	95 000	
1951/52 (förslag)	83 000	

Kontrollstyrelsen föreslår, att anslaget minskas med 2 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Sjukvård m. m.	1 000	
2. Reseersättningar		5 000
3. Övriga expenser	2 000	
	3 000	5 000

Motiv.

1. *Sjukvård m. m.* Utgift 1949/50 6 173; anslag 1950/51 3 500. — Ökningen motiveras med belastningen å anslagsposten.

2. *Reseersättningar.* Utgift 1949/50 22 948; anslag 1950/51 35 000. — Med hänsyn till förslaget under föregående anslagspunkt om överföring av 3 arvodesbefattningar till den lokala skattekontrollen torde ifrågavarande anslagspost böra nedräknas samt motsvarande post under anslaget till *Kontrollstyrelsen*: Lokala skattekontrollen böra uppräknas med 5 000 kronor.

3. *Övriga expenser.* Utgift 1949/50 52 495; anslag 1950/51 50 500. — Uppräkningen av anslagsposten motiveras med belastningen. Enligt styrelsens mening medför vidare den begränsade tillgången på expensmedel väsentliga olägenheter ur arbetssynpunkt, enär eljest önskvärda moderniserings- och rationaliseringsåtgärder eller förenklingar i arbetsrutinen av kostnadsskäl icke kunna genomföras.

Departementschefen.

Mot den föreslagna uppräknningen av anslagsposten till sjukvård m. m. med 1 000 kronor har jag ingen erinran. Anslagsposten till reseersättningar synes av skäl styrelsen anfört samt med hänsyn till belastningen kunna minskas med 10 000 kronor. Med hänsyn till att delposten till övriga expenser för innevarande budgetår uppräknats med ett engångsbelopp av 3 000 kro-

nor för nyanskaffning av inventarier torde delposten för nästa budgetår böra upptagas med ett till 47 500 kronor nedräknat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kontrollstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 83 000 kronor.

[38] 7. Kontrollstyrelsen: Lokala skattekontrollen.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	545 000	549 471
1950/51 (statsliggaren s. 425) ..	633 000	
1951/52 (förslag)	603 300	

Kontrollstyrelsen hemställer, att anslaget höjes med 46 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Slopande av den statliga kontrollen vid sulfitbrännerierna		100 000
2. Engångsersättning till vissa brännerikontrollanter	28 000	
3. Borttagande av kontrollkostnadsbidraget vid		
a) sulfitbrännerierna	24 000	
b) lantbruksbrännerierna	52 000	
4. Centralisering av driften vid lantbruksbrännerierna		11 000
5. Rationalisering av kontrollen vid lantbruksbrännerierna		9 000
6. Överföring av 3 arvodesbefattningar från kontrollstyrelsen till lokalförvaltningen	30 000	
7. Inrättande av 4 arvodesbefattningar	48 000	
8. Expenser		18 000
9. Löneklassuppflyttningar	2 316	
10. Avrundning		316
	184 316	138 316

Motiv.

1—3. Beträffande motiveringen för ifrågavarande förslag hänvisar kontrollstyrelsen till den i 1950 års statsverksproposition lämnade redogörelsen (VII ht s. 67—69; jfr även prop. nr 254/1948 s. 11—15 och 1949: VII ht s. 64—65). Styrelsen anser, att ifrågavarande förslag rörande kontrollens omläggning nu bör komma till stånd.

4. Driften vid ett 10-tal lantbruksbrännerier torde komma att nedläggas fr. o. m. nästkommande kampanj till följd av den pågående koncentreringsen av driften till ett minskat antal brännerier. Då driften vid ytterligare några brännerier tidigare nedlagts, beräknas en sammanlagd minskning av kostnaderna för kontrollantarvoden med 19 000 kronor och av uppbörden av kontrollkostnadsbidrag med 8 000 kronor, d. v. s. en nettominskning med 11 000 kronor.

5. Genom utökad användning av en kontrollant för tjänstgöring vid två eller flera lantbruksbrännerier beräknas arvodeskostnaderna nedgå med

11 000 kronor, medan utgifterna för reseersättningar till följd därav beräknas öka med 2 000 kronor. Nettominskningen utgör sålunda 9 000 kronor.

6. En motivering av ifrågavarande förslag har lämnats under anslagspunkten 36.

7. För att möjliggöra en tillfredsställande kontroll av varuskatten på choklad- och konfityrvaror efter avvecklingen av handelsregleringen av socker inrättades fr. o. m. innevarande budgetår de under punkten 6 omfördälda 3 arvodesbefattningarna vid styrelsen. Erfarenheten av ifrågavarande befattningshavares verksamhet har icke endast bestyrkt nödvändigheten av en kontroll på detta område utan även påvisat angelägenheten av skärpta kontrollåtgärder. Av denna anledning samt med hänsyn till den nyligen vidtagna höjningen av skatten å choklad- och konfityrvaror anser styrelsen erforderligt att ytterligare 4 arvodesbefattningar inrättas. För budgetåret 1951/52 beräknas kostnaderna härför till sammanlagt 48 000 kronor, varav 36 000 kronor till arvoden och 12 000 kronor till reseersättningar.

8. För innevarande budgetår är ett belopp av 33 000 kronor anvisat till expenser, varav för bränsle, lyse och vatten 600 kronor och för övriga expenser högst 32 400 kronor. Av sistnämnda belopp avse 23 000 kronor engångsutgifter. För komplettering av de vid den lokala skattekontrollens organisation inrättade fyra distriktskontorens utrustning erfordras enligt kontrollstyrelsens beräkningar för nästkommande budgetår ett engångsbelopp av 3 000 kronor. Då de årliga kostnaderna för övriga expenser beräknas överstiga nu anvisat belopp, 9 400 kronor, med 2 000 kronor, skulle för nästkommande budgetår erfordras sammanlagt 15 000 kronor till expenser.

I en den 13 november 1950 dagtecknad skrift har *Civila statsförvaltningens tjänstemannaförbund* i anledning av den föreslagna omläggningen av kontrollförfarandet vid sulfitbrännerierna anfört, att förbundet icke kunnat finna det ur någon synpunkt riktigt, att den viktiga kontroll, varom här vore fråga, skulle på av kontrollstyrelsen avsett sätt utövas av dem, mot vilken den vore riktad, d. v. s. av tillverkarna själva. Förbundet har ej heller kunnat bli övertygat om att ett nytt kontrollförfarande i realiteten komme att innebära några kostnadsbesparingar, eftersom bortfallande kontrollavgifter och med nödvändighet kraftigt stegrade kostnader för inspektionskontroll torde komma att helt konsumera statens kostnader för bibehållande av nuvarande kontrollsystem. Härjämte har förbundet framfört vissa synpunkter på kontrollstyrelsens förslag till ersättningar i form av pensioner eller engångsbelopp till de kontrollanter som genom omläggningen av kontrollförfarandet förlorade sina anställningar.

Kontrollstyrelsen har, efter remiss, den 24 november 1950 avgivit utlåtande över tjänstemannaförbundets förenämnda skrift.

I ersättningsfrågan föreligga jämväl en framställning från Föreningen Sveriges brännerikontrollörer samt utlåtanden av statskontoret.

Departementschefen.

Kontrollstyrelsens förslag om överflyttning av kontrollen över sulfitsprit-tillverkningen från kontrollanterna resp. tillsyningsmännen till tillverkarna

själva och om borttagande av det s. k. kontrollkostnadsbidraget ha behandlats vid 1948, 1949 och 1950 års riksdagar. I proposition nr 254 till 1948 års riksdag anförde min företrädare, att även om risker kunde vara förknippade med det föreslagna kontrollsystemet, vissa fördelar i rationaliseringshänseende kunde uppnås vid ett genomförande av förslaget. Det ansågs emellertid lämpligt, att det föreslagna kontrollförfarandet under någon tid i mindre omfattning prövades i praktiken, innan slutlig ställning togs till detsammes genomförande. I anledning härav erhöll Kungl. Maj:t riksdagens bemyndigande att utan hinder av bestämmelserna i förordningen den 11 juni 1926 (nr 207) angående tillverkning och beskattning av brännvin för tillverkningsåret den 1 oktober 1948—den 30 september 1949 försöksvis genomföra ett ändrat kontrollförfarande vid ett mindre antal sulfittbrännerier av olika storlek i huvudsaklig överensstämmelse med vad kontrollstyrelsen föreslagit, och att i samband därmed befria tillverkare från skyldighet att gälda s. k. kontrollkostnadsbidrag. I enlighet med hemställan i 1949 års statsverksproposition, sjunde huvudtiteln, får nämnda försöksverksamhet med riksdagens medgivande fortsätta intill dess riksdagen tar ställning till frågan om en allmän omläggning av ifrågavarande kontroll eller Kungl. Maj:t dessförinnan annorlunda beslutar. Vidare framhöll jag i 1950 års statsverksproposition, sjunde huvudtiteln, att jag ännu ej var beredd att taga slutlig ställning till berörda frågor, varför försöksverksamheten tills vidare borde fortsätta.

Av det anförda framgår att det ändrade kontrollförfarandet över sulfittsprittillverkningen tillämpats vid ett mindre antal fabriker sedan tillverkningsåret den 1 oktober 1948—den 30 september 1949. De härunder gjorda erfarenheterna har kontrollstyrelsen funnit berättiga till det omdömet, att nämnda kontrollförfarande slagit väl ut. Med hänsyn härtill vill jag tillstyrka, att kontrollen över sulfittsprittillverkningen överflyttas från kontrollanterna resp. tillsyningsmännen till tillverkarna själva. I betraktande av storleken av de företag, varom här är fråga, samt den interna kontroll, som genom fabriksledningens försorg i allmänhet finnes anordnad, anser jag det tillfyllest med den tillsynsverksamhet, som vederbörande tjänstemän hos kontrollstyrelsen ha att utöva beträffande sprittillverkningen. Jag vill vidare erinra om att, därest förhållandena vid viss spritfabrik så påkalla, kontrollstyrelsen äger föranstalta om att tillsyn såsom hittills skall utövas av lokalt anställd kontrolltjänsteman. I detta sammanhang bör det s. k. kontrollkostnadsbidraget borttagas för tillverkarna av sulfittsprit, dock ej i fall, som nyss berörts, då särskild kontrolltjänsteman förordnats vid spritfabrikerna. Däremot finner jag ej skäl att för närvarande befria tillverkare av potatissprit från skyldigheten att erlägga dylikt bidrag.

Det sålunda förordade nya kontrollförfarandet torde medföra vissa ändringar i förordningen den 11 juni 1926 angående tillverkning och beskattning av brännvin. Jag vill i ett senare sammanhang föreslå Kungl. Maj:t att till riksdagen avlåta proposition med förslag till ändringar i nämnda förordning.

Vissa av de kontrollanter, vilka i samband med omorganisationen komma

att förlora sina anställningar, synas vid avgången böra beredas pension eller engångsersättning. Det torde härvid få ankomma på Kungl. Maj:t att med stöd av 1948 års riksdags bemyndigande (r. skr. nr 448) meddela beslut i fråga om pensioner, vilka sålunda böra utgå från det under tolfte huvudtiteln uppförda anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. Engångsersättning synes genom beslut av Kungl. Maj:t böra tillerkännas kontrollant, som icke uppfyller villkoren för erhållande av pension men som uppnått minst fem effektiva tjänstår. Ersättning bör dock icke utgå till den som åtnjuter statlig tjänstepension av annat slag än reservpension. Engångsersättning synes böra i flertalet fall bestämmas till belopp av omkring 2 000 kronor samt bestridas från anslaget till den lokala skattekontrollen.

Mot övriga av kontrollstyrelsen under förevarande anslagsrubrik framlagda förslag (punkterna 4—9) har jag ej annan erinran än att antalet nya arvodesbefattningar för kontrollen av varuskatten på choklad- och konfityrvaror bör begränsas till 2.

Anslaget beräknas sålunda:

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 248 000 (— 102 000) kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 343 300 (+ 45 300) kronor;

rörligt tillägg oförändrat 35 000 kronor;

sjukvård m. m. oförändrat 1 000 kronor;

reseersättningar 116 000 (+ 13 000) kronor;

expenser 15 000 (— 18 000) kronor;

övriga utgifter oförändrat 10 000 kronor;

kontrollkostnadsbidrag m. m. 165 000 (— 32 000) kronor.

Anslaget torde alltså kunna beräknas till (248 000 + 343 300 + 35 000 + 1 000 + 116 000 + 15 000 + 10 000 — 165 000) 603 300 (— 29 700) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kontrollstyrelsen: Lokala skattekontrollen* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 603 300 kronor.

[39] 8. Kontrollstyrelsen: Systembolagsrevisionen.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	79 000	74 960
1950/51 (statsliggaren s. 426) ..	79 000	
1951/52 (förslag)	79 000	

Kontrollstyrelsen föreslår, att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp.

Med biträdande av kontrollstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kontrollstyrelsen: Systembolagsrevisionen* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 79 000 kronor.

[40] 9. Mynt- och justeringsverket: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	796 000	775 281
1950/51 (statsliggaren s. 427) ..	800 600	
1951/52 (förslag)	779 000	

Mynt- och justeringsverket hemställer, att anslaget höjes med 18 000 kronor.

	Ökning
1. Uppflyttning i lönegrad av	
1 ingenjör Ca 25—Ca 27	1 398
1 föreståndare för justeringsverkstaden Ca 24 till förste justerare Ca 26	1 384
1 ingenjör Ca 24—Ca 26	1 384
1 gravörsbiträde Ce 6—Ce 8	282
1 stämpplingsbiträde Ce 6—Ce 8	470
5 stämpplingsbiträden Ce 5—Ce 7	1 143
2. Ökning av kontrollstämplingsföreståndarnas arvoden (beräknat för $\frac{1}{2}$ budgetår)	9 000
3. Löneklassuppflyttningar	370
4. Övriga utgifter, avrundning	2 569
	18 000

Motiv.

1. Beträffande motiveringen till ifrågavarande förslag hänvisas till vad mynt- och justeringsverket härom anfört i sina statskrivelser för budgetåren 1949/50 och 1950/51 (se 1949: VII ht s. 67—68 och 1950: VII ht s. 72).

2. Förevarande förslag har tidigare framförts i statskrivelsen för budgetåret 1950/51 (se 1950: VII ht s. 72).

Departementschefen.

Mynt- och justeringsverkets förslag om vissa lönegradsuppflyttningar samt höjning av kontrollstämplingsföreståndarnas arvoden anser jag mig i rådande läge ej kunna tillstyrka.

Mot yrkandet om ökad medelsanvisning till löneklassuppflyttningar har jag däremot ingen erinran.

I enlighet med vad som anförts vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor torde avlöningskostnaderna för mynt- och justeringsverket böra nedräknas med 22 000 kronor. Minskningen torde fördelas å anslagsposterna till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal samt till avlöningar till förmän och arbetare med 12 000 respektive 10 000 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän oförändrat 228 000 kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, oförändrat 39 000 kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 142 200 (+ 400 — 12 000) kronor;

rörligt tillägg oförändrat 44 800 kronor;

avlöningar till förmän och arbetare 325 000 (— 10 000) kronor.

Anslaget bestämmes alltså till (228 000 + 39 000 + 142 200 + 44 800 + 325 000) 779 000 (— 21 600) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för mynt- och justeringsverket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	228 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	39 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	142 200
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	44 800
5. Avlöningar till förmän och arbetare, <i>förslagsvis</i>	325 000

Summa kronor 779 000

b) till *Mynt- och justeringsverket*: Avlöningar för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 779 000 kronor.

[41] 10. Mynt- och justeringsverket: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	93 000	94 328
1950/51 (statsliggaren s. 428) ..	94 500	
1951/52 (förslag)	94 500	

Mynt- och justeringsverket hemställer, att anslaget upptages med oförändrat belopp.

Med biträdande av mynt- och justeringsverkets förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Mynt- och justeringsverket*: Omkostnader för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 94 500 kronor.

[42] 11. Statens justerare: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	317 000	316 883
1950/51 (statsliggaren s. 428) ..	333 900	
1951/52 (förslag)	336 200	

Mynt- och justeringsverket hemställer, att anslaget höjes med 11 500 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Ersättande av en förste justerare, f. d. militär, med tjänsteman i Ce 26	4 829	
2. Ersättande av en biträdande justerare med en f. d. militär		178
3. Löneklassuppflyttningar	6 646	
4. Övriga utgifter, avrundning	203	
	11 678	178

Motiv. 1. Under år 1951 kommer en pensionerad militär, vilken uppehållit en förste justerartjänst med avlöning enligt särskilt meddelade bestämmelser, att uppnå avgångsåldern, 65 år. Då lönen till ifrågakvarande befattningshavare endast till en del belastat förevarande anslag, har en uppräkning ansetts erforderlig (jfr 1950: VII ht s. 74—75).

Departementschefen.

Mot mynt- och justeringsverkets beräkning av medelsbehovet har jag ingen erinran.

I enlighet med vad som anförts vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor torde avlöningskostnaderna för statens justerare böra nedräknas med 9 000 kronor.

Anslaget bör alltså bestämmas till 336 200 (+ 2 300) kronor, varav 301 700 (+ 10 100 — 9 000) kronor till avlöningar till icke-ordinarie personal och 34 500 (+ 1 200) kronor till rörligt tillägg.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens justerare, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1951/52:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	301 700
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	34 500
	Summa kronor 336 200

b) till *Statens justerare*: Avlöningar för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 336 200 kronor.

[43] 12. Statens justerare: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	115 000	72 892
1950/51 (statsliggaren s. 429) ..	115 000	
1951/52 (förslag)	115 000	

Mynt- och justeringsverket föreslår, att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp.

Med biträdande av mynt- och justeringsverkets förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens justerare: Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 115 000 kronor.

[44] 13. Riksskattenämnden: *Avlöningar*. 14. Riksskattenämnden: *Omkostnader*. Förslag kommer att underställas 1951 års riksdag om inrättandet av ett centralt organ, benämnt riksskattenämnden, med uppgift bland annat att verka för likformighet vid taxeringen och för förbättrad deklarationskontroll ävensom att meddela bindande förhandsbesked till de skattskyldiga i beskattningsärenden. Riksskattenämnden avses skola träda i verksamhet den 1 juli 1951.

En slutlig beräkning av medelsbehovet för ifrågavarande ändamål torde få framläggas samtidigt med propositionen i ämnet. I avvaktan härpå torde förevarande anslag böra upptagas med endast beräknade belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1951/52 beräkna

a) till *Riksskattenämnden: Avlöningar* ett förslagsanslag av 80 500 kronor samt

b) till *Riksskattenämnden: Omkostnader* ett förslagsanslag av 30 200 kronor.

[45] 15. *Avsättning till bankinspektionens fond*. De å inkomsttiteln Bidrag till bank- och fondinspektionen inflytande intäkterna böra över tre särskilda, å sjunde huvudtiteln uppförda avsättningsanslag omföras till bankinspektionens fond, fondinspektionens fond och jordbrukskassetillsynens fond. Avsättningsanslagen böra för nästa budgetår anvisas med 150 000 kronor till bankinspektionens fond, 40 000 kronor till fondinspektionens fond och 60 000 kronor till jordbrukskassetillsynens fond.

Beträffande anslagen till avsättning till fondinspektionens fond och till jordbrukskassetillsynens fond gör jag hemställan under närmast följande punkter. Här hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Avsättning till bankinspektionens fond* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 150 000 kronor.

[46] 16. *Avsättning till fondinspektionens fond*. Med åberopande av vad jag under nästföregående punkt anført får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Avsättning till fondinspektionens fond* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 40 000 kronor.

[47] 17. **Avsättning till jordbrukskassetillsynens fond.** Med hänvisning till vad under punkten 45 anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Avsättning till jordbrukskassetillsynens fond* för budgetåret 1951/52 anvisa ett anslag av 60 000 kronor.

[48] 18. **Avsättning till sparbanksinspektionens fond.** Förevarande anslag, avsett för omföring av det å inkomsttiteln Bidrag till sparbanksinspektionen inflytande beloppet till sparbanksinspektionens fond, är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 190 000 kronor.

Då omförmälda inkomsttitel för nästa budgetår beräknats till 200 000 kronor, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Avsättning till sparbanksinspektionens fond* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 200 000 kronor.

[49] 19. **Tillsyn över sparbankernas förvaltning.** Detta anslag är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 270 000 kronor. Enligt sparbanksinspektionens till riksräkenskapsverket ingivna beräkningar torde anslaget för nästa budgetår, med utgångspunkt från oförändrade grunder, kunna beräknas till 275 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tillsyn över sparbankernas förvaltning* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 275 000 kronor.

[50] 20. **Stämpelomkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	571 000	641 772
1950/51 (statsliggaren s. 433)	535 000	
1951/52 (förslag)	570 000	

För år 1951 har *generalpoststyrelsen* uppskattat postverkets direkta kostnader till 285 100 kronor och den postverket tillkommande ersättningen för stämpelväsendets handhavande till 270 000 kronor, sammanlagt avrundat till 555 000 kronor. Ökningen av stämpelomkostnaderna i jämförelse med motsvarande, för innevarande budgetår beräknade belopp utgör 35 000 kronor och hänför sig enligt styrelsens uppskattning i huvudsak till ökad tillverkning av statsstämplar.

Departementschefen.

Mot *generalpoststyrelsens* förevarande beräkning av medelsbehovet till 555 000 kronor har jag ingen erinran. Liksom hittills torde från anslaget böra anvisas ett belopp av 15 000 kronor till bestridande av bank- och fond-

inspektionens stämpelomkostnader. Sammanlagda utgiftsbeloppet å anslaget skulle sålunda för nästa budgetår kunna beräknas uppgå till 570 000 kronor.

Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Stämpelomkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 570 000 kronor.

[51] 21. Kostnader för årlig taxering.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	6 500 000	7 353 819
1949/50	6 900 000	7 512 316
1950/51 (statsliggaren s. 433)	7 300 000	
1951/52 (förslag)	7 800 000	

Den ökade belastningen på anslagen för budgetåren 1948/49 och 1949/50 sammanhänger dels med en betydande höjning av taxeringsarvodena, dels med en förskjutning av tidpunkterna för arvodenas utbetalning och dels med ökade tryckningskostnader.

Ersättningarna för taxeringsarbetet i länen och i Stockholms stad (till ordförande, kronoombud, konsulenter m. fl.) utgjorde år 1949 5 938 950 kronor och år 1950 6 326 050 kronor, däri inbegripet vissa smärre belopp till städer för vidtagna särskilda anstalter. Av ökningen beräknas omkring 200 000 kronor sammanhånga med taxeringsmaterialets ökade volym och återstoden hänföra sig till ändrade grunder för arvodenas beräknande.

De belopp, som under åren 1939—1950 utgått såsom ersättning för arbetet i taxeringsnämnderna dels i samtliga län och dels i Stockholms stad, framgå av följande tablå.

År	Länen Kronor	Stockholms stad Kronor
1939.....	2 210 000	219 600
1940.....	2 104 000	210 000
1941.....	2 363 000	220 700
1942.....	2 790 000	236 500
1943.....	2 948 000	259 700
1944.....	3 172 000	262 352
1945.....	3 132 000	295 858
1946.....	3 689 000	308 097
1947.....	3 797 000	301 322
1948.....	5 024 100	460 800
1949.....	5 321 000	524 200
1950.....	5 754 000	546 550

Siffrorna i tablåen böra ses mot bakgrunden av att taxeringsmaterialets volym från år 1939 till år 1950 ökat med inemot 50 procent. Med utgångspunkt från nämnda ökning av taxeringsmaterialet torde arvodeshöjningarna i och för sig kunna beräknas till närmare 2 000 000 kronor under sagda tid, eller mellan 50 och 60 procent av 1939 års arvodesnivå. Höjningarna ha främst kommit landsbygdens mindre taxeringsdistrikt till del, där ökningen

stundom torde ha uppnått 100 procent. För Stockholms del innefattar stegringen av siffrorna en viss kostnadsöverflyttning från staden till staten.

Vad beträffar taxeringarna år 1951 torde den automatiska utgiftsökningen till följd av taxeringsmaterialets ytterligare tillväxt och stegringen av övriga utgifter för taxeringsarbetet, däri inbegripet längdförings- och tryckningskostnader, kunna uppskattas till i runt tal 500 000 kronor. Under förutsättning att den nuvarande arvodesnivån bibehålles under år 1951 bör anslaget för nästa budgetår upptagas till 7,8 milj. kronor.

Från anslaget torde liksom för innevarande budgetår få bestridas kostnader för utbildningskurser för taxeringstjänstemän.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för årlig taxering* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 7 800 000 kronor.

[52] 22. *Kostnader för upprättande av nya jordregisterutdrag.* Enligt 60 § 1 mom. taxeringsförordningen den 28 september 1928 (nr 379) skall länsstyrelse såsom förberedande åtgärd för allmän fastighetstaxering ombesörja dels att de vid närmast föregående allmänna fastighetstaxering tillgängliga jordregisterutdragen bliva fullständigade med de anteckningar, som efter utdragens upprättande tillkommit i jordregistret, och dels att utdrag verkställas av jordregistret i de delar, som upplagts under samma tidrymd.

De ursprungliga jordregisterutdragen upprättades till 1922 års allmänna fastighetstaxering och ha efter komplettering använts vid de allmänna fastighetstaxeringarna åren 1928, 1933, 1938 och 1945. Genom de successiva kompletteringarna ha utdragen blivit synnerligen svårhanterliga och föga överskådliga; de ha genom begagnandet även blivit söndriga. I anledning härav har riksdagen efter förslag av Kungl. Maj:t (1948 års statsverksproposition VII ht s. 65—68) för budgetåret 1948/49 anvisat ett förslagsanslag av 350 000 kronor till bestridande av kostnaderna för upprättande av nya jordregisterutdrag.

Den allmänna fastighetstaxering, som vid tiden för förenämnda beslut avsågs skola äga rum år 1950, har sedermera enligt beslut av riksdagen uppskjutits till år 1952. Av denna anledning samt med hänsyn till önskvärdheten att de nyupplagda jordregisterutdragen icke skulle behöva i sin tur i större omfattning kompletteras före den allmänna fastighetstaxeringen, har arbetet med upprättandet av utdragen hittills utförts i mycket ringa utsträckning. Av det för budgetåret 1948/49 anvisade anslaget har sålunda endast i runt tal 40 000 kronor tagits i anspråk.

Ifrågavarande arbete bör fullföljas och utdragen färdigställas till hösten 1951. I detta avseende ha även inkommit framställningar från ett antal länsstyrelser rörande medelsanvisning.

Kostnaderna för återstående arbeten skulle med utgångspunkt från de för budgetåret 1948/49 gjorda beräkningarna kunna uppskattas till ca (350 000 — 40 000 =) 310 000 kronor. På grund av pris- och löneutvecklingen kunna

emellertid utgifterna förväntas bliva högre. Med hänsyn härtill beräknas medelsbehovet för återstående arbeten till förslagsvis 350 000 kronor. Härav uppskattas 300 000 kronor bliva erforderliga för budgetåret 1950/51 och 50 000 kronor för budgetåret 1951/52. Till frågan om anvisande av medel för innevarande budgetår torde jag få återkomma i samband med anslags-
 äskandena å tilläggsstat. I nu förevarande sammanhang får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för upprättande av nya jordregisterutdrag* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kronor.

[53] 23. *Kostnader för allmänna fastighetstaxeringen år 1952.* Allmän fastighetstaxering ägde senast rum år 1945. Enligt förordningen den 13 februari 1948 (nr 48) angående de tider, då allmän fastighetstaxering skall äga rum, samt 2 § 1 mom. taxeringsförordningen skulle sådan taxering ånyo ha verkställts år 1950 och därefter vart femte år. Vissa förhållanden bl. a. utredningsarbete rörande ny metod för skogstaxering ha emellertid föranlett uppskov med fastighetstaxeringen (se prop. nr 52/1949 och 24/1950). Enligt förordningen den 17 februari 1950 (nr 27) skall taxeringen verkställas först år 1952.

Kostnaderna för 1945 års fastighetstaxering uppgingo i runt tal till 2 700 000 kronor, varav 2 250 000 kronor belöpte på budgetåret 1944/45 och återstoden, 450 000 kronor, på det följande budgetåret.

Den totala kostnaden för allmänna fastighetstaxeringen år 1952 torde kunna förväntas bliva något högre än vid 1945 års taxering med hänsyn till under den mellanliggande tidsperioden inträffade pris- och lönestegringar. Fördelningen av kostnaderna mellan budgetåren 1951/52 och 1952/53 är givetvis vanskelig att bedöma, men kan antagas komma att i stort sett motsvara kostnadsfördelningen vid 1945 års taxering.

Under återopande av det anförda vill jag förorda, att anslaget för nästa budgetår upptages med 2 600 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för allmänna fastighetstaxeringen år 1952* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 2 600 000 kronor.

[54] 24. *Vissa kostnader för uppbördsväsendet.*

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	350 000	232 526
1950/51 (statsliggaren s. 435) ..	350 000	
1951/52 (förslag)	325 000	

Från anslaget skola bestridas kostnaderna för upprättande, tryckning och distribution av de skattetabeller, vilka erfordras för preliminärskattens

beräkning. Dessa kostnader uppskattas till i runt tal 265 000 kronor. Vidare förutsattes att från anslaget skola bestridas andra hithörande kostnader, såsom utgifter för centrala uppbördsnämndens verksamhet och kostnader för tryckning av blanketter för preliminär självdeklaration, ansökan om preliminär B-skatt, befrielse från löneavdrag m. fl. blanketter. Sistnämnda kostnader ha beräknats till i runt tal 60 000 kronor.

Anslaget torde sålunda för nästa budgetår böra nedräknas med 25 000 kronor till 325 000 kronor.

I detta sammanhang torde få anmälans fråga om viss ersättning till Stockholms stad. I skrivelse den 24 maj 1949 har *överståthållarämbetet* — med överlämnande av en framställning i ämnet av direktionen för uppbördsverken i Stockholm — hemställt att av tillgängliga medel ett belopp av 10 017 kronor 34 öre måtte ställas till ämbetets förfogande för att utbetalas till Stockholms stad såsom gottgörelse för stadens kostnad för en assessorstjänst vid det förutvarande skatteverket under år 1947. Av handlingarna framgår, att nämnda tjänst inrättats för folkbokförings- och uppbördsärenden från och med den 1 januari 1947. Av vederbörande myndigheter i Stockholms stad hade förutsatts att, eftersom med tjänsten förenade arbetsuppgifter i stort sett vore av länsstyrelsekaraktär, avlöningskostnaderna för densamma i efterhand helt skulle täckas av statsmedel. En bidragande orsak till denna uppfattning hade varit, att assessorstjänster för folkbokförings- och uppbördsärenden från den 1 april 1946 inrättats vid länsstyrelserna i samtliga län. I samband med skatteverkets förstatligande hade en assessorstjänst, avsedd för ifrågavarande arbetsuppgifter, uppförts i personalförteckningen för överståthållarämbetet.

I infordrat utlåtande har *statskontoret* tillstyrkt ifrågavarande framställning.

Med hänsyn till vad i ärendet upplysts synes Stockholms stad böra beredas gottgörelse för ifrågavarande kostnad, 10 017 kronor 34 öre, vilket belopp, därest riksdagen ej har någon erinran häremot, torde böra bestridas från under förevarande anslag för innevarande budgetår anvisade medel.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa kostnader för uppbördsväsendet* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 325 000 kronor.

[55] 25. Ersättning till postverket m. fl. för bestyret med skatteuppbörden.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	6 300 000	6 475 130
1950/51 (statsliggaren s. 435) ...	6 600 000	
1951/52 (förslag)	6 500 000	

I en inom *generalpoststyrelsen* den 19 september 1950 upprättad promemoria meddelas, att styrelsen under nästa budgetår torde komma att rekvi-

rera ersättning *dels* för distribution av debetsedlar, avseende preliminär skatt, fastighetsskatt, tillkommande skatt och slutlig skatt, vilka inlämnas till postverket under tiden den 1 november 1950—den 31 oktober 1951 *dels ock* för uppbörd och redovisning av den skatt, som kommer att inbetalas genom postverket och penninginrättningar under uppbördsåret 1951/52. I promemorian har även gjorts en beräkning av totalkostnaderna för postverkets bestyr med skatteuppbörden under sistnämnda tidsperiod. Kostnaderna ha uppskattats till 9,5 milj. kronor enligt följande uppställning.

	Antal	å-pris	Kronor
1. Utsända debetsedlar	9 600 000	0,08	768 000
2. Inbetalningar			
a) genom postanstalter och postgirokontorets skatteavdelning	10 000 000	0,40	4 000 000
b) genom penninginrättningar, arbetsgivare, länsstyrelser och kronokamrerare	15 000 000	0,20	3 000 000
c) genom Centrala skattekontot, postgirokonto nr 300	1 300 000	0,55	715 000
3. Restförda poster	3 470 000	0,10	347 000
4. Ersättning att utbetalas genom postverket till vid skatteuppbörden medverkande banker enligt mellan dessa och Kungl. Maj:t träffade avtal	3 350 000	0,20	670 000
Summa kronor			9 500 000

Den ersättning som städer med egen uppbördsförvaltning ha att erlagga för postverkets och penninginrättningarnas bestyr med skatteuppbörden har av generalpoststyrelsen beräknats till 3,0 milj. kronor. Nettoutgiften å anslaget skulle sålunda enligt styrelsens beräkningar uppgå till 6,5 milj. kronor.

Departementschefen.

Mot generalpoststyrelsens förevarande beräkningar har jag ingen erinran.

I detta sammanhang vill jag anmäla, att överståthållarämbetets skatteavdelning från hösten 1950 tillämpat ett förenklat förfarande vid återbetalning av överskjutande preliminär skatt i Stockholms stad. Enligt det nya systemet beräknas drygt hälften av ca 150 000 överskottsfall ha reglerats före december månads utgång. Till jämförelse kan nämnas att utbetalningen före samma tidpunkt år 1949 omfattade endast ca 3 000 poster. Det nya återbetalningsförfarandet har emellertid medfört visst merarbete för postverket. Kostnaden härför beräknas för innevarande budgetår till 13 000 kronor. Å andra sidan torde besparingar ha uppkommit för statsverket med 5 000 kronor och för Stockholms stad med 25 000 kronor. Postverkets öförmälda merkostnader torde böra bestridas från förevarande anslag.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till postverket m. fl. för bestyret med skatteuppbörden* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 6 500 000 kronor.

[56] 26. **Kostnader i anledning av avtal med främmande stat om handräckning i beskattningsärenden.** Ifrågavarande anslag, vilket i riksstaten för budgetåret 1950/51 är uppfört med 1 000 kronor, torde för nästkommande budgetår böra äskas med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader i anledning av avtal med främmande stat om handräckning i beskattningsärenden* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kronor.

[57] 27. **Observations- och uppbördsprocenter m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	12 000	7 909
1949/50	12 000	14 895
1950/51 (statsliggaren s. 435) ..	12 000	
1951/52 (förslag)	12 000	

Från förestående anslag utgå anmärkningsarvoden till advokatfiskalerna vid hovrätterna och belöningar till upptäckare av falsk myntning. Anslaget torde för nästa budgetår böra upptagas med oförändrat belopp, 12 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Observations- och uppbördsprocenter m. m.* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 12 000 kronor.

D. Ersättningar för särskilda förmåner och rättigheter m. m.

[58] 1. **Ersättning till städerna för mistad tolag.**

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	11 500 000	10 695 142
1950/51 (statsliggaren s. 436) ..	10 000 000	
1951/52 (förslag)	15 000 000	

Riksdagen har senast i skrivelse den 10 april 1947 (nr 7) begärt vissa utredningar rörande tolagersättningen. I nämnda skrivelse har riksdagen sålunda anhållit om utredning av frågan, huruvida och i vad mån en avveckling av tolagersättningen kunde äga rum. Med hänsyn till frågans inveck-

lade beskaffenhet och dess sammanhang med andra frågor om rättsförhållandena mellan staten och städerna har ställning hittills icke kunnat tagas till detta spörsmål.

Med hänsyn till beräknad ökning av tullmedlen torde anslaget för nästa budgetår böra uppräknas med i runt tal 5 000 000 kronor och upptagas till 15 000 000 kronor.

Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till städerna för mistad tolag* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 15 000 000 kronor.

[59] 2. **Städers friheter.** Förslagsanslaget till städers friheter torde i riksstaten för nästa budgetår böra upptagas med oförändrat belopp, 35 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Städers friheter* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 35 000 kronor.

[60] 3. **Ersättning till landsting och städer, som ej deltaga i landsting, för till statsverket indragna brännvinsförsäljningsmedel.** Till ifrågakvarande ändamål bör liksom för innevarande budgetår anvisas ett anslag av 3 100 000 kronor. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till landsting och städer, som ej deltaga i landsting, för till statsverket indragna brännvinsförsäljningsmedel* för budgetåret 1951/52 anvisa ett anslag av 3 100 000 kronor.

[61] 4. **Vederlag för nedlagda utskänkingsrättigheter.**

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	9 000	1 500
1950/51 (statsliggaren s. 437)	2 000	
1951/52 (förslag)	2 000	

Anslaget torde för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vederlag för nedlagda utskänkingsrättigheter* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 2 000 kronor.

[62] 5. **Ersättning för skattefrälseräntor.** Förevarande anslag utgör för innevarande budgetår 5 000 kronor. Anslaget torde jämväl för nästa budgetår kunna beräknas till detta belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning för skattefrälseräntor* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 5 000 kronor.

[63] 6. Bidrag till skattetyngda kommuner.

	Anslag i milj. kr.	Nettoutgift
1948/49	7	4, ¹³
1949/50	4	2, ²⁰
1950/51 (statsliggaren s. 438)	3	3, ¹
1951/52 (förslag)	5	

För utjämning av det kommunala skattetrycket utgå understöd åt synnerligt skattetyngda kommuner jämlikt förordningen den 16 december 1927 (nr 462).

Antalet understödda samhällen utgjorde åren 1947—1950 resp. 185, 113, 39 och 33. Den starka nedgången såväl av antalet understödda samhällen som av medelsåtgången för skatteutjämning sammanhänger främst med stegringen av de kommunala skatteunderlagen och verkningarna av sådana statsbidrag för speciella ändamål, som utgå med procentuellt högre bidrag till ekonomiskt svaga kommuner än till andra. För år 1950 ha skatteutjämningsbidrag lämnats med sammanlagt 3,1 milj. kronor, huvudsakligen till kommuner inom Norrbottens län.

Jämväl under nästa budgetår torde bidrag böra utgå enligt samma grunder som innevarande budgetår. Jag förutsätter därvid, att Kungl. Maj:t må liksom tidigare äga befogenhet att intill ett belopp av 500 000 kronor bevilja understöd med avvikelse från de i förordningen den 16 december 1927 (nr 462) stadgade grunderna, där så finnes av trängande behov påkallat. Med utgångspunkt från medelsbehovet inom de skattetyngda kommunerna under år 1950 torde kostnaderna för skatteutjämningsunderstöd avseende år 1951 böra beräknas till 3,5 milj. kronor, eller 0,5 milj. kronor högre än föregående år.

Jämlikt 71 § kommunalskattelagen inflytande skattemedel för gemensamt kommunalt ändamål, vilka skola tagas till uppbörd å förevarande anslag, ha uppskattats till omkring 100 000 kronor.

Jag förutsätter, att Kungl. Maj:t liksom under innevarande budgetår må besluta om anvisande från förevarande anslag dels av bidrag till landskommunernas förbund för visst biträde i samband med granskningen av ansökningar om skatteutjämningsbidrag, dels ock medel till kostnader för räkenskapsgranskning och undersökning av kommunernas ekonomiska förvaltning m. m., som tidigare bestritts från skatteutjämningsmedlens fond.

Av betydelse för anslagsberäkningen för nästa budgetår torde vidare bli ställningstagandet till frågan om nya grunder för skatteutjämningsunderstöd åt skattetyngda kommuner. Riksdagen har senast förra året hemställt, att förslag till nya grunder snarast möjligt skulle föreläggas riksdagen. Kommunala skattelindringsutredningen har i ett den 5 april 1950 avgivet betänkande framlagt förslag i ämnet, vilket jag framdeles torde få anmäla. Enligt detta förslag skulle understöden till kommunerna för visst år fastställas i förväg och utbetalas kvartalsvis under året. Därest denna anord-

ning godtages, skulle på budgetåret 1951/52 falla jämväl halva kostnaden för 1952 års understöd. Med denna utgångspunkt vill jag förorda, att förevarande anslag i avvaktan på proposition i ämnet preliminärt beräknas till ett avrundat belopp av 5 milj. kronor.

Under återopande av vad i det föregående anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Bidrag till skattetyngda kommuner* för budgetåret 1951/52 beräkna ett förslagsanslag av 5 000 000 kronor.

[64] 7. Provisorisk skatteersättning till kommunerna, m. m. I särskilda skrivelser den 24 och 26 maj 1950, nr 196 och 324, har riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition (nr 241) med förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370) m. m. jämte i ämnet väckta motioner -- med överlämnande av bevillningsutskottets belänkande nr 57 och statsutskottets utlåtande nr 186 -- anmält, att riksdagen fattat beslut i överensstämmelse med nämnda utskotts förslag och sålunda bifallit Kungl. Maj:ts proposition.

Riksdagsbeslutet innebär främst, att de kommunala ortsavdragen skola höjas fr. o. m. den 1 januari 1952, dock att i fråga om 1952 års taxering äldre bestämmelser allttjämt skola gälla. För täckande delvis av kommunernas inkomstbortfall genom reformen skall utgå ett särskilt statsbidrag, som i princip skall motsvara den höjning utöver 1 krona per skattekrona av den totala kommunala utdebiteringen, som de nya ortsavdragen eljest skulle föranleda. Statsbidraget skall första gången utgå under år 1952 och är avsett att jämväl tills vidare utgå med samma belopp såsom ett provisorium, vilket skall omprövas, sedan tillräckliga erfarenheter vunnits angående ortsavdragsreformens verkningar och kommunernas fortsatta behov av statsbidrag.

Statens kostnader för nyssnämnda statsbidrag, i fortsättningen benämnd *provisorisk skatteersättning* till kommunerna, beräknades i propositionen till omkring 120 milj. kronor.

Vissa frågor rörande förfarandet m. m. vid fastställande av den provisoriska skatteersättningen lämnades emellertid öppna vid fjolårets riksdag i avvaktan på ytterligare överväganden. Sedan jag genom beslut den 7 juli 1950 uppdragit åt expeditionschefen i finansdepartementet H. Klacken- berg och sekreteraren hos svenska landskommunernas förbund S. A. Järdler, vilka jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 2 december 1949 tillkallats såsom sakkunniga för översyn av grunderna för skatteutjämningsunderstöd åt synnerligt skattetyngda kommuner m. m., att verkställa den erforderliga ytterligare utredningen, ha utredningsmännen med skrivelse den 20 november 1950 framlagt förslag till förfarande vid omräkning av 1951 års skatteunderlag och vid fastställande av provisorisk skatteersättning

till kommunerna i anledning av ortsavdragsreformen. Förslaget, som även berör frågan om rätten till statsbidrag till vissa kommuner, är föremål för vederbörlig remissbehandling och torde sedermera få anmälas. Enligt de föreslagna utbetalningsbestämmelserna skall den provisoriska skatteersättningen i huvudsak utbetalas till kommunerna kvartalsvis i samband med utbetalningen av allmän kommunalskatt. Med denna utgångspunkt torde kunna antagas att omkring hälften av de beräknade kostnaderna, eller således 60 milj. kronor, kommer att belasta riksstaten för budgetåret 1951/52.

Vidare må erinras, att 1946 års riksdag (skr. nr 340) i samband med antagandet av förslag till lag rörande ny indelning av riket i borgerliga kommuner m. m. godkänt vissa allmänna riktlinjer för statliga *övergångsbidrag* för utjämning av den mera kännbara skattehöjning, som kunde vållas en ursprunglig kommun genom kommunsammanslagningen. Nyssnämnda sakkunniga inom finansdepartementet ha den 15 december 1950 framlagt förslag till bestämmelser om övergångsbidrag i samband med kommunindelningsreformen, vilket förslag är föremål för remissbehandling och sedermera torde få anmälas. Kostnaderna för nämnda övergångsbidrag, vilka första gången skulle utgå år 1952, ha av utredningsmännen under första året beräknats icke skola överstiga 2 milj. kronor. För första halvåret 1952 torde med hänsyn härtill kunna beräknas en kostnad av 1 000 000 kronor.

I avvaktan på särskild proposition i ämnet torde här förevarande anslag tillsvidare böra uppföras med endast beräknat belopp. I överensstämmelse med här angivna beräkningar torde anslaget böra upptagas till 61 milj. kronor.

Under återopande av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition, till *Provisorisk skatteersättning till kommunerna, m. m.* för budgetåret 1951/52 beräkna ett förslagsanslag av 61 000 000 kronor.

E. Diverse.

[65] 1. **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond.** Under hänvisning till vad jag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anför angående ersättning till byggnadsstyrelsens delfond av statens allmänna fastighetsfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 905 000 kronor.

[66] 2. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Generaltullstyrelsens delfond. Med åberopande av vad jag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anför angående ersättning till generaltullstyrelsens delfond av statens allmänna fastighetsfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Generaltullstyrelsens delfond* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 150 000 kronor.

[67] 3. Staten åliggande kommunala och andra utskylder. Till bestridande av staten åliggande kommunala och andra utskylder har för innevarande budgetår anvisats ett förslagsanslag av 1 000 kronor. I kungörelsen den 27 juni 1929 (nr 189) ha meddelats föreskrifter om anslagets användning.

Då anledning icke torde föreligga till ändring av anslagsbeloppet, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Staten åliggande kommunala och andra utskylder* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kronor.

[68] 4. Bidrag till vissa internationella byråer.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	8 000	10 469
1949/50	8 000	2 793
1950/51 (statsliggaren s. 439)	25 000	
1951/52 (förslag)	25 000	

Förevarande anslag är avsett för bestridande av Sveriges bidrag till internationella statistiska institutets permanenta byrå i Haag, till internationella byrån för mått och vikt i Paris samt till internationella tulltariffbyrån i Bryssel.

För innevarande budgetår har anslaget uppräknats bl. a. med hänsyn till svenska kronans devalvering. Såsom framgår av belastningssiffrorna ha vissa bidrag icke hunnit utbetalas för budgetåret 1949/50.

Anslaget torde i avvaktan på erfarenhet av medelsbelastningen höra upp- tagas med oförändrat belopp för nästa budgetår.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till vissa internationella byråer* för budget- året 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 25 000 kronor.

[69] 5. Bidrag till GATT-organisationen.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	50 000	72 789
1950/51 (statsliggaren s. 439) ..	50 000	
1951/52 (förslag)	50 000	

I anledning av proposition nr 52 beslöt 1950 års riksdag (skr. nr 88) godkänna det av Kungl. Maj:t framlagda förslaget angående Sveriges anslutning till allmänna tull- och handelsavtalet (GATT). Till bestridande av de med anslutningen till GATT förenade kostnaderna anvisade riksdagen (skr. nr 114) för vardera av budgetåren 1949/50 och 1950/51 ett förslagsanslag av 50 000 kronor. Storleken av det årliga bidraget, vilket uttaxeras enligt beslut av de avtalsslutande parterna efter en särskild bidragskala, är huvudsakligen beroende av årskostnaderna för tullförhandlingar och andra möten med de avtalsslutande parterna ävensom för sekretariat. De bidragsförpliktelser, som komma att åvila Sverige under nästkommande budgetår, kunna icke nu överblickas. Sveriges andel i kostnaderna för kalenderåren 1949 och 1950 har uppgått till 19 019 resp. 53 770 kronor. Anslaget synes för budgetåret 1951/52 kunna uppföras med oförändrat belopp, 50 000 kronor.

Under återopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till GATT-organisationen* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kronor.

[70] 6. Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	525 000	663 398
1950/51 (statsliggaren s. 439)	350 000	
1951/52 (förslag)	425 000	

Inom finansdepartementet pågår f. n. ett utredningsarbete av delvis mycket kostnadskrävande natur. Bland större utredningar må nämnas 1948 års statistikutredning, 1949 års uppbördssakkunniga, 1949 års folkbokföringssakkunniga, 1949 års skatteutredning, 1950 års budgeträttskommitté och 1950 års långtidsutredning. Belastningen å anslaget har med hänsyn härtill under den förflutna delen av innevarande budgetår uppgått till ca 48 000 kronor per månad. Vid utgången av budgetåret 1949/50 förelåg å anslaget en reservation av 51 848 kronor. Tillgängliga medel å anslaget under innevarande budgetår uppgå sålunda endast till i runt tal 400 000 kronor. Denna brist på medel har medfört att vissa av riksdagen begärda utredningar ej kunnat igångsättas. En minskad medelsåtgång uppkommer visserligen därigenom att flera utredningar beräknas slutföra sina uppdrag under år 1951, varjämte vissa kommittéer förelagts att till viss tid avsluta sitt arbete. Detta kommer dock å andra sidan att medföra ökade tryckningskostnader.

En förstärkning av anslaget för innevarande budgetår är därför erforderlig. Med hänsyn härtill äskas i annat sammanhang denna dag på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1950/51 ett belopp av 75 000 kronor. För

budgetåret 1950/51 beräknas sålunda utredningskostnaderna till i runt tal 475 000 kronor.

Under nästkommande budgetår beräknas utredningsarbetet bliva av något mindre omfattning än för löpande budgetår. Anslagsbehovet torde kunna uppskattas till ca 425 000 kronor.

Jag får därför hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 425 000 kronor.

[71] 7. Ränta å spärrkontomedel.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	4 000 000	3 655 534
1950/51 (statsliggaren s. 439)	6 000 000	
1951/52 (förslag)	5 350 000	

Enligt lagen den 23 april 1948 (nr 175) med särskilda bestämmelser om dispositionen av aktiebolags vinstmedel skall aktiebolag, som enligt nämnda lag insatt medel på spärrkonto — där i lagen ej för visst fall annorlunda stadgas — å medlen tillgodoföras ränta efter 2 procent för år. Räntan skall vid kalenderårets slut läggas till kapitalet.

Enligt lagen den 22 december 1950 (nr 657) om frigörande av vissa medel, som innestå på spärrkonto, skola de den 31 december 1950 på spärrkonto innestående medlen — sedan vid varje års utgång upplupen ränta lagts till kapitalet — frigöras från spärr vid utgången av år 1950 till en fjärdedel av beloppet, vid utgången av år 1951 till en tredjedel av då kvarstående belopp, vid utgången av år 1952 till hälften av då kvarstående belopp samt vid utgången av år 1953 till återstoden.

Spärrkontonämnden har med beaktande av sistnämnda lag beräknat att för täckande av räntegottgörelse under nästa budgetår komma att erfordras sammanlagt 5,³⁵ milj. kronor.

Med biträdande av nämnda kostnadsberäkning hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ränta å spärrkontomedel* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 5 350 000 kronor.

[72] 8. Spärrkontonämnden.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	60 000	42 104
1950/51 (statsliggaren s. 439)	50 000	
1951/52 (förslag)	15 000	

Anslaget torde för nästa budgetår kunna minskas med 35 000 kronor till 15 000 kronor. Jag får därför hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Spärrkontonämnden* för budgetåret 1951/52 anvisa ett anslag av 15 000 kronor.

[73] 9. Extra utgifter.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	30 000	39 042
1950/51 (statsliggaren s. 439)	30 000	
1951/52 (förslag)	30 000	

Ifrågavarande anslag torde för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp, 30 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Extra utgifter* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 30 000 kronor.

[74] 10. Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	80 000	88 671
1950/51 (statsliggaren s. 440)	70 000	
1951/52 (förslag)	60 000	

Anslaget synes för nästa budgetår kunna uppföras med 60 000 kronor. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 60 000 kronor.

Sammanfattning.

	Kronor
Sjunde huvudtitelns slutsumma för budgetåret 1950/51 utgörande	93 069 100
kommer vid bifall till de av mig framställda förslagen att för budgetåret 1951/52 uppgå till	164 624 600
innebärande en ökning med	71 555 500

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:
Lennart Eriksson.

Register

till

Sjunde huvudtiteln för budgetåret 1951/52.**A. Finansdepartementet.**

Sid.		Kronor
	Finansdepartementet:	
1	Avlöningar.....	834 400
3	Omkostnader.....	301 000
3	Vissa kostnader för nationalbudgetarbetet m. m.....	55 000
	Säger för finansdepartementet	1 190 400

B. Allmänna centrala ämbetsverk m. m.

	Kammarkollegiet:	
4	Avlöningar.....	559 100
5	Omkostnader.....	36 400
	Statskontoret:	
6	Avlöningar.....	957 400
8	Omkostnader.....	288 000
	Kammarrätten:	
8	Avlöningar.....	1 468 200
9	Omkostnader.....	72 000
10	Kammarrättens årsbok.....	8 000
	Statistiska centralbyrån:	
10	Avlöningar till personal för verksamheten i allmänhet.....	1 387 500
24	Avlöningar till personal vid 1950 års folkräkning.....	984 000
25	Avlöningar till personal vid 1951 års jordbruksräkning.....	160 000
25	Omkostnader.....	705 900
28	Bibliotekets underhåll.....	4 000
29	Kostnader för hålkortsbearbetning av visst statistiskt material m. m.....	100
	Folkbokföringen:	
30	Ersättningar till kyrkobokföringsinspektörer.....	55 000
30	Ersättning till Göteborgs stad för vissa kostnader för folkbokföringen.....	50 000
30	Ersättning till Malmö stad för vissa kostnader för folkbokföringen.....	29 000
31	Viss tillfällig personal vid länsstyrelserna m. m.....	912 000
	Riksräkenskapsverket:	
32	Avlöningar.....	1 577 100
35	Omkostnader.....	217 000

Sid.		Kronor
	Konjunkturinstitutet:	
35	Avlöningar	192 200
37	Omkostnader	29 400
38	Särskilda undersökningar	5 000
	Statens sakrevision:	
38	Avlöningar	375 000
39	Omkostnader	50 000
	Statens organisationsnämnd:	
40	Avlöningar	694 300
43	Omkostnader	212 800
	Valutakontoret:	
44	Avlöningar	970 000
44	Omkostnader	100 000
	Säger för allmänna centrala ämbetsverk m. m.	12 099 400

C. Skatte- och kontrollväsen.

	Tullverket:	
45	Avlöningar till befattningshavare hos generaltullstyrelsen ..	1 511 000
47	Avlöningar till befattningshavare å tullstaten	32 134 000
54	Omkostnader	4 644 000
58	Anskaffning av viss materiel	325 000
	Kontrollstyrelsen:	
59	Avlöningar	784 100
61	Omkostnader	83 000
62	Lokala skattekontrollen	603 300
65	Systembolagsrevisionen	79 000
	Mynt- och justeringsverket:	
66	Avlöningar	779 000
67	Omkostnader	94 500
	Statens justerare:	
67	Avlöningar	336 200
68	Omkostnader	115 000
	Riksskattenämnden:	
69	Avlöningar	*80 500
69	Omkostnader	*30 200
69	Avsättning till bankinspektionens fond	150 000
69	Avsättning till fondinspektionens fond	40 000
70	Avsättning till jordbrukskassetillsynens fond	60 000
70	Avsättning till sparbanksinspektionens fond	200 000
70	Tillsyn över sparbankernas förvaltning	275 000
70	Stämpelomkostnader	570 000
71	Kostnader för årlig taxering	7 800 000
72	Kostnader för upprättande av nya jordregisterutdrag	50 000
73	Kostnader för allmänna fastighetstaxeringen år 1952	2 600 000
73	Vissa kostnader för uppbördsväsendet	325 000
74	Ersättning till postverket m. fl. för bestyret med skatteupp- börden	6 500 000
76	Kostnader i anledning av avtal med främmande stat om hand- räkning i beskattningsärenden	1 000
76	Observations- och uppbördsprocenter m. m.	12 000
	Säger för skatte- och kontrollväsen	60 181 800

* Beräknat belopp.

D. Ersättningar för särskilda förmåner och rättigheter m. m.

Sid.		Kronor
76	Ersättning till städerna för mistad tolag.....	15 000 000
77	Städers friheter.....	35 000
77	Ersättning till landsting och städer, som ej deltaga i lands- ting, för till statsverket indragna brännvinsförsäljnings- medel.....	3 100 000
77	Vederlag för nedlagda utskänkingsrättigheter.....	2 000
77	Ersättning för skattefrälseräntor.....	5 000
78	Bidrag till skattetyngda kommuner	*5 000 000
79	Provisorisk skatteersättning till kommunerna, m. m.	*61 000 000
	Säger för ersättningar för särskilda förmåner och rättigheter m. m.	84 142 000

E. Diverse.

	Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:	
80	Byggnadsstyrelsens delfond	905 000
81	Generaltullstyrelsens delfond	150 000
81	Staten åliggande kommunala och andra utskylder.....	1 000
81	Bidrag till vissa internationella byråer.....	25 000
81	Bidrag till GATT-organisationen.....	50 000
82	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.....	425 000
83	Ränta å spärrkontomedel	5 350 000
83	Spärrkontonämnden	15 000
84	Extra utgifter.....	30 000
84	Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst	60 000
	Säger för diverse	7 011 000
	Summa	164 624 600

* Beräknat belopp.

BILAGA 10 TILL STATSVERKSPROPOSITIONEN ÅR 1951

ÅTTONDE HUVUDTITELN

ECKLESIASTIKDEPARTEMENTET

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 januari 1951.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, ANDERSSON, LINGMAN.

Chefen för ecklesiastikdepartementet, statsrådet Weijne, och statsrådet Quensel redogöra för de frågor, som tillhöra regleringen för budgetåret 1951/52 av utgifterna under riksstatens åttonde huvudtitel, innefattande anslagen till ecklesiastikdepartementet, därvid departementschefen anmäler de under punkterna 1—38 och 53—389 upptagna frågorna samt statsrådet Quensel de under punkterna 39—52 upptagna frågorna.

Föredragandena yttra därvid följande.

A. Ecklesiastikdepartementet.

[1] 1. Ecklesiastikdepartementet: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	683 000	615 869
1950/51 (statsliggaren s. 441)	688 600	
1951/52 (förslag)	673 000	

Med hänsyn till behovet av medel till författningsenliga ålderstillägg bör den under detta förslagsanslag uppförda icke-ordinarieposten för nästa budgetår höjas med 3 000 kronor. Å andra sidan föreslår jag, under hänvisning till vad som anförts i Bil. 2 För flera huvudtitlar gemensamma frågor an-

gående en generell nedskärning av avlöningsanslagen, en sänkning av samma post med 18 600 kronor. Sammanlagt bör icke-ordinarieposten sålunda sänkas med 15 600 kronor till 199 700 kronor. I övrigt ifrågasätter jag icke någon ändring beträffande detta anslag och föreslår därför, att under övriga anslagsposter anvisas oförändrade belopp, nämligen till avlöning till departementschefen 27 600 kronor, till avlöningar till ordinarie tjänstemän 374 500 kronor, till arvode, bestämt av Kungl. Maj:t, 1 000 kronor och till rörligt tillägg 70 200 kronor. Anslaget i sin helhet bör vid bifall till vad jag nu föreslagit uppföras med 673 000 kronor, vilket innebär en sänkning med 15 600 kronor. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för ecklesiastikdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1951/52:

A v l ö n i n g s s t a t .

1. Avlöning till departementschefen	27 600
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	374 500
3. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	1 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	199 700
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	70 200

Summa kronor 673 000

b) till *Ecklesiastikdepartementet*: *Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 673 000 kronor.

[2] 2. *Ecklesiastikdepartementet*: *Omkostnader*.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	75 000	97 218
1950/51 (statsliggaren s. 441)	80 000	
1951/52 (förslag)	90 000	

Med hänsyn till anslagsbelastningen under förra budgetåret föreslår jag en uppräknig av detta förslagsanslag med 10 000 kronor, varav till sjukvård m. m. 2 000 kronor, till reseersättningar 2 000 kronor och till publikationstryck 6 000 kronor. Anslaget bör sålunda uppföras med 90 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ecklesiastikdepartementet*: *Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 90 000 kronor.

B. Arkiv, bibliotek och museer.

[3] 1. Riksarkivet: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	519 500	514 710
1950/51 (statsliggaren s. 442)	521 500	
1951/52 (förslag)	512 300	

I sina anslagsäskanden för nästa budgetår har *riksarkivet* föreslagit följande förändringar i fråga om arkivets personal:

- a) återbesättande av en år 1942 vakanssatt förste arkivarietjänst (Ca 29);
- b) förändring av en preparatorstjänst i lönegraden Ce 14 till konserverstjänst i Ce 17;
- c) uppflyttning av en biträdestjänst vid bokbinderi- och konserveringsavdelningen från Ce 11 till Ce 15;
- d) inrättande av en kanslibiträdestjänst (Ce 11).

Under riksarkivets avlöningsanslag ha för innevarande budgetår beräknats medel till tre ordinarie och två extra ordinarie kanslibiträdestjänster. Till stöd för förslaget om inrättande av ytterligare en extra ordinarie sådan tjänst har framhållits, att arbetets ansvällning gjort det nödvändigt för riksarkivet att med anlitande av medel, som inbesparats på grund av tjänstledigheter m. m. eller eljest funnits tillgängliga, stadigvarande anställa ytterligare ett kanslibiträde utöver nyssnämnda fem. Behovet av denna tjänst vore konstant med hänsyn till ordinarie löpande arbete.

Departementschefen. I anslutning till av chefen för civildepartementet i Bil. 2 För flera huvudtitlar gemensamma frågor förordad löne reglering för personalen vid vissa av de fasta maskinanläggningarna inom civilförvaltningen m. m. bör en tjänst vid riksarkivet som värmeledningsskötare, tillika reparatör, av 2:a klass i lönegraden Ca 11 med oförändrad lönegrads-placering erhålla tjänstetiteln värmeskötare. Med anledning härav bör vederbörlig ändring vidtagas i personalförteckningen för riksarkivet.

Vad angår riksarkivets anslagsäskanden för nästa budgetår vill jag nu liksom tidigare år ge uttryck åt den uppfattningen, att en viss förstärkning av arkivets personal skulle vara synnerligen väl motiverad. Det ekopomiska läget ger mig emellertid praktiskt taget icke någon möjlighet att gå de av riksarkivet härvidlag framförda önskemålen tillmötes. Med hänsyn till vad i nyssnämnda bilaga 2 För flera huvudtitlar gemensamma frågor

anförts om en generell nedskärning av avlöningsanslagen anser jag mig nämligen böra föreslå en sänkning av riksarkivets icke-ordinariepost med 14 000 kronor. Å andra sidan vill jag i anledning av riksarkivets starkt motiverade förslag om en ny kanslibiträdestjänst föreslå en höjning av samma post med 2 000 kronor till tillfällig arbetshjälp. Behovet av medel till ålderstillägg m. m. bör därutöver föranleda en uppräknings av icke-ordinarieposten med 2 800 kronor. Sammanlagt bör denna post sålunda sänkas med 9 200 kronor till 186 800 kronor. I fråga om anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän ifrågasätter jag icke någon ändring och denna post torde därför för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp, 272 000 kronor. Likaså bör anslagsposten till rörligt tillägg utgå med samma belopp som nu, nämligen 53 500 kronor. Vid bifall till vad jag sålunda förordat beträffande anslagsberäkningen bör riksarkivets avlöningsanslag för nästa budgetår sänkas med 9 200 kronor till 512 300 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1951/52, vidtaga den ändring i personalförteckningen för riksarkivet, som föranledes av vad jag i det föregående anförde;

b) godkänna följande avlöningsstat för riksarkivet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1951/52:

A v l ö n i n g s s t a t .

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	272 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	186 800
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	53 500
Summa kronor	512 300

c) till *Riksarkivet*: Avlöningar för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 512 300 kronor.

[4] 2. Riksarkivet: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	75 800	80 906
1950/51 (statsliggaren s. 443)	79 800	
1951/52 (förslag)	105 500	

För nästa budgetår har *riksarkivet* hemställt om en höjning av detta förslagsanslag med 27 200 kronor samt därutöver om en viss ändring i dispositionen av inflytande uppbördsmedel. Riksarkivets förslag gå ut på följande:

a) anvisande av i runt tal 22 700 kronor till inköp av en mikrofilmapparat;

b) ökning med 450 kronor av delposten till övriga expenser (nu 38 700 kronor);

c) medgivande för riksarkivet att för dess reproduktionsverksamhet disponera visst överskott, som kan väntas uppkomma i denna verksamhet;

d) minskning med 4 000 kronor av den i omkostnadsstaten under särskilda uppbördsmedel uppförda inkomstposten Inkomster av bokbinderiets beställningsarbeten (nu 14 000 kronor).

Vidare har riksarkivet i särskild skrivelse den 8 juni 1950 hemställt om ett anslag av 3 000 kronor till undersökningar i statens provningsanstalt av vissa metoder för konservering av äldre handlingar, närmast i anslutning till den s. k. Barrowmetoden.

Av tillgängliga handlingar inhämtas följande.

Mikrofilmapparat. Riksarkivet, som tidigare gjort framställning om medel till inköp av en mikrofilmapparat, vill ånyo understryka vikten av att verket icke betages möjligheten att i nödig utsträckning betjäna forskningen med microfilms. Riksarkivet anser, att ett centralt arkiv av riksarkivets rang numera bör äga den utrustning, som behöves för att kunna stå forskarna till tjänst med mikrofilmning. Den filmningsverksamhet, som bedrivs i riksarkivet, har tagit en växande omfattning och kan förväntas inom den närmaste tiden mångdubblas — redan under de första två månaderna av innevarande budgetår inkommo beställningar på inemot 10 000 exponeringar — under förutsättning att resurser givas i personellt och materiellt avseende. Ej minst äro härvid beställningar från forskare i andra länder att uppmärksamma. Riksarkivet befinner sig för närvarande i en verkligt svår belägenhet, då det bedriver denna ännu väl icke så betydande men dock viktiga verksamhet till avsevärd del med en lånad kamera, just den som det föreslagit till inköp och som firman när som helst kan taga tillbaka, eftersom den egentligen ställt apparaten till förfogande blott som prov. Kostnaderna för själva kameran med tillbehör samt för framkallnings- och kopieringsutrustning uppgå enligt anbud till 13 702 kronor respektive 9 013 kronor.

Reproduktionsverksamheten. Utgifterna för reproduktionsverksamheten äro i omkostnadsstaten upptagna till förslagsvis 6 650 kronor och inkomsterna av samma verksamhet till 10 000 kronor. Tillika har föreskrivits, att utgiftsposten icke må överskridas utan Kungl. Maj:ts medgivande. Riksarkivets förslag går ut på att det inkomstöverskott, som kan väntas om mikrofilmningen får ökad omfattning fritt skall få disponeras av arkivet.

Inkomster av bokbinderiets beställningsarbeten. Förslaget om en minskning av det beräknade inkomstbeloppet avser att möjliggöra för riksarkivet att i större utsträckning än hittills använda den befintliga personalen för arkivets egna behov.

Undersökning av konserveringsmetoder. Riksarkivet har med eftertryck framhållit, att behovet av bokbindning och konservering inom arkivet är mycket stort och snart kan komma att göra en ökning av bokbinderi- och konserveringspersonalen nödvändig. Innan ställning toges till en ökning av antalet konserveringsbiträden har riksarkivet enellertid

ansett det angeläget att söka nå fram till snabbare och billigare konserveringsmetoder än hittills använda. I flera större utländska arkiv har införts en ny metod, den s. k. Barrowmetoden, och riksarkivet har ansett det angeläget att denna metod och i samband därmed även andra metoder bli prövade i vårt land, lämpligen vid statens provningsanstalt. Kostnaderna härför beräknas till högst 3 000 kronor.

Statskontoret har i avgivet yttrande över riksarkivets petita för nästa budgetår föreslagit en nedsättning av delposten till övriga expenser med 2 200 kronor till 36 500 kronor. Beträffande riksarkivets reproduktionsverksamhet och bokbinderiverksamhet har statskontoret föreslagit en viss ändring både i sättet för medelsanvisningen och i fråga om redovisningen av inflytande uppbördsmedel. Förslaget är i korthet av följande innebörd.

De i omkostnadsstaten för ifrågavarande verksamhetsgrenar upptagna utgiftsbeloppen utgå ur staten. I stället anvisas för dessa ändamål ett särskilt reservationsanslag å ett nominellt belopp av 200 kronor. Inkomsterna av de båda verksamhetsgrenarna redovisas dels såsom uppbördsmedel under omkostnadsanslaget med de belopp, som vid nuvarande ordning kunna anses beräknade till bidrag till avlöningskostnader, nämligen 3 350 kronor för reproduktionsverksamheten och 3 800 kronor för bokbinderiverksamheten, dels under det föreslagna nya reservationsanslaget med de belopp, som ytterligare kunna komma att inflyta. Dessa sistnämnda belopp föreslås riksarkivet få fritt disponera för respektive verksamhetsgrenar. Statskontoret tillstyrker vidare, att under det nya anslaget anvisas 13 800 kronor till inköp av en mikrofilmapparat, medan inköp av framkallnings- och kopieringsutrustning beräknas skola ske efterhand som inflytande uppbördsmedel under samma anslag ge möjlighet därtill.

I särskilt yttrande över riksarkivets framställning om anvisande av medel till undersökning av vissa konserveringsmetoder har statskontoret vidare tillstyrkt medgivande för riksarkivet att för det angivna ändamålet överskrida den i omkostnadsstaten upptagna delposten till materiel för bokbindning och konservering m. m. med högst 3 000 kronor.

Departementschefen. Som av den lämnade redogörelsen framgått har riksarkivet föreslagit, att från och med nästa budgetår vissa ändringar skola vidtagas i omkostnadsstatens inkomstsida, åsyftande att ge arkivet friare disposition över inflytande inkomster, varjämte statskontoret i avgivet yttrande framlagt ett alternativt förslag med samma syfte. Ehuru jag är medveten om att en omläggning i anslutning till något av de framlagda förslagen ur riksarkivets synpunkt skulle innebära vissa fördelar, kan jag icke nu tillstyrka någon ändring i angiven riktning.

Erfarenheterna från utlandet — icke minst från Danmark — ge vid handen, att ett modernt centralt arkiv bör ha tillgång till en mikrofilmkamera för arkivfilmning. Jag anser därför, att även riksarkivet bör sättas i stånd att inköpa en sådan kamera jämte erforderlig framkallnings- och kopieringsutrustning. Mot beräkningen av kostnaderna härför — sam-

manlagt i runt tal 22 700 kronor — har jag icke funnit anledning till erinran och jag föreslår därför, att detta belopp anvisas under delposten till övriga expenser. Däremot kan jag icke tillstyrka riksarkivets förslag om en ytterligare höjning av denna post med 450 kronor.

Med hänsyn till att det synes sannolikt, att man genom nya konserveringsmetoder kan vinna såväl praktiska som ekonomiska fördelar, tillstyrker jag vidare, att medel beräknas till de av riksarkivet föreslagna undersökningarna av sådana nya metoder. För detta ändamål bör delposten till materiel för bokbindning och konservering m. m. höjas med 3 000 kronor. I denna delpost ingår nu ett belopp av 1 400 kronor avsett som sista delen av en särskild medelsanvisning till bindning och lagning av böcker i riksarkivets referensbibliotek. Med hänsyn till vad som anförts om behovet av bindning och konservering inom arkivet överhuvudtaget vill jag emellertid icke för nästa budgetår föreslå någon nedräkning av delposten med nämnda belopp.

Utöver vad jag nu förordat ifrågasätter jag icke någon ändring av förevarande anslag. Detta bör därför för nästa budgetår höjas med sammanlagt 25 700 kronor till 105 500 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksarkivet: Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 105 500 kronor.

[5] 3. Riksarkivet: Inköp av arkivalier och tryckta arbeten.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	9 000	9 411
1950/51 (statsliggaren s. 443)	9 000	
1951/52 (förslag)	8 000	

Riksarkivet har för nästa budgetår föreslagit, att detta reservationsanslag måtte uppföras med oförändrat belopp.

Departementschefen. Med hänsyn till nuvarande ekonomiska läge föreslår jag, att detta anslag för nästa budgetår nedsättes med 1 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksarkivet: Inköp av arkivalier och tryckta arbeten* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 8 000 kronor.

[6] 4. Lands- och länsarkiven: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	407 000	428 979
1950/51 (statsliggaren s. 443 f.)	411 600	
1951/52 (förslag)	414 100	

I fråga om lands- och länsarkivens personal har *riksarkivet* för nästa budgetår föreslagit följande förändringar:

- a) inrättande av en arkivarietjänst (Ca 26) i Härnösand;
- b) inrättande av en tjänst som extra expeditionsvakt (Cg 9) i Lund;
- c) uppflyttning från lönegraden Ce 10 till Ce 11 av sju kanslibiträden.

Riksarkivets framställning ger vid handen, att arkivet med hänsyn till givna sparsamhetsdirektiv ansett tiden icke heller i år vara inne att genomföra en omorganisation av det lokala arkivväsendet i enlighet med en av riksarkivet tidigare framlagd plan. Riksarkivet har därför inskränkt sig till nyssnämnda, redan i tidigare års anslagsäskanden framförda förslag, vilka ansetts så angelägna, att deras genomförande trots sparsamhetssynpunkterna icke längre borde ställas på framtiden.

Departementschefen. Jag anser mig för nästa budgetår böra räkna med oförändrad personalorganisation vid lands- och länsarkiven. Med hänsyn härtill böra anslagsposterna till avlöningar till ordinarie tjänstemän och till rörligt tillägg uppföras med oförändrade belopp, 180 000 kronor respektive 43 000 kronor. Icke-ordinarieposten åter bör på grund av kommande förändringar i personalens löneklassplaceringar höjas med 2 500 kronor till 191 100 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av riksarkivet besluta om icke-ordinariepostens fördelning på de olika lands- och länsarkiven.

Anslaget i sin helhet bör sålunda uppföras med 414 100 kronor, vilket är 2 500 kronor mer än nuvarande belopp. Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) godkänna följande avlöningsstat för lands- och länsarkiven, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1951/52:

A v l ö n i n g s s t a t .

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	180 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	191 100
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	43 000
	Summa kronor 414 100

- b) till *Lands- och länsarkiven: Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 414 100 kronor.

[7] 5. Lands- och länsarkiven: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	65 600	74 682
1950/51 (statsliggaren s. 444)	69 600	
1951/52 (förslag)	74 600	

Av detta förslagsanslag disponeras nu 7 200 kronor till reseersättningar och 27 400 kronor till övriga expenser. Riksarkivet har för nästa budgetår hemställt om en höjning av anslaget med sammanlagt 15 800 kronor, varav till reseersättningar 12 900 kronor och till övriga expenser 2 900 kronor.

Till stöd för förslaget om en uppräknig av anslagsposten till reseersättningar har bland annat framhållits, att lands- och länsarkiven numera på ett helt annat sätt än tidigare blivit rådgivande organ för den lokala förvaltningen, vilket i många fall fordrade en direkt kontakt mellan arkivtjänstemännen och de lokala myndigheterna. Särskilt vore det av vikt, att arkivens tjänstemän finge möjlighet att vid ändringar i kommunindelingen på ort och ställe ge råd och hjälp i arkivfrågor. Vidare måste betonas, att arkivaliegallringen hos myndigheterna vore en av arkivtjänstemännens mest aktuella uppgifter. Vid sina inspektioner hade de att tillse, att arkiven nedbringades till sin volym så långt detta vore möjligt och det vore därför en god ekonomisk politik att genom tillräckliga reseanslag befordra inspektionsverksamheten.

Vad angår den begärda ökningen av expensmedlen har denna motiverats bland annat med att en del förbrukningsvaror stigit avsevärt i pris, varjämte erinrats om att de författningsenliga tioårsleveranser av arkivalier, som nu skola inkrävas, medföra vissa oundgängliga kostnader.

Departementschefen. Med hänsyn till vad riksarkivet anført om det ökade behovet av medel under anslagsposten till reseersättningar vill jag för nästa budgetår tillstyrka en uppräknig av denna post med 5 000 kronor. I övrigt anser jag mig däremot icke böra föreslå någon ändring av förevarande anslag, som därför för nästa budgetår bör höjas med nyssnämnda belopp av 5 000 kronor till 74 600 kronor. Det torde liksom hittills böra ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av riksarkivet meddela erforderliga bestämmelser rörande anslagets disposition.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lands- och länsarkiven: Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 74 600 kronor.

[8] 6. Lands- och länsarkiven: Inköp av arkivalier och tryckta arbeten.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	4 100	3 240
1950/51 (statsliggaren s. 445)	4 000	
1951/52 (förslag)	3 000	

Riksarkivet har hemställt, att detta anslag måtte uppföras med oförändrat belopp för nästa budgetår.

Departementschefen. Med hänsyn till det nuvarande ekonomiska läget anser jag mig böra föreslå, att anslaget för nästa budgetår sänkes med 1 000 kronor till 3 000 kronor. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lands- och länsarkiven: Inköp av arkivalier och tryckta arbeten* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 3 000 kronor.

[9] 7. Lands- och länsarkiven: Bokbindning och konservering av arkivalier.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	10 400	9 404
1950/51 (statsliggaren s. 446)	10 400	
1951/52 (förslag)	9 400	

Riksarkivet har hemställt om anslag med oförändrat belopp för nästa budgetår.

Departementschefen. Jag anser mig i nuvarande läge böra föreslå en viss nedsättning av detta reservationsanslag. Sänkningen torde böra uppgå till 1 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lands- och länsarkiven: Bokbindning och konservering av arkivalier* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 9 400 kronor.

[10] 8. Kungl. biblioteket: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	531 000	521 141
1950/51 (statsliggaren s. 446)	534 900	
1951/52 (förslag)	532 300	

I fråga om detta förslagsanslag har *riksbibliotekarien* i sina anslagsäskanden för nästa budgetår föreslagit följande:

a) återinrättande av en år 1942 indragen förste bibliotekarietjänst (Ce 29), avsedd för fortlöpande katalogrevision;

b) inrättande av en förste bibliotekarietjänst (Ce 29), vars innehavare avses skola vara huvudredaktör för accessionskatalogen;

c) inrättande av två tjänster som biblioteksassistent (Ce 15);

d) uppflyttning från Ca 10 till Ca 13 av en expeditivsvaktstjänst, vars innehavare förestår bibliotekets reproduktionsverksamhet;

e) fortsatt anvisande av 7 000 kronor för arbetet med excerpering av titelmateriel till ett tioårsregister till accessionskatalogen samt av 3 500 kronor till en kurs för utbildning av personal vid vetenskapliga specialbibliotek.

Jag torde i detta sammanhang vidare få anmäla, att *svenska bokförläggareföreningen* i skrivelse den 14 november 1949 hemställt, att sådana åtgärder måtte vidtagas, att föreningen vid redigeringen av Svensk bokkatalog, den s. k. femårskatalogen, erhåller medverkan av kungl. bibliotekets personal. I föreningens framställning anföres bland annat följande.

Svensk bokkatalog, vilken regelbundet utgives av föreningen, utgör en systematisk bokförteckning omfattande — för varje katalog — en period av fem år. Man eftersträvar att med denna katalog åstadkomma en bibliografi, som inrymmer allt av någon betydelse, som utkommit av trycket under den femårsperiod katalogen omfattar. Det torde icke råda någon tvekan om, att denna strävan kunnat i mycket tillfredsställande grad fullföljas, och femårskatalogen utgör sedan lång tid tillbaka en verklig nationalbibliografi, fullt ut av samma värde och betydelse som motsvarande utländska nationalbibliografier. Det torde icke behöva påpekas, att utgivningen av detta arbete är av stor kulturell betydelse samt att arbetet har ett mycket stort praktiskt värde för såväl biblioteken som bokhandlarna i landet. Arbetet har även betydande värde för upprätthållandet av våra kulturella förbindelser med utlandet.

Föreningen står för närvarande tyvärr inför en situation, som hotar att onöjliggöra femårskatalogens fortsatta utgivning enligt hittills följda linjer. Situationen kan i korthet beskrivas på följande sätt.

För redigeringen av katalogen har hittills utgått ett arvode, som varit avsett att ersätta redaktörens eget arbete och täcka de omkostnader, som denne åsankas genom att han måste anlita hjälp för delar av själva redigeringsarbetet samt för det tidsödande arbetet att på biblioteket framtaga de böcker, broschyrer och småskrifter, som han skall medtaga i katalogen och som ej tidigare av honom besiktigats i samband med utgivningen av den Årskatalog för svenska bokhandeln, vilken han också redigerar. Då föreningens hittillsvarande kontrakt med redaktören nu utlöpt, har denne måst meddela, att han ser sig förhindrad åtaga sig femårskatalogens fortsatta utgivning på oförändrade villkor, då han icke längre kan erhålla nödig hjälp till arbetets utförande för det belopp, vilket är avsett härför. Vid de senaste katalogernas redigering har hans omkostnader stigit så, att hans ersättning för det av honom själv utförda arbetet blivit helt otillfredsställande. Föreningen eftersträvar icke någon vinst på katalogen och har t. o. m. varit beredd att acceptera rimliga förluster. Med ökade kostnader kommer en fortsatt utgivning emellertid att medföra risk för sådana förluster, som föreningen icke kan anse sig beredd att taga.

En mycket betydande del av redaktionsomkostnaderna utgöres av kostnaderna för det i stort sett rent mekaniska arbetet med böckernas framtagande samt för de mindre kvalificerade delarna av det redaktionella arbetet, som redaktören måste överlåta till mindre kvalificerade krafter för att få sin tid att räkna till. Föreningen har kommit till det resultatet, att en väsentlig nedskärning av dessa kostnader skulle kunna ske om böckerna kunde granskas redan i samband med att de inkomma till kungl. biblioteket. Detta förutsätter en medverkan från bibliotekets personal. Vad föreningen salunda tror skulle kunna rädda femårskatalogen vore en medverkan från kungl. bibliotekets sida i det förberedande redigeringsarbetet.

Riksbibliotekarien har i yttrande över bokförläggareföreningens framställning vitsordat den stora betydelsen av femårskatalogen samt uttalat, att det av föreningen framställda önskemålet i möjligaste mån borde tillmötesgås. Det vore emellertid icke möjligt för kungl. biblioteket att med dess ständigt växande arbetsuppgifter och dess ytterligt knappt tillmätta personal utan personalförstärkning lämna det understöd i arbetet med

femårskatalogen, som föreningen uttalat önskan om. Den enda utvägen syntes därför vara, att biblioteket för ändamålet erhöles en arbetskraft på icke-ordinarie stat, lämpligen placerad i lönegrad Ce 15. Denna arbetskraft måste för att kunna motsvara sin uppgift vara väl hemmastadd i katalogisering, systematik o. s. v. och dessutom äga fullständig förtrogenhet med den svenska tryckavdelningen på kungl. biblioteket, dess uppställning, indelning, kataloger och journaler m. m. Befattningens innehavare måste också äga gott bibliografiskt omdöme, vana vid praktiska göromål som t. ex. korrespondens med förläggare o. s. v. och därtill säker biblioteksmässig rutin.

Departementschefen. I anslutning till av chefen för civildepartementet i bilagan 2 För flera huvudtitlar gemensamma frågor förordad lönereglering för personalen vid vissa av de fasta maskinanläggningarna inom civilförvaltningen m. m. bör en värmeledningsskötare, tillika reparatör, av 2:a klass i lönegraden Ca 11 vid kungl. biblioteket med oförändrad lönegradsplacering erhålla tjänstetiteln värmeskötare. Härav föranledd ändring bör vidtagas i personalförteckningen för kungl. biblioteket.

Vad angår förslagen om en förstärkning av den vetenskapligt utbildade personalen vid biblioteket samt om en uppflyttning i högre lönegrad av en expeditiönsvaktstjänst vill jag erinra om att dessa förslag framlades även i anslagsäskandena för innevarande budgetår utan att vinna statsmakternas bifall. Även i år torde förutsättningar saknas för ett genomförande av dessa förslag och jag anser mig därför icke kunna tillstyrka bifall till dem liksom ej heller till förslaget om inrättande av två nya tjänster som biblioteksassistent.

För arbetet med excerpering av titelmateriel till ett tioårsregister till accessionskatalogen för perioden 1936—45 har för ett vart av budgetåren 1949/51 anvisats 7 000 kronor. Totalkostnaden för detta arbete har uppskattats till 21 000 kronor och jag tillstyrker därför, att även för nästa budgetår till detta ändamål anvisas 7 000 kronor. Likaså förordar jag, att 3 500 kronor beräknas till en kurs för utbildning av personal vid vetenskapliga specialbibliotek. Ett bifall till nu nämnda båda förslag föranleder icke någon uppräknings av förevarande anslag.

I likhet med riksbibliotekarien finner jag det angeläget, att understöd från statens sida lämnas för redigering av den s. k. femårskatalogen, eftersom denna otvivelaktigt är en för det vetenskapliga och litterära arbetet i vårt land synnerligen viktig bibliografisk publikation. I anslutning till det förslag härvidlag, som riksbibliotekarien framlagt, förordar jag, att under kungl. bibliotekets icke-ordinariepost anvisas ett belopp av 8 000 kronor för anställande av den arbetskraft riksbibliotekarien kan finna lämplig och erforderlig för ifrågavarande arbetsuppgift.

Vid bifall till de förslag jag nu framlagt beträffande förevarande anslag,

böra anslagsposterna till avlöningar till ordinarie tjänstemän och till rörligt tillägg för nästa budgetår uppföras med oförändrade belopp, 233 600 kronor respektive 54 400 kronor. Icke-ordinarieposten åter bör höjas dels med nyssnämnda belopp av 8 000 kronor, dels med 3 800 kronor till ålderstillägg m. m. Å andra sidan bör denna post med hänsyn till vad i nyssnämnda Bil. 2 För flera huvudtitlar gemensamma frågor anförts om en generell nedskärning av avlöningsanslagen sänkas med 14 400 kronor. Sammanlagt bör denna post sålunda sänkas med 2 600 kronor till 244 300 kronor. Anslaget i sin helhet bör likaså sänkas med 2 600 kronor och alltså för nästa budgetår uppföras med 532 300 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1951/52, vidtaga den ändring i personalförteckningen för kungl. biblioteket, som föranledes av vad jag i det föregående anförte;

b) godkänna följande avlöningsstat för kungl. biblioteket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1951/52:

A v l ö n i n g s s t a t .

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	233 600
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	244 300
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	54 400
Summa kronor	532 300

c) till Kungl. biblioteket: Avlöningar för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 532 300 kronor.

[11] 9. Kungl. biblioteket: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	93 500	90 200
1950/51 (statsliggaren s. 447)	98 500	
1951/52 (förslag)	104 100	

För nästa budgetår har riksbibliotekarien hemställt om en höjning av detta förslagsanslag med 10 950 kronor, varav 600 kronor under anslagsposten till reseersättningar (nu 200 kronor), 350 kronor under delposten till övriga expenser (nu 43 600 kronor) samt 10 000 kronor under anslagsposten till publikationstryck (nu 30 000 kronor).

Riksbibliotekarien har beträffande posten *reseersättningar* anförte, att en höjning behövdes för att möjliggöra dels att biblioteket representerades vid åtminstone mera betydelsefulla vetenskapliga sammanträffanden i de nordiska länderna, dels att tjänsteresor för biblioteksända-

mål kunde företagas av tjänstemännen utan egna ekonomiska uppostringar. Ökningen av expensposten har motiverats med ökade kostnader för rengöring av fönster i bibliotekets läsesalar och tjänsterum. Vad angår publikationstrycket har framhållits, att årgång 1950 av accessionskatalogen kunde beräknas bli icke oväsentligt större än årgång 1947, vilken vore den närmast jämförliga, eftersom åren 1948 och 1949 komme att sammanföras i en volym. Årgång 1947 hade betingat ett pris av cirka 34 000 kronor och för årgång 1950 kalkylerades därför en kostnad av 40 000 kronor.

Riksbibliotekarien har vidare i detta sammanhang berört ett från bibliotekshåll väckt förslag om en förändring av accessionskatalogens uppställning av innebörd, att den alfabetiska delen av katalogen, omfattande ett kalenderårs samtliga bokförvärv, skulle utgivas för sig och senare efterföljas av en systematisk del med boktitlarna ordnade i ämnesgrupper. De årliga volymerna skulle efter varje femårsperiod sammanföras till ett band enligt ackumulationssystemet. Förslaget vore i många hänseenden beaktansvärt men komme att medföra synnerligen vittgående ekonomiska konsekvenser, som knappast kunde överblickas för närvarande.

Departementschefen. Med hänsyn till vad riksbibliotekarien anfört tillstyrker jag en höjning av anslagsposterna till reseersättningar och publikationstryck med de begärda beloppen, 600 kronor respektive 10 000 kronor. Däremot kan jag icke tillstyrka någon ökad medelsanvisning under delposten till övriga expenser för rengöring av fönster. Beträffande denna post vill jag erinra om att i densamma för innevarande budgetår inräknats ett belopp av 5 000 kronor till anskaffande av tillfälliga hyllor m. m. Då denna medelsanvisning torde få anses vara av engångsnatur, bör posten för nästa budgetår minskas med nämnda belopp. Vid bifall till vad jag nu förordat bör förevarande anslag för nästa budgetår höjas med sammanlagt 5 600 kronor till 104 100 kronor.

Den av riksbibliotekarien berörda frågan om accessionskatalogens uppställning anser jag mig icke för närvarande kunna taga ställning till, framför allt när dess ekonomiska konsekvenser icke ännu låta sig överblicka.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kungl. biblioteket*: *Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 104 100 kronor.

[12] 10. Kungl. biblioteket: Bokinköp och bokbindning.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	130 000	130 004
1950/51 (statsliggaren s. 447)	150 000	
1951/52 (förslag)	150 000	

Riksbibliotekarien har för nästa budgetår hemställt om en höjning av detta reservationsanslag med 50 000 kronor och därvid åberopat, att det nuvarande anslaget, bland annat med hänsyn till rådande priser ifråga om bokbindning, vore alldeles otillräckligt.

Departementschefen. Ehuru starka skäl tala för en höjning av detta anslag, anser jag mig av ekonomiska skäl böra för nästa budgetår föreslå anvisande av oförändrat belopp, 150 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kungl. biblioteket: Bokinköp och bokbindning* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 150 000 kronor.

[13] 11. Stifts- och landsbiblioteken: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	85 600	86 932
1950/51 (statsliggaren s. 447)	86 700	
1951/52 (förslag)	87 700	

Styrelsen för stifts- och landsbiblioteket i Linköping har för sin del i fråga om detta förslagsanslag icke ifrågasatt annan ändring än uppflyttning av en expeditivsvaktstjänst från lönegrad Ca 10 till Ca 13, medan *styrelsen för stifts- och landsbiblioteket i Skara* för sin del räknat med ett något ökat medelsbehov till följd av uppflyttning enligt beföringsgången av två amanuenser.

Departementschefen. Jag föreslår, att stifts- och landsbiblioteken under nästa budgetår bibehållas vid oförändrad personalorganisation. Bestämmelserna om reglerad beföringsgång för amanuenspersonalen gör emellertid att jag — med hänsyn till Skarabibliotekets behov — tillstyrker en uppräkning av icke-ordinarieposten med 1 000 kronor till 40 200 kronor. Övriga anslagsposter böra uppföras med oförändrade belopp, nämligen ordinarieposten med 38 300 kronor och anslagsposten till rörligt tillägg med 9 200 kronor. Anslaget i sin helhet bör sålunda höjas med 1 000 kronor till 87 700 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande löningsstat för stifts- och landsbiblioteken, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1951/52:

A v l ö n i n g s s t a t .

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	38 300
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	40 200
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	9 200
Summa kronor	87 700

b) till *Stifts- och landsbiblioteken: Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 87 700 kronor.

[14] 12. Stifts- och landsbiblioteken: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	2 500	2 878
1950/51 (statsliggaren s. 448)	2 500	
1951/52 (förslag)	2 500	

De båda *biblioteksstyrelserna* ha var för sig hemställt om en viss ökning av expensmedlen, styrelsen i Linköping med 250 kronor och styrelsen i Skara med 800 kronor.

Departementschefen. Jag föreslår, att detta förslagsanslag för nästa budgetår bibehållas vid oförändrat belopp, 2 500 kronor, och hemställer att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Stifts- och landsbiblioteken: Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 2 500 kronor.

[15] 13. Stifts- och landsbiblioteken: Bokinköp och bokbindning m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	20 000	20 000
1950/51 (statsliggaren s. 448)	20 000	
1951/52 (förslag)	20 000	

I fråga om detta reservationsanslag har *styrelsen för biblioteket i Linköping* för sin del hemställt om en höjning med 5 000 kronor, medan *styrelsen för biblioteket i Skara* anhållit om en höjning med 7 000 kronor.

Departementschefen. Ehuru jag är medveten om att en anslagshöjning skulle vara synnerligen önskvärd för de båda biblioteken, anser jag mig för nästa budgetår böra föreslå anvisande av oförändrat belopp, 20 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Stifts- och landsbiblioteken: Bokinköp och bokbindning m. m.* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 20 000 kronor.

[16] 14. Nationalmuseet: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	480 000	469 935
1950/51 (statsliggaren s. 449)	484 600	
1951/52 (förslag)	473 100	

I fråga om detta förslagsanslag har *museichefen* för nästa budgetår föreslagit — utöver erforderliga medel till löneklassuppflyttningar av icke-ordinarie personal — dels ordinariesättning av en kontorsbiträdestjänst, dels anvisande under icke-ordinarieposten av 3 600 kronor till vård av museets

bildarkiv. Till sistnämnda ändamål har under de sista åren årligen anvisats 3 600 kronor från åttonde huvudtiteln's anslag till extra utgifter.

Departementschefen. I anslutning till den reglerade befordringsgången för biträden med skriv- och kontorsgöromål bör ett extra ordinarie kontorsbiträde i enlighet med museichefens förslag beredas ordinarie anställning i lönegraden Ca 8. Med hänsyn till den av chefen för civildepartementet i Bil. 2 För flera huvudtitlar gemensamma frågor förordade löne-regleringen för personalen vid vissa av de fasta maskinanläggningarna inom civilförvaltningen m. m. bör vidare en tjänst som värmeledningsskötare, till- lika reparatör, av 1:a klass i lönegraden Ca 12 utbytas mot en tjänst som maskinist i lönegraden Ca 13 och en tjänst som eldare i lönegraden Ce 9 uppflyttas till Ce 10.

Den av chefen för civildepartementet i samma bilaga förordade löne-regleringen för den lägre personalen vid museer och därmed jämförliga institutioner bör föranleda, att i stället för en tjänst som museivakt i löne-graden Ca 10 och en tjänst som museivakt i lönegraden Ca 9 inrättas två tjänster som institutionsvaktmästare, den ena i lönegraden Ca 13 och av- sedd för en rammakare samt den andra i lönegraden Ca 11 och avsedd för den museivakt, som sysselsättes med reparation och konservering av före- mål av keramik och dylikt. Vidare bör en tjänst som förste museivakt i lönegraden Ca 11 utbytas mot en som uppsyningsman i Ca 13, en tjänst som förste museivakt i Ca 11 med oförändrad lönegradsplacering erhålla tjänstetiteln institutionsvaktmästare, en tjänst som museivakt i Ca 10 å konsthantverksavdelningen ombildas till tjänst som institutionsvaktmästare i Ca 11 samt slutligen en tjänst som museivakt i Ca 10 ombildas till tjänst som förrådsförman i Ca 11.

I personalförteckningen för nationalmuseet böra vidtagas de ändringar, som föranledas av vad jag nu förordat i fråga om museets personalorga- nisation.

Den av museichefen föreslagna medelsanvisningen till vård av museets bildarkiv kan jag icke tillstyrka.

Ett genomförande av nyss föreslagna ändringar i personalorganisationen bör föranleda en uppräkningspost av anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän med 5 500 kronor för en kontorsbiträdestjänst och med 1 100 kronor för de nya maskinist- och institutionsvaktmästartjänsterna m. fl. Sammanlagt bör denna post sålunda höjas med 6 600 kronor till 216 600 kronor.

Icke-ordinarieposten bör dels sänkas med nyssnämnda belopp av 5 500 kronor, dels med hänsyn till lönegradsuppflyttningen av en eldartjänst samt till löneklassförändringar och dylikt höjas med 500 kronor. Vidare bör denna post i anledning av vad i nyssnämnda bilaga 2 till statsverksproposi- tionen anförts angående en generell nedskärning av avlöningsanslagen sän-

kas med 13 100 kronor. Den sammanlagda ändringen av denna post blir sålunda en sänkning med 18 100 kronor till 200 800 kronor.

Anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, och anslagsposten till rörligt tillägg böra uppföras med oförändrade belopp, 5 980 kronor respektive 49 720 kronor.

Anslaget i sin helhet bör för nästa budgetår sänkas med 11 500 kronor till 473 100 kronor.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1951/52, vidtaga de ändringar i personalförteckningen för nationalmuseet, som förordas av vad jag i det föregående anförte;

b) godkänna följande avlöningsstat för nationalmuseet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1951/52:

A v l ö n i n g s s t a t .

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	216 600
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	5 980
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	200 800
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	49 720
Summa kronor	473 100

c) till *Nationalmuseet*: *Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 473 100 kronor.

[17] 15. Nationalmuseet: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	81 000	95 388
1950/51 (statsliggaren s. 449)	82 900	
1951/52 (förslag)	85 900	

Museichefen har i fråga om detta förslagsanslag för nästa budgetår hemställt om en höjning med 28 900 kronor för täckande av vissa kostnader av engångsnatur. Dessa kostnader avse dels insättande av nya solgardiner i museets överljussalar (6 000 kronor), dels omändring av en del av museets gamla monterbestånd inom avdelningen för konsthantverk (7 000 kronor), dels ock anskaffande av vissa förvaringsskåp m. m. samt av elektrisk armatur i samband med en förflyttning av avdelningen för handteckningar och gravyrer från dess nuvarande lokaler i mellanvåningen i museibyggnaden till bottenvåningens västra kortsida (15 900 kronor). Beträffande solgardinerna har framhållits, att dessa gardiner i vissa salar sedan länge vore uttjänta och knappast kunde rubbas utan att falla sönder.

Departementschefen. De av museichefen framförda önskemålen kan jag endast såtillvida gå till mötes, som jag tillstyrker anvisande av 3 000 kronor till anskaffning av solgardiner i museets överljussalar. Då jag icke i övrigt ifrågasätter någon ändring av förevarande anslag, bör detta för nästa budgetår höjas med nyssnämnda belopp, 3 000 kronor, och sålunda uppföras med 85 900 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Nationalmuseet: Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 85 900 kronor.

[18] **16. Nationalmuseet: Underhåll och ökande av samlingarna.**

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	90 600	100 315
1950/51 (statsliggaren s. 450)	90 600	
1951/52 (förslag)	90 600	

I fråga om detta reservationsanslag tillstyrker jag ett av museichefen framlagt förslag om oförändrad medelsanvisning för nästa budgetår. Vad angår anslagets disposition torde det liksom hittills få ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av museichefen meddela erforderliga bestämmelser. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Nationalmuseet: Underhåll och ökande av samlingarna* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 90 600 kronor.

[19] **17. Nationalmuseet: Vandringsutställningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	2 500	2 500
1950/51 (statsliggaren s. 450)	2 500	
1951/52 (förslag)	2 500	

Museichefen har liksom för innevarande budgetår hemställt om en höjning av detta reservationsanslag med 3 000 kronor för att möjliggöra en utvidgning av den med anslaget avsedda verksamheten samt därutöver med 900 kronor med hänsyn till att museet icke längre erhöle fullständig restitution av till statens järnvägar erlagda fraktavgifter.

Departementschefen. Jag kan icke nu tillstyrka någon ökning av detta anslag utan föreslår för nästa budgetår anvisande av oförändrat belopp, 2 500 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Nationalmuseet: Vandringsutställningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 2 500 kronor.

[20] **18. Nationalmuseet: Inköp av konst för deposition.** Detta reservationsanslag är för innevarande budgetår upptaget med 40 000 kronor. *Museichefen* har förordat oförändrat anslag för nästa budgetår.

Departementschefen. I nuvarande ekonomiska läge förordar jag, att förevarande anslag nedsättes med 10 000 kronor till 30 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Nationalmuseet: Inköp av konst för deposition* för budgetåret 1951/52 anvisa ett reservationsanslag av 30 000 kronor.

[21] 19. Livrustkammaren: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	118 300	114 238
1950/51 (statsliggaren s. 451)	121 600	
1951/52 (förslag)	123 300	

I sina anslagsäskanden för nästa budgetår har *föreståndaren för livrustkammaren* med tillstyrkan av *nordiska museets nämnd* för sådana ändamål, som böra tillgodoses under detta förslagsanslag, hemställt om en höjning av detsamma med omkring 2 700 kronor, varav — i avrundade belopp — till bestridande av ersättning åt söndagsvakter 300 kronor, till ålderstillägg 1 800 kronor och till vikariatsersättningar 600 kronor. Behovet av ökade medel till ersättning åt söndagsvakter är föranlett av ökat öppethållande av livrustkammarens samlingar.

Departementschefen. I anslutning till av chefen för civildepartementet i Bil. 2 För flera huvudtitlar gemensamma frågor förordad lönereglering för den lägre personalen vid museer och därmed jämförliga institutioner bör en tjänst som museivakt vid livrustkammaren i lönegraden Ca 9 utbytas mot en tjänst som hantverkare i Ca 10. Härav föranledd ändring bör vidtagas i personalförteckningen för livrustkammaren.

Vad angår föreliggande anslagsäskanden anser jag mig böra föreslå en ökning av medelsanvisningen med 300 kronor till ersättning åt söndagsvakter och med 1 100 kronor till ålderstillägg åt icke-ordinarie personal. I övrigt ifrågasätter jag icke någon ändring beträffande detta avlöningsanslag.

Vid bifall till vad jag nu förordat bör anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän höjas med 300 kronor till 71 200 kronor och icke-ordinarieposten med sammanlagt 1 400 kronor till 39 600 kronor. Anslagsposten till rörligt tillägg bör uppföras med oförändrat belopp, 12 500 kronor. Anslaget i sin helhet slutligen bör höjas med 1 700 kronor till 123 300 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1951/52, vidtaga den ändring i personalförteckningen för livrustkammaren, som föranledes av vad jag i det föregående anfört;

b) godkänna följande avlöningsstat för livrustkammaren, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1951/52:

A v l ö n i n g s s t a t .

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	71 200
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	39 600
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	12 500
Summa kronor	123 300

c) till *Livrustkammaren*: *Avlöningar* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 123 300 kronor.

[22] 20. Livrustkammaren: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	17 100	17 243
1950/51 (statsliggaren s. 451)	17 100	
1951/52 (förslag)	17 100	

I fråga om de anslagsändamål, som böra tillgodoses under detta förslagsanslag, har *livrustkammarens föreståndare* för nästa budgetår med tillstyrkan av *nordiska museets nämnd* hemställt om en ökad medelsanvisning med sammanlagt 3 400 kronor, varav 1 600 kronor till extra städhjälp under sommarmånaderna (nu 150 kronor), 1 200 kronor till underhåll och ökande av samlingarna (nu 1 800 kronor) och 600 kronor till konservering av riddarspelsrekvisita på Gripsholm (nu 2 900 kronor).

Departementschefen. Jag kan icke för nästa budgetår tillstyrka någon höjning av detta anslag utan föreslår anvisande av oförändrat belopp, 17 100 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Livrustkammaren*: *Omkostnader* för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 17 100 kronor.

[23] 21. Naturhistoriska riksmuseet: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1949/50	665 000	636 175
1950/51 (statsliggaren s. 452)	671 600	
1951/52 (förslag)	658 700	

I sina anslagsäskanden för nästa budgetår har *vetenskapsakademien* efter framställning av *föreståndarkollegiet* framlagt följande förslag i fråga om detta förslagsanslag:

- 1) utökning från halvtidstjänst till heltidstjänst för ett kontorsbiträde;
- 2) anvisande av ytterligare 2 200 kronor till vakthållning i skådesamlingarna (nu 7 800 kronor);
- 3) anvisande av ytterligare medel till ålderstillägg åt såväl ordinarie som icke-ordinarie personal (sammanlagt omkring 12 500 kronor).

I fråga om kontorsbiträdestjänsten har framhållits, att redan år 1943 av dåvarande departementschefen tillstyrkts heltidstjänstgöring vid denna tjänst. Sedan dess hade arbetet, särskilt på kamrerarkontoret betydligt utökats bland annat beroende på personalökning vid museet, höjda anslagstilldelningar, ökat arkivarbete (för närvarande ett femtiotal arkivarbetare) samt det mycket tidsödande och besvärliga arbetet med skatteindrivningen.

Till stöd för förslaget om ökad medelsanvisning till öppethållande av skådesamlingarna har anförts, att de botaniska och paleobotaniska avdelningarnas skådesamlingar, vilka varit stängda sedan sista världskrigets utbrott, nu åter öppnats för allmänheten, men att museet, sedan två av arbetsmarknadsstyrelsen avlönade biträden indragits, icke hade möjlighet att ordna nöjaktig vakthållning med nuvarande anslag.

Departementschefen. I anslutning till av chefen för civildepartementet i Bil. 2 För flera huvudtitlar gemensamma frågor förordad lönereglering för personalen vid vissa av de fasta maskinanläggningarna inom civilförvaltningen m. m. bör en tjänst som maskinist av 2:a klass i lönegraden Ca 13 vid riksmuseet utbytas mot en tjänst som maskinist i lönegraden Ca 15 samt av tre nu befintliga tjänster som eldare i lönegraden Ce 9 en utbytas mot en tjänst som reparatör i lönegraden Ce 11 och en med oförändrad tjänstetitel uppflyttas i lönegraden Ce 10. I fråga om den tredje eldartjänsten bör det undersökas, om innehavaren av denna tjänst under sommarmånaderna erfordras för annat arbete. Om så icke visar sig vara fallet synes tjänsten framdeles böra ersättas med en arvodesbefattning. För nästa budgetår räknar jag dock med att tjänsten tills vidare bibehålles i lönegraden Ce 9. I personalförteckningen för riksmuseet böra vidtagas de ändringar, som föranledas av förändringen av en maskinisttjänst.

Med hänsyn till vad föreståndarkollegiet anfört föreslår jag, att 2 200 kronor utöver det för närvarande beräknade beloppet av 7 800 kronor anvisas till vakthållning i skådesamlingarna. Vad därefter angår den föreslagna utökningen av tjänstgöringstiden vid en kontorsbiträdestjänst har jag funnit denna väl motiverad men anser mig med hänsyn till belastningen å icke-ordinarieposten under budgetåret 1949/50 icke för detta ändamål böra förorda någon anslagsökning.

Vid bifall till vad jag nu förordat bör anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän för nästa budgetår med hänsyn till förändringen av en maskinisttjänst höjas med 600 kronor till 347 600 kronor. Icke-ordinarieposten bör höjas med 600 kronor i anledning av utbytet av en eldartjänst mot en reparatörstjänst, med 300 kronor i anledning av uppflyttningen av en eldartjänst, med 2 200 kronor till vakthållningen i skådesamlingarna samt med 1 500 kronor för beredande av erforderliga medel till ålderstillägg. Å andra sidan föreslår jag under hänvisning till vad i nyssnämnda Bil. 2 För flera huvudtitlar gemensamma frågor anförts om en generell nedskärning av avlöningsanslagen en sänkning av samma post

med 18 100 kronor. Icke-ordinarieposten bör sålunda sammanlagt sänkas med 13 500 kronor till 227 968 kronor. I fråga om anslagsposterna till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, och till rörligt tillägg föreslår jag anvisande av oförändrade belopp, 15 532 kronor respektive 67 600 kronor. Anslaget i sin helhet bör med hänsyn till vad jag nu förordat sänkas med 12 900 kronor till 658 700 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1951/52, vidtaga de ändringar i personalförteckningen för naturhistoriska riksmuseet, som föranledas av vad jag i det föregående anfört;

b) godkänna följande avlöningsstat för naturhistoriska riksmuseet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1951/52:

A v l ö n i n g s s t a t .

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	347 600
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	15 532
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	227 968
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	67 600
Summa kronor	658 700

c) till *Naturhistoriska riksmuseet*: Avlöningar för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 658 700 kronor.

[24] 22. Naturhistoriska riksmuseet: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1948/49	85 000	95 096
1949/50	92 000	86 040
1950/51 (statsliggaren s. 453)	93 000	
1951/52 (förslag)	93 000	

Detta förslagsanslag torde i överensstämmelse med ett av vetenskapsakademien framlagt förslag för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Naturhistoriska riksmuseet*: Omkostnader för budgetåret 1951/52 anvisa ett förslagsanslag av 93 000 kronor.